జిల్లాకమీషనరుకచేరి - మరమ్మతుగుమస్తా- మునిషీ - రైటరుమొ
దలగు పనులనెరవేర్చితిని వియును నీగ్గగలపైయధికారుల ప్రశంస్య
ప్రజ్ఞలచేరూపుమాపుటయు - సమర్థుడని వారిచేస్తుతింపబడుట
యుదక్క - వేరొంటినొసంగదయ్యె - నంత పెన్షను బొందినవ
జ్జనకులమరమ్మతు సూపిరెంటెండెంటుద్యోగము నాచేభరింప
బడియె- నిదియు - లౌభ్య ఖనులగు రివీన్యూవారిపొత్తునగనియుం
డిన మరమ్మతువిషయములలో తహసీల్దారుల వేధించుటయు
పైవారియనుమాయావజ్ర నిర్ఘాతంబులవారి పైనవిడియించుటయు
నందుచే వ్యవహారకంఠీరవంబని యితరులు మూలమెలంగుటయు
దక్క - మరివేరువిశేషంబునివ్వదయ్యె- నాపై - బల్లారి - మర
మ్మతుసూపెరింటెండెంటధికారమున నెలకొంటి- నింతను - దేశ
క్షోభయొనర్పనొకరిరువురిగినడంచిన విషయంబుచేబుధసమాద
రణానువడసితి గానినింకెద్దియు గాననైతి-నవ్వల - ఫస్టుక్లాసుసబ్
నోవరసీయరైతినిపుడు వోవరుసీయరుద్యోగంబు చేకొంటిని.
ఇట్టు లేక .శక్తికొలంది నిచ్చువేతనంబుప
లనను - రాజధనంబుచే నార్తులగువారికి తనులయాతంకమ్ములేక
జీవనంబులగల్పించను - ననేకులసోషింపను - ననుకూలతనుకల్పిం
చుచున్నది - గావున- జీవమా చరితార్థకంబులగు నధికారములం
దుంద నాదరణవహించి పరులకు సహకారిపనుగట కనుకూలం
బగుపనులచేకొనుటకు కృషి చేయుటయిహపర సాధనసాధకంబని
తెలుపనుండుటనుజనమానసీయమార్గంబగునా?

తనసంపత్సార సత్వంబులదేశ
క్షేమంబున కుపయోగపరచని
నడవడికభుజంగమాణిక్యముగదా!
సులు సోదరపూరణంబున కనుకూలంబగునం
- గాజసభాషయును నభ్యసించి - వర్ణాశ్రమము
ంగనంత పాండిత్యమును కలిగించు
సమతాచారవర్ణ ధర్మంబులదూషించు

చు - తమబాలురనటులనే కులనాపకులచే సెఃరు - ఇవ్విః మును శక్తికొలందిగవారించుటకై కృషిచేయుటయుక్తమని దరిచే ప్రేరేపింపంబడి - కుశలకళౌరత్నఖనియను నొకసభయేరు పడునటులనొనర్చి - యుపయుక్తగ్రంథములనులభ భాషాశయ లతోరచింపనుద్యోగించి - సభికులయనుమతంబున - నగ్రాసనా పత్యమునొందితి గాని - సదాసంచారగరిష్టంబగు నుద్యోగంబు దులకవకాశమునుగలుగింపక పోయినను - కృషికననుకూలించి కాలంబున జరుపుచుండెనమిట్టి యుద్దేశ్యమును యీ నెగడునట్లు గా సరస్వతీభాండారమనుసభ చెన్నపురిలోస్థాపింపబడి - నన్ను ముకరిస్పాండింగు మెంబరుగానల సభకుసభవారిచే చేర్చుకొనంబ డియె గాని - దేశాభిమానంబులేని యీదేశపుధనికులచేవలయు నంతసహాయమునుపొందమిచే తత్సభయిదివరలో నెలకొనకున్న ది- గావుననిట్టివిషయంబునందందఱును శక్తికొలంది గనసుకూలు లగుటలిహపరసాధకంబుగానుండునవి - వేనోళ్ళ(జాటించకమాన వచ్చునా?

అనుసీపైనొడివిన పల్కులు మదీయకావ్యము పఠింపబూ నువారు తొలుతనవలోకించియుచితము నంగీకరించి పైనొడిషి నసభకు సహకారులగుదురని వేడుచుండు పరోపకార తత్పరు లకు.

విధేయుడు.

అనంతపురంచేరువ
౨౦ జూ౯ ౧౮౭౯

ఆ * త్యాగరాయముదలి.
హోవరసియరు.

# సుబ్రహ్మణ్యవిజయమను,

# విద్వత్కర్ణామృతము.



## అవతారిక.

శా ॥ శ్రీలీలాకరసర్వమంగళశుభశ్రీసాంద్రకళ్యాణహే|
లాలాలిస్కృతనించుకన్గవలవాల్ డాల్ శేసముత్కాల|పాక్|ప్రా
లంబంబులచాల్ నిజాంగముల రోలంబస్ఫురత్కోకశకీ| -ళిన్నిం
పసురాద్రినాఁగుసరో జాతూస్త్రినిం గొల్చెదన్ ॥ సీ ॥ చి
త్రకటాక్షకించిద్వ్యాప్తి యతను కాండానంతములకుఁ బ్రాపై
చెలంగ| సుముఖానురాగలేశమరీవిభవనజాతసహస్త్రముల
స మోదముఘటింప| మృదులపాదాబ్జ సక్చాలనముహంస
కావ్యయకలకలం బనువుపఱుప| వరభ్రుకుటీమాత్ర భావదన
జధర్మ నితాంతవిస్ఫూర్తి ప్రబల జేయ| హార్యజాద్యశ్వ పాద
మాల్యగ్రమూర్తి| యలరుస్వామేన నండియనంతకోటి| రుద్రప
రిచర్యలకు మెచ్చునద్రిజాత| బాధనుతిఖ్యాతకృపచేతఁ బ్రోచుఁ
గాత ॥ మ ॥ మమతన్ సాంగకళంకి యాసుతునితో మందాకినిన్
మాళినిం| పమరన్ దాల్చికుమార ముఖ్యుననుగాంగి కృతిన్ మ
న్ననం| చుమదిన్ దంద్రికి నలునాగ్యయలరన్ శుండాప్తితచ్చం
ద్రనీ| గములన్ బీల్చి పయోధిఁ జేర్చినగు సారంగాస్యునూహిం
చెదన్ ॥ శా ॥ త వ్యాకరణాంబులున్ గుణలసత్సంగీతసాహి
త్యమ తనుశాస్త్రమూర్తి ఘనవృత్తస్ఫూర్తిమై
దృక్పు నిక శ్రుతలనొత్తన్ రాణ్ణభాషాత
శీ| రాగబ్జాస్య నూహించెదన్ ॥
సైన్యాధిపత్యమునకర్హుబు గ

ల్గుటరిది గాక । సాధనంబులు లేవె సముదకఠోరభూధరముల
దూటాడఁదగవుగాక । దానవారులు లేరె తద్దర్యజేంద్రజిద్దనుజ
లపై నెక్కఁజనరుగాక । విద్యాధికులు లేరె వెలయగురువులకఁ
బోషించువారుండఁబోరుగాక । ననుచుసకలాండవాసులు వినుతి
జేయ । వెలయుసేవీఁడతని మద్విశదకావ్య । భవ్యవాగమృతఘ
టనవరవిహార । సారసుకుమారు శ్రీమత్కుమారు నెంతు ॥ ఉ
జాంతులనాళి నెక్కి యనయంబునఁ శైవగురుత్వలీలన । త్వాఁ
తసుకీర్తిశౌర్యరుచులందము నొందఁగఁజూపుశూలముల్ । ధ్వాఁ
తులమాళి నెక్కి తదఘావళి పైనెగడించుపోల్కిన । శ్రాంతమ
మించు వేత్రమును సారెకు మమ్మును బ్రోవ నెన్నెదన్ ॥ చ
నలువుగఁదన్నుఁబూనని జనంబులకిఁ ధతగూర్చి నిత్యమై । యలర
చులోక జీవిక మహత్త్వమెసంగుచు మోక్షదాయియై । సల…
తసారసక్తి నెసంగి చెలంగు విభూతిమాకుమ । ద్విలసితకావ్య
మాళికిని విశ్వవిభూతి నొసంగ నెంచెదన్ ॥ శా ॥ సాటోద్వివ
కళాకలాపమును భాస్వత్కాంతియుం గూర్చిభ । క్తాళీ
నాఘకులంబు గాల్చి భువనోద్యజ్జీవిక శ్రీసునా । ధ్యతుసూఫ…
చెలంగుచున్ వినతసంతానంబుపాలించురు । ద్రాక్షంబుల్ వ
ముఁగాచుగాతఁగృత్తికంఠాకల్పతల్ గాంచుచున్ ॥ మ ॥ స్ఫు
రోంకార ముఖంబులై తముసతంబున్ దాల్చు లోకోత్కరే
శ్వర వక్త్రంబులనాగభక్త నికరాంచజ్జీవరాకాబ్జబిం । బరుచ
ల్ పన్నుచుసత్కళామృతములన్ వర్షించు శ్రీమత్షడ । తురప
చాతురనామమంత్రములు వాంఛాసిద్ధిమాకీవుతన్ ॥ మ ॥ ఘ
నవిస్ఫూర్తిక్రౌంచగిరి… కల్గున్ సదాతద్ఘనా । ఘనవిస్ఫూర
లుసేకు నాకనిధరన్ గాంచు వినోదించిత … నవిస్ఫూ…ర్తులరె
టికి నెన్నెఁ అపునద్యత్షణ్ముఖాశ్వేంద్రప । … టికి
వ్యభవ విఘ్నవ్రాతమున్ డులుఁగన్ ॥ … తస్
జింపఁగాకులకు వాసస్వామి …
రిగావఁగను సమ్యగ్గోధృతిన్.

యశంకరుఁడు సంతోషంబుమై నేలఁగాఁ। గోమరౌసంస్కృతస
త్ప్రపంచగరిమల్ గూర్మిఁ బ్రశంసించెదన్ ॥ఉ॥ సాధనధీరవృత్తి
మెయిసంస్కృత వారిధిఁ ద్రచ్చి యాంధ్రకా। వ్యాధికకల్పకామృ
తము ఖామలవస్తువులిచ్చి కర్బురో। ద్బాధలఁ బాపి కీర్తిఁగనువాగ
నుశాసన కుండలీంద్రశ్రీ। నాథులు సోమభాస్కరుల నంతసు
మూర్తులు పూజ్యులాత్మకున్ ॥ సీ ॥ సుప్రయోగవిశేష సుషి
మాపవిత్రమై క్రముకశాలసద్గాత్రమగుచు। సర్వజ్ఞసంభావ్య
సారచరిత్రమై చిత్రసద్గుణమణిక్షేత్రమగుచు। మానితధాతుప్ర
ధానరుచిత్రమై భస్ఫుటాలంకారపాత్రమగుచు। సమదమహా
విపక్షవిహారజైత్రమై శ్రీలసద్ధస్ఫురచ్ఛత్రమగుచు। ధర్మవృత్తిప్ర
సంగసుందరత వెలసి। మించుమద్గోవిలసనంబు మెచ్చిచూఁచు। వా
రలకె కాక కుత్సితవర్తనమునఁ। దెగడుకుకవులకబ్బునే ధీరగరిమ॥
చ॥ అతులితదోషవర్తనకు నంతముదోఁపఁగఁదోఁచి సత్కవిశ్రుతి
హితవాగ్విశేషతకు సౌఖ్యచుఁబుణ్యజనేజ్యనిర్మల। స్థితిఁగనువర్త
మానకవిధీరతకుం బ్రణమిల్లువాఁడఁగా। కతగనతండు హాఢ్యగతి
గాంచిన సత్కృతిదూఁఱు బుచ్చనే ॥ సీ ॥ ఆకల్పచిత్ర క్రియాక
ల్పనలుమాని కనకమేగదయుని కనలువాని। శాకాబ్జసత్కళా
ప్రతతి మెన్నుటమాని సకలంకియని దూఱఁజనెడివాని। క్షీరా
బ్ధియమృతద స్థితిఁబొగడుటమాని విషజనకంబని ప్రేలువానిఁ।
బుష్పదామకగంధభూతిఁబల్కుటమాని నారగట్టినదనిజీరువాని।
పగిదికృతిఁగల్గుగుణములఁ బలుకుటుడిగి। యిదిపరచ్ఛాయ యిది
దోషమిది పరమత। దూష్యమిదిదుష్ప దంబని దూఱుకవి। గణ
ములేకున్నసుకవికి ఖ్యాతిగలదె ॥ గీ ॥ అనుచు నిష్టదేవతాభిన
మస్కృతి। ప్రకవి సంస్కృతియును వర్తమాన। కవిపురస్కృ
తియును కాక విలోకతే। రస్కృతియును జేసి ప్రచురమతిని ॥ చ ॥
తమివర్ క్ష నంబము కావ్య యూగంబు గాఁగమ। న్ప్రి
మఱియు ద నీతిచరిత్రముపార్థపట్టెజ। న్మముభగ
తో ను నాదిభవ్యకా। వ్యములు రచిం

పశోషిలిన యట్టివచస్సతిదీర్ఘబూనికా । చ । హరపదఘట్టి
తాద్రి హతినఘముజన్మ క్రమిణ జయించుటకా । గురుసహాజేశవం
చకులఁగూడిస్వకార్యముఁదీర్పఁగాచుటకా । ధరభృగుశాపవాంశ
గతిఁదాఁబడి పుట్టువు లెత్తుటకా మహా । వరుఁడనిశౌరి నెన్నను
డివాఁపగస్కందు చరిత్రఁబల్కెఁడికా ॥ చ ॥ రవిశిఁద్రిమూర్తి
మూర్తగసిరావడిఘూక కులంబుదూలుపో । ల్కి వసుధనుండుదు
ర్మతులు గెరుదురస్మదనూనకావ్య వై । భవమునిజంబెకాక నతి
పండితమాళులు కేకివాహన । ప్రవిమలభక్తియుక్తులిల పైనొక
రిర్వురు లేరెమెచ్చఁగకా ॥ క ॥ అని నెమ్మనమునఁబనివడి । తె
నుఁగునగుణవృత్త్యలంకృతిస్ఫూర్తిసమా । రునిఁగని చెలంగఁజన్మా
నీ । ఘునకృతిసతికన్వవరుఁద గకా వైదకుతజ్ఞకా ॥

## సీసపద్యము.

కర్పూరభవకాండ ఖండనస్ఫురణనే ఘనువృషాకపృంగబు శ
త వెలుంగుఁ । గళ్యాణరాజితాగమలీలనే మేటి స్తుతపిశిఖాసనస్థి
తిచెలంగు । భువనమోహనకళాపూర్ణతనేదం టవిమలలలామ
త్వరమదెసంగు । నాహవాంతకసము ద్వత్ప్రాధినేధరు వీరభ
ద్రగురుత్వవిఖ్యాతిఁబొలగు । నతఁడుసర్వేశ్వరుండుదయాంబురా
శి । శివుఁడుపశుపతిసర్వజ్ఞుఁడవిరళసుగు । ణాలవాలుండు మృత్యుం
జయప్రపూర్ణ । శాశ్వతవిభూతియలరువిశ్వేశ్వరుండు ॥

## చిత్రగర్భితవచనము.

ఖడ్గబంధము.

వెండియునఖండ ప్రచండమార్తాండ మండల స్థే
ముద్దండ రుచిమండల పిచండిల కోదండ గండ కాండ
గుణాంగ మండనాయమాన గ ప్రకాం
డ ధరామండలుండును - నాఖ తండ ని
భఘుణికుండలమణి కుండలుం ...

**సీసగర్భిత భాగము.**

అక్షీణగర్వ సమున్మిషద్దక్షవిదక్షురాట్పౌఢ్వర ప
క్ష నీరజాక్షధవళపక్ష తార్క్ష్య బుధౌఘధృక్ష దక్ష స
హస్రాక్షయక్షముఖ్య నృక్షద్వైవతలక్ష కక్ష విశక్ష
ణా దక్షుండును! స్ఫురన్నృక్ష వాహరూక్షత్వవిస్మయ
మోక్షకుండును। జగత్ప్రక్షణనిర్మూలనస్ఫార ఘోరకా
లకూటమహావ్యాళగరళభుజగమర్దనుండును। సురకదం
బప్రమోదబాధక త్రిపురాసురమర్దనుండును। ధనదీకృత
నిర్ధనుండునునగుచు।ను.......................................*

**పుష్పమాలికా బంధ భాగము.**

దార తార హీర గోక్షీర హార డిండీర వార సార
కర్పూరపూర శారద నీరదరమ్యరత్నాకర వార మార
మణ రాజరాజరాజ శేవధివిధిహాధి భా భా గురుగుణాం
గుండునై.......................................*

**నాగబంధ భాగము.**

తాదావరాపారశుభకర శ్రీరమ్యాంగ భాకల్పవి
శ్వసర్వేశ్వరధీరసారత రాంఘ్రికటక సారసారతా నా
శాంగచర్మాంబరవిహంగవార చక్రచక్రవర్తిస్ఫురత్స్ఫుర
వర భూతిభవనా శక ప్రబలనయనభాస్వత్తగభీర మూ
ర్తియై.......................................*

**నిరోష్ఠ్య భాగము.**

సకలజగన్నికరచరాచరశక్తిదగిరిచయాక్షీశనంద
నానందసాంద్రచిత్తానన స్తననిస్తులనీరజకళాకర సార
సకోశసారంగరక్తాక్షశితచ్ఛదహారియై.......................*

**అపంచవర్గ భాగము.**

సర్వంసహావలయ - వాయు - రవి - సారసారా
శ్రయాశ వారివిహాయ హేలావిలాస సరసవిశేషసైన్య
రవిహార సారియై.......................................*

వె ... శ్రీమ ... గజశేఖరుండొకనాడభివ్యక్తదివ్యా
త్రియం ... కాండశతకోటికర సుందర విలాసాంగుం
డును ... ఘాంబోలైనిర్నిద్రకలకంఠీ సమాశ్లిష్టుం

డును బ్రభాతసమయ సముదిత దివ్యాద్రియుం బోలె నాశ్రిత
గోజాతప్రమోదనీయ కాంతిసమగ్రుండును నైనసిరులనికవొందుచు

సీసము.

ఇరుగెలంకులఁగుల్కు సురుచిరాబ్జవతంస మభ్రకేశముల
పై హవుసులీన । నిరుగెడ వెలుఁగున హీనహారములు యావనలక్ష్
ణసూఖ్యాత్రినవపుపుఁబు । నిరుచాయఁదనరు సుందర రతీవరమూర్తి
భువనమోహనలక్ష్మిఁ బొంగఁజేయ । నిరువంకలనెసంగు కరజలజని
శాంఘ్రి వినతదోషలయంబు వేడ్కఁజూపఁ । బుండరీకచ్ఛదాచ్ఛభా
ప్యూర్ణనేత్ర । గరిమయుగురోత్తమోముఁడై కాంతులూర । నమితవాత్స
ల్యదరహాసనామృతంబు । దొలుకనాకలలోపలఁ దోఁచినిలచి ॥

గీ॥ అమృతకవిచక్రవర్తిదివ్యాంగ్రభోజ । మూర్తియనినన్నుఁ
జేరినా మ్రొక్కులంది । యతులదయసర్వమంగళార్థాంగుఁడతఁడు ।
నరుసుధామాధురీధురీ ణోక్తినని యె ॥ గీ ॥ విశ్వవినుతసుబ్రహ్మ
ణ్యవిజయకృతికి । మమ్ముఁబతిఁజేసికొనుముకుమారరొపుడు । తావ
కవిలాసకావ్యామృతంబుగోరి । యుందు మస్మత్కరుణయు నీ
యందుఁగలుగు ॥ క॥ అనిపలికిఁచనప్రసాదం । బనికావ్యము నెలపఁ
బూనియస్మత్కృతికిన్ । ఘనమంగళాచరణమై । మనమద్వంశ
స్ఫురత్కథామువర్ణింతున్ ॥

చ॥ అమరననంతజీవనిశితాస్త్రకులంబచలారగాసతార్క్ష్యము
లువహించిదేవముఖజంగమసత్వశునాథుఁడౌ జగత్ప్రమణు విలో
కనంబులనుగాఁజదివాకరమారుతాప్తవంశ ముల యిరాజవంశము
లుసంభవమయ్యెసుమూఁడుధారుణిన్ ॥చ॥ వివిధశుచిత్వముల్ న
వపవిత్రతయుల్ పశదప్రతాపముల్ ప్రవిమలతేజముల్ భువనపా
లనలక్ష్మియుఁగన్నవహింవఁశవనధిచంద్రుఁడై భువనసన్నుతుఁడౌ
మరపాలుఁడొప్పెఁ । పక్రమశుచిశుక్రుఁడై విశదసారగభీర నిరా
ఘనీరుఁడై ॥ చ॥ సమధిక తేజమూనునల సం బచ హాళి పు
నైన । శ్రమమునఁదన్నుమీఱిచను శార్వరున ంగ్రమ
క్రమముగఁ బెంపదాతయునఁగానుతికెక్క నై । య

మరవృషాకపిన్ నెనరునందువహింపఁగ నేర్చి మేటియై॥ సీ॥ తనకీర్తిని
ఖిలభువనగర్భభర మొందిఘనపయోధరములకప్పఁగనదు। తనప్ర
తివిజయకాంతలప్రతాపార్కులఁగనియూకావను వారి గదియఁజ
నదు। తనవిల్లుఘనశరాధారాధరంబయ్యుఁ బరవాహినులకుజీవన
మొసఁగదు। తనయీవిదివ్యమార్గణమానితంబయ్యు నెరపు ఖేచరక
ర్ణనిందనంబు। భళిరయనిలోకములునుతి సలుప వెలయు। నల్లప
చ్ఛయసుతుఁడు సమ్యగ్విలాస। శాలిగుణశీలివిక్రమకీర్తిసత్వ। వాలి
కుల్లయభూమిభృజ్జాలపాళి॥ వ॥ అతనికుమారుఁడుత్తముఁడుదంచి
తవిగ్రహుఁ డార్యహూక్తికా। శ్యతసువిలాసుఁ డొప్పుననినంబక మొం
డును మండలాగ్రమొం। డతులతఁ దాఁగొనెన్ దశశతాంబకులయ్యు
సహస్ర హస్తసం। స్తుతఘనమండలాగ్రగతి శోభితులయ్యు నరు
ల్భజింపఁగన్॥ చ॥ వడిఁదలబంటివాణి కెదబంటిశశాంకునకద్రిభ
న్విశే। ర్పడమెడబంటి సీరికమరన్ మొలబంటిమహార్యహూక్తికా
ఖ్యోదయనికీర్తిచంచదమృతౌఘము మిలం బ్రవహించనంచుని। ప్పుడ
మివచ్చింము గానిగనఁబోవదజాండకబుద్బుదస్థితుల్॥ చ॥ మనునిభుఁ
డైనయవ్విభుని మానినివళ్లము పుట్టమెట్టనా। మనుకులపతుపాతపు
శ్రమన్ మథనంబున భైతుకంబునన్। ఘనతరదోషబాధలను గ్రా
గఁగఁనివ్వక నార్యనబ్జహ। స్తునని కాంచెఁబుత్రులల సద్విశదాం
గద్విజేశవాహులన్॥ గీ॥ సోమశివంశముల బెంపనాము మొదలి।
నటులగాకీశుకనులలో నధికసత్వ। మలరునేత్రంబు వెలయింప
నార్యహూక్తి। కాఖ్యునకుఁబుత్రుఁడయ్యె నారాయణుండు॥ సీ॥ స
త్యవ్రతావనశక్తిమై రాజిల్లితా మేటియనుచు గోత్రంబు నిలిపి। ఘ
నతహిరణ్యవర్ధనలీల చెలువంది నరసింహమూర్తి విస్ఫురణగాం
చి। ప్రబలిదానవ్యాప్తిన గ్రజరుజదీర్చి ధృతిని భూవరపాళి వెం
పడంచి। జానకాంబాజానియై నీతి పాలించిబల భద్రమూర్తియై కలి

మి కెక్క ... జయాప్తిపొంపొంది యహహా కలికి। తన
ముజా నై ... కకరుండు। తాను నారాయణాఖ్య చేఁదన
రుటత ... మణచరిత్ర గాఁగ నెజపె॥ చ॥ ధంనె వ్వా

నిస్సృజించుపద్మజుఁడువంతన్వాఁడునానావిధ। స్థిరబాధాయుతుఁ
డై మృతిఁబడయునీ శ్రీశాలినారాయణుం। డుకహిఁ బ్రాసినచి
త్రరూపతతులుం దుఁ బుత్రపౌత్రాన్వయ। స్థిరమోదాప్తిని బా
లకల్పన సురశ్రీకల్పనాభంబులే।

సీ॥ తనకీర్తియఖిలాండ తతినిండి సైకంపకములై తేఁగాకు
న్నకమలము న్నె। తనసౌఖ్యమఖిలాండ తతినిండి పైఁబర్వెగా
కున్న శిఖిపేరికన్నులు న్నె। తనయీవి యఖిలాండ తతినిండి
మొగబోంగేఁగాకున్న కనకంబు గానఁబడునె। తనతేజమఖిలాం
డ తతినిండి పైకుబ్జై గాకున్నమణిహార గణములు న్నె। వాసు
దేవునినాభి నిభవు మొగములు। బ్రహ్మకడుపున శక్త్యంగభాగము
నను। ననితనుజగంబు గొనియాండ ఘనతఁ గాంచు। సాంద్రసుగు
ణాళి నారాయణేంద్రమాళి॥ చ॥ వరుబికిరంబుకంపకుల భటుణి
ముఁ నరసాహిణీత్వముఁ। పపునడు గైగంబి షుట వాఁడఁగ
నోపని యన్న పూర్ణిన। ధ్రకణిశిరుక్మిణిఁ సిరిని దానుహసించి
నిజేశుఁ బ్రోచున। వ్వరుసతిజానకాఁబడగు భవ్యగుణప్రతతి శ్ఛావి
లాసిన్రై॥ చ॥ సురుచిరలీలమున్న నన సూయనుగూడుక నత్రిత
త్రిమూ। స్తులఁగనిన్బులన్నరవ రుంధుసతిమణిజానకాంబయం।
దురమణత్యాగరాజ వసుధాధరు దైవశిఖామణిఁ మనో। హర
గుణపార్థసాకననిహారి గుణాఢ్యుల లోకులెన్నఁగఁ॥ క॥ అం
ద్రగ్రజుండు భోగపు। కందరుఁడు మహాయుగంధర ప్రాజ్ఞుఁడుబూ। ర్ణెం
దుకళాఢ్యుఁడు భోజుఁడు। నందనరిన త్యాగ రాజ నామ మహితుఁ
డుఁ॥ సీ॥ బ్రహ్మచేఁబుట్టి శారదపాలు గ్రోలిసు ధామూర్తిగన్నవి
ద్యావనితకు। హరుకంటఁబుట్టి శంకరిపాలు గ్రోలి విశాఖపోషణ
గన్నశౌర్యసతికి। కల్పాద్రిఁబుట్టిస్వర్గవిపాలు గ్రోలి చింతామణి
హారయాదానగతకు। వరవార్ధిఁబుట్టి ఖాపగపాలు గ్రోలిశీతాద్రి
చెందానుముశోభ్జముఖికి। హరిపుడను ము… యూ రనియ నుతిల
కము। మొగుల నెడు నాభిచంద్రుడుఁ బో… గముభుజ
ము కరము సిరిదగనోసంగి। సఖ్యమునమిం… జాక్షు

గాంచి ॥ క ॥ బహుజన్మసుపుణ్యసుధా । లహరీభవ హృదయకో
ములలలితరుచిలస । ద్గహదివ్యకథామకరం । దహితతసగసాళుల
కు నొనర్చెదవింపుగ ॥ వ ॥ అనియనితరయోగంబున నుద్యో
గించి ॥

## షష్ఠ్యంతములు.

౧ ॥ క ॥ హర్యక్షమిత్రునకునర । హర్యక్షస్థయతమోహహర
మిత్రునకి । ద్దార్యనుతాహార్యసుతా । వార్యసితాంతప్రభాత్తవర
గాత్రునకున్ ॥

౨ ॥ క ॥ త్ర్యక్షునకుసర్వలోకా । ధ్యక్షునకుద్యక్షమోక్షదక
టాక్షునకున్ । దక్షాగమదక్షాగమ । దక్షాగమదక్షునకుకదనరూ
క్షునకున్ ॥

౩ ॥ క ॥ సుపృథాకువర్ణునకుభ । వ్యపృథాకువచ్ఛదాంశు
కాకీర్ణునకున్ । ప్రపృథాకుమారవరదున । కుపృథాకుమనోజ్ఞహా
రకులపూర్ణునకున్ ॥

౪ ॥ క ॥ విధునేత్రునకునతులిత । విధుమిత్రునకునకరాత్త
విధుపుత్రునకున్ । విధురూపునకాకల్పిత । విధునకుశాశ్వతునకక
మల విశ్వేశునకున్ ॥ వ ॥ సభక్తిసమర్పితంబుగా నాయొన
ర్పంబూనిన సుబ్రహ్మణ్యవిజయాభిఖ్య విద్వత్కర్ణామృతంబను
మహాకావ్యంబునకుకథాక్రమంబెట్టిదనిన ॥

## కథాక్రమము.

ఉ ॥ ఆతతభక్తినైమిశమహాటవిశౌనక ముఖ్యులౌమునుల్ ।
సూతునిసత్కథాఖ్యకథ సూతుని గాంచిమహోగ్రచంద్రభృ ।
జ్జాతునిసచ్చరిత్రయఘజాతలతౌఘలవిత్రయౌటచే । బ్రీతిని దె
ల్పుమన్నసుధఁబేర్చువచస్థితినాతఁడిట్లనున్ ॥ మ ॥ పరిఘాంభస్థ్స
లిబొమ్మడాయమనసర్వస్వామిసాలోత్కిఖా । కరవాతాయనదీ
ప్తరత్నమయి యర్క స్ఫూర్తిసౌధాగ్రసం । చరమత్తాశుగ
పాద్య కృమునటి వీచంచత్తరంగాళిమై సిరినుప్పొంగును శాం
తిపత్తనమ వళీ । సాంద్రతన్ ॥ సీ ॥ సాలంబుతనుబో

లుసర్పేశభోగపఙ్క్తులనీరపూర్తిమున్పుచునగడ్త। కరులుతమ్ము నో
బోలుశరధిలీనాగమంబులఖురోద్ధతధూళిఁబూన్చిహరులు। సౌ
ధముల్ తముబోలుజలజాతసదనంబుమునిగించిగారించిపుష్కర
మాలు। కురుజులుతముబోలువరకుంభిశీ ధరములచక్రహతిగూల్చి
పురిరథములు। నేగడఁబ్రతిజేయుబూనికగగనధునిగ। లంచివిమానస
మునలంచిమించుసూర్యహరులఁబడనీడ్చిసురవిమానావళిసరి। క
ట్టెఁజెన్నొందుఁబుగిక్రృంగతలు వెలయు॥ చ ॥ ఇనశశులప్పురిం వె
లుఁగులీనమహామణిసౌధజాలకా। శనిజోరబాటిపోవుచును లేవ
లోకానొకవేళఁదత్కవా।టనిచయమేయదిక్కుబడిడాగి వసిం
చిబయల్పడంగగ।న్గొనిగ్రహణంబుగావగచుఁగుంభినిముగ్ధలచాలం
మాటికిఁ ॥చ॥ రవిశశిబింబముల్ సురుచిరస్థితినూష్మముశీతముఁ
వహిం। చవనితలల్ల వట్టికొనిచయ్యన నిండ్లనుచంద్రశాలల। న్న
విలిచరింపఁజేయఁగనునాటనగోలెశశాంకబింబమా। రవివరమం
డలాగగతిరమ్యమణింజరియించుచుండెడిఁ ॥ చ ॥ పరిఘమునిం
గిఁనేనుఁగులుపంకజనాళములంచుపాపల। న్ధరకొగిదెచ్చి కోకిల
లనఁ వరభోగమణిచ్ఛవిఁదగ। న్వెరవడివైవఁగాంచివడి నెమ్మి
లుతన్మణులఁ హరింపఁగా। నెరసివెలుంగులీనునుగణింపపురోప
వనాళిఁదన్మణుల్ ॥సీ॥ భాషాధినాథులై వగలునాద్విజరాజులుం
డవిపులనుతికూననేల। ధరనన తాన్తులై తనరారు రాజశేఖ
రులుండవృపులఁబల్కంగనేల।బహునిధానములతోఁబ్రబలు శ్రీద
లునెఱయంగఁగిరాటులనాడనేల।బహుళసత్త్వలపరిపాకులౌహరి
పదభవులుండశూద్రులఁబల్కనేల । ఎల్లవారుదివ్యాగమహిత
నిశాంతు। లెల్లవారునచలధర్మ లెల్లవారు । సమసర్వజ్ఞనిగ్న
ద్రసఖులెయెల్ల। వారుబుధపూజనాసక్తులౌరపురిని ॥మ॥ చరణో
దంచితమేఘమేఘములు భాస్వత్పద్మకర్ణావళుల్। వరదానామ
రవాహినుల్ ఘనమణిస్వర్ణప్రభూపాఖిగో। త్కరముల్ కర్ణగ
రుద్యుగంబులులసద్గండప్రదంతాంత్తముల్। కరుణీటఁజరన్నలిం
షగిరుతోగాఁగుంభినీభృద్రముఁ ॥ చ ॥ పొదిఁ పూపునొగి

మానగుణంబుగుణంబుజుట్టియుఁ। డవగినవిల్లువిల్లుని కిరావగుజో
ములుజోమ మేటియై। పావలుసయంత యంత నుడిపోల్కి నెసంగిన
వాజుల్లొప్పవీ। ఒదనయ తెరులీశ్వరుని డంభపు తెరచలంబటంచ
మర్॥ చ॥ అరులకుజిఁగ్రక్ మనసౌందర్యార్ధ మడంచుచునడ్డపా
టు లే।కుర్ధగతిఁదోఁచుచోనిలువ నూపుచుచూపులయపు నూరియా।
హరులను తత్సపాదనిత చాత్మజుఁసర్ వనిమూల కొండలర్॥
గరువము బోవవై చి సిరిగాంచు పురిర్ తురగప్రకాండముల్॥
మ॥ నవచిం తామణి వేదికాగ్రముల సన్తానాభ్రముల్ జేర్చిస్వ। న్నవు
లొప్పర్ గనితత్పయంబులను ద్రోగర్ జేరువత్సంబులర్। గవబా
పుర్ నవగారుడాశ్మ విలసద్ఘంటాపథ ప్రస్ఫుర। త్ఫుపిత చ్ఛాడ్వలశం
కయుద్బి పురినెంచర్ పీథులందె ల్లెడర్॥ చ॥ పురవర నాట్యశాలిక
లుపాల్తులు బాడగనాడబూనుము। నేౖరతిసుతర్ మృదంగములనిం
పురవంబులఁడల్పుధోష్ఠకే। శరుపల గాంచిము న్నెసిక జాతముకే
కికులంబు బాడునా। పురమణదృష్టి పాత్రగతి లోలమతిర్ పస
యూనెలుంగునర్॥ చ॥ శుకముని మోహనస్ఫురణజూపునిజాధక
బింబమూర్తియై।చ్చికమునకుంభజాతరమ చెకొనుగుబ్బల నిబ్బ
రంబునా। రెస ఘనసత్క ళావళిహరించుసమంచిత కేశకాంతి
యై। ప్పకులుకులీనువీటసుర వారవధూనికరంబు వేడుకర్॥ సీ॥ ధ
ర మెల్లమారసూత్రధరుండు వేఁకసూత్రకముంచు సాలభంజిక
లనంగ। యెపుడొప్పనుపనవా గీశ్వరుఁడలకరా త్రిఘటించు న
వచంద్రరేఖలనఁగ। తుమసుండనతను పర్దన్యుంమ కుచకటి మేరు
భూబము లెత్తుమింములనఁగ। యువులొప్పస్మరవార్ధి యూన్ప మో
హామృతంబెలమి చేగనిన మోహనులనంగ। దనరుసభల వటించు
చోఁదమ్ముఁజూడ। గాఁబ్రజలగూర్చు చోఁగనకంబుగురియ।ఘనస
ల మ్రోల్లనటంచు చోఁగమ్మి విటులతులనలరించు చో వారసతుల
పిండు॥ చ॥ సురభవనీపసుండుప ఁశుకుమార సమీరణుండుభం॥
ధురుడునుస్వర్గవుత్ కలశతో యధినీరిడుసాధనంబులై। నెరయగ
బెండువాసనలనించుపురోపవనీన గాలి చేఁ।బరిక్రృతమూట కల్పక

వి భాసురనామముగాంచె స్వర్తరుల్ ॥ సీ॥ ఎలనాగకకగముని
కీవలికుచములకొనగోరుదాక చేకొనగరాకు। మానినియీవల మ
ల్లికలియు గాదె వేడసుమగుడలవాడుసుమ్ము। వనజాస్య యోసని
వాతెరందాచేవు యిదియవగలవానికిన్ననటగ। పొగడకై దండయి
మ్మికొనక బయోజాక్షి యెరవ్రెందు గాసికై యోల వగవ। ననుచుగ
సనస్మపం సోస్తుగాఁడవిటులు। కనుమయూథోపితనర్మోక్తులానరంబలికి।
యులమర్ఘశమ్ములమ్ము మోహినులనంగ। విరులువిలుతురుపుష్ప
లావికలుపురిని॥ చ॥ మునికులసామగానమున మోఘుతరాశ్వము
ఖాలిగానమున్। వనరుహవీక్షణానటనవై భవజాతమృదంగతా
ళనిస్వనమును గూడియప్పురిని సంశ్రవణామృతపూరమైసతం। బు
ణానెరయన్ శిలల్ గరగమోల్లి సురింపఘునాశిబర్హ్వగన్॥క॥ ఆపీమ
లపురికి నేలిక। యై వెలయున్ షణ్ముఖేశుండతండునిశాతే। ద్రేవటభ
రకేవటకర। గోవటవర నేత్రచిత్రగుణవచ్చరుండై॥సీ॥ తనకీర్తి యా
నుమూర్తిగను శార్థదక్షగాండరాసులురత్నహారములుగాఁగ। దన
శౌర్యమనునార్యమున కెల్లరేతాగ్నులుమితస్ఫులింగసంఘములు
గాఁగ। దనవిగ్రహస్ఫూర్తి రూపనిరూఢికచ్యుతాద్యమరులుదృష్టి పా
త్రములుగాఁగ। దనధైర్యమనునార్యకనుపమామేరుముఖ్యాథగాళి
యుచ్ఛనగండ్లుగాఁగ। దనకటాక్షసుధాభిషేచనముగన్న। నతుల
కుహారిత్వగరిమదాస్యతయెగాఁగ। వరలునిరుపమవిమలానుభా
వశాలి। మహితమాంగల్యశీలికుమారమౌళి ॥ చ ॥ కరుణయు
భూతియున్ గనిదగన్ వసుమానుకళాలసన్మతి। స్థిరుండయి లోకజీ
వనదశీలముభోగము కాండ్రస్ప్రయో। సిరిశు ద్విజాతతల్ రమణజెం
డులసూనుడిబూను నెల్లరన్। వరగుణలీలగట్టిప్రణవం బయిమించె
కేమారుండెన్నఁగన్॥సీ॥ సమధి కాష్టాదశేక్షణముమహాబ్జవరాప్తిగ
న సోమశిభషణాననములలర। శక్త్యరిశంఖచాపాదికములు
తో భోగిసామ్యద్విషభుజములమర। శతకోటిచక్రాబ్జజలజరే
ఖికలతో వనజసన్నిభపదద్వయము మెఱయ। ఖగకూటనిభరత్న
ఖచితహారములతోంతన్నగర్భయనసురశిబుదనర। కోటిపల్లవబాణు

ఋకోటిరవులు । రమణనొకమూర్తిగ నెసంగమున భవ్య । సుంద
రంబును గాంతియును సొంపు నింప । సిరులనింపొందు నమ్మహేశ్వ
రసుతుండు ॥ గీ॥ లోకముల మేటి యెసఁగి లోలుఁడగుచు । సచ్చి
దానందుఁడై జ్ఞానశక్తియగుచు । నెసఁగు సర్వజ్ఞుఁడై జగదేకవీరుఁ । డ
తఁడె యగు ననఁ గుశరహణభవుండు ॥

చ॥ స్తుతధృతిశూరపద్మయు విశూరమహాస్థితులూని దాక్ష
సుస్థితి ద్విజరాజమూర్తి గుహుఁడంచితశక్తి కెన వేడ్క నోడి రాజిత
కమలాకృతిన్ దొడగఁ జిత్తమునన్ దయ బ్రూనిల్చితి స్థితి విమలం
బు జేయఁగ ప్రసిద్ధ గిరూఢి వివాహమైమనేన్ ॥ ఉ॥ ఆదరవృత్తిమై
కమల జాండము లెల్లన జాండలీలనామోద సమృద్ధిపావనసము
న్నతిగన్నొని దివ్యసంతతి । శ్రీదళుకొత్తి రాకయనఁ జెన్నువహించె
నుబద్మనీప్రియుఁడై నయివారునాతనిమహావను గాంచి సదావి
రంటియె ॥ క॥ ఆగతినభినవభోగ । శ్రీగల జగదంగనకు రచించెను గ
లికా । సౌగంధిక సౌగంధిక । సౌగంధిక భూషణముల చైత్రము తతు
లం ॥ సీ॥ స్వరదంతరుచికాంతవరదంత నికరాంతచరడంతరకు
లాంతరతకాంత । మునిశాంతగహితాంతరనిశాంతసుఖదాంతర
నిశాంతవిభ్రాంతకనయకాంత । మవసంతదూరాంతగవసంతదూ
రాంతరవసంతరవవంతనవవనాంత । మతిశాంతరతివంతరతిశాం
తతాతాంతపతికాంతవృత్తాంతవితతికాంత । మొదవెమదనసువి
కసితమదనకాండ । శిఖిశిఖానగ్నమన నాభచిత్తవద్వి । యోగినింది
తాశుకకులాభోగనినద । భాసురములగు మధుమాసవాసరములు ॥
చ॥ పరమహితస్థితుల్ వొరగి బాలలు పంచపోళరాగలీలలౌ । గురి
తఘుదూరకోకిలలు కోకిలలటౌరపా ప్రవాళపాళిరహితపంబొన
ర్పనెగడించె వసంతము రాగమూర్తియై । పరమహితత్వమైకమును
భావనచేఁగలకంఠపాళికిన్ ॥ చ॥ సుమములుఁ గుంజముల్ ననలుసొం
పువహించె నినుండు మేషరా । సి మెలఁగఁ గోకిలల్ ఖగవిశేషము
లట్లనె మించె రూపడం । గెనుహిమని మంచుదావిరహికిన్ భుజగూరె
సుఖాసుఖంబులే । తమదలపోసిచూడ గ్రహచారవశంబులె గాద

గుఱ్ఱ సుధీ ॥ సీ ॥ పొంగారు మంచు ముసుంగులం దొలఁగించి పసమి
చితపత్త్రభంగములు గూర్చి । కలుకొందు పల్లవాంగుళుల పై పైఁ జే
ర్చి యనురాగకళికల ననువుపఱచి । సముదీర్ణకుసుమహాసస్ఫూర్తి
వెలయించి కుచఫలంబుల మేటిగుట్టు చెఱచి । భృంగప్రకంపనసం
గతి నెఱయించి రమ్యద్విజప్రచారములు నెఱపి । తీవె చెయ్యలద
తిణస్థితిసమీరంచు । ఎవను డొగి తావులంటుచు బంధగరిమ । కలయిక
ల నేర్చి చలివాపి గలయు నెడలఁ । గలిగెఁ గలకంఠగీరమాలలితకలన ॥
మ ॥ నలునాఁ బాపులయుబ్బు నిబ్బరము పున్నాగాళి లీలాసము । జ్జ్వ
ల తల్ స్యందనపాళి విస్ఫురణశుంభద్వీర రమ్య స్థితుల్ । గలయుఁగా
బాజగదేకవీరుఁడయి వేడ్కన్ మాధవాప్తస్థితుల్ । చెలఁగన్ మ
న్మథసార్వభౌముఁడు జయించెన్ సర్వలోకంబులన్ ॥ చ ॥ పర
మఖగవ్రజస్తుతులు బర్వ మహోవనకాండసంపదల్ । నెరయ సమ
ర్చియె లెసలనిండుట మాధవుఁ డైనయుల్లుతో । నెరసిన తత్వబోధియు
న నిర్మలసూనపతాన కాంతిమేదురమధుధారబర్వె నెటు దోఁచె
మకోశము శ్రీప్రకాండములు ॥ ఉ ॥ ఆతటినూతనప్రసవ ... సూ
హాంఛ పల్లవచ్ఛాయ । వ్రాతసుగంధసార రుచిరస్థితులన్ జెలువందు
స్వప్నసీ । జాతపతీతతీరపలసద్ధరిమంబుల సర్వమంగళా । సూతిగనుం
గొనన్ దివిరి సుస్థిరసారవిలాసశాలియై ॥ చ ॥ వరతటిదింద్రచా
పరుచి పతములన్ దగ రాజహంసనుం । దరతలమూర్తి యొప్పుగ నిడ
ఘ్న లెసంగుచు సస్వరస్థితిన్ । నెరసిన నీలకంధరమణిన్ సమలంకృ
తమూర్తి జిష్ణుఁడు । నిర్నిరుపముఁ డెక్కెనొక్క మొగిన్ గర్జరపాళి పరా
ఘ దెల్పఁగన్ ॥ సీ ॥ వరదండధరచండతరలీల లోకదండ నొకదం
డ రాజహంసోక్తివినతి । స్ఫుటసాగనటవారనటనంబు లోకఘో
రనొకఘోరవాన నీశ్నికరంవము । శుభిలోల శుచిశీరరుచిరో
క్తులోకమూలనో మూలపుణ్య జనకృతవినుతి । యతిపావనసుశే
వంతిరంబు లోకక్రేవ యొకక్రేవ జిష్ణులీలోదయంబు । దివ్యవా
త్యవిశేషంబుభవ్యనస్త్రీకిని కరలాస్యవిభవంబు క్రిక్కిరియఁగ ॥ సు

రువిలాసుండు రాజశేఖరసుతుండు। సరసనందనవనమాలికరుగున
వుడు ॥ చ ॥ వనియసుపర్ణయాంగజ సువర్ణరజంబులుకిన్నరీగ
తుల్। ఘనకలకంఠయోగగణికానటనంబులు బర్హిబాహులే
యానిసెనుమూకఁబాసియటు లొప్పెడితన్నవ జేరఁజేరుచున్।
వినతిమరందధార ప్రతిబింబముగాంచుటఁజేసినిల్వఁగన్ ॥ చ॥ దర
మతిపీరబాహుకయిదండదయన్ గొనివాజిస్గ్గిభా। స్వైరవనరా
శిగావున ప్రవాళసమంచితమై చెలంగిసు। స్వైరఖగనందనంబులు
నుజైత్రరథంబులు నాలతాళితో। వగలినయవ్వనంబుగనుపొడువు
గా సరసుండు జేరుచున్ ॥ చ॥ హిమజలవృత్తిపాద్యముసమిద్ధము
తుండవిభూతినర్ఘ్యమున్। రమణనొసంగిపల్లవకరంబుల చేసుమ
కేసరాక్షతల్। దమిగొనిపూజసల్పిసని తత్కలకంఠరవంబుమీ
అనా। రమణునిప్రొద్దుద్రిప్పవిరిరాజిని యారతులెత్తిపాడఁగన్॥
సీ॥ సహకార శిలయొచ్చట మెలంగరసాల వల్లరికై దండవ
లసియొసఁగెఁబురుషోత్తముఁడునిజాధరఫలంబాశింపపొన్నతీవి
యఁబిరివన్నెనగియె। శ్రీమంతుఁడత్యాశ చేనిజచ్ఛదబట్టి తిలకవల్లి
రభ్ర దృష్టిఁజూచె। సరసప్రియాళుండుగరిమతన్ జేరఁబోగడ
కలకంఠసంగతినిబాడె। నలదయాశాలితమ జేరనరసికేస। రము
నశోకపురస్సరతిమరంద। భాష్పమైపాదములఁబడె భామలెల్లఁ।
దమకొనర్చెడిదోహదదశఁదలంచి ॥ ఉ॥ చతురతమత్తకోకిలలు
జంపకపాళియనఁగంధములోవసం। తతిలకకోటిమల్లికలు నవ్యగు
శాంచితవృత్తిరీతిను। స్థితిఁగనిమాధవాఖ్యకవిచేవనకావ్యము నన్
రుచిన్ జెలం। గతదునలంకృతిధ్వనుల క్రమతమెచ్చు సుధీంద్రుఁడం
డయ్యెడన్ ॥ మ॥ చతురుం డైవరవర్ణినీవినతి భాస్వన్నారికేళీ
ఫలా। కృతిరంభోరువిలాసలాస్యగతి పూగీకంధరాపుంఖితా।
యుతతాంబూలదళాభిరూప్యములు కాంతామేయసంచర్పితాం।
చితగంధంబులుగాంచిమించు హరిమెచ్చెన్ షణ్ముఖుండవ్వనిన్॥
సీ॥ అశరీరికినికరణావాప్తి యొసఁగుభవ్యరసాలములను చేఁబ
ట్టువారు। బహుకాళ్లమూకులఁబలుకించుకర్ణికారములతోఁబలుకు

చునలరువారు । యిలపుష్టిగుష్టులహితదర్శనరుచినర్పిన గోసు
లను నేదజేర్చువారు । కనకగంధములఁ గానని వాని నెరయించు
సుతిలకంబులదయజూచువారు । నైనవనదేవతాంగన లమితభ
క్తి । మరువములుమల్లి యలుబింబఫలములాది । వివిధవస్తువు లె
లమి నర్పింపఁగరుణ । నెగయచేకొనియలరు శంకరసుతుండు ॥
మ ॥ ముదమొప్పాగనసంఖ్యరంభల కళాపూర్ణప్రనాట్యంబుపు
ట్పదసారంగవిలాసరుఝాంకృతులు భాస్వచ్చిత్రపక్షప్రభా । స్వ
దచంచద్ధరివారచర్యలును నంచద్విస్మయస్వాంతుఁడై । మదనా
కారుఁడుఁ జూచుచుఁ దిరిగెఁగ్రము శ్రీవనాంతంబునన్ ॥ క ॥ అమలా
త్మునకయ్యెడఁ గతి । విమలపిహోరాళి రామవిశ్రుతసురరా । ట్కా
మలార్జున కమలార్జున । కమలార్జున భూధరంబు గదియఁగన
య్యెన్ ॥ ఉ ॥ ఆయెడవీరబాహుఁడుశివాత్మజుగన్గొని యోయ
ఖండతే । జోయుత యద్భుతంబొకటి చూచితదేయగు ణాబ్ధి
పాళిపైఁ । బాయవుకొన్నికుంజములు పోఁడిమివానిఁదలంచిచూడఁ
బొద్దాయములైనకల్పకకు జావళియానటు జూడుమంచనన్ ॥
క ॥ వినిగుహుఁడిట్టులుపల్కుసఖువిభ్రమమందితెమోదము [illegible]ంబు
నఁగలపద్మరాగభృంగపుంజము కెమ్మోసు లంచువానిపై । నొనరి
నమాంసలన్ సురకు జొత్కరమంచుదలంచిచూపెడై । ననునిజ
మానసీపలుకునాకకుజంబులెతన్నగావళుల్ ॥ గీ ॥ అబ్జభృంగు
లతికలును తత్ప్రసవకుసుమ । వంశగంధంబులునునందుపరలుసి
ద్ధ । రసతయాసురాగమాత్తత రత్నకల్ప । నాప్తియతనుసంజీవ
నావాప్తి గాంచి ॥ క ॥ అనుపమవిభవంబగుత । త్కనకాద్రినిజాత
మిఁకసఖారమ్యనియమా । తనికైదండ దయన్ గొని । ఘనగిరిగు
హుఁడేక్కుముదముగాసఖుఁడనియెన్ ॥ సీ ॥ నవనతామోదసిద్ధ
విలాసమహిళోత్త సుమనూవిలాసంబు సొంపుగులుక । లయ
కాంతపుష్కరా లయసంచరద్రాజ హంసాదిఖగ కులావాప్తి
దనర । హిమకరకాంత సమిద్ధదంతాశయ పవిత్రతమునికుల
స్ఫురణమెఱయ । భవఘనాఘనజాత విభధదయాత్త దివ్యవ

శాభిరామ విభ్రమము నెరయ । వేడుక నవర్ణసంభృత వృత్తి నె
రయ । ద్వివిధసాధనములకు నాదియయిపొల్చు । నమలసుశ్లోక
మగుమహో గమముదీని । చిరదయాలోకమూర్తి వీక్షింపుమిపు
డు ॥ చ ॥ ఖరతరశూరపద్మముఖ కర్బురఘోరప్రతాపభవ్యక ।
ర్బురభవసంవృతత్వమునఁ బొంగికరంగకనిల్చి దివ్యక । ర్బురరహి
తాంగనాహితతి పోషణనీధృతిబోలియొప్పెక । ర్బురవరకర్బురాత్త
భృగు పుంజములన్ గనుదీని నెన్నఁగన్ ॥ చ ॥ తనకూటంబుల వం
క లోలతల చెన్నేన్ మోదముల్ సారెఁగ । న్గొనురంభాదులు
పద్మినుల్ సుకల కంఠుల్ భోగినుల్ వాడగా । వినుతాపంబువ
హించెగా స్వకమలాబిభృత్స్వయోగార్తినీ । కనకక్ష్మాధరహా
రియింక సుఖయోగంబందెబోనీకృపన్ ॥ సీ ॥ సారంగవాహ
భాస్వల్లీలయేగాక సారంగవాహభాస్వరతగాంచు । శైలాటవ
రవిలాసనిరూఢియేగాక శైలాటవరవిలాసంబు గాంచు । కర్బురాం
శుకలసద్గరిమఁబూనుటగాక కర్బురాంశుకలసద్గరిమ గాంచు । శం
[illegible]ంశసక్తిమించుటగాక శంబరహరికాండసక్తిగాంచు ।
నీధరాధరమౌళిని నెంచహంస । హంసవరగోపగోప రమ్యతనల
రుట । నతులితదయాస్వరూపభోగానుభూతి । చెలఁగునీమున్న నకు
నాటబలుక నేల ॥ చ ॥ అనిసచివాగ్రగణ్యుఁడునయంబునఁబల్కఁగనా
లకించుచున్ । గనకధరంబు నెక్కియొక కల్పకభూజము చెంతచం
ద్రకాం । తనవవిలాస వేదికను తద్ధరిసంహననుండు విశ్రమిం । చి
వనౌక కాకలీరవము చెన్నమెయిన్ వినవచ్చెనయ్యెడన్ ॥ ఉ ॥
వీనులవిందు గానమృత వీచికపొందుగమీఱునమ్మహో । శ్రీనినదం
బొగిన్ విని సుశీలుఁడు వింటివెమిత్రయీకల । స్వానము కోకిలా
రవ మొబంధురషట్పదనాదమోసురీ । గానమొపల్కరాదతులక
ర్ణరసాయనమై చెలంగెడిన్ ॥ చ ॥ అనవిని వీరబాహుఁడపుడాస్వ
నమల్లననాలకించియిట్లను శివపుత్రయుగ్గిరి నయంబున నెవ్వరొవీ
ణఁబూనియిం । పు నెరయఁబాడుచుండెదరు పొల్పుననప్పసపైక
కేసులన్ । దనుపుచుఁగుందఁజేసె ఘనతన్ వరభోగివియోగిసంఘ

ముల్ ॥ చ ॥ తమపలుకుల్ నగన్ విరుల డాల్పనిగోగుల చిల్కపొ
మ్మూఁలున్ । దమకలరొప్పబూయనియ తాంత ప్రియాళుల
కోకిలల్ గనన్ । సమధురగీతవాగ్రుచియు సంస్తుతరాగవిభూతి
యున్ జెఁ । గమహితరూపయెవ్వతొ నగంబు నవీణియతోడఁ జా
డెడిన్ ॥ చ ॥ అనుటయుఁ బిన్ననవ్వొలయ నాహరిసంభవనుండు వీ
రబాహుని గాంచి యాడిమూఁ ములలనొప్పుచుకోనలఁ జేరి వేడుకన్ ।
వినుకులవిందుగా నెరయ వీణియ బాడెడివార లెవ్వరో । కనుఁ గొ
ని రమ్యవారలను గన్గొనఁ బోవుదమన్న భక్తితోన్ ॥ క ॥ పనివిని చ
నియుంగ నెవ । స్మితవదరహాసనంబు మోము సిరి నెరయుచున్ । దను
గనుకువనారుతోఁ బోవని సుధలొలుకంగ వీరబాహుఁడు పలికెన్ ॥
చ ॥ ఎసఁగు వసైక నాథగుణబంధుర నీదగుపన్నుబూనిసుం । దరము
లయుక్కలౌదరులదర్పక సైన్యకలస్వనాతిబం । ధురధరణీజకోటు
లమనోహరనిరుపమాత్పలాత్తని । గ్గుఖరముల నెల్లనారయుచు
సారజవంబు నేగి యొకచోన్ ॥ సీ ॥ వైడూర్యహరినీలవజ్రను
ల్యాలబాలువారిత్రివేణులతీరుగులుక । మల్లికాద్రాక్షావినులల్బృష్ప
ఫలలీలమంకిత వజ్రదామములబోలఁ । గదళికామాకంద చర్యూర
కుంజముల్ కళ్యాణమంజులకలనఁ దెలుప । శ్రీశుభాంకామలాం
చితరత్నభావళి జలజాతవత్తుంబు కలిమిఁ జూప । నొక్క పెలమే
టినరిరుచులొలుకుపం । రిని జెలంగునరుంగు పైఁదనరురత్న । ధా
మమునుదూరమున గాంచి తద్విలాస । గరిమలకు మెచ్చుచును జే
రనరిగి యచట ॥ ఉ ॥ స్వైకవివాక్యలై మెలఁగు సారస లోచనలుం
డవాక్రిన్ । నేకసభఁ గవృత్తి నెవనించుట గూడదటంచు నెంచిక
వ్వాన్నెరఁ గఁ జూచు గోరకనుదంచిత కాంచనచూతపూగకాం । తార
నితాంతజాలక కదంబమునొయ్యనఁ జేరి యయ్యెడన్ ॥ సీ ॥ కులు
కుగుబ్బలు కళల్ జిలుకునఁ చత్ప్రసేవకమాళికి సువర్ణపాళిగూర్ప
గంకణంబులు మేటిబింకముగా నెడిసహస్రపాణిపాళి కెనను గ్రహము
లీన । నంగుళుల్ వినతిను పొంగు నిర్మలగుణధృతుల పైననురాగ
గతిరచింప । నాలాపములుక శ్రీలాపస ప్వరప్రతతికి గ్రామసం

తతులనొసఁగ । సమసుధాతానమంద్ర మూర్ఛనలవలన । జీవము
ల జీవముల జీవజీవములతే। రంగుగనమ్రోల్లసిగుపింపరతన్నతఁగ।
రంగనొక చెలివీణఁ బాడంగఁగంటి ॥ చ ॥ తనువసుకప్పుపాండిమయ
నంగనుజంచలతల్ కచాళిన । వ్వననడుమందుఁ జూపులను బూని
చియార్యల సత్కళాంగమా। రనిశితమాయ ముబ్బకర చక్కనపు
తిర విశదైకమూర్తిమైఁ।దనరినలీల నొప్పునలతఁ గనుతింపననంతుఁ
డోపునే ॥ చ ॥ తొలగనిమించుతీవె మెయి దోఁచ శాతన వేగలీల
ల। స్సలుకగుమారుతూపులు కనుల్ నవకాంచన గంధపాత్రసా।
నళినికరంబు వేనలి వరాంజన నైల్యత శ్రీకరంబులై । యుఁ రేఁ హా
ర పజ్తులు ద్విజాళివధూటికిఁ జిత్రవైఖరిన్ ॥ చ ॥ గిరులలతల్ జ
నించు నెలక్రిందయి మేఘములుం దనొకర్చచో । ధరణిగిరుల్ న
గా జలదంబులుమించువధూటియందు యో । గ్యరుచిలతల్ జనిం
చిసునగద్వయముభ్రమముపైనె సంగెడిన్ । శరదముచంద్రుమపైకొని
సంగనహీనపదంబుదాలెడిన్ ॥ సి ॥ విధుమాఖిభ్రంగముల్ భ్రాం
తంబులగానంబుప్పమాలికలతోఁబొందుసలిపె ।గొమ్మకోదం
డముల కోదండములుగానఁబరవాద్ధ్వయంకగస్సుణనెరసెన
వలయంబకములు నంబకములెగానని జంతుక్యశుద్ధిచేసినుడసాగె
సతిపృథులకుచముల్ పృథులకుచములౌట। సమదపంసూర్తిసా
రు కెక్కె । ననిహారగుణంబుహారివిల్లంతను శరములలమలకల్పక
ఫలములునవలకారు । కాంతికరములు మోఁకబింకంబునగుచు। గా
నుపించెను నతులితగరిమదనర ॥ చ ॥ పసిసవలగ్ననిపర్నిసన్న
గిలంగకళత్రమస్తవ । ద్వారకరీయూరుహస్తమున సన్నజంబుల
బట్టకుండనా। సరసిజసూతిడీకొలిపెజంఘిలున్ బ్రపదంబులన్న
మిస్ఫురదురునక్రకూర్మములపూర్వపువాదుమదిన్ దలంచుచున్ ॥
ఉ ॥ ఆననకంజమందురదనాంబర విద్రుమముందు వీక్షణా।నూన
నవోత్పలంబులుమనోహర సద్విజవజ్రపంక్తియున్నాన ములం
దుఁబువ్వులుమణుల్ మణినుద్భవమొందుటల్ నభూ।తోనభవిష్య

తీయనటదోఁచఁగఁ జెన్నునమిన్నుచుండెడిన్ ॥ఉ॥ ఉన్నదతత్త్వశా
లులకునొప్పఁగఁదోఁచదు బోయనోరణీ । యన్నమహాత్మమహీసు
వనునట్టివిశేషపుబోధయెప్పుడా । సన్మహిళాశిరోమణిససారవల
గ్నకుచద్వయంబులు । దృష్టిహిమాతిరేకమునదప్పకచూచెడివాని
క్రీఁ పడన్ ॥సీ॥ కాంత వేనలి నీలకంధరస్థితిఁ గన్నగురుగిరీశత గాంచెఁ
గుచయుగంబు । నింతి వేనలి లసత్కృష్ణమూర్తి వహింపఁ గొనియెన
చ్యుతలీలఁ గుచయుగంబు । వనిత వేనలి యహీననిరూఢిఁ దగఁ బద్మకో
శవరభాగాంచెఁ గుచయుగంబు । తరుణి వేనలి విషధర భావమునమీ
అగులి కెజీమూతాభఁ గుచయుగంబు । కలికి వేనలి యింద్రలోకముజ
యింప । మేరువునడంచెఁ గుచయుగంబు । పౌరనిక్కి । పిల్లవీగుచు నీల్గుచువె
లయుటరుదె । గడిమినడుమంత్రమునఁ గల్మి గన్నవారు ॥మ॥ తిర మా
కంఠ్లకడించె కేన్ప్రమలు వాదించెన్ వలగ్నంబయా । చెరిచెన్
దోసముటంచు లుప్తసరిగాఁ జేయంగ మానించిబం । ధురతన్ జంఘ్ల
మదింపఁగాంచితమకెంతో వాదియంచున్ గురుల్ । మరి వాదిం
పన్వ్రజా తృమైనవలయంబాయింతి మోమైదగన్ ॥
ల్వాదంచుసురధారుణీభృద్వగకూటకోటిసు । స్థిరమతిముందు వే
న్కలను జేర్చి ఘనంబుల వెన్కఁ గూర్చి సుం । దరచపలావళిన్ న
వసుధామధురోష్ఠులఁగాఁ గఁగంజసూ । తిరచన జేసె నా దగినధీరలు
గొల్వ వధూటి మించెడిన్ । చ ॥ అలకలకంఠి యుల్లకమలాంబక
శూళి తదీయరూపు । ర్మలరతినీకె చెల్లును సుమారయనన్ పినితత్సు
వర్ణనా । కలనము గాంతక క్ట్టెదురఁగన్పడినట్టులఁదోఁపసామికో । మ
లినటుజూడఁగోరి హితుమద్విక మార్గముఁజూపఁబన్చినన్ ॥సీ॥ యా
దారి కేదార కోదార పంకంబు కాదారి తురగయందరశిరమ్ము ।
యీరాల నీరాల హీరాల ముజవాది ధీరాల పనయలయో
రజనుము । యీమూల ఘామూల బామూలముల్లుక శ్లా శ్రీమూల
యామూలఁ జేరఁ బొమ్ము । యీచాయ లోచాయ నీచాయనంబుమ
హోచాయయందండఁ జూచికొమ్ము । యీశయిదిరతనపుకోన యిది
సురద్రు । కాండమిదిదివ్యగోత్రస్థనీ కాయమాన మదియె మానిసి ఘన

సువర్ణాలయంబు । జూడుమని వీరభాహుండు జూపుటయును॥ క॥
విను తేచ్ఛనబ్జకరగనఁ । జనుపురుషోత్తముని భాతిపణ్ముఖుఁడలమా
నినిజూడగ హితసూచిత । ఘనపదమున వేడ్క నాఁగు కాలము నం
దుఁ॥ సీ॥ సహకారమాలికి సమధికమతినలకలకంఠి జేరవే వెలయు
ననుచు । పురుషరత్నమును సుస్థిరలీలనాకాంత మించిన వృచునల
రించుననుచు । భువనబాంధవు వరామోదయెయ్యల పద్మినీమ
ణీ తమిజన బ్రాఘుననుచుఁ । బూర్ణశశాంకకాలిప్పుచకర స్పర్శ
చేనీరాక సన్మతి నెసఁగుననుచు । వనమునఁ జచరించు మానినుల్
వలుక దేవ । దేవవింటి వెతావక భావములర । లసమపత్రుణి యని
మోదమెసక మెసఁగ । హితుఁడెలుంగింప హర్షించె నీశసుతుఁడు॥ ఉ॥
అంత చిరత్నరత్నకనకాంచిత ధామము చెంగలించు । ప్రాంతము
బొంగఁగ వ్రానిషడాననుఁడింపునఁ జేర నేగి వి । భ్రాంతిమనస్కుఁడై
స్వాతరుపల్లవజాలకమార్గవర్తియై । సంతసమందుచూపులను సార
సలోచనఁ జూచి నంతలోఁ॥ చ॥ కనులఁ బ్రపూర్ణకామురము గైకొని
మీఁజినమానసంబు గాం । చినవరచిత్రవర్తనను జేకొని యొప్పిన
గాత్రసామయాం । దెనయురసోత్తరంగగతినింపున బూను మహా
ప్సితంబులాం । దినమహితాశలఁ వడసె దివ్యముఖంబులు శర్వుప
ట్టికిఁ॥ మ॥ సుర సైన్యేశ్వరుఁడింతిఁ జూడఁగ నిజాత్ముల్ జాలకింద్ర
త్వముఁ । హరిపత్వంబును గోరుఁ గోరినవ దివ్యాబ్జాక్షి యింద్ర
త్వముఁ । హరిపత్వంబునఁ గన్న పెన్నెరుల సాహాయ్యంబు చిం
తించు నాం । పురుచింపఁ బవరులుత్తరోత్తరపదా పూర్వస్పృహో
చంచలుల్ ॥ సీ॥ ప్రపదంబులనుకశ్చపవిభూతి గొల్లాడు జంఘల
ముకరభాస్వరత నేలు । నతమధ్యమున ముకుందపదలక్ష్మిగను చన్గవ
పద్మకోశవైభవము బూను । కంధరంబునను శంఖస్ఫూర్తి నూటా
డు రదములకుందసారము వహించు । వక్త్రంబు నను మహాపద్మ
భూతి నెసంగుఁ గురులను నీలవిస్ఫురణ బూను । సబల కాంతిని వసు
వర్ణాభిరూప్య । గరిమనొగిఁ జూరగొను మోహనిరతి నెరయు । నతను
సామ్రాజ్యఖనియననందమొందు । మహిళ నెమ్మెనఁ బర్వనుమారు

దృష్టి॥ చ॥ కోపగు శిలకంఠరుచి గొప్పున మోమున నబ్జలీలరా। జీ
వవిభూతికస్గ్వలఁ జెన్నగుచన్ను లభక్రమంభ। లీలావనతల్ సువ
ర్ణరుచి యంగమునందు ప్రవాళలక్ష్మీ లీ। లావతియంఘులందల వి
లాసుడెగా నగజూచుచోఁగనుఁ॥ క॥ శ్లేదంపుతే దమాఢిఁ।
శ్వేదములిగురొత్తనిటులఁ జిరతరలీలా। మోదమతిఁ జూచుచు
డా। మోదరశరభవుఁడు ప్రేమబొగడఁదొడ గెఁ॥ సీ॥ శుకవి
లీలాఢంఢిశుభవాగ్విభూతి చేఁ గాంతి చేఁ గాకలీలను చేత। బన్న
గస్ఫురణంబు భవ్యరోమాళి చేఁ జనుల చేగాన భాస్వరత చే। నీ
రదవిభవంబు నీలకేశముల చే బుగ్గల చేంగంతభూతి చే। సారససం
పద చారునేత్రముల చేఁ గటుల చే బాహుయుగ్మంబు చేత। నెదురె
మూఖభంగ మొసఁగియు నెలమిమరల। డాకిగెలుచు నెచ్చెలిగని
మూర్కలైవి। ముఖతగని వాలుబడివాడిబోయె నార। యొంటరెం
టమయుటన నోరవు లేక॥ చ॥ పొలఁతుక మోముబోలను బున్న
మచంద్రుఁడు గుందియగ్ధమై। యలికతలంబు డాఁకియరమై సుకపో
లము డాఁకిరేఖనై। యలయుచురు ద్రమైత్రిగని యందపుకన్నొ
మలకఁ జయించఁ గాఁ దలఁదిస్వపాండరత్వమును గాన్చ నేఁక
నైల్యమూనరే॥ చ॥ రమణికచాళినీలకధరంబుల డాఁకిధరాధర
నితికా। భ్రోమణము జెందఁ దోలి యుగనద్గతి మైనకవృత్తి గూర్చి
యు। న్దమిగొని డాకమించు విగుణస్ఫుటహారము బోలి మీఁటు
డుఁ। కమలిద్వ్రణంబు మెక్కఁగని గైకొనెభూషణపాళి గాఢ
యుఁ॥ సీ॥ అబ్జంబులనుమత్తు కంతనీరుల ముంచివరనిశాతస్వం
బు నెరయ దాఁకు। వలను ముదముల దివాంధంబులుగ జేసి వేగలీలవ
హించి వెలసిదాఁకు। మొగ జేసలతల మున్కయస్సుల వైచి కీవర
గుణలీల దేలి దాఁకు। షట్పదంబులను గాంచన దూరములఁ జేసి నీల
హీరస్ఫూర్తి నెరయ దాఁకు। మహిళయంబక ములగని మరుడబా
ణ। డధ్వజుండగుణుండయియవలమనసు। వట్టి సుగుణాంబక
లలామవైభవాప్తి। భువనముల గెల్చి శంబర స్ఫురణ యడఁచె॥
చ॥ తరుణిసుధాధరంబును రదవ్రజి ముఁ వరబంధుజీవకుం। ద

రుచులనొందఁ జేసి విధితగ్రసముల్ నాతవీతు గాళిసు। స్థిరమతి నాన
నివ్వక రచించెను మధ్యను నాసికాఖ్యభా। సురకనకంబు నాటన
టుజూడగ రాదధరంబు నాకికిన్॥చ॥ తనహరియుక్ భటుండువని
తామణికంధరకోటరంబు జే। రినగతితద్వచోస్వనగరిష్ఠతనారసి
చేకొనంగనే। ర్పునవరబింబముల్ విటపముల్ లలిబట్టెనురుండను
గాకనీ। యనుపమ కాంతిఁగాంత మధురాధర వైఖరి యిట్టులుండు నే
చ॥ వనిత సుహృద్గతుండు సుమబాణుఁడు విస్మయనీయశక్తి మొండ
నువునసంగ్రహించి భువనావళిగెల్చి జయాప్తినూదఁదద్ధ్వనినవమా
క్తికంబులు సుధారసధారలు బర్వెలాగునన్। దనరుపిలాసకంఠ
రరదస్తుత వాఙ్మధురప్రవాహముల్॥సీ॥ నామమింతియె కాని నాగ
కుంభంబులు సరియౌసింహము నెక్క నేరయకునికి। ప్రొద్దువన్నె
యె గాక భువికంజకోశంబులెనయౌ నీరదమాల నెనయకునికి। దిన
లీలయేగాక ఘనచక్రవాకముల్ తులయౌ చంద్రుని దాఁకదలఁప
కునికి। కఠినత్వమేగాక కనకాద్రిసంభంబులీడె భంగములదేలా
డకునికి। నవ్వు పరిహసించు కౌను పైకొని చెలంగు। నారుతో గూడి
మోము పెకలనిన్వక్క। చనువళులదేలియాడు చనువుపుగాంచి।
యబ్బు బిబ్బోకవతి గబ్బిగుబ్బచనులు॥చ॥ తళుకు లెసంగు పై
రొకను దాగె బూచుల నాడు కాంతను। ప్పులగని నాభిసుంతలను
వామనసుంతల నాడునారువే। డ్కలనడు మాత్రపుల్ గలిమి గాం
చుటనంచనితద్విలాసముల్। గలయఁగఁ జూచి యుబ్బొర్వన గానుతము
ధ్యమరూపమైచనెన్॥చ॥ తలహరి మోవఁజాలనని దైవత నాగము
కుంభమూర్తిని। చె లికటియొగ్మముయ్యును బ్రసిద్ధతరంభనిజచ్ఛ
దాభరం। బలవడ మోవజాలనని యందపుముల్ దొడలయ్యెబోవ
దే। వలనువలగ్నరూపహరి భారము సచ్ఛదమోయు బేరముల్॥
చ॥ ధరనవవృత్తి మైగనునిధానకులంబులతోడి మాఁడు। ర్భ
రమనియొంచుచుల్ మకర పద్మసుకచ్ఛపముల్ వధూటిసుం। దర
తరజంఘికాం ఘ్రిపదద్వయమూర్తి నెసంగ శంఖము। ఖ్యరుచిర
సీవహాత్ చాలిపదాధరశీమలరేఖలైవడెన్॥మ॥ స్తుతతారా

షులమైత్రిచేసుముఖ చంద్రుండొప్పరోషాయుత । స్థితితారల్
చెలియంజత మ్ములను బొందెన్ వాలిసుగ్రీవసం । గతితారావు
లమైత్రిమించుటలు వేడ్కన్ గాంచియెందన్నర । మ్ములబొందో
వని దోషయోగులకు వమ్ముల్ గా వెసద్వర్తనన్ ॥ చ ॥ అనికొని
యాడుచున్ సరసిజాసను చాతురి మెచ్చుచున్నయా । ఘనునిహి
తుండు జేసి చెలిఁ గాంచితే మోదవిభూతిమించితే । వనరుహబా
ణనామ్యయుక భక్తిని నేయతివేషమూనివే । చనిచెలియెవ్వరోయు
రసిచయ్యనవచ్చెదఁబన్నుమంచనన్ ॥ శా ॥ కాంతాకర్షితనేత్రసూ
చియుగ్గున కొక్కంతుండుతద్దోష్టికిన్ । స్వాంతం బెంతయుఁబొంగఁ
గామయలి యోసన్మిత్రయేలాగునన్ । శాంతవ్యాప్తియతీంద్రుఁడ
య్యెదవో యేజాడన్ద్వరన్ జేరియే । కాంతావాసులచొప్పె ఱిం
గెదవో వేడ్కన్ జూతుగాకంచనన్ ॥ చ ॥ కనకలతల్ జటల్ వి
మల కాండముదండమునొప్పపుప్పొడుల్ । నునుబసమంబు లేఁజివు
రునూత్నతరారుణశాటిపెందియల్ । ఘనజపమాలవల్కలకులం
బులుపట్టముగాగబూనికే । లనుకగకన్ వహించియ తిలాగునమిం
చిగుహాప్తుఁడయ్యెడన్ ॥ సీ ॥ జపలీలనానక్షసరము ద్రిప్పుచుపతుల్
వరలుధామము జేరనరుగు వేళ । నబలగీతప్రబంధాసక్తియుతవచ్చట
రయ్యుడంచందొక్కతరుణివలుక । నానెమానిని యొల్లుయతివచ్చట
రసితేయనికుహ నామునియంచు జేర । నబ్బురమందివారందఱిం
దొకమానియెదెవచ్చెనని పీతులెలమిడిగ్గ । ధామమును జేరెనా
తడంత నెవధూటి । సంభ్రమాకంపమగు కౌనుశంభుసుతుని । మ
డిబొమ్మపీటడిగి సతీమణులతోడ । నిక్కచనులొక్కయొరగా
మ్రొక్కుటయును ॥ చ ॥ సతిభువనైకవీరుఁడగుశక్తిధరున్ సుకు
మారుఁగూడిసు । స్థితిగనుమంచు వేడ్క మెయిదీవెనలిచ్చితదుక్తపీ
ఠికన్ । వ్రతమతిసల్పిమానియనుపన్ డమచోటులఁ జేరిరందఱం ।
తతరుణిబోటులందొకసుధాసమవాగ్రమమానినిల్లనెన్ ॥ ఉ ॥ యెక
డనుండిరొకడకు నేగుచునీకడకేగుదెంచితి । య్యాకరుణాత్మమామ
దులయందుఁదమంబులుబాఱఁదావకా । లోకతఁదెల్పిగూరముని

త్రైలోకవిహరణశీల సత్క్రమచుల్ । గా కృపఁ దెల్ప వే చెలులకర్ణపరీక్ష‑
రణాస్థితుఁ దగన్ ॥ చ॥ అనుటయు మానినివల్కు చెలియా శివయో
గియనా ప్రసిద్ధిగాం । చినమునినాదు నేనతులనిర్మలయోగవిశేషశ
క్తిమై । ననఘుని లోకబాంధవుని వారిజనాభు వతంసనందనున్ ।
బ్రనియమశీంగొల్చు టుంబరముహాసరసస్థితిగంటినియ్యెడన్ ॥ సీ॥ మా
నినివసథర మార్గగతుండయియలరుచుత్పతి సేవనందమొంద । నీల
కంధరహంస నిరుపమనిలయమ్ముల్ కేదారశేతుసుక్షేత్రములు
నః । వరమల్లికార్జునాద్రిరమావిశేషముల్ చిత్రభద్రాచలాం చిత
విభవము । బదరికావనఫలప్రసరభవ్యమహిమముల్ శ్రీరంగవాసాల
యోరుగరిమ । ముములకిదళీవ నామేయరమలుసుప్ర । కాశిశివక
మణీయుతల్ గాంచికొనుచు । నెడ నెడలనమ్మహా మహనింపు
అ । భవ్యమతిఁ బూజసేయుచువచ్చివచ్చి ॥ చ॥ సమధికరత్నకాం
చనలసన్మదివిస్ఫురల చిత్రలీలచే । నమరఁగఁ జేయునీ సురుచిరాగను
శృంగము చెంతనమ్మహా । విమలుఁడు లోకబాంధవుఁడు వేల్పుముపా
యనమిచ్చు కాంతుఁ జే । య్యామకమలోల్లసత్సము దయుంబునయన్
జలజాక్షివచ్చితిన్ ॥ చ॥ అతులితసర్వమంగళయునార్యయునై చె
లువందుచుండునీ । సతిగన గోత్రజాతయన సంశయమించుక లేక
దోఁచుటన్ । మతిజననక్రమంబువినమచ్చిక బుట్టెడుఁ దెల్పుమన్న న ।
య్యతివిశదోక్తిసూటిపడనంగన లోంజొరు మోము జూచుచున్ ॥
చ॥ చతురతరోక్తిసాంద్రయగుశౌరసయమ్మునిరాజుఁ జూచియా ।
సతిగన గోత్రజాతయనసంశయమించుక లేక దోచెనం । చుతగవ
చించియున్ కరుణజొక్కలసజ్జనన క్రమంబుమా । నితత నెఱుంగ
గోరుటను నేవినుపించెదనంచునిట్లనున్ ॥ మ॥ కలఁడు ల్లోక మహా
త్త్వశక్తివిలసద్గాంభీర్యసంరక్షితో । జ్జ్వలకంజాతహిరణ్యగర్భ
గిరిభిద్వహ్న్యాదిదిగ్రాజ్ఞ్ముఖా । మలసంసేవితశక్తిలేశచలనామాత్ర
త్రుటీభూతకే । వలశౌర్యాంధసుగారిసంకులుఁడు సుబ్రహ్మణ్యదే
వుండిలన్ ॥ చ॥ కొనుసగురూపుచేరమతికోటులకూనుతదీయదేవ
స । త్తముతొలిజన్మమందుఘనధాముని సవ్యవిలోకనంబునం । ద

మురజనించినట్టివని తాపసుఁడీ యాబిడ సమ్మతిఁగా వరిం । పమహో
ము మైఁదపంబపుష్పభక్తినొనర్చిన సాదరంబునన్ ॥ ఉ॥ రాకఁ జెలం
గఁదోఁచునుడు రాజనఁబద్మినిబొంగఁదోఁచునా । శోకవిలోకనంబన
వెలుఁగుచుశంకరనందనుండుఁ నీ। రాకకుఁదోఁచికోరుమువరంబులని
త్తునటన్నసామి మేల్ । రాకకుఁబొంగితన్ను నెమగన్ వరియింపుమ
టంచు వేడుడున్ ॥ చ॥ సురపతికూర్మిపట్టివయిసుందరిమద్యకశక్తిబు
ట్టిసు। స్థిరమతిసువ్రతంబులను జేయుచునుండుమునిన్ వరింతునఁ ।
చురమణుఁడాజ్ఞ యివ్వ నతిశోభనసాంద్రపులోమనందనా । దర
మునఁ జేరగర్భమదిదాల్చెసురేశ్వరపీఠ్యలక్ష్మితోన్ ॥ సీ॥ గగనమ
ధ్యముమూర్తిగనుఁగొనఁగప్పు చేనొప్పారె పృథులపయోధరములు ।
వరకంకణోర్మికావళులుజారఁగఁజారు వేణివిశదగర్భవృద్ధినెరసె
గురుమీరిచెలువారు కువలయావళి హాలహాలిక సంపూర్ణమైనలు
పుకెక్కె । భ్రమరకాకీర్ణమైనసుముఖనీరజపాళి వెలవెలనై రూపక
లనదరిగె। వర్షబుతుశంకగల్పించువనరుహాక్షి। గర్భగౌరవమీలా
గుగరిమఁగాంచ। నిండెఁదొమ్మిది నెలలునునిఖిలభువన। గర్భగౌరవ
వత్కృత్రికాంతబోల॥ మ॥ సమదస్నేహవిభూతితోఁ ముతఁబ యో
జాతానలల్ చుట్టికొఁ । చమత్కారరత్నవితానదీపికలు సమ్యగ్దీప్తి
మైవెల్గను। త్రమ కాంతల్ మధుపర్కమివ్వఁగనుసద్వైవజ్ఞ మా
ళుల్ బహు। క్షమగావన్ శచిగాంచె నవ్యోడను నీ కన్యామ
ణిన్ వేడుకన్ ॥ ఉ॥ లీలను బుష్పవర్షము నిలింపసతుల్ గు
రియంగ దుందుభుల్ । హేలను మ్రోయనీసరసి జేక్షణ పుట్టిన
చోప్రభాగతిన్ । హేళిచెలంగెభాళిసుపదేశగతిన్ నఖరాప్తిమీ
ఱెరే। మెలికపూర్ణతన్ సుముఖి హేల నెసంగెన నూనసంపదన్॥
చ॥ మెలమిని సిఁద్రసైన్యపతికిబిడమోమ హిమాంశువతంసమై। చెలఁ
గునటంచుబల్ముదముచేఁదులదూగుచుదివ్యవాణియు । న్నలిమిని
నింద్రసేనయనునామమొసంగెఁదటిన్నిభాసిని। ర్మలగుణ సాంద్ర
యున్ భువనమానితయున్ ధృతదర్మయౌటచేన్ ॥ మ॥ హరిదథ్యా
త్మలుగౌరవింపసిరిచేనల్లారుముద్దైనయీ । తరుణీరత్నముబాల్య

వేళఁ జరణోద్యద్ధంసకంబుల్ లస|ద్గతినుఁ బ్రేమోయి ముకంబు మై
భువన జాతంబుల్ భ్రమించఁగ సుగో| స్ఫురణల్ మించగ గోత్ర
సంతతిభ్రమంబుంబూన వాఁడుఁ దగఁ ||సీ|| సకలవిద్యలు నేర్పె సు
కళావిశారదశారదనురుచిరాసక్తివలన | సద్గుణస్థితి దెల్పె సంపూ
ర్ణమంగళమంగళదేవతమరులెసంగ|వరవర్తనలు నేర్పె నుశుభాతి
కళ్యాణికళ్యాణియా మోదకలనమీఱ| గులుకు టెక్కులు నేర్పె
లలితాబ్జకాదంబకాదంబయానయాహ్లాద మొప్ప| ధర్మరుచి దెల్పె
విశద మోదమున గురుఁడు| సుజనులను బ్రోచుగరిమంబు జూపె నూ
త|మహిమరంఖాదిశుండాసమాజ మెల్ల|వినయమిగురోత్తసతిని
సేవింతురెపుడు ||చ|| మృదుహరిచందనప్రసవమేనియు మైనిడఁ బా
రిజాతశా | రదలతనైననంటదు వికస్ఫుటకల్పకపల్లవాళి నే| సిద
గపదంబు మెట్టనవనీరజకోమలి యోపదిక్కళా| స్పదధృతిభోగిలీల
లుల సజ్జనసీజనక్రమంబగుఁ ||చ|| అతిఖలశూరపద్మపలలాశనసం
వృతమహామహామరా| వతివసియింపుటల్ వదలి వాసవముఖ్యదిగీ
శ్వరాంగనా| తతులగు నేమునీమృదుసుధామధురోక్తియునిప్డుక
ర్బుర|శిలీధరదూరమిగ్గిరివసించెదమార్తిపరిభ్రమించుచుఁ ||గీ|| అన
విని మహోద్భుతస్వాంతుఁడైముని| యనునింతియిక నేలవగవబాలేం
దుధరదూరమిగిరివసించెదమార్తిపరిభ్రమించుచుఁ ||గీ|| అన వినిమ
హోద్భుతస్వాంతుఁడై మునియును| నింతియిఁక నేలవగవబాలేందుధ
రకు|మారవరశక్తిశూరపద్మముఖదనుజ| తతివిలయమొందె జగము
మోదంబుఁజెందె||సీ|| భువనజాతాంచితామోదవైభవమొప్పఁ
గర్బురపంకసంకలనయుడఁగెఁ|బావనావళికినిష్టావాప్తి చేకూరెఁ గు
ముదపాళులవరాంగములు మొగిచె| సురఖగతతియద్రికోటరౌఘ
ముఁబాసె ద్విజలసత్కర్మలు తేజరిల్లె| దివ్యచక్రములు సుస్థితిమీఱఁ
గవగూడెసమిమున్ముఖుల తేజమిముడఁబొసెఁ|లోకబాంధవుఁడై మిం
చు శ్రీకుమార| త్రిదశకులసార్వభౌముఁడభ్యుదయమొందె| భవ్యాక
రకాండశక్తిసంపదనుదార|కాదశౌర్యరజీవభవాప్తి నడఁప||చ||
కమలముఖీకుమారకరకాండవిఖండన జెందిశౌర్యదు | ర్దమశిఖికు

కిం(కటస్ఫురణదాకి చెలంగెడిశూరపద్మ్ముగా । భ్రమురహొఖండచూ
గ్ర్యకమునై పడిమున్న లెత ద్గుణప్వరూ । పములవహించితక్కుఘణ
బర్హ్వహయాంకము లొకెఁలుంగ వేల్పు॥ అనినఁ దామునసాక్షి చిత్ర
మతి నారాయణా మహా నీక్షించిరియో । మునిలోకేశ్వరమాను పొంత
ముగనంభోజారిమహాళ్యాత్మజ । స్మ నిశుంభద్విజయంబుఁ దెల్పు
నానా నోనంబు రెట్టి పంగా । వినుమంచుఁ మునివల్కె నూత
ననుధాకీచల్ ప్రవర్ధింపఁగన్ ॥ సీ॥ కమలజాతఃవిభూతి గారించియే
ఘనసంపవి శనకింజే సెభవసస్పృహ । యాందిత్యజస్మ యుఁబడఁచి
ధైర్య స్వోజ్ఞుఁడేపుమై సురవాహినీశుఁడయ్యె స ప్రుచిరాంచు భాస్వ
దవిస్మైసెక్కి- యే శ్రీశాంభవనుష్మీ నెరయుంచె । దిగ్గజంబులఁబట్టి
త్రిస్వాడి యే వివరుఁడుగండగండ భేరుండుఁడయ్యె। మహితపంచా
స్యభవివికనాంబుగాంచియెవఁడు సర్వేశుఁడైధాత్రినెసక మెసగెఁ
నందదాయోయణీసుతుఁడఖిలలోక । రాయభూషణుఁడైన గాంగే
యుఁడుఁడు॥ చ॥ స్మరశతకోటిసౌమ్యసుకుమారతరాకృతిమించు
నవ్విలా । సరుచిరుముద్దులేగొమరుసంస్తుత బాలవిహార విభ్రముల్ ।
సురుచిరవత్సలత్వమునసోముఁడుపార్వతితో నిజాంకమున । దరత
రపీఠినుంచుకొని నవ్వుచు సంసుఖ గోష్ఠినొప్పుచున్ ॥ సీ॥ నంది
యానందమిఁ పొందఁబాదములొత్తనచ్చరల్ మచ్చికల్ హెచ్చ
నాడ । వాణిలేఁబాణిపై వీణియన్ గొనిపాడ ప్రమథపుల్ సమ
దమొప్పఁగదిఁగొలువఁ । తోరముల్ గారమాశీరముల్ సురయాన ।
భోగులాభోగసేవా గతిఁగన । వేదముల్ మోదముల్ రాదముల్ గ
నియెన్న శ్రీజయాఖ్యాదిసుస్త్రీఁజెలంగ । సాకహీర వరాకార హీర
పీఠి । హీరనాణివిష్టరంబుపై శౌరభూష । సోరు కాంతులు నెలఁ
గనయ్యుడుపమాళి । గిరిమయిగురొంత్తఁ బేరోలగమునసుండ ॥
ఉ॥ ఆయితశూరపద్మపలలాశనశౌర్యపరాజితార్తినా । రాయ
ణపీజాసన సురాధిపముఖ్య సమస్తదేవతల్ । వాయుని భక్తి
పాడినులపైకరుదెంచినమున్నవాయనా । రాయణయంచు మ్రొ
క్కిపినయంబునన్నుఁడగనందియుట్లనున్ ॥ సీ॥ గలఁగియుం ద్రుంచుత

క్రాగ్రాహియానై నెప్పుడు శితశిఖర్గృహాంగణ సీమఁ దిరుగ । మును
బరా బరులొనర్చును దండధరుఁడార్త్రివ్య జనవీజన సల్పు వ్యష్ణి
సఖుఁడు । జలనరాహారమిచ్చు లక్ష్మీవరుండిచ్చు వారుణ మోయుచు
వితుణుఁడడలు । శంబరేశుఁ యుఁడు మాంసములు దెచ్చుట గుందు ఖ
గతతిపంజరౌఘములఁబొక్కు । నేమి సెప్పుదుఘూర పద్మాసురారి ।
ఘోరకృత్యంబు కటకటా గోడువడ్డె । నభవయష్టో త్తరపహ స్ర
కాండములును । నింక నీదయరాకున్న నెద్ది బ్రదుకు ॥ మ ॥ భువనం
బుల్ జడమయ్యె భంగగతులన్ బొందెన్ బురవ్రాతమెం । దవన
త్వంబులు లే జిక్కె మునిముఖ్యావాసముల్ జంతుసం । ఘవిభల్ ।
ఛారితమయ్యె లోకరమవీకన్ వంక లయ్యెన్ దనవైం । దవభూషా
యుఁక నైనఁ దుష్కరకులోద్యద్దుష్కృతి మాయించవే ॥ చ ॥ అనుపలుకుల్
దయన్ వినియు నాశరవాహిని కొండవేఁడిము । న్చినపయి దేలి
కంఠగత జీవనులై యడలందు వెల్పులన్ । గనియుసరోషవీక్షణ క
నద్రుమ చలొప్పఁగఁ దంద్రియాంక మె । య్యనడిగి కార్తికేయుఁడు నిజా
ర్వాముదెమ్మని శక్తియెత్తినన్ ॥ చ ॥ అభవుఁడు నేఁడు గాధెనయ
నాధ్య తరున్ ఫలమబ్బెనంచు నా । త్మభవుని కౌగలించుకొని మ స్త
ముమూర్కొనిపల్కె-కుమారప । ద్మభసలవన్హి యెయుడరఁదా భవదీ
క్షణమాలయుగ్రమీ । రభసము తత్త్రిమిత్రయ మురాచుట కేల కు
మార శేఖరా ॥ చ ॥ స్థిరధృతి చేతమద్వరము చేమద మొందిన కూర
పమ్మతః । తరుసహాజన్ములన్ జెలిచి దైవతలోకము గావ నిన్ను నేఁ
గరమభిషిక్తుఁజేసెదనఖండరయంబున దివ్యవాహినీ । పరివృత
వృత్తినేగుమని వాసవముఖ్యులుపొంగియాడఁగన్ ॥ సీ ॥ సోగాను
కార్యంబభిరామలీలావాప్తిగురుఁడు సన్మంత్రభాసురత సలుప । న
క్షోపికవిధుల సమ్యగ్గ్లిల మైత్రిమూర్తిర్షి ముఖ్యులుసువిధి సినొనర్ప । మం
గళౌకుతలనుప్పొంగి త్రిశక్తిదిక్పసతులుదీవెన లెసఁగఁ గంగఁ జల్లఁ । బరిబ
ర్హాచయ మొప్పు సిరిసర్గ్హగతసురవరులతిభక్తి భాస్వరులుఁబూన । వివి
ధవాద్యరవంబు తద్విభవమఖిల । దిశల కెదిఁగింప నప్సర స్త్రీసునా
ట్య । గరిమకిన్నరగంధర్వ గానమెసఁగ । శరజయుఁద్దాశి పెకమి

శ్వాసుఁడౌనర్సా॥ మ॥ ఋభవవ్రాతముపుష్పవర్షములవర్షింపంగ
దివ్యర్షిరా।ద్వృషభమంత్రావగముల్ చెలంగురములచ్చోభించెఁగా
త్న్యాయసే। శుభవాస్త్రవ్రజముల్ దదీయగుణ భాస్వన్నాదముల్
దైత్యారా। ద్రుభసోద్రేకముమానాలనింక నిటుమేరల్ బర్వె నాలాం
గునల్ ॥ సీ॥ సంతతసురుకళాకాంతాభిగమనశీలవిరోధసంగతిగ
వయుభవము। వహ్నివిప్రయోగిసంహారణభీకరశక్తి దీపించువానిఁ
బొందినమలినము । లలితసువర్ణ విలాసాపహారణ గంధవహ
సంసక్తిచేఁదగులునఘము। మధుపానమత్తనమలయానవధ్వగభీతిక
రులునెప్పుడు బొందెడరలుపుక। సుహాహ వారించుకొనియె బ్ర
హ్మండచయము। సహితసకలభువనవాససమితియలర। హరత
నూభవసమరపట్టాభిషేకి। సారపుణ్యాహవాచనాబ్దము దయ
మున॥ చ॥ యిటులరణాభిషేకమునుఁ నింపునప్పటి కొన్ని చోర్చ
లో।న్నటులగుపేరబాహుమఖవాహిసినాథులతోడఁగూర్చి రే।వట
కిరముఖ్యదేవపరివారమువేల్ జనఁజేసి ప్రీతిఁగా।గిటనలరించి దైత్య
వధకేజనుమంచుమహేశుఁడన్పుచోల్॥ ఉ॥ గాంగ్రేయుండు మై
సుతునిగాఁగిటఁజేర్చిసర్వశస్త్రపి। స్తారతరాగమంబులుల సన్మ
తిమూర్తులుబూనికొల్వగాఁ।గూరిచియున్నయంగుళులకున్ రుధిరం
బొక యించుకయంటకల్। వైరివధంబొనర్పుమని సంపమహోగ్రా
జ్వాలమూర్తినొప్పఁచుల్॥ మ॥ వరపంచాస్యకిశోరరత్నముదర
ధ్వానంబునుప్పొంగిభీ। కరతల్ జేయగదానవద్విరదసంఘంబెల్ల
నూటాడెను। ర్వరఘూర్ణిల్లైనతాంతతన్నఖరసంరంభోద్భటో
చ్చాలనాస్ఫురణల్ క్రమగ్గసఘాటసత్త్వనికరంబుల్ గుండియల్
దూలగల్॥ మ॥ సురసేనాపతియాజ్ఞవాహినులునచ్చోస్యందనద్వీప
భీకరవేదండమహోగ్రదివ్యహరినక్రవ్రాతసంసాంద్రమై। శరసంతా
నవిచిత్రకాంతిదగభాస్వద్వాద్యఘోషంబుతో। దరలెల్ గర్వరగ
ర్భానిర్భరశత్రుత్రాసభ్రమాపాదమై ॥ సీ॥ హరగణేశద్విషట్పు
హంసప్రసేవితలీలఁజెలువందనవీరకులములొకట। భూతకులానం
తభూరిభీకరరుచుల్ దగద్విషణ్ణవబలాఢ్యతను లొకట। షేటత్రి

త్రింశతికోటివిస్ఫురణలింపొందదిక్పాలకబృందమొకట । పరిచగా
సంఖ్యానివార్యవిహారంబువెలయ దైవతశిల్పివితతి యొకట । స
కలకాండ సమాకీర్ణవికటదనుజ । వీరవిజయోద్దిగ్ద్వాహ విభ
వమూనను । నరసులాసుర వాక్యఘోషాట్టహాస । వీరకోలాహల
ములొప్ప వెలుగుచునపుడు ॥ చ ॥ శరమశ్చాపత్రిశ్శూఘనసాంగ మె
సంగియనంతవాహనీపరివృతలీలమేరుగిరివైఖరి నొప్పిసమస్త
లోకసుం । దరతరవీక్షణప్రమదసుస్థితి భానునిబోలిఘోరశా ।
ర్వగహృత్కచంద్రమూర్తిగను భవ్యరథంబునిలుంచు దెచ్చినర్ ॥ మ
హాస్రగ్ధర ॥ వీక్షాసాహస్రకాంతుల్ వెలయగవిద్యుత్త్విషయచా
పాశ్చిరాజ । త్పతప్రసూక్ష్మస్తల్లోప్పన్వనచరహరిహూతస్త్రైసన్ని
లకంఠో । త్తార్క్ష్యాంబైపసక్కాటాంచత్తరగతికుదిమాన్తంతకేతుక్క
మూనేర్ । రథౌఘ్యత్స్ఫురద్ఘోరతరవిభవనిర్మర్ధనప్రౌఢిమీటుల్ ॥
అప్పుడు ॥ చ ॥ నిరుపమవాజివల్గనలు నిర్మలబోధలలామకాంతు
లుర్ । నెరయజెలంగు నారథముసీరసువాణిధరాత్మజన్ముడుద్ధుర
గతినెక్కెనొక్క మొగిదుందుభులుర్ వరవేత్రహస్తులుర్ । హరి
ముఖదివ్యులుర్ మునులునార్యజగంబుప్రమోదముందగర్ ॥ చ ॥
జయజయనాద విస్ఫురణసాగసతుల్ మునిలోకమానినుల్ । వి
యనమలాపగోర్మికలవెల్గెడి పద్మినులబ్జపాళిపై । స్మయమతికేస
రంబులను జల్లెడిలీలను సౌధవాటినె । క్కియతులభక్తిముత్యము
లకెల్ గొనిజల్లవిలాససాంద్రుడై ॥ సీ ॥ కర్పూరాలయములంగలంగిం
చితత్కమలావాప్తిముంచుసారంగకులము । దానవద్విరదమద
వ్యాప్తినడంచితదధికమస్తములూడ్పహరిచయంబు । నతఖగనను
మహాహావవిభవంబుభంగించువరవీరభద్రవితతి । ఘనమహాశర
గురుకర్ణభేదనచక్రవరరావగతింబూనునరదములును । ఘోరబృం
హితహేషితఘుమఘుమితభుజాసమాస్ఫాలనంబులనండసమితి ।
యద్రువనసువంగ బహుళవాద్యములుబర్వ । హరకుమారోత్తము
డుదండయాత్రదరలె ॥ మ ॥ ధరణీభృద్వ్యరకోటినెక్కితపనోద్య
ద్బింబముర్ మెక్కిక । ద్భురశౌర్యాస్తుల నొక్క గ్రుక్కగొనతో

పుఁజేవయుక్తిఁ గల్గును| ధురగాంగేయబలోద్ధతాద్భుతధరాధరా ఘల్ మహోగ్రశాంతివో। వరహింసప్తసముద్రనీరకులముల్ బావంబొనర్పఁ గమహీం ॥ సీ॥ తత్ప్రలోద్యచ్ఛౌర్యదహనుఁడంటకమున్నె భువిదైత్యపురములఁ బొఁగలుబర్వె| భువిదైత్యపురములఁ బొఁగలుబర్వకమున్నె తద్వధూనేత్రాంబుధారలుబ్బె। తద్వధూనేత్రాంబుధారలుబ్బకమున్నె బహుళతదపకీర్తి పంకమొదవె। బహుళతదపకీర్తిపంకమూరకమున్నె భువనప్రమోదాబ్జభూతియలరె। బొడముఁ భువనప్రమోదాబ్జభూతియలరు। మున్నెతజ్జయగాఢ్యాంబుభూతిలయిలు। శర్వనందనుభుజపీఠిసరసఁ జేరి। రపుడెశార్వరవిస్ఫూర్తియనుఁగుబట్టె ॥ చ॥ ఇటులసుచిసంభవుండుదనుజేంద్రులపైరణయాత్రసల్పియు। ద్భటతరవేగలీలనిజవాహినితో హరిధాతృముఖ్యకీ। కటసికరంబుతోనడచి క్రౌంచమాయుతగంధమాదన। స్ఫుటతరకూటకోటి బలముల్ విడియించి చెలంగెనాయ్యెడన్॥

క॥ నావినివిస్మయమత్తుల। నావినివేశమునఁ జేలినా
తులుఘనలీ। లావలితనేత్రలైముని। నావలికథవె
లుపుమగురుదంచితభక్తిన్॥

అశ్వాసాంత- సంబోధన.

ముక్తపదగ్రస్తకందద్వయగర్భితచంపకము.

నాగబంధము.

వరవిభవాంచహీరమణబాణభవక్షయదీనపాలనా। గరరభసాంకమారజన కానభరమ్యమతీనతాపనా। నరవినతాంగహీరఘనాఘనదక్షకులేభహీరకం। దరఘనభాయసౌరధర ధారనవభమరాభకంధరా॥

శైలబంధకందము.

శ్రీకాత్యాయన్యర్ధగ। లోకపరవిరాజన్నిలోచనసుజన|, శ్రీకరఘనపదవినుతక। చాకరధృతశూలయనతశరభూజనకా॥

అచలజిహ్వాపంచచామరము.

మహోమహోగ్రమోహహేమభామపావహభోగివహ। విహోయభూవివాహ గోవివేగమాంగగోవిభూ। విహోయ భూవిహోపగాంబువేగవాహభావభూ। మహోభవాగమాభిగోపమావిభీమవై భవా॥

గద్య.

ఇది శ్రీమత్కుమారపదారవింద వందనానందసందీపితసకలభోగ పురందర ధైర్యవిజితమందర-నారాయణదరాకళత్రపుత్ర- యార్యమార్తికశతపత్ర నేత్రపౌత్ర - త్యాగభోగవిరాజమానత్యాగరాయ భోజాభిధానప్రణీతంబైన-సుబ్రహ్మణ్యవిజయాభిఖ్యవిద్వత్కర్ణామృతంబనుమహాకావ్యంబునం బ్రథమాశ్వాసము॥

విద్వత్కర్ణామృతంబగు.

# సుబ్రహ్మణ్యవిజయము.

## ద్వితీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీసర్వమంగళాసుత। భాసురతరచిత్రపత్రపంకాంకిత
వా! హాసరసహృదయసత్ప్ర।భాసురవరవినుతగుణవశావిశ్వాశా
క॥ ఆకర్ణింపుము సూతుం। డాకర్ణేక్షణుఁడనఘ మహర్షులకను బి
బ్బోకవతులలరయతి వా।జీకటకస్వనసమృద్ధినెరయఁగఁ బలికెన్॥
చ॥ పసపడి గంధమాధనము భాసిఘనాఘనలీలయున్ సురో
త్కరపరిపాలనంబును నుదంచితగోధర వృత్తియున్ దగన్। పసలు
మహేంద్రపర్వతము పైనతివీరకుమారసేనయున్। హరిముఖదే
వతాతతిమహర్షి కులంబును జేరి యున్నఁ లన్॥ సీ॥ ఖగ భయంకర
తుండగరిమంబు చేమీఁ కిసారమాయాఖ్య చేమేర కెక్కి। పావనవర్ధ
నవరపత్రగతిగాం చివరనిశాటసుముఖస్ఫురణమించి। కర్బుర చర
పదక్రమలీలపొలుపొంది సుమనోభయదవరాంగములనలరి। ఘను
న మార్గములకూటగరిమ యొప్ప మెలంగియతను సాధనమూర్తినతి
శయిల్లి। క్రౌంచమునతారకునితల్లిగతిని దనరు। క్రౌంచభూమిధగం
బునఖరుని ప్రోలు। దేవతలుజూపగని మహాదేవసుతుఁడు। వీరుల
నువానిముట్టడి వేయ బనుప॥ మహాస్రగ్ధర॥ సాలంబుల్ గూల్చి
కాండస్థలులగలచి భాస్వన్మహావాహినుల్ గి। ర్యాలంబుల్ జేసి
క్రౌంచంబును పురమును నామోదులై వీర శౌర్య। శ్రీలోలుల్
భూతవర్యుల్ చెలగిరసుపరాడ్విస్తృతవైకల్యకృద్వి। శ్లీలోత్పాతం

బులెందుఁ జిరగతినడరన్ జేజేలుప్పొంగనంతన్ ॥ శా॥ భూతవ్రా
తవిధూతగోపురకులంబుల్ సాలసౌధావళుల్ । భీతిన్ బారిపడం
కుదైత్యవరులన్ వీక్షించి ఘోరాకృతి । స్ఫీతుండై సమదేభవక్త్రమద
ముల్ బెల్లుబ్బ హర్యశ్వవే । గాతీతుండయి తారకుండడరెయుద్ధారం
భసంరంభతన్ ॥ సీ॥ విస్ఫురత్ప్రాభవులై వెలయు వీరులతోడఁ బ్రవర
పూర్ణంబులౌ రథవితతులు । శరముముఖంబునగరచుమావతులతోఁ బ
లగంధగతిగాంచు వారణములు । వివృతాగ్రదంతులై గవయుసాదు
లతోడ హరుల వైఖరిఁ బర్వు నశ్వచయము । మానితాహీనధామము
లొందుగతులతో సాశైమినన్నందెడి వీరభటులు । పటహాథకాహ
ప్రభేరికాపణవముందు । భిస్వనంబులు దిక్కులఁ బిక్కటిల్లె । నడుచు
సైన్యంబుముల్ గొనివడి పురంబు । వెడలి తారకుఁడురు ధైర్యవృత్తి
నడర ॥ చ॥ కరిముఖ ఘోరశౌర్యపరికల్పన ప్రాపుగ నేపుమించిత ।
త్కరిముఖ సేన పెల్లడరఁ గస్తైని మోహారి సాహరిస్థితి । స్ఫురణను
వీరబాహుముఖ శూరత ప్రాపుగ భూత సేనభీ । కరగతి దాఁకదోఁచెఁ
గరికాండహరిప్రకరాహవస్థితుల్ ॥ సీ॥ కుంభినీభృద్వరకోటియొం
డొంటితోఁ గుంభినీభృద్వరకోటిఁ బోలి । సత్వస్ఫురద్ధరిసమితియొం
డొంటితో సత్వస్ఫురద్ధరిసమితి బోలి । హరిచలితస్యందనాళియొం
డొంటితో హరిచలితస్యందనాళి బోలి । పటుధర్మమతిఁ గాలు బల
ములొండొంటితోఁ బటుధర్మమతిఁ గాలుబలము బోలి । యుభయసై
న్యంబులందును నురువణింప । భయదకోలాహలధ్వాన భారగరిమ
కలుక కుండియు భుగ్నభోగాళియయ్యె । వీఁక ఫణిపతి యత్తఱి తాఁ
కునందు ॥ ఉ ॥ ఉభయబలాతిధూతఖుర జోత్కరబంధురదంభ
సుంభిని । ప్రభ లెస గంగదివ్యరుచి భాజ్యఖిలాయుధరత్నముల్ చె
లం । గెభయదతత్తన్మూరుధిర కీర్ణపరిప్లవ పూర్తితద్ధరా । గ
భసము డంగె ఖండిత శిరంబులగా గ్రశిఖాళి నాఁదగెన్ ॥ శా ॥
రౌద్రస్ఫూర్తిని రెండుసైన్యములవారు స్ఫారదివ్యాస్త్రని । ర్ని
ద్రక్రూరతరాశనుల్ గురియ తన్నిర్ఘాతపాతంబులన్ । భద్రే
భంబులు పర్వతాకృతులు శుంభత్స్యందనంబుల్ వటా । శ్వాద్రు

ల్వాజులుసత్త్వహాళియనభగ్నాకారముఁగన్గొనెన్ ॥ చ ॥ చటు
లబలోద్ధతిఁ గడఁగుశర్వకుమారకసైన్యసాధనో ।ద్భటగతినట్టులై
విముఖతల్ గనివ్యంగములై ధరఁబడెన్ ।త్రుటినినరట్టజంబులుక తే
ఖచయంబుశతాంగపాళిమి।న్కుటముగదానిఁగాంచియతికోపము
నఁగజవక్త్రుఁడుగ్రుఁడై॥

చ॥ చండగతిఁ రథంబుడిగి సంస్ఫుటశుండమువిస్ఫురద్గదా।
దండమునత్యఖండభయదస్థితి సాధనపాళిఁ గాంగను। ద్దండకుమార
సైనికకదంబకమ్ముఁ గవిళీనావరించుచుఁ । జెండుచుఁగ్రూరభిల్లుఁడ
నం జేవ జరంపఁ గఁ గాంచియుగ్రుఁడై। చ॥ పిడుగడవీర బాహుముఖవీ
రకులంబు ఘనాఘనాకృతిఁ ।గడువడఁ బోరుదైత్యునెరంకట్టిపరిస్ఫు
టబాణపఙ్క్తిచే।జడియుచుతోమరయుతంక శస్త్రలమోదుమ క్రో
త్తనేతుకుల ।ఘృణమినదాన వాధముఁడు బోల్చెఁబరాక్రమదైవ
ముం బసన్ ॥ చ ॥ వెలయుపయోధరాళియన పీనులుఘోరతరా
శనివ్రజం। బులుశరధారలుఁగురియ శోణిక్రనిశకలునాయకా
ళికు ।గ్రంగతిఁబోల్చుదానిపయిఁగ్రిక్కిరియించగభగ్నగండవం।
తులురదనముందరత్కజలధారలఁజెడ్డడిస్రుక్కియార్చుచున్ ॥ సీ॥ వీ
రకేసరినతిఘోర గదాదండపాండిత్యమున మూర్ఛపాలు జేసి
వీరబాహునిబలోదారభీకరశూలఖేలనంబున భూమి వ్రాలనడచి
వీరమార్తాండునినాంతోమరవారభైరవగతిస్రుక్కిపడఁగఁబొడి
చి। విరమహేంద్రునపాంపారశుపాతభూరలోలత నేలసొలయఁ
జేసి। తమ్కునేపురనొక వీకనుకడంచి।నవనిథులదాఁజయించెన
నంగనట్టు। హాసమొనరించిభూతసైన్యములఁబఱపి। చండగతి గంటు
గాంచె వేదండముఖుఁడు॥ చ॥ త్రుటిమాత్రంబ నమూర్ఛదేరినవవీ
రేంద్రుల్ గజాస్యుఁ సము।ద్భటపంచాస్యకిశోరకంబులన శుంభ
చ్ఛౌర్యవన్నిర్భటా।చ్ఛటలుప్పొంగఁగఁ దాఁకి బాణనఖభాస్వచ్ఛ
క్తిలన్మస్తకి।స్ఫుటకోటీరకఖండమాక్తికకులంబల్ రాల్పఁగర్జిం
చుచున్ ॥ సీ॥ ద్వజవరాకారంబుద్విజశరాసారంబు వాడూనకం
జాస్త్రవైభవమున। హరినదాకృతి మహోహారిశిగరయోగంబువా

ఘోనశౌరభాంబకసమృద్ధి। ఘనఘనాఘనమూర్తిమనబాణసం
పత్తివాడూనహరిబాణభైరవగతి। బలతమోకారముజ్జ్వలతమో
రోపంబువాడూనచక్రపనరశరాప్తి। వీరులెనమున్ద్రునడచిరి తా
రకుండు। శరదమాయావినోదరైవెలయువీర। బాహు:డేపునవార
వీరభద్రశరము।నిస్తతోడఁబ్రయోగించినిల్చుటయును॥ చ॥ సరభ
సవీరభద్రశరశక్తిమహోహవరంగదక్షుభీ। కరశరవర్తనంబులను
గారియబెట్టిమదాంధులైనతత్పరిచరకోటిగూల్చి హుంకదాటి ఘ
నాఘనముఖ్యసైన్యవి। స్ఫురణలమాపికాండములు సొక్కగనొ
క్కటవిక్రమించినన్॥ చ॥ అకసికశౌటరాజుగిరి కాకృతిగైకొని
క్రౌంచశైలకం। ధరముజొరంగఁబాఱుపరుదాఁకియడంచుటదో
సమంచుత। చ్ఛరముపసంహరించియలశైలబిలంబటుజొచ్చెపట్టి
తె। చ్ఛురతీసిపం బాహుఁడు వసుంధరఘూర్ణిలసోదరాళితోన్॥
చ॥ అనుపమలీలదారకపదాత్రవిహారముకర్బురత్వమున్। గనియ
లక్రౌంచమేలుసెలఁగన్ ధృతిక్రౌర్యముమించఁబేర్చివే। యసిమిష
వీరపాళిజవరానలకీలలమ్రగ్గిచేద్పడన్। దనముఖగహ్వరంబుగి
నుకన్ వడిమూసియలంచసాగినన్॥ చ॥ వెలువడితారకుండునవవీ
రులుక్రౌంచబిలాళిమబ్బునన్। జలరుహవృత్తిఁజేద్పడవెసన్ దర
మొత్తిసుమేరుకల్పని। క్ష్మలగడఁద్రిప్పచున్ భయదమత్తగజంబుక
రప్రచారత। ల్సెలఁగఁగఁదుంగలన్ జమపులీలగణావళిఁ గూల్చు
చున్నెడన్॥ చ॥ ప్రతిరహితంబులయ్యనలభౌతికసైన్యము లీడఁబో
కను। ధ్ధతిరభసాతిరేకమునదాఁకిగజాస్యునిరేచులట్లుబో। యితవిభ
యూర్థులైగనిసురుల్ రుచిసాంద్రమహేంద్రశైలశృం। గతటమలం
కరించియనిగన్గొనుషణ్ముఖుఁజేరినమ్రుతన్॥ పంచచామరము॥ కు
మారదేవదేవదేవ ఘోరతారకాసురేం। ద్రమాయక్రౌంచశైల
రూపదైత్యగర్భమున్నలై। యమందబాధపిరులొందనాహవం
బునందుమన్నీ। దుమాన్యసేనదిక్కెఁగంటెత్రోవజూపికావవే॥ క॥
అనివారువిన్నవించన్। గనుపంచాననకిశోరకముగజముఖస। త్వ
నిరాకరణేచ్ఛాఁజెలం। గనుగిరిశిఖరంబుడిగి ఘనరసమునన్॥

సీ॥ మణిచాపశరపరంపరలచే రాజిల్లి హరిపరతంత్రవిస్ఫురణమించి।
కర్బురభవభీతికరశక్తిచేమిటి పవిఘోషఘుష్టరస్వనమెసంగి। ధీ
రసన్మార్గవిహారలీలఁ జెలంగి చిత్రవిగ్రహాకనత్థిస్థితి మెలంగి। యనుప
మదివ్యలోకామోదములొసంగి వరవాహినులకు జీవనములిచ్చి। శ
రదమును బోలుతనమేటియగదమఖిల। సురవితతియాశ్రయంగా నెక్కి
ఖరనిశాట। శిఖిసజల్లార్చ నరుగుమేల్ చెప్పఁగులుక। దర్పకాంతక
తనయుండు దరలుటయును॥ చ॥ తరమిసునాఘనంబులను దార్క్షశీ
ఘలంబును నెక్కి ఘోరభీ। కరరవముల్ చెలంగ గణకాండము భూంత
కులంబు వాద్యము। స్ఫురదినదంబజాండములు వ్రక్కలు సేయ మదాం
ధుఁడెల్లక। స్ఫురవరుఁడెక్కడెక్కడని రోజుచు వేల్పులు బొంగఁ దాఁ
కినన్॥ తానమాల॥ కరులఁ జెండు నెడ గిరులఁ జెండు హరిగతుల మీఱి
యతులితధృతిన్। హరులగూల్చు నెడ హరులగూర్చు హరియనఁ జె
లంగి గడిమదముచే। నరదముల్ బొమవశరదముల్ దులుచు హరికి
సాటియయియెరికిక। ర్బురవరుండు శరధరకరుండు బలుమదము
గాంచి గుహునరయకన్॥ ఉ॥ జంగమరోహణాద్రిసదృశస్థిరసా
రమదాంధతుంగసా। రంగముపై మహాశనిశరవ్రజసాంద్రవిభూతి
నెక్కుసా। రంగమునంగ నెక్కియభవాత్మజుఁ దాఁకి పటిష్ఠగర్జనా।
సాంగరవంబు మీఱఁగ భయప్రదతన్ మణిచాపమెత్తుచున్॥ చ॥ అ
ఘవకుమారవాళిదరహాసముఁ రోసము మీఱ విస్ఫుర। ద్రభసము
దేవధర్మమున దాగుణముంచిన తారకాంగనా। విభవగళాత్తహా
గుణము వీడ్వశరంబరిబోయగా శర। ప్రభవతగాంచెఁదన్నయన పా
ళిజగంబు వడంకెఁ దద్ధ్వనిన్॥ సీ॥ అసురేంద్రుఁడడరి పంచాస్త్రం
బులూనిన నజుఁడంబకత్రయుండగుచు ద్రుంచె। ఖరుఁడు సహస్ర
గోస్ఫురణచే మీఱ నేకాంబకగురుశక్తినడఁచె గుహుఁడు। పరుఁడు
వింశతిశతాంబకఘోరధృతి నార్వ ఖగవరైకతనొంచె నగజసుతుఁ
డు। క్రూరుండు ధృతశతకోటికాండతఁ బొంగ నాశుగైకతను షడా
స్యుఁడడచె। జెలఁగు నుగ్రతదివ్యసంజీవనీత్వ। ముతుల వేగంబును
మహాబలాతిరాఢి। గన్నిన వేల్పులు భళిరె యనుచుఁ బొగడ। సు

హలువిగిపానగురియఁగఁగరువ మెసఁగ॥మ॥శరదంబుల్ శరదంబునా
గనఁగజూస్యత్కో ళిభృద్భూసుతుల్। శరిఘోరాశనులన్ బరస్వర
ధనుష్టంకారముల్ మీఱమ।ర్త్యగన్ప్రతిక్రిగురియంగఁ జా ఊనత సా
స్త్ర్యవ్యాప్తికీలాలని। గ్న గనుల్ ఘుల్లైగు విస్ఫురత్కరక వాగంబుల్
భయాపాదమ్మైగా॥చ॥ ప్రకటబలాతిరేకమునఁబద్మముఖారిని బంచవ
క్త్రుడిం। భకమణిబాలలీలమెయిఁబైకొని యంబకరోచు లాస్త్రి
యొం। పకరకరోరదండమునఁ వైచి ప్రకంపము బొందిన నిస్త్రగ।।సకర
ములుబృగూర్ఛఁబడరాచుచుఁదర్శలపాళిఁదాఁకిన॥మ॥ హ
రిసంఘాతము నుగ్గునూచరలుగాన క్రాంతి భాగ్యామజో। త్కర
ముల్ దూలలు గా నిశాటఖర సత్వవ్యాప్తి బిట్టారగా। శరభా
సన్నఖరవ్రజస్ఫురణ పెల్చన్ వాపివేఁటాడెన। వ్వరపంచాస్య
కిశోరకంబు భయదధ్వానంబనూనంబుగాన్॥ కలకంఠము॥ అల
నాదముగలనాకలకతి మోదము సొంపఁగన్। ఖలసంకులకులసంతు
యకలనంబుగనెసఁగన్। బలమూర్ఛ మెడల మూకలనడిదేల్చుచు
పరుఁడున్। చలమారబడలమార్కొనసరిబోరెనువరుఁడున్॥ సీ॥
ప్రకటేంద్రకాండమాలికలనిలింపరాడరి వైవనవినీలవారిగతుల।
కమలజాతకదంబకములగఁ జూస్యఁడిచ్చునబలపనవిపదార్చనవిధ
ముల।నతిపవిత్రశరవ్రజావాప్తి మాయాత్మభవుఁడూనవవి పాద్య
వైభవముల। కమలేశగోప్రకాండముల కస్యవుపట్టియడరింపన
విప్రకీర్ణానుభూతి। గనియొసుకమారు నెడఁజేరిఖలనిశాటు। నెడన
సింపఁగనాపకవిడిచితజ్ఞ।యెందిరలుసర్వలోకేశుఁబొందధన్య। గు
ణ నుతినుతించుచును కాన్కలనిపిరసఁగ॥ చ॥ పరుఁడతిభైరవం
బయినపాశు పతంబునుదంచితారభీ। కరముగ వైవఁడ ద్విజయ
కాంతవరింపఁగఁగోరుహారిసై। మరుఁడెలదమ్మితూ పనుపుమా
డ్కినివచ్చెడిదానిఁదద్వధూ। కిరనలినంబుఁ బట్టు క్రియ గైకొని వే
డ్కఁగుమారుఁడొక్కటన్॥చ॥ శరనికరానుభూతి సురశాత్రవు
మాళులసారెసారెభీ।కరగతిద్రుంపద్రుంపనవిక్రమ్మరనుద్భవమొం
దుటొప్పెఁగ। ర్యురసులదుష్టచర్యలనుభూరి వినీతుల మాపమాప

డు। గ్భీరమతిమాటిమాటికి వి వారకవుట్టుటబోల్పఁబట్టుగన్॥ ఈ
అంతటమాయవట్టితన యస్త్రిబలంబును దేహ సత్వమా। వంత
యుశర్వ్పవట్టిమొడ సౌగ్ధకతల్ గనకుండఁగానతం। దంశకవృత్తిగ
ట్టితలలార్పఁగఁగ స్థానిక్రౌంచకందరా। భ్యంతరవాసియై సురభ
యంకరఘోరపరాక్రమాఢ్యుఁడై॥ సీ॥ ధరముతో జీమూతవరము
ర్తిగనద్ధిరహరిమూర్తి నడఁగించె హరసుతుండు। నగముతో దఘునా
ఘునశిరూఢిగన్న ప్రబలిహీరగతినిమించె భవతనయుఁడు। గిరితో
ననంతభీకరవృత్తిగనను హో వీరభద్రతనొంచె విబుధసుతుఁడు।
నగముతో హంసభవాకారమూనంగ నీలకంధరవృత్తిఁ దోలెగు
హుఁడు। మతియు గిరిలయకంధిస్తైనులయపరుఁడు। బాడబంబై
నకుంభజపట్టిమగాంచి। చులుకమునద్రావెనహ్హహో బలుఁడుసక
ల। భువనవిస్మయనీయవైభవము మీఱ॥ చ॥ గిరిత్రిపురాకృతిత్
నెరయఁగేళి యొనర్పఁగఁదారసుంతతతి। త్పురవగమూర్తులై నెగ
నివోరఁగవిస్మయనీయనీలకం। ధరవిభవాభిరాముఁడయుదార్చెలస
ద్ఘనప్రభూతభీకరశుదికీలలన్ గుహుఁడఖండపరాక్రమసారసాం
ద్రుఁడై॥ కురంగము॥ యిటులనువిక్రమించు టులపరాక్రమనటనలుసుక్ర
మనైమీఱన్। హాటమునస్థైత్యవికటతరకృత్యావనటఁబడమృత్యు
వు నాఁబోరన్। పటుగతినొంచుచునటులలయించుచుకుటిలతబొం
చుచుఁదారేగన్। దటుకున వేత్రముకటుతరచిత్రము పటుల పవిత్ర
ము వేవైవన్॥ సీ॥ భీమమైకృతపవి స్తోమమైవృతరవి ధామమైకపు
కృటతతియొసంగఁ। జిత్రమైస్ఫురదరి క్షేత్రమైబహుశూలసత్ర
మై ధారావ్రజము వెలుంగఁ। జండమైకృతదండకాండమై యతులి
తోద్దండమై కాంతిసాంద్రతసొసంగ। వాటమైభృతకాలకూటమై
ముదితనాకాటమైదర్శనక్రమము మిగుల। వైష్ణవబ్రాహ్మ్య శైవా
ఖ్యబహుళబాణ। కోటులసృజించుచునుల యోగ్రగుసీమ హోమాగ్ర।
ఫాలలోచనశతములపగిది యొప్ప। శక్తిశక్తిజవరహస్త ముక్తము
గుచు॥ ఉ॥ తారకుబూది జేసిఘనతన్ గిరి మాటొనరించిమించిబ్రం।
దారకు లెన్నఁదద్బిలకదంబములన్ బడిద్రుమ్మునమ్మహా। వీరులబై

లు దేర్చి వడిఁ జేర్చి నిశాటపురంబు గాల్చియు । ధీరుని జేరి మ్రొక్కి వి
నుతించి కరస్థలి నిల్చెనయ్యెడన్ ॥ సీ॥ కార్తికేయుని భుజాగ్రము బా
సివచ్చుచోఁ గ్రౌంచమాద్రి వెడలు బాలార్కు వోలెఁ । దారకాసురుని
మస్తకములఁ గూల్చుచోఁ గమలమగ్నసఘనాఘనము వోలె । గుహలు
సైనికుల క్రౌంచగుహలకుఁ బాపుచో విహగమోదక శరద్వృత్తి
వోలె । మాయాపురంబు భస్మమొనర్చి మించుచోఁ ద్రిపురదాహక
భర్గదృష్టి వోలె । మరలి షణ్ముఖు కరములమహిమమీఱ । నిలుచుచో
సూర్యకరమున నలరునరుణ । జలజమును బోలె నీశక్తి కెలమి నీడె ।
సకలసాధనతతియు నీ జగము వొగడె ॥ చ ॥ సమరపుపర్వమందు శ
రచంద్రికఁ జేహరజాతచంద్రుఁడు । తనుతరదివ్యజీవములఁ దా
నెరయించుచు శార్వరస్ఫుర । ద్రుచులడఁగించి తారకమదంబును
గర్వరజాతచక్రవిక్రమమును మాపి లోకములఁ గ్రమసుఖంబుగ
నంగఁ జేయుచున్ ॥ సీ ॥ జయజయయని జగజ్జాలమార్చెడిలీల
బుభుమందుభులుసుభుల్ గుభులుమనఁగ । జననివేడుకశేస జగ్గిదీ
వించెనా సురసుమాసారసంస్తుతులు వర్వ । జయలక్ష్మి వైరిశౌర్య
యశంబులను గురుతరరత్నదండచామరులు నిగుడఁ । బరపద్మముల
హంసపాళి నా హరివిధిదిక్పాలముఖసురాధిపులు వ్రాల । వైరిని
ర్జించి నిజసైన్యవరులఁ గాచి । భువనమోదంబు నెగయించి భవసు
తుండు । తాతనొగిఁ జేరి మన్నించి ధైర్యవిజిత । మైగొలుచు మే
రుగిరి చెంతకరిగియుఁ జట ॥ ఉ ॥ తారకమర్దనంబయిన ధన్యయ
శంబటు మూకగట్టెనో । నీరజనేత్రకంజభవ నీరదవాహనపత్త
నంబులన్ । దూరుచు దాహసించెడినొ తోరము మైనిది నాఁగవ
ప్రభా । వారమె సంగనొక్కపురి భవ్యమతిన్ సురశిల్పి చేసినన్ ॥
చ ॥ హరివిధిశక్రముఖ్యదివిజావళి డెబ్బది రెండు సేవలన్ ।
సురుచిరభక్తి జేయ హరసూనుఁడు తత్పురదివ్యరత్నసు । స్థిరతర
గేహసీమనటు చేరి సుఖస్థితినుండెఁ గాండముల్ । పగముదంబు
నొందె ముని వారము నెమ్మదిఁ గాంచెనయ్యెడన్ ॥ చ ॥ యిభ
ముఖదైత్యసూనుఁడ సురేంద్రసమాఖ్యుఁడు తండ్రి పార్వతీ । శ

భవపటిష్ఠశక్తినని జచ్చె టెంగి శోకవార్ధిఘో । రభయామె
సంగఁ దేలుచుఁ గగంగిపురంబెడ బాసి శంద్రికిన్ । విభవము మాయ
శంతశిధి వేగనొనర్చి నుమహో త్రిఁదారుచున్ ॥ మాలిని ॥ శరవశే
షదైత్యపూర్తి నేలఁబట్టి జన్నబల్ । పురముపాసి శూరపద్మప్రో
లు జేరి కోల్పునన్ । గరము దుర్నిమిత్తములను గాంచి పొక్కుచుం త
త. గాం । బురుహముల నుద్వాలి శోకపూర్ణమూర్తి నిట్లనున్ ॥ ఉ ॥
ధీరశమారవీరకరదీపితశక్తివిలాసలాస్యమున్ । పారెను గాంచి నీ
యను జనత్రముఁడు తమ సైన్యసంఘము । స్థిరత యున్ విభూతి యా
మ నిర్మలదేహము ప్రాణమున్ గటా । దారకదారబోసివడిదక్రో
నునొక్క నిడించెనన్ ధరన్ ॥ చ ॥ అగిపవిముఖ్యదివ్యనిక రా
యుధబంభర హేమసాలమై । వరలిన నీదు తమ్ము మెయి బాలశే
శానిలదగ్ధమయ్యెఁద । తరుణులపిండి కెందుఘున తన్ముఖరాగ
ముసింపఁ బోదురా । పరమవియోగవహ్ని కెటు బాయుదుఁ గాయ
ము నెట్లు మోయుదున్ ॥ చ ॥ అనవిశిశూలపాళి చెవులం దడ
తించిన వీఁకపట్టిపై । ననుజుఁడుఁ దానుద్వాలియను రాధిపుఁడండ
ము లెల్లఁ ఘూర్ణిలం । గనరొవబన్వనెత్తుచున ఖండరుజాయతిహా
సురాంతకా । వనముడించి పోవఁదగ వాయని పాయని ప్రేమఁబ
ల్కుచున్ ॥ చ ॥ భయమతితోడ మాడనెడ బాసిన ధేనువులట్లు
దైత్యమా । తియుహా కివక్తృఁడన్ సుతునిలింపకులారతుఁ గౌఁగిలిం
చుచు । న్దయదయివార నేడ్చుచు వినమ్రమతిన్ సిధిగోలు పోయి
న । ట్లియియడలాంచుచున్ ధృతిగయుంబునఁ దేరుచు శూలి దూరు
చున్ ॥ లయగ్రాహి ॥ ఘోరతరశోకపవ నోరుచలనన్ గనలు
వైరిశిఖికీలలన ఘోరరుచినేత్రాం । భోరుహయుగారుణిమ మీర
గను నూరుపులు పైరహినిబర్హఁ గనలూరఘనరోష । స్ఫారమతి
పేరుగను హీరమణి వాగకృతహీరసదు శిరమున హీరముఖుఁడున్
దా । నైరభస తీవ్రగతి తో రమణ నెక్కియల శూరుఁడడలూరసభ
పారిఁగని చీరున్ ॥ ఉ ॥ సొష్టసహస్రకాండజలజాతి భయంకరుఁ
డౌ గజాస్యను । తత్ప్రత్రష్టబలాతిరేకమునఁ దెంపున ద్రుంచిన బాలు

నమ్మహా। ధృష్టకనిష్ఠునిష్ఠురసు రోపకలాపములన్ హతించినా।
నష్టముదీర్చెదన్ బలము నంతముగూర్పుఁడుమీరలందఱున్ ॥ చ ॥
అనవినికంపమొందికవి యాశరవల్లభుఁజూచిపల్కెని। ట్లనఁదగు
నయ్యుమిమ్ముదునుమాడఁగశర్వుఁడుస్వీయవీర్యసం। జనితునిజేసె
నాగుహుని శక్తినిమారొక్కనిఁగీడుగల్గునా। తనిహాయునట్లుగొల్చి
ఘనతన్ సుఖముందుము వేలుగోరకన్ ॥ చ ॥ మనకఖిలప్రభూతి
గరిమల్ దగ గూర్చినపార్వతీశునం। దనుశరణంబుసొచ్చి వినత
స్థితిఁదత్కరుణామృతాభిషే। చనమునమించియొప్పుటలు స
మ్మతికార్యముగాక నీసున। న్జని తెగటారిపోకతగు నాతలపోయు
ము భావికార్యమున్ ॥ ఉ ॥ నావిని విస్మయార్తికలనన్ జలనంబుప
బొందితేమదే। మీవనజారిమాళిము నెల్లరఁద్రుంపస్వవీర్యల
క్ష్మినే। లావరునక్కుమారుఁగనెనక్కథసాంగముగాఁగఁ దెల్పు
మిం। పైవిననంచుదైత్యపతియాఁడఁగ శుక్రుఁడుపల్కెఁజాతురిన్ ॥

## షణ్ముఖజననకథ.

సీ ॥ సురకోటికినీమేటిగురుధాటి నురుపోటి హరితోటిపరిపా
టితాంగులగుచు। తనుగన్నగురుజన్నమునకన్నశివుబన్నమునుగ
న్న సతిజన్నవెనుకనొకట। జితరాగహృతభోగమతియోగనుత
యోగధృతియైగరిమనాగపతికటకుఁడు। విధిపుత్రులకుగాత్రనిధిగా
త్రతరసూత్రతతిచిత్రగతిమిత్రమతిఁదెలుపుచు। భోగపురమునవట
తరుమూలమునను। బరమమంగళశాంతిసుందరవిలాస। మూర్తి
యుగురొత్తదక్షిణామూర్తియైజ। గంబుకామంబెడలనుండఁగాంచి
మ్రొక్కి ॥ కవిరాజవిరాజితము ॥ జయజయ దక్షిణసజ్జనరక్షి
ణశాసితదక్షిణపాజశరా। జయనతదక్షిణసన్నిటలేక్షణ సంస్తు
తలక్షణశైలధరా। జయఖరశిక్షణ సంస్ఫురితక్షణసంహసితక్ష
ణదేశపురా। జయకరటక్షణసత్యనిరీక్షణ సర్వవిధక్షణనాథహ
రా ॥ క ॥ అనిభక్తిఁ భోగడుచునువిధి। వనజేక్షణముఖ సుపర్వవా
రంబుఘనా। గుసరవమెసంగనార్తిన్। గనుగవబాష్పంబులొలుకఁ
జాఁబల్కెఁదొగిన్ ॥ సామజప్రచారము ॥ మేరుచాపహారిరూపసీన

రూపవిస్ఫుర। త్సారరోప ఘోరకోప సర్ప భూపహారయూ।శూ
రపద్మఘోర పద్మశోభ పద్మజాండవి। స్తారజీవవాయుభుక్తిదా చె
లంగుచుండుబ్ ॥ చ ॥ అవనత గానపయ్యెసవ నాళియుమర్త్యుల
మర్త్యభూతిబో। కవనటఘెంధిరంధములఖండితనండములట్లజీవ
నా। ప్రపడి చెదంగముంబులకు వేధయజంగమమయ్యెనేరికిన్। గ
వయుసుఖప్రభూతులు సుఖస్థితిఁజెందెను బెస్కలేటికన్ ॥ మ॥ హ
రయస్వపృతి పాసిమేషతలయోసార్థంబులయ్యెన్ భయం। కర
దైత్యేంద్రబలాళివచ్చిసురులంగారించుయున్ గానల। న్దారగాఁ
గావఁగనిద్రవీఁడగని కన్పొబెల్పొదయన్ లోకమున్ । బరిరక్షింప
వయేనిమాయమృతతల్ బాయన్ వరంబీయవే ॥చ॥ పలలఝుషా
శిఁదెచ్చుచును వండయొసంగుచుఁగల్లు మోయుచున్। గలఁగుచు
మేముసిల్లలికి కొండములిచ్చుచు దానవాంగనా। వళిగయి సేయు
చున్ బలిమిఁబట్టడివారి రమించుచున్ సురల్। గొలువఁగ నయ్యె
దానవునికో ల్తలనింకిటఁబాపి కావవే॥క॥ అనియార్తినడలువేల్పు
లఁ। గనికనికరమూనియతులకరుణారసవి। తుణములన మృతరు
చుల్ దోన। కనుశంకరుఁడమితభావగాంభీర్యమునన్ ॥ చ ॥ ఖర
సుర వైరివారములగారియవెట్టఁగలోక వారమున్। బరమదయాభి
వృద్ధిఁబరిపాలనసేయఁగనోపుమేటిని। ధరసృజియింతునాఘనుఁ
దుధన్యుఁడుమీరుజఁ దీర్చుఁబొండటంచురమణఁబల్కి వెండియు
నసొంపున యోగసమాధినూల్కొనన్ ॥ గీ ॥ డెందములకుందు
నందందడిందుపడఁగ। నిందుధరుపీడుకొనిశతానందహరిము।కుం
దబృందారకులునిజమందిరాళిఁ। జెందియొకకొన్నిదినములాగొం
దినుండి॥ చ ॥ దనుజులు చేరరాకెసఁగు దైవతశైలగుహాంతరం
బునన్। బునపుననందలున్ గలసి పూర్ణసమాధివసించుసీశుఁడా।
ఘనగిరిజాతయైవెలుఁగు కామిని నెన్నడుబొందుమమ్ముగా। వను
సుతునెట్లుగాంచునుశుభంబతిశీఘ్రమెయెట్లుచేసురున్ ॥మ॥ స
తితోశంకరువేగఁగూర్చి విలసత్సత్ప్రార్థ్యఁడౌరకుకున్। క్షితి
శావింపను పాయమెద్దయనుచున్ జిత్తంబులందెంచుచు। స్వాత

టికిన్ జీవుఁడమందకార్యఘటనానందైకధీశాలి దే। వతతిన్ గాంభి
వచించె సూక్తి విలసద్వ్యాహారవాగ్వైఖరిన్॥ చ॥ తల పులగూర్చ
గూఁడుమఁదార్చవివర్ణత నింపఁజంపఁగా। గఁ పిరిపూవులన్ సకల
కాండజయంబునుగన్నవీరుఁడీ। జలజశరుండు గల్గహరు శైలజఁ గూ
డఁగఁ జేయుటెంతన। బ్బలయుతుఁ బన్పఁడొక్కట నెబల్పెడి కార్య
ము సిద్ధిఁ బొందెడిన్॥ గీ॥ చపలమున్ విభ్రమమున్ గసత్త్వములు జా
స్వద్రాగమున్ సత్కలే। చ్ఛవడిన్ గూర్పఁగ నొప్పుసుందరధను ర్గా
బాణకుంతశర్వములే। గవయన్ బూనిహరున్ దమిన్ బ్రోపు వేడ్కన్
గైర వాస్త్రౌండు వే। గపిచారించినయంబు బల్కి యతనిన్ గాలు
దనీకన్పెడీ॥ చ॥ అనసభసుంశికంపమునిజాంగములన్ బొనలన్
మరుండు లేఁ జిగిలిచిచంద్రశేఖరుని చిత్తముతో నగపుత్రిచిత్తమై। గ్లై
నయఁగఁ జేయు కంజశరచే, నెటు జేరగ నేర్తువానినం। చనివచి
యించి వెండియూను నార్తరవంబు చెలంగ నిట్లనున్॥ చ॥ కలువల
కోరినీరజుహకాండముమామకగాత్రమున్ సము। జ్జ్వలగతి మో
డ్చియంధగతినాడుచు నీరయి పోవుగాదని। ర్మల తరయోగసం
స్ఫుటసమాధివసించుశివుండు వీక్షణం। బులోకటపిష్టనిప్పునికి బో
వుటదయ్యె మెఱుంగు బొమ్మనన్॥
సీ॥ గురుపరిపాలన నెరయించిసత్కీర్తిఁ బడయుము పంకజబాం
యనుచు। నగ్రజరము బెంచి యధికపుణ్యాత్మతఁ జేకొనుము బ్జనాభిక
యనుచు। యతులఁబోషించి సమస్తసంగసౌఖ్యాప్తిఁ బొందుము
భార్గవీపుత్రయనుచు। సురరక్షణంబుచేఁ బరమపావనచర్యఁ నెర
పుము కేళినీవరయటంచు। నలుదెసలనొక్క మొగి జేరి జలజనయ
న। విధిమహర్షి సురుల్ గమివినుతి సేయ। గురుఁడుమఱియును విశద
వాగ్గుంభనముల। నంజలిఘటించి వినయసమగ్జసమున॥ ఉ॥ అర్ధ
శశాంకశేఖరుని నంబికఁ గూర్చి భవత్ప్రసాదమున్। సార్థము జే
యుమన్నమును నల్లనధీవిసురేంద్రకార్యమే। యర్థము చేసె గోఁ
నదియాకొనుమన్నధరన్ బరోపకా। రార్థమిదంశరీరమను శాస్త్రరి
దలంపునటన్నయించనన్॥ చ॥ అనిబిధిలేక నాకికయుగాంతము

చేసురేనంచు వేల్పులకు। మనమురియంగవీడుకొనిమారుఁడుమాధవముంగదమారుతా। దినిజహితాళిదోడుకొనిదేహముపైఁదనిమిమాలి కేలిసీ। వనితనికేతనంబునను బల్విడి నేగి ప్రయాణమై తగన్॥ సీ॥ స్ఫుటతరేందిస్సుష్మాపుండ్రకోదండముల్ పుండ్రకోదండముల్ పొంగులీన। విలసితకేళిసీభృంగగుణస్ఫూర్తిభృంగగుణస్ఫూర్తిరంగెసంగ। లలితరత్యంగనాజలజాంబకంబులు జలజాంబకంబులు జ్వలతఁగాంచ। విశదకాంతాలసద్విజలలామంబులు ద్విజలలామంబులుదీప్తిగులుక। హరులగట్టినయలసాని లాఖ్యరథము। నెక్కియొక్కటఁగలకంఠపృతనగొలువ। నిఖిలఖగవాద్యరవములు నింగినొరయ। హరునిఁదమిఁగొల్వసురుఁడు రౌప్యాద్రికరిగె॥ చ॥ అపుడలమాధవుండురజితాద్రిలతావళికెల్లభృంగపాంశపరితనూలసత్కుసుమలీలయు మేలిమి నొగ్గచన్నులన్। విపులవిచిత్రపత్రరుచివిస్మయనీయపరాగవస్త్రపూ। రిత్తటుకశ్లోకలాపములుదీరిచి మోహినులట్లు చేసె చెన్॥ ఉ॥ మానితలీలమందపవమానుఁడుపుష్పాడిమస్మితోడుతన్। తేనియసాదిపుష్పములదీప్తమతిన్ వికసింపఁజేసెబల్। సౌనకుమారు నమ్ములనుసారెకుసర్వజగద్విమోహనా। నూనవిశేషతల్ గనమనోహరసంపదదీయులాగునన్॥ ఉ॥ అంతమరుండు వేగరజితాగము నెక్కిమహేశమందిరా। భ్యంతరసీమఁజొచ్చివినయంబుననందికిదైవకార్యమా। వంతయుఁజాటకన్ దెలిపియాతనియాజ్ఞనుదాగియేగియా। చెంతననంతరత్నశతదీప్తిభనొప్పగుచంద్రశాలికన్॥ సీ॥ పరమపర్వముచాని శరహీరవరహీరవరహీరరుచిసాంద్రపురమువాని। సుభగయోగమువానిసువిరోచనవిరోచనవిరోచనాక్షివైభవమువాని। కులుకుమించినవాని కలధౌతకలధౌత కలధౌతకాంతిభాగ్వటమువాని। నుతవిలాసమువాని శతపత్రశతపత్ర శతపత్రయుతవనస్థితులవాని। విశదచిన్ముద్రికాహస్తువిమలభూతి। యుక్తవీరాసనాసక్తునుచితకరక। సంకురుద్రాక్షుమాలికామండితుశశి। ధరవతంసుమహేశుని నరసి కాంచి॥ ఉ॥ నెమ్మదిమేలగ్గా కాంతభయనీతినివల్లనిబల్గా మేనిపైగ్రమ్మెడిపుల్గ

లోల్క భయరాగముజిల్క మరుండు దైవకార్యమ్ము దలంచి మో
హనశరంబు కరంబున బూని యిక్షుచా । పమ్మున నుంచి వైవఁ డెగ
వన్ దివియంగ హరుండు వేడుకన్ ॥ చ॥ సనకసనందనాదిమునిస
త్తమగోష్ఠినినుండి ఘోరభీ । తినలినబాణుఁడుండునను దీవియగో
నలజూడవాడుత । ద్వనితనిరీక్షణాగ్నిఁ బడి దేహము బూదిగ వ్రాలె
దేవతల్ । గని వెరగందు కాంత యొదగాలి ధరన్ వివశత్వ మొందఁగన్
చ॥ అంతయానంబ తోటులయి యచ్యుతముఖ్యులు జూచుచుండు
టన్ । దాంతులు దారితాంతులయి తత్త్రిపురాంతకు చెంతఁ జేరియ
త్యంతభయాకులస్థితిఁ రాళ్ళ మ్రొగడ్చుచు నాంగదండముల్ । వంత
నా నర్చి నిల్చి రహిఁ బల్కిరి దీనతరోక్తులొప్పఁగన్ ॥ కర్ణరసాయనరగ
డ॥ పరమపావనదివ్యపరదమృత్యుంజయపిష శౌనక మహాత్మ శివశం
కరపశుపతీ । హరపరాత్పర సత్పురశ్వర మేరుగిరిచాప సనకముఖవినుత
శివశంకరపశుపతీ । హరిపింఛశిఖధరణీశతాంగమంగళరూప శరణాగ
తాప్తశివశంకరపశుపతీ । యురగభూషణసకలయోగినందనభర్గ
సర్వజ్ఞగిరిశ శివశంకపశుపతీ । స్ఫురితాష్టమూర్తిపరిపూర్ణవిభవ మ
హేశ జలజాస్త్రవైరి శివశంకరపశుపతీ । నిరుపమత్రిపురహరశర
ధితూణీరభవసకలాండరమణ శివశంకరపశుపతీ ॥ చ॥ ప్రకటదయా
విలాసయపరాధశతంబులు గల్గినన్ మహా । ర్తికలగుమమ్ము బ్రోవ
కిటు దెంపున నాంగసమాధినుండనే । లకటకటా మమున్ గనశిలల్
గరగన్ గదవేమ హేశయిం । క కరుణఁబర్వతాత్మభవఁ గైకొని మా
రుజ వేగఁ దీర్పవే ॥ మాలిని ॥ అనుచుసురసంఘం బార్తవాక్రు
శ్చపల్కల్ । వినిదయుదయి వారన్ విశ్వవిశ్వేశ్వరుండిం । పునసు
రులను వేగన్ బోయి శైలేంద్రకన్యన్ । సునయుఁడగి రండంచున్
దగన్ బంచి మ్రోలన్ ॥ చ॥ జలములఁ బాసిగందు జలజంబనశీర్షము
వడ్డఁ బోవకన్ । నిలుచుపదంబులో యనఁగ నీరజబాణునిబాసిపో
క్కునె । చ్చెలిరతిగాంచి తద్వ్యధము సెప్ప నెఱింగియనంగుఁడ
య్యునీ । చెలువుఁడు జీవమున్మనని చెల్మి వరంబునొసంగియం
తటన్ ॥ లయవిభాతి ॥ తనధవళదేహరుచివినుత ఘనకేశములఁ

దనరదనహారగుణ మను పమతరంబై । తనువున వెలుంగఁదనమి
నుకపుగిచర్మపువసనము నును నారంబైనదినవసనమైయు । ప్పను
బసనముంగ మునని నిచికరకంజమునఁ గనకగిరిదండముగగొని సక
లలోకా । వసుంధరాః మహా జరతతనుండగుమహీసురుని యను
వునఁ జెలంగి శ్రుతి గొనుగుచును శేవకా ॥ మ ॥ సముదస్ఫూర్తి
చెంగునొప్పులహంసల్ సత్పుండరీకాళియు । త్రము సారంగ కు
లంబు బ్రోవఁదగు సౌందర్యాత్తశీతాద్రిజా । తమణీభవ్యతపోవ
నంబు సిగమూవార్యధ్వనుల్ వర్ష్వఁ జో । చ్చిమనోజాతమహో
ను రాగధృతియై శ్రీకంఠుఁడా చెంగటన్ ॥ సీ ॥ ననుబూది బెరసి
నతనువు శరన్మనాహ్వతతటిల్లతిక నా వెలుఁగులీన । జపమాలవూ
నినశయము దిం తామణి స్రగ్యుక్తఖద్రుమశాఖనేనయ । ముకుళి
తేక్షణమైనముఖము స్ఫుటసరంగవహాపర్వచంద్రబింబంబుఁబోల ।
యోగప్రభావ్రత్తినొప్పు మేను సమిద్ధమధ్యందినార్కసంపదనడం
ప ॥ మేటినిష్ఠాగరిష్ఠుయైకోటికోటి । రతులనిరసించు సింగారమతిశ
యిల్ల । లలితలావణ్యపరమకళ్యాణమూర్తి । యెసగుకళ్యాణిగనిభు
వనేశ్వరుండు ॥ క ॥ భావగతభావనాసం । భావనలుల్లమునఁబెనఁ
గఁబరపూర్ణ మహా । భావజమాయయునన్ దగు । నావనితామణి
నివేశ్యనభివర్ణించెన్ ॥ సీ ॥ అహిరాజశతమును నంబుజాసనస
హస్రమునుసీరతసుందరక వెలుంగి । భువనజాతసులక్షుభూమిభృ
ద్వరకోటి మోద్వకనునుపగునూర్తిగాంచి । సగసులశంఖముల్ వర
వేములక్షితియడగక సద్వృత్తినంద మొంది । రంభార్బుదంబునుర
తిపల్లవానంతమును వాలవాడక పొలుపుగాంచి । నాతి వేణ్యాస్య
దృక్కుచ నాభికటియు । గోపథములసుగుణంబు లొప్పలెన్నఁ ।
జాలకొందుగుటనిజమనిసారెదీని । లలితగాంభీర్యకలనంబు దెలుప
సాగె ॥ మ ॥ సతిచంచత్కటికంఠ దేహ సుకటాక్షవ్రాతమధ్యాన
న । ప్రతులాంధదక్షితిశంఖభూరి శతకోట్యానంతపద్మంబులెం ।
దతులంబౌక్షితిశంఖభూరి శతకోట్యానంతపద్మోరుజ । న్మతతు
ల్లన్మనుబోలవంచునుబ్రతిజ్ఞల్ జేయనానాధరన్ ॥ ఉ ॥ తమ్ముల

పైనరంభలు నదానిపయిన్ ధరవానిపైనభం। బమ్మెనపైంద
రంగములు నాపైఁగొండలునంద్దపైనిశం। ఖమ్మదనగ్రమందు
నెలకన్నానవాపయిఁజీకటుండలోక। మ్ములదాతదీనిపయికల్గిజూ
పెడినిఁగ్రజాలమున్ ॥ సీ॥ వివిధవీక్షణములఁగువలయకోటులుది
వ్యాళులున్స్వస్థితిఁగాంచ। బొలుపొందు మోమున బుష్కరా
సంతనుల్ సద్విరోచనాలతోజననమొందఁ। గులుకుపల్కులయం
దునలవనప్రియజాతసమధికాతనుకాండసమితిబుట్ట। నగవాసక
ళికలనురునిశాటకరకాండవితానములకుగండములుదోఁప। బరమ
హీరవరాకృతుల్ సురుచిరసుక। రాంగుళీనఖంబులనుదోఁపనంద
మొందు। నీలలితరక్తియాతభక్తియాసుధోక్తి। శక్తిగలిగినయయ్యాది
శక్తియయ్యె॥ చ॥ పరగభ్రమించికొట్టువడివాడికరంగుటలేకచూప
రన్। బరగభ్రమించికొట్టువడివాడికరంగఁగఁజేయునేనిబం। గరము
లుపుట్టచెండులును కంజసుకోశములున్ బనంటులున్। గరినిభ
యానగుబ్బకవకైవడిగాంచు నటంచునెంచవే॥ చ॥ అనివిను
తించిచేరఁజను నంతటఁగన్గొని గారిపన్ననే। ర్పునవిజయా జ
యాఖ్యలురు భూతినినర్మతరోపచారముల్। ఘనతనొనర్చిపీ
ఠియిడ గావసియించి జయాఖ్యఁగాంచియిం। పునఁగుహనాథ
రామురుఁడు భూరిగభీరనృసూక్తి చాతురిన్॥ చ॥ కమలముఖీ
మనోజరమకైవడిమోహినిమాడ్కిఁ దోఁచునీ। రమణిసమాఖ్య
మెద్దియమరన్ జనకాహ్వయమెద్దిలేఁతమై। కమలఁదపించుచుం
డుటకు కారణమెయ్యదిదెల్పుమన్ననె। య్యముదయివార భ
క్తిజయయు జలిచేసివచించెనింపునన్॥ ఉ॥ ఓనలినోద్భవా
న్వయ పయోనిధిపూర్ణశశాంకభవ్యశ్రీ। లానిఖిలాండరాడ్వశం
గణంబులకున్ బతియైసముజ్జ్వల। శ్రీనిరవొందునీశ్వరుశరీకృత
మేశ్వరు కార్ముకీకృత। శ్రీనగునీవెరుంగవెప్రసిద్ధిశ్రుతుల్ భువ
నాళియెన్నఁగన్॥ ఉ॥ ఆక్షణదేశశేఖరుని యంగనయై భువన
ప్రజావన। శ్రీక్షణమైనలక్షణ విశేషమహత్త్వతశుంభముఖ్య
ద్వ్యక్షిక్షణమైనయాసతిదె చెన్నగునీసతియామెయిందుఫా।

లాక్షునిగూర్చిభక్తిఁదపియించెడి హేతువెఱుంగఁబల్కెదన్ ॥ చ॥
తొలుతనరామ యంబయిన దొడ్డలయంబున మోహవి భ్ర
మున్ । గలఁగుచుమఱ్ఱి దగ్ధుఁడయి కంజవిలోకనుఁ డంబురాశి
యం । బులవటపత్రశాయియయి మన్గుచుఁదేలుచు నుండనగ్రుఁ
డా । విలయాంబుధుండు జేగెపృథ్వి వీసుఁయాశనిచెంతఁజేరుమున్ ॥
చ ॥ ఉదితవివేకశూన్యుఁడు మహాత్ముల నేత్రుఁడు భగ్గు నెవ్వ
రం । చుచలితచిత్తుఁడైయడుగ సొంపుననాతని మోహ వార
ణం । బుచెలగనింతభస్మ మిడఁబొక్కుచు ఫాలమునందొకింత రా ।
చిచరువు గాఁగమెక్కితను జెందిన మోహము బాసిచక్రియున్ ॥
చ ॥ నిలిచిన మస్కరించి హరనిర్మలనిత్య పరాత్పరాయటం ।
చలరిననతింపమెచ్చి కమలాక్షుజగంబు సృజింపఁగావలెన్ । ల
లనవు గమమ్ము వేగముచెలంగనటంచభవుండుగోరయు । స్మలియ
యియీశుబొందిహరి గాంచెనుబంచముఖాంబుజాసనున్ ॥ ఉ ॥
కాంచితదాక్షచేఁబురుష కాయముగాంచిన శౌరియున్ మహా ।
పంచముఖాత్మజన్ముడును బల్మిజగంబును గావసృష్టిగా । వించఁ
దదీయశాసనము వేతలమోసివసించిరంతని । ర్మించెనజుండు ని
ర్భరత మించగసర్వచరాచరంబులన్ ॥ ఉ ॥ అంతహరుండు
లోకనివ హాధికవృద్ధికి దేశికంబుగా । స్వాంతముఁబొంగఁదే
ర్చెన పసవ్యభుజంబున నాదిశక్తిని । కాంతనునీమెతోడుత
సుఖంబులగాంచె జగంబునేర్పన । కాంతవిమోహశే ముషి
నొకానొకనాఁడు వినోదవైఖరిన్ ॥ చ ॥ రమణువిలోక నం
బులఁగ రంబులగప్పుడుదానరాత్రియై । యమరెజగంబులందునస
చరాచరమైనన జాండముల్ కలం । గెమహితశీలయట్టి
యెడఁ గేవలభీతిజగంబులీశుగొ । ల్చిమెలగెనద్దినంబును బ్రసిద్ధి
మహాశివరాత్రియైమను నేన్ ॥ మ ॥ హరుడంతన్ సతిజూచియోచెలి
మదీయాంకుల్ కయిన్ మాటికాం । దరుజల్ గూర్చితవీభవంబడ
గవేడ్కన్ బ్రహ్మపుత్రుండును । స్థిరుఁడాదక్షుఁడునిన్నుఁబట్టిగగ
నన్ జింతించెఁదత్పుత్రివై । ధరజన్మింపుము పూతవై మురలు

మింతలుబొమ్మటంచన్నినన్ ॥ చ ॥ హరుమహిమవతంసముసు
హాసముం గొప్ప నెవండుమామహే । శ్వరునివరంబుచేనఖిల జంగ
మస్థావర్ తనుగొల్వనెప్పనే । వ్వరుడజపుత్ర భోధసుత వా
ముముక్తిని బొందఁగన్నలన్ । బిరుసుగఁగాంచెనమ్మునిత భీమసు
దత్తుఃకిన్ గుమారిర్యో ॥ మ ॥ భవుసర్వజ్ఞుఁడ్రినేత్రుఁబాశుపశసౌ
భాగ్యున్ వరింపంగఁగో । రివనీరాశిఁద పించుచుండెనటు పెద్దన్
దత్తుఁడన్నూలురిన్ । నవకంజాక్షులఁ గాంచిదేవతలకు న్నాఁబెట్టి
గావించెన । జ్జవితానాంతకుఁడీర్ష దెత్తుఁరుని గాంత్రున్ వారి
లోఁగైకొనన్ ॥ చ ॥ ఇరువదియేడుమానినుల నేలుచుఁజంద్రుఁ
డురోహిణిఁనవాం । బురుహాని భావియందువలపున్ నెగయింపన
హింపరామిఁద । క్కరమణుఁ లంతఁదండ్రికిని కోకములాంతమపత్తు
పాతమున్ । వెరవునఁజెప్పదత్తుఁడుశపించెనునాతనిరూపుమాయఁ
గన్ । సీ॥ శప్తుడైశశిభయప్రాప్తితద్రుజ బాపమంజుహంసకపత్రు
కంజనేత్రుఁ । గనిమొఱయిడివారికి నసాధ్యమగుటచేఁబశుపతిప్రా
భవువిశదునభవుఁ । గూర్చితపింపఁదద్ఘోర నిష్ఠకుమెచ్చి రూపుమా
సినచంద్రుఁడాపసాంద్రు । వరశిరోమణిగాఁగ నెరయించివడిబెంప
దత్తుఁడాహాతశాంతనకుఁడంత । వరిమజగదీశునరయక గరువ
మెసఁగి । యురుశివద్రోహియై దూరుచుండెనపుడ । తత్కుమారి
కయ్యైబుట్టితపమొనర్చి । నీచెలినిఫ్రాతగావించియేలెహరుఁడు ॥ భు
జంగవల్గనము ॥ అంతటదత్తుడనంత ముఖామరులంతక వైరిభజిం
పనిలా । గెంతయుఁజేసి యనంతర మాయతిమంతుకు నెక్కుమ
ఘంబునుగో । కాంతుఁడొనర్పఁగఁగంతువిదారికిడంతగదిక్కడ భాగ
మటం । చెంతయుఁగొంకకగంతులు వైవనతాంత మహోక్రుధఁజే
ర్పడుచున్ ॥ ఉ ॥ నందిశపించెనాఖలు నినాస్యవిహీనునిగాఁగ
వానిప । లుక్కుండగవిన్నవారు సిరిగోల్పడిభంగము బొందదాన
నే । మందువిరించి యజ్ఞమురయంబున నాశము జెందెదేవతా
బృందముసుందెహానితతి వేడుక వాసెనుదక్షణంబునన్ ॥ మ ॥ అ
దియెల్లన్ విని కాంచిక్రూరమతి పాపావాసిదక్షుండుదా । నుద

గన్ యజ్ఞమొనర్ప పూనికముకుందుఁ దత్సుతుఁ డక్కటా । శి
తరాలోచనఁగూర్చి దీక్షగొని వర్తింపంగ నాదుర్మదా । స్పదునిన్
గాంచి దదక్షి దివలెక్కనటు శైవద్రోహముఁ బాపఁగన్ । చ॥ వినుము
వివేకహీనపృథివిన్ గ్రతు భోక్తయు కర్తయైనయీ । శునివిడనా
డిచే సెడియశుద్ధమఘంబిది సాంగమానెనీ। జనకుని వానితండ్రిఁ బ్ర
శస్తతనెవ్వఁడుగాంచె వేదమె। వ్వఁనివినుతించు ముక్తిదుఁడెవం
డనుదిన్ దలపోసిచూడుమా ॥ చ ॥ వినవలతేని దెల్పెద వివేకవి
హీనమహేశవైభవం । బునతఁడె గాపరాత్పరుఁడు పూర్వుఁడు
నాదియు మధ్యమంతమున్ । గననిని రామయుండు గజకంఠుఁడు
మృత్యుజయుండు సర్వనా । శనుఁడును సర్వరక్షకుఁడు సర్వచ
రాచరస్రష్టయెన్నఁగన్ ॥ చ ॥ చిరతరదివ్యలాసుని వశీకృతమా
యుని నిర్వికారునిన్ । శరణము జేరకన్ గపటనాటకసూత్రధరున్
గపాలచ । ర్మరుచిరశల్యభస్మధృతిరౌద్రపి శాచవృతుండతిస్మశా ।
నగతుఁడటంచు దూరెదవు నిన్నతఁ దద్విధి విస్మపాంసులా ॥ మ ॥ సు
రులంభోధిసుధేచ్ఛ చేఁదరువనచ్చో కాలకూటంబుభీ । కరవృత్తిన్
జనియించి దైత్యసురలోకంబున్ జగంబున్ దహిం । పసమానా
తశరంబు విష్ణుముఖదేవవ్రాతముల్ వేడనోప్పరహిన్ గాత్రము
జేర్చె లోవెలిజగంబుల్ వొంగదానిన్ దగన్ ॥ మ॥ భృగుపత్నిన్
హరిబొందఁగోర నలమానిం ద్రుంచుగోపంబునన్ । భగమం దేప
వివేలుమాటలు జనింపన్ వేశపెంపన్ మదిన్ । దిగులై మేరువునన్
శివున్ గురిచి శాంతిన్ మారుతాహారుఁడూ । ర్ధ్వగబాహుండయి
దివ్యవత్సరసహస్రంబుల్ తపంబూనఁగన్ ॥ చ ॥ తనపలుకైన వే
దములు తథ్యములైమన జేయనార్తుఁగా । వనుసమకట్టిశంకరుఁడు
పంకరుహాంబకుఁ జేరి వేడుమా । ఘునవరమన్న శాప విముఖత్వము
గోరఁగ నేను మార్గుయో । నినమరియేనుమాటలు గణింపన యోని
జనింపుమంచునన్ ॥ చ॥ హరిమఱియున్ నతుండయి మహామహ
యాపదిబుట్టులేనియున్ । ధరణివహింపనోపననఁద త్పరుఁడా
జననంబులెల్లనీ । కురుచిరకీర్తిపూజ్యతల గూర్చను నేనును నేనుజ

స్త్రములన్ । గరిమహరింతుతీవ్రముగఁ గందకుపొమ్మనశౌరియంత
టన్ ॥ సీ ॥ శ్రుతులుధరింపవిశ్రుతమీనమైపుట్టె నమృతంబొసం
గఁగూర్మాకృతిగనె । ధరణిమున్బలెమున్పఁగిరియై యవతరించె న
రహరియైసురపరునడంచె । మహిబలినడఁపవామనరూపముధరిం
చె భార్గవుండైధరాపతులనడఁచె । రావణాదులవిమర్దనకు రా
ముండయ్యెభూమిభారముమాన్పముసలియయ్యె। నసురఁదత్కృ
షికేకృష్ణుఁడైజనించె। వర్ణసంకరమొనరించుదుర్నయులను। బౌద్ధు
వఁగాఁగల్కియైపుట్టెఁబుండరీక । నేత్రుఁడుము నీంద్రశాపంబు
నెరయనీగి ॥ చ ॥ జలచరనేత్రపాట నముసంస్తుతకూర్మవిశాల
పృష్ఠము। జ్వలకిరి దంష్ట్రయుఁగావటుని శక్తియుఁదాహరియుంచి
యంకమా । ఘులుగధరించిమించి నవిలుండుహరుండు నృసింహ
మూర్తినె । త్తలమదరక్తముల్ శర భతల్ గని ద్రావి హరించె
వారలన్ ॥ సీ ॥ వరతపోమహిమచే వనితాపతివ్రత గరిమచేని
జవివేకంబుమాని । తనునిజాశ్రితులనిందలొనర్చు దారుకావన
మునీశ్వరులగర్వంబడంచ । దామాధుకరుడయి తామసాత్ముని
భువనమోహినియగుపొలతి జేసి । తన్మునిసతులఁద త్తపసులయు
తులితవ్రతభంగములొనర్చి చతురమతిని । సుమలపూజ్యతద
క్రిందితరుణసైన । హరిసిరమియించి బౌద్ధను ద్ధరమహాత్మ ।
పోషితత్రిలోకుఁ బుట్టించి పొలుపుగాంచె । నిదియెఱుంగ వెడఁక్క
లోకేశ్వరుండు ॥ చ ॥ తపముపతివ్రతంబనుసుధర్మవిభూతికినింద రాక
త।త్తపముపతివ్రతంబు నిటుదాచతురస్థితిమాపఁజూచియా। తపసులు
గూడిభర్గునిమదంబడఁగింతుమటంచుసత్రయా। గపరమునిస్థబూనిన
జగంబువడంకగనమ్ముఖంబునన్ ॥ చ ॥ డమరుకపుండరీకకమలస్ఫు
టవహ్నిఫణీభభూతసై। న్యముసలకాఖ్యదానవులు దంచితఘోరత
రాకృతుల్ జనిం । పమునులువాని శంకరుని బల్ మదమ్మఱ హరి
యింపుడంచును । త్తమతరమంత్రశ క్తిపరతన్ వడిబన్పిన చేతనవ్వు
తోఁ ॥ చ ॥ విమలుఁడువ్యాఘ్రపీల్పసురవిశ్రుతచర్మములొల్చివా
నితో। డమరుకనాగవహ్నికమలంబులనెమ్మెయిదాల్చిభూతసై। న్య

ముతను గొల్వఁ జేసియు జనార్దన కంజభవుల్ మృదంగతా । ళములవ
హింపఁ జేసి ముసలస్థిర దైత్యు పయిన్ నటించిరిట్లు ॥ క ॥ నతకల్పకల
తికవిజా । శ్రితసురగవి యతాటఁ దెలిసి చేరిరి మూర్ఖ । స్థితి విడిచి యమ్ము
నులు వా । రితగర్వ బోధించె హరుఁ డరిత్వరిరూఢా ॥ సీ ॥ ఏనధి
కుఁడగాదే నధికుండ నంచు మృతబ్రహ్మలన్యోన్యమును న । హంకా
రయుక్తులై యాలంబున కుఁబూనఁ దచ్చరాసార శస్త్రప్రచార
ఘోరమై భువనవిస్తారంబు గ్రుగ్గఁ గా స్థాణువై హరుఁడు మధ్యము
న నిలిచె । దీఁ శిరోంఘ్రులెవ్వాని చేఁ గనఁబడు నతఁ డధికుండని యభ్రి
వాణి । వలుకఁ జేసెను హరివిధుల్ పాపమార్గు । లనుగ నగఁ గి హం
సలై చనిసహస్ర । కల్పయుగ్మంబర సియటు గాన లేక । మరలివ
చ్చుచుఁ ద్రోవఁ దా మంస భవుఁడు ॥ చ ॥ అలహరుమౌళి జారి
పడునట్టియొకానొక కేతకీదళం । బలవడ దానిఁబట్టికొని యామె
గరంపు మహాగ్రమెంతద । వ్వేలమివ దిఁపు మన్న నది యొంత యొ
తద్ఘనపాణివట్టిముం । దొలగియనంతకల్పముల ధోగతి వచ్చెదనం
చుఁ దెల్పినన్ ॥ ఉ ॥ వంచన నెంచి ధాత ప్రసవంబును నీశ్వరదివ్య
మౌళినీ । కుంచితి సాక్షి దెచ్చి తని చేకొని వెన్నని ముందు వెట్టినా ।
చంచలపుష్పమౌని దిన జంబని వల్కఁగ ఖిన్నుఁ డయ్యెన । కాం
చనచేలుఁడంతట జగంబరుదందము హార్తమాత్రలోన్ ॥ ఉ ॥ స్థా
ణువునందుఁ దోచి గిరి ధాముఁడు ధారుణి పూజ గోల్పడన్ । వాణివ
రున్ శపించి యనవద్యుని గా హరిఁ జేసె సర్వగీ । ర్వాణులు గొల్వ
నొప్ప తనబంధుర పూజకు గాక కేతకిన్ । దానటు ద్రోచి నాతని మ
దంబున దూరెదు పాంసులాధమా ॥ సీ ॥ మును జలంధరుఁడను దను
జుండు వరమత్తుఁడై లోకముల నేర్చ నధిక భీతి । హరి వాని గొలు
చుచు వరలుచునుండ నా దైత్యుండు హర శౌర్యదగ్ధుఁడైన । తద్వే
షమూని కందర్పవ త్తత దీయమానినియగు బృందతో నెనయును । గో
న్నాళ్లు గడిపిన సన్నాతి కీసి భామిని బాసియడలు మంచ నిశపిం
ప । శాపభయమున మానస సరసి మునిఁగి । యుండ హరి ధాతయ
దియెల్లను గ్రునకు నె । ఱుంగఁ జెప్పన విని శివుఁడుంగళతర । చరణబ్జ

వమైన యొక్క బీజంబునొసంగి ॥ సీ ॥ ఇదిబృందమడిసిన యొక
బూదిలోనిడి దానుద్భవమొంది దనరుసుంజ । రూపయౌతుల
సియై రుదిరాంబుజాక్షిని హరివరింపఁగఁ జేయ నతఁడుబృంద।
భస్మ రాసిసిలసద్భక్తిఁబూజించుచుఁదులసీదళంబులఁదలధరించె।
బృందామహాశాప వేధయతండల భృగుశాపవశమున జగతి నరర।
ధావనీజానిపుత్రుఁడై యటవికిరుగు । నపుడుసిద్ధించునందాక నవ
లనుండు । ననినను బ్రసాదమునియటులాచరించి । రజుఁడునుఁజుడు
ననంతమునటులజరిగె ॥ మ ॥ ఒకనాడంమధరుండు నంబికయు
లీలాధ్యానమందంబుజా।బసుప్రమోదంబునఁ జతురంగమాడుచుననో
ప్పన్ గొల్పు వెల్పంగ వే। డుక మై నుంచుచు నాడవంచనగ వాడున్
బల్కఁగోపించియా।సతిశాపించెనుకొండచిల్వగ జరించన్ భార్గవీ
నాయకున్ ॥ చ ॥ హరుఁడుపినోదలీలఁ బ్రణవాక్షగయుగ్మము
నాగయుగ్మమై। నెసిరమింపఁ జేయఁగననీలవిలోకనయల్ల బం
ధమున్। నెరపఁగఁగ్ఘోరనల్లుయియనిందితకేళిని దిగబుట్టెమిం। చిన
గణనాయకుండునత సేవధి నాగముఖుండు వేడుకన్ ॥ చ ॥ ఒధిపర
మత్తుఁడై జగము వేధల బెట్టుగజాననాసురున్ । వధయొనరించి
దావటవనంబుననుండఁగఁగొండచిల్వయై। విధికిని రోయుచున్నర
రవిందవిలోకను శాపమోక్షున। ద్విధపచరించెదకు విన వేహరుస
త్వమునిత్యసత్యమున్ ॥వ॥ అనిపలికిరద్ధిదిమునికులోత్తమునకు వెండి
యు ॥ సీ ॥ బ్రహ్మాండఖాండముల్ భస్మంబులొనరించి కాలకూ
టంబుమ్రింగఁదగినపుడు । భువనవితానంబు బోకర్ణంగఁ జెలరేఁగి త్రి
పురదానవులువర్తించినపుడు । సకలసురప్రపంచంబుగాసియ పెట్టి
ఖలజలంధరుఁడిల మెలఁగినపుడు । సర్వతోముఖవిలాసవికీర్ణ విభ
వమై ప్రబలప్రళయము ర్వింబర్విసపుడు । ద్రావె నెవ్వఁడునవ్వి చె
దగ్ధమొందఁ । జేసె నెవ్వఁడు వహిని నిర్జించె నెవఁడు । నిత్యుఁడైని
ల్చె నెవ్వఁడు నీ వెయుంగ। పేహరివిరించిముఖ్యులెంచ దేగిరపుడు ॥మ॥
వలనొప్పన్ ద్రిపురాసురుర్ భువనమున్ బాధింప నెవ్వానిపై । కలు
షర్వత్రుఖులు నాథుజేసిపశువారంబై రిబ్రహ్మాహిరా । ఘలజాక్షుడే

ని మేరుసూర్యశశిభాస్వద్వేదముల్ సాధనా । వళిమై కొల్చినిశా
టబాధ కెడసెన్ భావించి జీవింపుమా ॥ క ॥ అని పలికి దధీచిముహా।
మునిసభికులఁ జూచి మీరపురహరునిందో । క్తి వినుటనవనిఁ బుట్టెఁ
డు । చని వైష్ణవముఖ్యమతవిచారకులగుచున్ ॥ గీ ॥ అని శపించిద
ధీచిపోయిన పిదప ను। మూర్ఛఁ దెలి దక్షుఁడును ముఖంబునకుఁ బూనె।
నారమునిచేత నదిపినిమారవైరి । సతి సుఖము జూడ నేతెంచె సఖు
లుగొలువ ॥ క ॥ అవివేకియధముఁడల్పుఁడు । కువిచారుంఁ డిటులఁ
దనదుకూఁతురు విలస । ద్భవనావనవచ్చినఁగని । యవమానమొన
ర్పనమ్మహాశక్తికృధన్ ॥ చ ॥ హరువరు వేగఁ జేరి గురువందలి హీన
తబల్కితద్భవా । కరసుతయైనమాకడఁ గాఁగానతి ప్రాతు ధరాధి
నాథునుం । దరతను జాతనై నెగడెదన్ రుజదీఱనటంచుఁ జాటిబో।
నరయము హోశఫాలనయనానల హేతియొకింత వెల్వడన్ ॥ మ ॥
స్ఫురితాక్షిత్రయి ఘోరశౌర్యరస వీచుల్ వర్వ సాహస్రభీ । కర
సర్పేణ్ణిభబాహుసాధనరుచుల్ గ్రమ్మంగఁ దంష్ట్రాళులన్ । జిరిశౌ
ర్యాఢ్యుఁడు వీరభద్రుఁడు జనించెన్ వానికిన్ దోడు గా । హరవా
మాక్షి యుభద్రకాళి నిరణోగ్ర్యత్క్రీఁ బుట్టించినన్ ॥ క ॥ వారిరు
వురు ఘూరసత్తుల । జేరి ప్రణామంబు సలుపఁ జిరతరగర్వో। దారుని
దక్షుని ఘోరవిస్తారంబును ముఖము జెఱుపఁ దరలుఁడటన్నన్ ॥ చ ॥ గణ
గణసైన్యసాంద్రులున కాండకవిచ్ఛవి రుద్రులున్ మహా । ఘుణుల
సువారలిర్వురును సత్వరవృత్తి నెగియాగిత । ష్ఠక్షణమునదక్షుసం
సవనశాలల వేలకురాచిడబోవివీ। క్షణములనింగలంబురులగాఁదను
దాఁకుసుగాలినొంచుచున్ ॥ సీ ॥ అంబుజేక్షణుని పంచాయుధంబు
లడుల్ప్రరమను కంజముల జేరంగఁ ద్రోలి। బ్రహ్మను కక్కుఁడఁ జిసాగథి
గాఁగఁ గై కొనిపొంది భారతి ముద్దుముక్కు దరిగి । యగ్ని కుక్కుట
మూర్తియై బారగనుదాఁకి స్వాహావృంతంబుల జక్కుడంచి। యబ్జ
బాంధవుని కదాళిఁ దన్ను నడుల్చి ఛాయావధూటి కేశముల దరిగి ।
శరములను గప్పవీరుసరభసంబు । గాందిసురతతి పంచబంగా
శమయ్యె । ధరఁబటూ పంచలై రిభాస్కరులు మునులు । నాహాపంబె

ల్లదుత్తమురయ్యెనపుడు ॥ ఉ ॥ ఖడ్గసమిద్ధధారఁ గరకంఠ త
నూజుఁడుభద్రగాళియుఁ । స్వర్ద్గిరిధామముఖ్యదిగధీశులనేల
కుఁదెచ్చివాహినీ । రాడ్గణమ స్తకాళిధరరాల్చుచు దక్షుశిరం
బుదున్మిదాఁ । వీఁగురువేగలీలజని యీశునిమున్న దికాన్క పట్టె
నే ॥ మాలిని ॥ శౌరిముఖామరజాలము మాముఖసారస లోచన
లుఁ దూఁగిగా । సారములూరగశంకరుఁజేరి వెసన్ భయభక్తులుమీ
అనము । స్వాఁగమొనర్పఁగవారలనార్తులఁగాంగ విదయాలలి తా
ననుఁడై । వీరునిగౌఁగిటఁజేర్చి నుతించుచు వేల్పుల మున్నులెదేర్చి త
గన్ ॥ స్రగ్ధర ॥ సారంగాక్షీవియోగ స్మరణయెడఁగ భాస్వన్మహా
యోగనిష్ఠా । సారుండైధీరవీరాసనయుతుఁడై సాక్షాత్కళ్యా
ణమూర్తి । శ్రీరమ్యుఁడై స్వరౌప్యక్షితిధరవిలసచ్ఛృంగమంద
ల్లలోకా । ధారుండాసీనుఁడయ్యెన్ దగవిధిజులతో దక్షుఁ డా
మూర్తినాఁగన్ ॥ ఉత్సాహ ॥ సోముఁడిటులయోగ విశదసుగతి
మైవెలుంగుటన్ । భూమిమిథునలీలబాసిపోలి చెజంగమాళిని । స్థా
మలీలచక్రవాకగణముబోలిమాకకం । జామలాస్త్రపాళి మో
హ్యనవని సురకులాగ్రణీ ॥ ద్రుతవిలంబితము ॥ సతియునీశునిఁ సన్మ
తిబాశిసం । తతికినైతపోస్థితనొందుశ్రీ । వృతహిమావనీభృ
త్పతికాంతకో । పృతనయాశ్మమైబుట్టిపిలాసతన్ ॥ మణిగణనిక
రగర్భితకందము ॥ తనవిభుత తనపుతలుకులు । జనగాసనయరు
చిమరునిశరమనఁగవయో । ధనవముగనినపదపమున । మునసీమునిని
కరవినుతపురహరునెనయన్ ॥ భుజంగప్రయాతగర్భితస్రగ్విణి ॥
ధృతిన్ యోగనిర్నిద్రధీయుక్తలీలా । మతిన్ రాగవిస్తార మర్యా
దలొప్పన్ । క్షితిన్ నాగరాడ్బాహుఁ జెందన్ దపంబు । స్థితిన్
భోగముక్తిన్ దినంబున్ వహించున్ ॥ చ ॥ అనిశమునీశుపై నెనసు
నందితచిత్తముతోసకామమై । దనరుమనంబుతో మెయినిదాల్చి
నపాండురభూతితోనమే । యనిరుపమానభోగనిచయారతితోడఁ
దపించునీకుభృ । త్తనయగతుల్ వియోగులకుదానతి విస్మయదా
యిమైతగున్ ॥ సీ ॥ సుపిదాళ్ళఘాలాతుసోమయుంచునిదూరపాంగ

పాండురమఃఖప్రభల నెరపు। ప్రవిశాంతహీరాంగఘనయుంచుత
ను కాంతిరోమరాజ్యలకలరుచులు నెగ్గపు। కోదండధర గ్రీష్మగుణ
సామజయటంచు భూతాపయానవిభూతి నెరపు। హరిశరాహీ
నభీష్మాఖ్యయంచువలగ్న బూవిరహజ్వరశ్రీల నెరపు। సంతతము
సేవచే నెడిసఖులవాక్క। టాక్షురవదృష్ట సంగతినలరుమార।
శశివసంతానిల ప్రోక్తజలజచంద్రి। కాకసుమ శైత్యములకునీకము
లనయున॥ చక్రబంధశార్దూలము॥ ధన్యత్వంబున శీలమందువిలస
ద్గాంభీర్యవిస్ఫూర్తిమా। నన్యాయున్నవిభూతియందు వరసౌంద
ర్యంబునన్ సత్కళా। జన్యశ్రీమహిమన్యయించుఘన మాశక్తిద్వి
జాధీరమా। మాన్యశ్రీధరయాన గాత్మజకిలన్ మానాబలన్ గం
టిమా॥ పుష్పమాలికాబంధకందము॥ ఘనవినయానతమైయి।
ట్లనివనితనిరూఢి బల్కనటునయనములన్। పెనుదయవగదమి
పునపుర। దనరనయమునమరసారతరవిస్ఫూర్తిన్॥ క॥ శైలభవ
కునభిముఖుండై। యొంబిలాపుత్రుడుబలుకునభినవమాధు। ర్యాలో
లామృతవీచీ। శాలివచనరచన దెల్పు చాతుర్యమునన్॥ సీ॥ శై
లకంధరమోహ్యశ్మశానంబో వాసంబు గాక లేవంబిత్రా గారచయ
ము। కరిచర్మమో వ్యాళవరచర్మమో చీర గాక లేవుత్తమతేజోమ
చయము। భుజగహారంబో నెమ్ములో హారహారముల్ గాక లే
వులలామకవ్రజంబు। స్థలభూతములో పిశాచంబులో పరిచరుల్
గాక లేమరు సేవకప్రకరము। బ్రతుకుకేకపాలనంబు నేత్రములన
సల। మురులుకుత్తుక విసముమైనొప్పబూది। యొక్కనెకయెద్దు
పుట్టుకయెరుగ రెవ్వ। రట్టిపశుపతి పైమరులగునెయువల॥ మ॥ సతిస
ద్వక్షుండశంకరుండను జగన్స్వంతస్థకుండన్ గళా। యాతుండన్ స
ద్విజరాజశేఖరుడ నన్నాపప్పరగా నేలికో। మ్మతగన్ నిన్నుస
మస్తలోకములు సన్మానింపగానేలియం। చితమా సౌఖ్యమునం
దంజేతునని వాసిన్ భూసురుండాడినన్॥ స్రగ్విణి॥ ఇంతియ
త్యంతరూపేక్షణస్ఫూర్తితోం। గాంతలన్ జేరి యాస్మద్ద్విజా
కారుండా। జాంతుడో ధ్వాంతుడో యతుపద్వజదా। శ్రాంతశా

సోకుత్తోసత్యమంచెన్నుచున్ ॥ చ ॥ తనుమతినిందజేసినఁబితామ
హుహాళియుదత్తు మస్తమున్ । దునిమినయాదిదేవునిటుదూరెడి
నీమశిరంబువ్రయ్యలై।జనదురసగ్గాలమ ద్విజస్థిరరూపముగన్న
దైత్యుఁడౌ । ననుచువచింపుచున్ రహింధగాత్మజదాఁదోలఁగంగ లే
చినన్ ॥ సీ॥ తనమోముకెనరోమి కెనిగ్రహించినమాడ్కినలరారు
నెలరేకతలవెలుంగ। దగవక్త్రఖండాబ్జుఁదిగ్రద్రోయువచ్చినమా
ర్తాండుఁడనమణి మకుటమమర । భూషణమణిచాపభూరివిమ్య
ద్యుక్తశరదంబుధరమనఁబురము వెలుఁగ। మదనార్జునంబులమతి
యుసృజింపఁగా నెరసినరీతిసుందరముపర్వ । నమలమృదులసు
పుండరీకాజినంబు । మొలవెలుఁగులీనమెకము మున్నెమునలవా
లు । నభయముఖభవ్య ముద్రలుహస్తపాళి । సొరుగనవృద్ధవి
భ్రుండుశంభుఁడయ్యె ॥ చ ॥ ఇటునిజరూపమూనిజగదీశుఁడువిభ్రభ
మరాగమోదనం । స్ఫుటమతినంఘ్రిప్రాలునల భూధరనందన
గౌఁగిలించియు । తృటమణిపీఠినుండు నెడఁగల్పకభూరుహపుష్ప
వర్షముల్ । నటనలెసంగఁగాఁగురిసినాకచరుల్ వినుతించిరయ్యె
డన్ ॥ మ ॥ హరియున్ లక్ష్మియు వాణియున్ విధియు దివ్యాం
భోజనేత్రీసము। తృకరమున్ వేల్పులుమూర్తులందినకు లగ్రావా
ళితోనమ్మహా। గిరివర్యుండును మేనకాసతియునుద్దీప్తాకృతిస్ఫీత
ఖా । సురమోదస్థితిఁ జేరికొల్చిరి మహేశున్ భార్వతీ మాని
నిన్ ॥ మ ॥ భువనవ్రాతవధూవగ ప్రకరముల్ మోదంబునన్
గూడెఁద । చ్ఛివశైలాత్మభవావివాహముఖసు శ్రీవాత్రయోచ్చో
టంబ । ర్వ్యావసంతాగమవైభవాముదిత ధాత్రీజాతసంతానవృ ।
త్తి విధిప్రస్ఫురితాండసంఘములు జెందెన్ మానితాలంకృతిన్ ॥
సీ ॥ సర్వేశసర్వజ్ఞశంకరస్థితులూను హాటకేశాదిరుద్రాధిపతు
లు । నచలధర్మాభవోగ్రాకారగతులందుఁగాలాగ్నిరుద్రాదిగ
ణవలులును । సిద్ధమృత్యుంజయాహీనకలాపులౌ వృష్ణభద్రాది
కభూతపతులు । స్ఫురదనంతాంబక భూరివీర్యములొప్ప పంచా
స్యముఖదానవప్రకరము । మూర్తులందినతటినీ సముద్రములును ।

తనువులొందిన వేదశాస్త్రవ్రజంబు । నఖిలసుచరాచరాంతరా
త్మాళియల్ల । నంగజారాతిఁ జెంది గొల్వంగవచ్చె ॥ చ ॥ సురనికు
రుంబవర్షితసు సూనములెందు సుగంధసంగతిః । నెరయఁగ దేవ
దుందుభులనిస్స్వరఘోషములందపాళులః । నెరికలువాపనచ్చ
రల నృత్యవిలాసము లొప్పభూమిభృ । ద్వరముచెలంగెఁ బార్వ
తి వివాహవిశేషసుసూచకంబు గః ॥ సీ ॥ శరహితాసక్తిచే నె
రిమించిరుచిగాంచి యరదంబులై పొల్చుశరదములును । స్ఫుట
శృంగరహితసుముఖకాంత తాప్తిఁదు రంగములైనకురంగములు
ను । నకలీలనే గాంచియుతినువాలబలవృత్తి నేనుఁగు లైనమేఘకాను
గులును । నహితభీకరవిహితాకారలీలచేవీరసంచయమైన హీర
చయము । వప్రములువిప్రవర వాసవాటిమధుప । కోటిగణికలుక
ళ్యాణపాటపాళి । రాజహంసలుసరసులు రాజిలంగ । శిశిరగి
రిపురిగా దేవశిల్పిచేసె ॥ ఉ ॥ అంతననంతముఖ్య దివిజావళిగొ
ల్వఁగ భార్గవీముఖా । నంతచరాంగనాళియనుదంచిత మోదవిలా
సభక్తిమ । త్స్వంతతఁ జేరియిందు ధరునబ్రిజనెక్కఁ చిరత్నర
త్నసం । కాంతనవీనపీఠి నిడికన్మి నిమంగళగీతులాడుచుః ।సీ ॥
విమలాభ్రమూర్తిచే వెలయు కేశంబులఁ జెన్నమైకాంచనస్నె
హమంటి । కమలబంధురభవ్యకరముఖాంగంబులఁగులుకుమైకల
పంబునలుగుచాఁది । యమలాబ్జమాళిమైకొమరుకందు మోమునస
ఉగితంపువ సంతతిలకమునిచి । రతిమనోహరమూర్తిహిమిం
చునొరపున కతులశుభాప్తినారతులుద్రిప్పె । వినతికైరండలొసఁ
గుచు వేడ్కనీర । ధామకము జేర్చి హైమవన్గంతవంత । హిమస
లిలమంగళాభిషేకమునెనర్చి । రమణఁదడిమొత్తిదువ్వల్వ ల
మరనెసఁగి ॥ చ ॥ వరభవనోత్తరప్రచుర భవ్యసువర్ణమణిప్ర
భూషణో । త్కరములు వెట్టిదివ్యతరగంధములందియనూనకల్ప
క । స్థిరసుమహారముల్ నెరపి దేవతవాద్యములుః మహర్షిసుం।
దరనిగమోక్తులుః మొరయుదంపతులః శుభపీఠిఁజేర్చు చోః

సీ॥ కోరకపల్లవకుసుమాళి నెరసిన కల్పకానోకహాగరిమఁ గాంచి
భువనమోహనకళా పూర్ణగోధృతిమించు రతిమనోహరవరా
కృతినెసంగి । మణిచాపవిద్యుత్ప్రమంచిత శ్రీగుల్కు పుష్కరోద
రలసద్ద్యుతిఁ గులికి । నక్షత్రనికరసాంద్రవిభూతి నిగురొత్తు వరత
మోనుద్బింబనిగతి నెసంగి॥ సురలు గుఱి సెజవిరులును జూచు వారి దృ
క్కులును భూషలును సురల్ దేహపార్శ్వ ముల నుగ్రిక్కిరియం
గసొంపులు జెలంగ । నల్లనంచుతుబలర స్పృశాగ్రఁడగుచు ॥చ॥ గిరి
పతి మేటి మానికపు గిన్నియలో మధుపర్కమిచ్చియు। స్వరుఁ డార్యు వై
భవస్ఫురణ గూడఁగఁ గౌతుకరక్షు గట్టసు । స్థిరమతి చంద్రహాళి కనిజె
ల్వునఁగన్నియ ధారవోసెఁ దాచ్ఛురములఁ బోఁచుతన్ముఖలసద్రుచి
ఛావిభవమారు బోల్పఁగన్ ॥ సీ॥ కమలాస్త్రవిజయశంఖంబని బిరు
దుంచు గతి మంగళగుణంబు సతియురుతను । దొలుకరి మెఱుపుసొం
పులఘునపై కళల్ నెరపు లాగున సేనవరుని మేన। సురవల్లిపైఁ జం
ద్రుఁడురు చంద్రికల నించు గరిమ ముక్తికములవరు తనువున । నిజవా
సచరణంబు నేర్పనారంభించునను లీల సనెకల్లనభవుఁ డంచ । న
గధరుఁ డుంగ ట్టైనగభవయులగనించె। శంకరుఁడు జల్లెనతిమె ట్టైసర్వ
లోకను । లమరజయయనియార్వ చుహర్షి వితతి । గొలువ మునులు
బ్బగిరిపతుల్ గూడినవ్వ ॥మ॥ ఘృతలాజాదులు వోయిలించి య
నుగ క్తిక్ దంపతుల్ వస్తికం । చిత లీలన్ విశదాహుతుల్ నెరపివా
సిన్ గొంగుముల్లొప్పను । స్థితిమంత్రోక్తప్రదక్షిణల్ సలిపి పాతి
వ్రత్యమా భాగరుం । ధతితో డన్ ధ్రువుఁ గాంచి తన్నిరిజగద్వ్యాప్త
స్ఫురల్లోకముల్ ॥ గీ॥ ప్రేమనిట్టువ లెనగజను బెండ్లియాడి। యిం
తితోఁ గూడియుత్తుంగ హీరపీఠి। నెలమినాసీనుఁడై భువనేశ్వరులను।
గరుణమానించిపంచి భూధరధనుండు ॥ తరల॥ వరవివాహవిమాన
మునవల్లపగర్వతాత్మజతోఁ డుంతన్ । సురులదుందుభులెలమిమ్రో
యఁగసొంపెసంగఁగ మ్రోలనచ్చరలు నాట్యమొనర్ప నెక్కిలసద్ర
మా త్తజగన్మనో । హరవిలాసము శాంకపత్తనమల్ల జేరి ప్రమోది
మై ॥సీ॥ సతత సౌరభిమించు సంతానసంతాన సంతాసవనవిశే

షంబులందు । ప్రస్ఫురితేందిందిరాజీవరాజీవ రాజీవహాలసత్స రస్స్వమిళిని । సాంద్రదివ్యద్రుమసంస్త్యాయసంస్త్యాయ సంస్త్యాయావికచితశయ్యాలందుఁ । గహ్వరవినోదదాకాంతారకాంతారకాంతారమధ్యనగంబులందుఁ । గిరకలకంఠకేకినుల్ సారెఁగూడి । యూడిగంబులు సలుపంగనొప్పుమిగిలి । మంజులరహస్యకేళులమలయుచుండె । సద్గణంగళత్తోడుతశంకరుండు ॥ చ ॥ ఇటులరహస్యకేళుల మహేశ్వరుఁడద్రిజఁగూడి సౌధని । ష్కుటసరసీవిహారముల సొంపులనింపులఁగాంచుచుండని । చ్చటభవదీయబాధఁబడ జాలకశౌరిముఖుల్ శితాద్రికిన్ । డటనట నేగి నెమ్మదిని దర్పకవైరినిసంస్మరింపుచున్ ॥ గీ ॥ నందివినుతించియతఁడు బాలేందుమౌళి । యవసరముదెల్ప వినతాంగులరుచునరిగి । నగభవయుఁదాను నేకాసనమునను న్న । హరునిఁగని ప్రణుతులొనరించి కరములెత్తి ॥

తరవోజ॥ సముపాదోత్సాహవృత్తావతంస
భుజంగప్రయాతస్రగ్విణీవృత్తద్విపదామంజ
రీగర్భితదండక రూపవిత్రసీసానుచర చతు
రంగతురంగసకలగృహావార ప్రచారదేశికచి
త్రగీతి...................................... *

సీ ॥ హీరహారాహదాహారిహారాయహా రాభిరామాధరాస్త్రాసధుర్య । శూరఘోరాస్థిగాహారసువ్యక్త ధీరాజభాణాను ధీప్రస్తుతాఖ్య । సారధారాకరశ్రీరథాభద్ర కారిస్రగంగానఘూశ్రీవిలాస । మేరుసారాస్మరాహారిచంచద్వి చాగాంత రాత్మాలసత్కాంతిసాంద్ర । భానునవభశుభహితశి వతపితవప । భామహాపిశదవివరసు వదహరయము । భావభవమదదమనవి భవనిపసుత । హరిశివశయపశుపిహిత హతనుభావ ॥ చ ॥ వనజభవాండసంఘములు వల్కఁగఁబాదశరాండసంఘమై । యొనరెసుపర్వజీవహరు దుజ్జ్వలతల్ మహదుజ్జ్వలస్థితి । స్ఫనరెను దేవకీర్తికలనల్ భవుపాలయిపోయొఘూరప । ద్మనిబిడవిక్రమంబుపలు

మాఱునవక్రతఁ బెంపుమీఱఁగన్ ॥ మ॥ త్రిపురధ్వాంతనివారణంబు
నకుదైతేయారిసంజీవనా । నసమక్రీడను నాటపట్టయినకస్మేల్,
మూర్తులుఁ డావిభ । క్త పరాధీనమహాంకముల్ సడలియుగ్రత్వం
బుఁబోఁదోలిత ।య్యాపమోధ్యబ్జదృగాది తేయ ధర శేషానూనసం
సాధనా ॥ మ ॥ ఖల కాంతారవిదాహనంబునకు లోకవ్రాతనీరే
జసం । కులసంజీవనలీలకున్ విబుధసందోహజ్వరధ్వంసనో ।
జ్జ్వలలీలా ప్తికనీకటాక్షులవముల్ చాలుఁగదే దేవమ । మ్ము లబా
ధాలుల జేయకన్ దనుజ నీర్మూలంబు గావింపవే ॥ క ॥ అనికనుద
మ్ము లబాష్పము । లెనయఁగ మైవడఁకఁబెదవు లెండగదీన । స్వన
మున నొఱయుతు మాధవ । వనజాసన ముఖులహరుఁడు వలగొని
చూడన్ ॥

స్రగ్ధర.

ఖగలోకధ్వంసనేఛ్ఛాకలితఘనతరోగ్రస్ఫురద్వాయువే
గ । స్ఫూర్ణాన్ దీపించురోష స్ఫుటశుచియనఁగఁద్భూత నాథాదిశ
క్తి । స్థిరశుంభత్ఫాలనేత్రాశ్రితజత్తజహులశ్రీమహత్తేజముల్ భీ
కరషడ్రూపంబులై పైఁగదలి వెడలిలోకవ్రజంబాక్రమించెన్ ॥
పంచచామరము ॥ విరోచనత్రయార్చ్బదార్వవిశ్రుతాగ్నికోటివి
స్ఫురద్ధలాహలావ్యయాభఁబొల్చిలోకమేర్చ్చుత। ద్గిరీశశక్తిఫాల
దృగ్జతేజమల్లగాంచిదు । ర్భరార్తిమాధవాదులోల్లవారి విభ్రా
మార్తులై ॥ సీ ॥ హరిమిత్రయాచిత్ర తరమిత్రరుచిగాత్రభువనజా
తములనిప్పుడేకమల్పె । నిగమార్వయాగగ్వనిబిడాగ్వ శిఖిపక్వ
శరధిసప్తకజలసమితిఁబీర్చె । గిరిధామయాధూమ కృతభీమఘ
నధామమఖిలభూధర సమూహముఁగరంచె । గుణలోలయానీల
సురుహాలహాలకాలగరిమ సర్వోగ్రవిస్ఫురణయడఁచెఁ । గాల
మృత్యుకీతులమాట్కఁగదిసె మమ్ము । ఖలభయ మువాన్పనిను జే
రఁగలితసార । చిఱుతములువుచ్చి కొట్టుడఁచినవిధంబు । దోఁచెదీ
నిదోలఁగించి గాచుటరుదె ॥ తరల ॥ అనుచువేల్పులార్త జాచియ
ల్ల తేజముగ్ దయా । ధనుఁడు బీర్చిసూత్మరూప ధారియైపడాక్ర

తుల్ । దనరఁజెంతఁ జేరలీలఁ దత్పరిగ్రహంబు జే । సినకజాతయో
లుగఁబవనుఁ జేరిన వ్వేఁలగ్నిఁగన్ ॥ క ॥ పొందుగ గంగాశరవణ ।
మందీ తేజంబు నను పుమని యొసఁగిశుచిన్ । గందువఁదోఁచుఁగఁబ
ని చిన । నిందుధరుని యాజ్ఞవూని యిఁకపురునోకటన్ ॥ క ॥ అల
యోచు సొలయుచు నయ్యు । జ్జ్వల తేజము తలఁదగించి సరిదికొనిపు
హా । బలుఁడు నను శుచియు నుగంగా । జలములనిడి తోలఁగునంతఁ జ
గమఁరుదందన్ ॥

కుమారావతారఘట్టము.

సీ ॥ రాకాబ్జవరబింబరమ్య ప్రభాసముజ్జ్వలషడాననములు
కులుకఁ జూపఁ । గమలసంభవవర్ధకస్ఫూర్తివిస్ఫురితాష్టాదశాక్షు
లేపనువుపఁ । సురభూరుహాక్షీనగరిమాభిరాముల సద్వాదశ
భుజాళి సొరుగాంచ । హరివరాయుధసు రేఖా శ్రితశ్రీకరమ్యపు
లాంఘ్రియుగ్మంబు మెఱుఁగులీన । నరుణపరివృత మణిధనురము
లవిద్యు । దర్చి నిస్తులదివ్యభూషాళి దనర । నతులనిర్మలనిర్వ్యాచ్య
హారిమూర్తి । దీప్తిగను శిశువయ్యె న త్తైజముపుడు ॥ గీ ॥ ఊర్ధ్వరేత
స్కుఁడైన మహోగ్రవీర్య । మళికనయనని ర్గతమయియపరిష
వను । బలము శుచియేపుగైకొని యెలమినమర । నదినిశిశువయియప
లుకమైఁబొదలునపుడు ॥ మ ॥ రహేంద్రమోసైన్ సురదుందుభుల్ కు
సుమవృష్టింబఁడముల్ నిండెమో । దహితస్ఫూర్తిసురాంగనానట
నముల్ దళ్కొందెమానాయకా । జిహారిశ్రీదముఖాఖిలామరవ
రశ్రేణుల్ ప్రమోదంబులో । ప్పహార్షదత్సతి నెంచియాడిర
టుముద్వారాశినోలాడుచున్ ॥ ఉ ॥ కృత్తికలాఋృరుణహారి
వించి నుఖుల్ బనుపంగరాగసం । పత్తియుసుర్వభక్తిమెయిఁబాల
కుఁజేరషడాకృతిన్ మహోహా । దాత్తపగాత్ప్రగచ్ఛవిముదంబున
వాఋృరఁజెరిచన్గవన్ । గ్రొత్తగనుజ్జనుగ్గులను గ్రోలివినోదమున
ల్పునయ్యెడన్ ॥ చ ॥ జలకములార్చియుత్పలల సచ్ఛదగప్పిచేలం
గఘంగసం । కులము దెరల్చి నీరజము నోహార డోలికలందు నుంచి
వ । త్సలతయుగుస్పఁగృత్తికలు తత్సుత షట్కమునూదిరుజ్జస్తల।

తళ్కులకలకంఠరాగపరికల్పననొందొరుజోలవాడుచున్ ॥ శా ॥ ప్రే
మన్ గృత్తికలాదరింపఁగశిశుశ్రీస్ఫూర్తిమైనప్పురం। ధామంబంబుజప
త్రడోలికలమోదంబొప్పహంసీగరు। త్స్పేమావ్యాప్తియుభృంగ
నాదమునుసంచుల్ గుల్కఁగంగాసరి। ద్రామారత్నముఁనూఁచిబా
డఁగవినోదప్రీతిమైవెల్గఁగన్ ॥ సీ ॥ చారునేత్రాష్టాదశములవిరో
చనపద్మాభిరామతల్ పరిఢవిల్ల। కమనీయవక్త్రషట్కమునందు
నిరుపమాజ్ఞాప్రతిబింబద్యుతులతిశయిల్ల। నాజానులంబిబాహాద్వా
దశముఁలందహీనసంతానశోభితతవెలుఁగ। సుందరామేయాం
గముందుజయంతమదనవిలాసస్ఫూర్తియనువుమీఱ। నమితమతిసౌ
మ్యమహ్నితమప్రమేయ। మైనతేజోవిశేషమెంచఁదగవెలుఁగు। న
మ్మహామూర్తిఁగననొప్పకక్షిలదేవ। జాలమంతటఁబంచబంగాళమ
య్యె ॥ చ ॥ అదిగనియద్భుతంబుమెయినంబికస్వీయకటాక్షమా
లికల్ ।పదకమలచ్ఛవుల్ హాసనభవ్యరుచుల్ మణిచిత్రహర్మ్యశ్రీ
శా। రదనవరంగకుడ్మకధరావిభవంబున దివ్యసేవధి। ప్రపదము
యుపర్వనీశునెడబాసినుప్తిశముడిగ్గబాఱుచోన్ ॥ చ ॥ నవరత్నో
జ్జ్వలకుడ్యదర్పణముఁలన్ దత్పార్వతీమూర్తిది। వ్యవిలాసాస్పదలీ
లనోఁపఁగనిచంద్రాకల్పుఁడనుస్మార్తుల। న్గవయున్ బిల్చినరత్నకాం
తులునుదన్నామంబులున్ గాంచుచున్। నవపద్మాననలుద్భవించి
రిలసన్మారాంబకస్ఫూర్తులన్ ॥ సీ ॥ మానితమనాగమహితభా
వముగాంచుగమనవిలాసకేశముఁలునరర। మంజులైరావతమా
లికైమెఱలసిల్లఁ గటిసుచాకల్పద్విగణనకెక్కె। విమలసౌదామి
నిత్వమునకుల్కులుజిల్కుభుజదేహసుందరములుచెలంగ। మం
గళపుష్కరాభంగలీలఁజెలంగుముఖమధ్యనాభఃలోప్పులువహింప।
యౌవనవిశేషమూఁగీకృతాతికటిం। మసురనలకకటాక్షకోణము
లనిలిచి। సహజవిస్ఫూర్తియువమనోజడిమగూర్పఁ। బొలుచు
తోష్మాంద్రుచెలులునామోదమమర ॥ మ ॥ అచలాభోగవిభూతి
యున్ గువలయాఢ్యస్ఫూర్తియున్ గాంచుటన్। గుచద్వ్రగ్రోచులు
మున్నుఁబర్వవెనుకై గొప్పుల్ బిఱుందుల్ సదా। నుచరత్వంబువ

హింపశూన్యరమనెందుఁగాఁ జూపుకోలేనికా । నుచలింపఁగామద
నాంతకాభిముఖులైనాత్మాబ్జబింబాలికల్ ॥ మ ॥ మరుసిర్జించి
నసుందరేక్షుణుని సోమసూర్తిగుందించుబం । ధురవక్త్రస్ఫుటరా
మణీయకునిగన్నుల్ నిండఁగాఁజూచుచో । నెరసేఁ జూచుకపా
ళినైల్యరుచియుఁ నిర్నిద్రగండాళిభా । సురపాండుద్యుతులుఁగా
క్షణంబుననె బల్ చూలూనుటల్ దోపఁగన్ ॥ మ ॥ హారసందర్శ
నమాత్రచూల్ గనిన యయ్యాపన్నసత్త్వావళిన్ । హరివీక్షించు
చుగాన్పు లేకడలుఁ డంచాడంగనిర్నిద్రదు । ర్భరగర్భోదరుభరంబు
నన్ శ్రమకణవ్రాతంబునందర్బ్బదో । గ్రరమావంతగణేంద్రములన్
బొడమిరార్యస్తుత్యసంసారులై ॥ గీ ॥ గిరితనూజ కరుణగురుగ
ర్భభరమున । గుంమసత్నసతుఁగూర్మినరసి । శోపమోక్షణం
బొసంగినవారికిఁ । దక్షణంబయతిముదంబుసనర ॥ సీ ॥ వీరబా
హుండనవీరకేసరియన వీరభద్రవిభూతి వెలయువరులు । వీరవీ
రుండనవీరమహేంద్రుండనా వీరహారలీలావిభవులు । వీరాంతకుం
డనవీరపురందరుండనవీరపద్మాఢ్యఘనవినుతులు । వీరపుంగవుఁ
డనవీరరక్షస్సనా వీరకళ్యాణాచలోరుధృతులు । వీరమార్తాం
డుఁడునుబుట్టిరౌరక్రమత । శీలపరువిందమౌక్తికనీలపుష్ప । రా
గవిద్రుమమణివిడూరజమరకత । వజ్రగోమేధికాఖ్యలౌ భామినుల
కు ॥ చ ॥ వరగుణలీలమైగ్రహాని భంబులఁగన్గొనునక్క మారు
ల । న్నరభసమానులౌ శ్రమకణం బులఁబుట్టిన వారిమూకస్థు ।
ర్థారలుగఁ జేసిషణ్ముఖుఁగనుంగొని గొల్వఁగఁబంచిఖాసగా । శరవ
ణవీక్షణంబునకు శైలజతోఁజనునంతనయ్యెడన్ ॥ సీ ॥ మలయాఁవన్నె
లతోసుమాధవమాధవమాధవగరిమలఁబట్టుపలుచు । సొరుబెక్కు
లతోసుసారసనారసనారసరమలను బారదోలు । బాల్యకేళులతో
ప్రభావజభావజభావజస్ఫురణచేడ్పులుపఁజాలు । చిఱుతనవ్వుల
తోసజీవభజీవభజీవభాగ్యంబులఁజిన్నజేయు । భూతిదయసొంపు
తోడనద్భుతబలరుచి । రేక్షణాననములతో సమిద్ధధైర్య । రూపరుచి
లీలతోమహోరుచికళాభి । తోక్తిరమతోడఁదగతనయులనుగాంచి ॥

సీ॥ దరహాసనిబిడసుందరకాంతితొలుదొల్తసారసుధాభిషేచన
ముసలుపఁ। గంకణగోమేధికచ్ఛాయ వెనువెన్కలలికఁ పాలమున
తైలంబలంద। స్తనకుంభసాంద్రముక్తాధారలెడ నెడఁ దెలినీటి
జాలునజలకమార్ప। నతులితచిత్రచేలాంచలంబెడనెడ భవ్య
భూషణపరంపరలుగూర్ప। మున్నుగాఁదనసుందరము లెసుతునకు।
వలయుసొబగుల నెరపఁ బాక్వతికరములఁ। బ్రేమనాఱ్వ్వకఁబూనఁ
దద్విశదమూర్తి। యేకతరమూర్తియైతల్లికింపొనర్చె॥ చ॥ తె
లిశరజాతమన్నఁ దెలిదీవినికేసరరత్నపత్రభో। గలలితనాళదే
హాయుత కంజఘణీశ్వరతల్పకర్ణికో। జ్జ్వలకనకాసనంబునను బం
డునహంసకుఖాంకభాఙ్నఖాం। గ్రశకరభూషణచ్ఛవులుగుల్కఁ
శివాశయపుట్టిదైతగేఁ॥ అట్టియెడ॥ మ॥ అతులశ్రీకరబాల్య
చాపలతచే నల్లాఁగుముద్దైనయా। సుతునిఁ గాఁగిటఁ జేర్చిముద్ది
డుచు నీశుఁ గూడి సంతోషరా। జితహేలావిధిభోగపట్టణల స
చ్ఛృశృంగారశుద్ధాంతహ। ర్మ్యతలంబల్లనఁ జేరనేగినగజా రం
భోగుణవింపొప్పఁగఁ॥ సీ॥ ఈపరంజ్యోతియేమేకానుభూతిచే వె
లసివిశ్వంబును వెలుఁగఁ జేయు। నీకామరత్నమేమెలమినాశ్రిత
లోక వాంఛితసిద్ధితీవ్రఁగాఁగూర్చు। నీసుధాసేవధియేవిబుధవి
తాన జీవనదాయియై చెన్నుమిగులు। నీవేల్పుటిక్కయే దేవతాను
లత మోభయసీ వారణలీలఁబరిఢవిల్లు। ననుచుడింభకుఁగౌఁగిటన
దిమియదిమి యమితవాత్సల్యగరిమ ముద్దాడియాడి। యాదిపురు
షోత్తముండునయ్యాదిసతియు। నతిక్కృతార్థతఁ గాంచినట్లలరియలరి॥
సీ॥ అమరసైన్యాధిపత్యాభిషేకము జేయు జాడనుపన్నీటజలకమా
ర్చి। శూరపద్మాదికాసురులప్రాణము గ్రోలనొగినేర్పువైఖరిను
గ్గుబెట్టి। పరరూపకమయూరహరినెక్కుటలు దెల్పులీలమానికపు
టుమ్మెలనునిచి। శౌర్యరజయకీర్తిసంవృతంబగులాగు దెలుపుపాం
డుచ్ఛదవెలమిగప్పి। గరిమనారదతుంబురుగానగరిమ। సమర
వేళలవినులాగు లమరఁ దెల్పు। కరణిని స్తుతులఁ డైనయా హారసు
తునకు। సురసతులుగొల్వనగజాతజోలపాడు॥ వ॥ ఇవ్విధంబున

నవిప్రశ్వాపి శ్వేశ్వరుండీశ్వరసంభవుండై-మందహాసచ్ఛురితసుంద
రారవిందబృందంబులందూగుహంసంబనడోలికలనూగుచు- వదన
కమలకుఁ జిత్రాగ్రాంగుష్ఠయుక్తసవ్యపాదాగ్రకలితసవ్యభుజుం
డును - నీడితేతరచరణకరుండును నై కాంచనకమలదళతల్పంబునఁ
గపటనాటకసూత్రధారి - న్యగ్రోధపత్రశయనాంగీకృతమాధవు
పగిది నెరయుచు సముద్భిన్నోన్ముఖుండును- తుషారకలితకరకమలుం
డునై- యురగాధిపతిమాడ్కిఁ దోఁగుచు - నాకన్షితకనకదండుండు
ను - నాలింగితసదనాధారుండును నై . వటునిపగిది నడుచుచుఁ
ఫాలభాగోపరినటన్మాణిక్యకుటిలనయనుండును- మౌళ్యగ్రభాగ
సందీప్తముక్తాలలామచంద్రచూడుండును - కమనీయశరీరపరాగ
తపరాగభూతియుక్తుండును నై - జనకునిచందంబున నాడుచు-పా
దకటకరశనాకింకిణీఘన నాదంబులు నెరయ - శిరశ్శకంధరవక్షోబా
హుకరాంగుళీమేయ సురరత్నభూషణంబులు వెలుంగ - శగ
ధిభంగాభంగరవంబులు నెరయ వెలుగులీను రాకానిశాకరుకర
ణిఁ దిరుగుచు - పంచాస్యకిశోరంబయ్యు - షణ్ముఖుండై మం
దాకినీనందనుండయ్యు నార్యానుమోదకుండై - గజాననసోదరుం
డయ్యు నగజాననరాగకరుండై భవజాతనిర్మూలనుండయ్యు - భ
వప్రియుండై - పూర్ణకళానిధియయ్యు - రేఖాశాలియై ఘనాఘ
నాదిపరివృతుండయ్యు- నధికప్రభాభిరాముండై - బాల్యచాపల్య
క్రీడావినోదంబున నెసంగుచు ॥ మ ॥ అతిజైవాత్రుకుఁడైకళా
లలితరేఖావాప్తిఁ జెన్నొందియుం । చితలీలన్ బితృనేత్రసత్ఫల
దుఁడై చెల్వొందు సర్వజ్ఞమౌళితమోదూరుండై వజీవకుఁడు కేళీ
లోలతన్ లోకసం। తతిదూగాడఁగ వేడ్కమై భువనజాతస్ఫూ
ర్తి గాకొట్టుచున్ ॥ సీ ॥ చెఁ గిదిక్పారంగములఁ గ్రుక్కఁగాఁ జేయు
భవ్యపంచాస్యడింభకుఁడో యనఁ గడఁగి సువర్ణాద్రిఁ గైకొని చెండా
డుహరివాహభవదివ్యగరిమఁ దోఁపఁ । గవగొని కాండసంఘము నె
చ్చుటను దుల్చు నీలకంధరజాతలీలఁ దోఁపఁ । బెనచియనంతేంద్రు
లను దాఁకి గలఁగించుహరివైరిజస్ఫురణన్నరతి దోఁప । సత్యవిజ్ఞాన
మూర్తిభాస్వత్పరాత్ప । రంబులోకంబుఁ దరుదందరమణబాల ।

ప్రాళిస్సై వీరబాహుముఖాళివితతి । గూడిబాలత్వవిలసిత క్రీడ
మెఱసి ॥ చ ॥ ఇటునవబాల్యలీలలను హెచ్చుసుతుం డొనరించుచుం
డియు । త్కటకనకాద్రి నెక్కి సురకాండము క్రుక్కల బెట్టి దిక్క
రి । చ్ఛటనలయించి నోదము లెసంగనటింపఁగఁ జూచి భీతులై । క
టకటబోయి దేవతలు గ్రక్కన వజ్రికి విన్నవించిరా ॥ స్రగ్ధర ॥ మా
యాసమ్మోహితుండై మదమున వేగ నా మాతలిన్ జేరిబల్ తే । రా
యుత్తంబైన వజ్రాద్యతులతరసమిద్ధాయుధ ప్రౌఢి వెల్గన్ । ధీయు
క్తుల్ దేవవర్యుల్ దెలిసి గొలువఁగా దేవరాజెక్కెఁ డాసన్ । బో
రెన్ సాటోపన్ హేళుల్ భువనవరుఁ దయాపూర్ణుఁ బంచాస్య బా
లున్ ॥ చ ॥ చనిచిఱునవ్వుమై విమలసాలము గైకొని వైచు నక్కు
మా । రునిపయి నారి మ్రోయనతి రోషసమృద్ధతి కార్ముకంబుచే । కొ
నుచు శిలీముఖప్రతతి ఘోరగతిన్ గురియింగ విస్ఫుర । త్కనకన
గేంద్రసారు గుహు గాత్రముఁ దాకకడు ల్లె నన్నియున్ ॥ ఉ ॥ అం
తటవహ్ని వాయువరుణార్కజ నైరుతిముఖ్యులౌ హరి । త్కాంతు
లు శక్రు దాటి మదగర్వసముద్ఘటవృత్తి సాయక । ధ్వాంతము నిం
పు షణ్ముఖుఁడు దంచిత సూర్యవిభాసమగ్రుఁడై । వంతకరంబు ద్రిష్టె
నెడసయ్యెదుల య్యెడఁబాటొంత్రోడుతోన్ ॥ మ ॥ స్మరణాలబ్ధపినాక
పాణియయి భాస్వన్మూర్తి మ్రోయించి సుం । దరవక్త్రంబున లేఁత
నవ్వొలయ సద్యత్సింహనాదంబుతో । సురజాతుండు శిలీముఖాళి
నెరపన్ హుంకారఝుంకారముల్ । దిరమొందన్ సుమనోవరాస
వములన్ దీండ్రించె దత్కాండముల్ ॥ సీ ॥ భవ్యకంభవ మూలబలద
ళ వ్రాతసారాతినిర్మూల నోగ్రాశుగములు । ఖచరపుర వ్రజాంగణప
రిధ్వంసనోద్యద్ద్వాగ్ని కోరుభీమాంబకములు । కమలవరాసవగ్ర
హణతత్పరకన ల్లీలావిహారి శిలీముఖములు । క్రూరవైశ్వానరో
దారహేతిధ్వంసక ప్రౌఢి భాఘ్నున కాండకులము । భువనములనిండ
విలయవిస్ఫురణఁ జూప । నతులరక్త వసంతసంస్థితుల నెరప । మర్దన
ము జేసి జడిగొన దురమొనర్చెఁ । గారికేయుండు దేవసంఘంబుతో
డ ॥ శా ॥ బాలుండెవ్వఁడొ శూరగర్హరుఁడు నిశుంభద్గర్వవిస్ఫూర్తిఁడై

శ్వాలుల్ స్వీయసముద్భటాయుధకదంబంబొక్కటన్ వైవఁగా ।
లీలన్ మత్తగజంబు కంజముల కేళిం గేలవేట్టుటల్ । బోలెన్ జే
కొని వారిపోరికడిమిన్ మూర్ఛిల్లఁ బెట్టెసినన్ ॥ ఉ ॥ దిక్కరులన్
సురవ్రజము ధీరతఁ దీకొనవంపనవ్వుచున్ । పెక్కుశరంబులన్ బలి
షిపీర్చెఁదియుబలాసుగర్వముల్ । స్రుక్కఁగఁజేసెనుక్కడచెఱా
రతమీఱఁగుమారుఁడేలదాఁ । దక్కనులోకజీవనుఁడె తార్పఁగఁ
బూనిన సౌరజీవముల్ ॥ ఇవ్విధంబున ॥ చ ॥ హరిదధినాథులన్ సు
రుల నష్టదిశాకరులన్ హరించియున్ । హరసుతుఁడంత బాల్యనట
నాంచితవృత్తిసుమేరుకూటమున్ । స్థిరధృతివీరబాహుముఖసేవ
కవారము గొల్వనెక్కి సుఖ । దరగిరిమన్ జరించునెడ నారదమౌని
పరిభ్రమించుచున్ ॥ క ॥ గురుఁడున్ దానునునమిత । త్వరనార్తి
యెసంగనలసుధామూర్తిపరి । స్ఫురితుఁబరంధాముజగ । త్పరిర
క్షకుఁ జేరఁ మ్రొక్కె భయవినయమతిన్ ॥ పుష్పమాలికాబంధచం
పకగర్భితసీసము ॥ వరసురవారదేవభవభవ్యభవ । నిర్మలశీలబాల
కోమలవిచార । దరకరపారమార్థదరదప్రద । సుమంజులచేలనీల
కంజలలితాక్ష । ధరసురనీరనందనఘనస్వన । విమోచితభూతజా
తశంస్థితివిచార । కరహారధీరయోగకరకల్పక । పినిర్జితభీతపాత
కాచిద్విహార । వేదవేదాంతవేద్యనిర్విషయయోగి । నుతయువిద్యా
విదూరచిద్వ్రతవశీకృ । తాతిమాయావిహారశక్తిత్రయాఢ్య । గుహ
పరాత్పరనిర్ముక్తికుంజసహన ॥ మ ॥ తమిమై వేల్పులఁగావఁబుట్టి
నపరంధాముంబు నీవంచునీ । యమలామేయసుబాల్యచర్యలనుదె
ల్పన్ జాలకన్ మూఢులై । యమరేంద్రాదులుగూలి రెవ్వరిదయా
వ్యాప్తిం దగన్ బ్రోవఁగా । తమజన్మించితివానీ వెసపుయుంచన్
న్యాయమేలాగగున్ ॥ క ॥ అనినారదజేవులుతను । వినుతించఁగ
ఓగతజీవవృత్తివడినయ । య్యనిమిషులగుహుఁడుదయజూఁ । చినతే
చవిమోహభక్తిఁ జేరియజాదుల్ ॥ సీ ॥ దీననందనముఖ్యదివ్యవా
సాంచన్న దీననందనముఖ్యమానితాక్ష । భువనజాతసుమిత్రదివి
జాదినతనేత్ర భువనజాతసుమిత్రవివిధగాత్ర । కాండరాశిసనా
థగాంభీర్యసుగుణాత్త కాండరాశిసనాథకమబోధ । శక్తిదారక

హీరసకలలోకాధీశ శక్తిదాయకహీరసముదధీర । యమరుతరాజ్ఞా
నమతిపరంజ్యోతివైౕ ।నిన్నుడింభకుఁడనియుహానించిమమ్ము । గా
వఁబుట్టిననినుఁ గ్రూరకర్ముఁడనియు । నెఱుఁగకైదినమునా బ్రోవవే
మహాత్మ ॥ చ ॥ మదులనెరింగియుఁ గామసుప్రమానముదంబునఁ దుఃఖగూ
డివా । సిరిగిరియీశుమూరుగను జేసిన శాసనమొప్పసల్పియుఁ ।
ముదమునఁ గావఁడే మముసముజ్జ్వలసారతదీయఘస్రుఁడీ । వుద
యనునట్లుగావకనుబోయిన మాకికదిక్కుగల్గునే ॥ క ॥ అని మొ
ఱయిడుదివిజులబొం । దినయజ్ఞానాఖ్యతమము నిర్మూలముగా । గ
నుఁగుహరుఁడు విశ్వరూపము । నెనయుచు జ్ఞానేక్షణములు నెల్లర
కొసఁగన్ ॥ సీ ॥ ప్రస్ఫురద్రోమకూపములందు వేధోండకోటికో
టులుచెలంగుటలుగాంచి । చారుపక్షణాలసచ్ఛవియందు హరివిధి
భూరిభూరులు చరింపుటలుగాంచి । సమధికనరవాసచంద్రికాహ
రిదీశలత్పొపలఁ జెలంగఁ గాంచి । కమనీయతరదేహకాంతులఁ ద్రదే
తాగ్ని శతశతంబులు పుట్టిచనుటగాంచి । పశుపతిమహాత్మ గా
గాంచిపరమశక్తి । మతియగుటగాంచి దేవ సంతతవ్యక్తి ।
నా జెలఁగఁగాంచి యోషధుల్ రోమరాజి । యగుటగాంచి ముకుం
దాదులవనిర్వాలి ॥ గీ ॥ అమ్మహామూర్తియందునిజాత్మలెల్ల । రహి
నిలయములువిషయ పరాఙ్ముఖములు । నైచెలంగఁగ లేచిదివ్యాగ
మోక్త । నిర్మలోక్తులనతనివర్ణించిరపుడు ॥

## మత్తేభగర్భితసీసము.

త్రిభువనస్తుత్యసుధీమయావరదయభోగస్ఫురద్విగ్రహాసునా
ఖ్య । అభవచిద్భావచరాచరాత్మవరసుబ్రహ్మణ్యకాండేశ్వరా
మహాత్మ । వసువిలాసాంచితభక్తమిత్రహవభుగ్భార్యాబ్జభిద్వీక్ష
ణార్యవంద్య । ప్రభవజాతానతవిశ్వరూప నిగమప్రస్తూయమాన
ప్రభాంతరాత్మ । జగములుఁ ద్రిమూర్తులును దేవసంఘములుక ।
ళాకులంబునఁ నీవెనీలలితకరుణ । రమణగనువాఁడు స్రష్టయై గత
కుఁడయి । హరత్వమొందించునిర్వాచ్యయప్రమేయ ॥ చక్రబంధశా
ర్దూలము । భవ్యాత్యాగమధీమహాశరణ శుంభద్వీరతేజస్వయా ।

దివ్యాగ్రప్రతిమాన సారరభసాదిత్యోపమాభోగభా। దివ్యారా
తివనాటధీవరవ సంతీభూతమాజాండనా। నావ్యక్తాభవమోద్ధి
తావిదితకాయాదేవభావావనా॥ ను॥ నినుసవ్యక్తాంబరాత్పరుకా
నయనముల్ నిండారగాఁగాంఛిమా। ఘనమోహంబులు బాపె
నింకఁగరుణాగాంభీర్యతల్ మీఱమా। కును సేనాపతివైసురారిసు
లముగూలించిమమ్మేలవా। వనమిత్రోద్భవమేల్ వరంబొసఁగ
వేపాలింపవేదీనులన్ ॥ చ॥ అని హరిముఖ్యదేవనివహంబునుతిం
చిపునఃప్రణామముల్। వినుతినొనర్పఁగాగుహుఁడు వేడుక మీఱఁ
గవిశ్వరూపమే। పునను పసంహరించి మెఱుపున్ బలెనంతనదృ
శ్యుఁడయ్యెఁదన్। వెనుకొనివీరబాహుముఖవీరులు రాగసురుల్ భ్ర
మింపఁగన్॥ క॥ అని దానవేంద్రుతోకవి। వినుపించెనటంచు వేట్క వి
నుపించిననవ్వనితాశిరోమణులునిం। పుననవ్వలిచరితఁ దెల్పుము
ని వేడీరొగిన్ ॥ చ॥ సునిగమకాండకాండ భవశోషకపోషకచక్ర
చక్రభృ। ద్ఘనతరకాండకాండధరకాండగిరీశ్వర ధర్మధర్మవ। గ్ధన
హారిహీరహీరవరర మ్యగుణాగుణపంచకాత్తపా। వనరక్షకరద్ధి
రమణవర్యనియంతయనంతసద్గుణా॥ మణిగణరికగర్భితకందప్రు
ప్పమాలికాబంధము॥ సురవరవరదయసురపురహరణా। హర
ముకహారశరహాలహాలబలవా। పరిపరికరిసురపరశరశరజా। శర
ధరపరసభశమదమవిమలా॥

మాలినీ.

హరిచిలిమిలికాసాంద్రాంగగంగాంచితస్థా। వరచిలిమిలి
కాంగాభాగమేయాంగలోకే। శ్వరచిలిమిలికార్చిర్ధ్వస్తతేజో
త్కసర్వే। శ్వరజలకరకాంచచ్చారుతూణీరధీరా.

గద్య.

ఇది శ్రీసుదుమాకుమారకుమార కటాక్షామృత సేచనా
సంలబ్ధ సరసవిద్యావిలాసభోజరాజ కళానిధివితాన
రాజరాజమాననిగ్జిత రాజరాజత్యాగరాజప్రణీతంబయి
న సుబ్రహ్మణ్యవిజయాభిఖ్యవిద్వత్కర్ణామృతంబునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

# సుబ్రహ్మణ్యవిజయాభిఖ్య విద్వత్కర్ణామృతము.

## తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీకుణజాద్యకుధరా । ధకుణవరశిఖిణానుగస్ఫురితపురే।
ష్ఫుకుణఘాతేకుణవిల । సకుణశుభలకుణప్రశావిశ్వేశా ॥ గీ ॥
అవధరింపుముశౌన కాద్యఖిలమునులఁ। గాంచిసూతుండు వచి
యించుకథలీల। మఱియునమ్మాయతపసియమ్మహిళఁ జూచి। త
రుణిపినుమునిమధుర వాగ్గరిమననియె ॥ చ ॥ కవిసరియుక్తసురాం
తకశిఖామణికిట్లనునట్లగృశ్యుఁడై। శివతనయుండుబోవగను శే
శయనేత్రపయోజజాతవా। సవముఖదేవతల్ రజత శైలము
నెక్కి మహేశ్వరాజ్ఞభ। క్తిపడసిషణ్ముఖుఁ గరిమ దేవబలాధి
పుఁజేయఁ బూనుచోఁ ॥ సీ ॥ కళ్యాణధరకూటగరిమనొప్పారి
గో పురముఁజుంబించుగోపురములజిగి। వరగరీశవిభూతి నెరసి
సౌధాంశుక మాళులౌసౌధాంశు కాళిసొబగు। క్షీరాబ్ధిపరపుచేఁ
జెలువందికమలా త్త వరణమాకమలా త్తవరణలక్ష్మి। నందనవ
నలీలనందిభాసురసాల పాళితోడఁగనుసాలపాళి। నిధులనగు
నిగమంబులునిర్మలసుర। విభవముకస్వర్గపులబారువిశ్రుతచతు।
రంగసువిహారమెసఁగిచెలంగఁజేసె। దివ్యపురమొండుహరిగోత్ర
దేవశిల్పి ॥ చ ॥ వరమణిసాలరోధగృహ వారతరంగపరిభ్రమ
త్పురో। త్కరవరసత్వసాంద్రమయిదాఁగలశాంబుధి భోలున
ప్పురిఁ। నెరితెలిదీవినానలరెనిర్మలవజ్రకృతాభిషేకసుం। ద
రభవనేశ్వరోద్విలసనంబుగహీరవరాసనంబుతోఁ ॥ చ ॥ అ

లవిమలాసనంబునని జాఁబయుదాతయుఁదోడితేరను । జ్వాలత
ర బాల్యచాపలల సన్నటనంబులెసఁగవచ్చివి । చ్చలవిడి నెక్కొ
నయ్యెడను షణ్ముఖుఁడొక్కమొగిఁ రమాధిరా । జ్జలజజముఖ్య
దైవత కులంబుపరాకని హెచ్చరించఁగన్ ॥ సీ ॥ దివ్యదుందుభు
లతోదేవతాతతియతి నిగమారవంబులనింగిముట్ట । కరదీపికార్చు
తోఘనధూమమహావ్యభు గ్నీరాజనజ్యోతిసిండికొనఁగఁ । బుష్పవ
ర్షములతో భూరితరాతుతా త్యభిషేచనాంబుకణాళి నెరయ । సు
రవధూనటనతోవర మోదభాగ్లోక గణనాథనటనలుగణన కెక్క ।
నారదాదికభవ్యగానంబుతోడ । ఘనసతీదివ్యమంగళ గానలక్ష్మి ।
యెసఁగనాదిమదంపతులింపుమీఱ । సుకబలాధిపుఁ జేసిరిసుతవతం
సు ॥ చ ॥ ఇటుసుకసైన్యనాథుఁడయి యిందుధరుండచలాత్మ
జన్మయున్ । నటనలగారవింపగమనంబలకన్ సురపాళిగోరు
వి । స్ఫుటవరపాళినిచ్చుచును వారలనెల్లఁబంచిమించియు । తక్క
టవిభవంబునన్ దిరుగఁ గాఁదొఁడగేఁ రజతాద్రినింపునన్ ॥ ఉ ॥
అంతటనారదుండొకమహాహవమెంతయుఁ జేయఁబూనియు । శ్రాం
తవిభూతిబుత్త్రజుల సర్వసుపర్వులఁగూర్చి భవ్యని । ష్ఠాంతరవృత్తి
సూక్తిశ దాహుతులన్ నెరయించుచుండనం । తంతకుబాంగుత
చ్ఛిఖిమహాత్తరకీలలువిస్మయస్థితిన్ ॥ మ ॥ శతకోటిన్ విడనాడు
శృంగములు భాస్వద్వజ్రజాగ్రోషసం । స్థితినెగ్గాడు విషాణముల్ ర
విభవాతీక్ష్ణప్రపాశస్ఫుటో । ద్ధతిమాషించులలాము ముద్ధగబలో
ద్యత్కాలకూటంబునా । గతనుస్ఫూర్తివహించి యొక్కయవి
దూగ్రస్ఫూర్తిజన్మించినన్ ॥ సీ ॥ నవనవన్హిస్ఫుటజ్వాలతోఁజన
లంటెనవిను హిమాగ్రాంబకాడ్ఫ్యతిశయంబు । వివిధయూపస్తం
భవితతితోమిన్నందె నజకశృంగతుంగాగ్రవిభలు । కాంది
శీకసుపర్వగణముతో దిశలెక్కెఁ దక్షురోద్ధూతదుగ్ధరరజంబు ।
మునిజనార్తస్వరంబులతోడ ధరఁగప్పె ఘనతరశృంగోరుఘట్ట
నములు । ఘుపుకములుగూలెనిగమసంఘములుమొరసె । నధ్వగా
ర్తియెసంగెపుణ్యజనాళి । మడరెనుగ్రరజ్యోత్స్యతన్వచ్యుతప్ర ।

తాపభాగజజనకనంబు గనరునపుడు ॥ మ ॥ అపియయ్యోర్ వికసిం
చుతన్నవనపద్మాభోగలీలల్ సెడన్ । దివికేకాకితదివ్య చక్రము
లుబోదిస్కరల్ తమోవ్యాప్తిమై । నవియన్ లోకము లెల్లఁ గూగివ
డఘోరాకారతఁ జెప్పమిం । చిపిహారంబొనరించె మేఁ జగము
ల్ నిద్రాప్టులై మొగులుఁగన్ ॥ మ ॥ అజనామాత్యులఁ గిర్ప్రరన్ గల
చుమద్వన్నిప్ర త్రిమైఁ బోవులఁ గుజవంబొప్పఁగ సత్యలోకమును వై
కుంఠంబును నాఁజొప్పిత । తమ్రిజలన్ గాఁ రియబెట్టుచున్ గృహము
లన్ భంగింబ సోదోయుచున్నిజయానాకాంతుసుదాఁ సురతుకుల నెం
చెన్ ఘోరలీలాయతిన్ ॥ క ॥ దానికిఁ దలకిముకుందశ । తానంద
పురందరాదికాపురవయమా । దీనశరణ్యమహేశ్వర । సూను
చరణములనుశరణుజొచ్చికలంకన్ ॥ కాంభోజీరాగపదగర్భితచి
త్రసీసము ॥ వర*రాజధరగర్భవర - రాజనవితేజకలి - తౌజవితర
ణకల్ప - భూరాజ । సన్నిభ* శ్రీజయసంవృతసువి - రాజితసుగుణనవ-
బీజకహారభాసుచి । భీజవిశదపిశేషా* జాతరూపధరసమశాత।
ఘనధైర్యగిరి - జాత । సుతకోటినలినాస్త్రసుందర* కారణవి
గ్రహవీరసేవితమహాయాత్స । వాము - హోమహాయాశ్రితవజ్ర
పంజ । రామహావిభవా* *భవ్యరాగపదన । మావృతసమస్త
సుపోషకావిలాస । కపుబనాటకసూత్రధుర్యపరిసాత్మ ॥ చ ॥ అ
విశతకాంతిసాంద్రవిజ ధావననాందయజ్ఞజాతమై । యువిపక
మొందుజంగమమహావియనంగను జేర్చికొండరా । శివడిగలంపఁ
దత్ప్రిబచిన్న యసత్వము కాలకూటమూ । త్రివడికహించసాగ
నరదేవఫణీశ్వర ప్రజాపళిన్ ॥ ఉ ॥ దానిమదంబణంచివిబుధప్ర
కరంబును గావుముంచుసాం । గానతనంఘ్రిప్రాలి యుడలందఁగ
నందరనూరడించిన । స్మానతవీరబాహుగని మాన్యపరాక్రమ
యయ్యెపిన్ ద్వరన్ । బూనికఁ బట్టితెమ్ముపుడె బొమ్మన మ్రొక్కి
విలాసమొప్పఁగన్ ॥ మ ॥ ప్రమహాపీరజవంబె ర్పఁజనిశౌర్య ప్ర
స్ఫురతాసరరూ । ధిమహావీరపురంబునుక్కడఁ జిపిండీభూతముల్
పేయుచు । గ్రమతిన్ క్షీరపయోధిమందరము నాఁగా నాసుతచ్ఛా

గశ్యం। గములఁ బట్టినమారభృత్యుఁడు తదుద్గర్వంబు మాయిం
చుచున్ ॥ చ ॥ హరిహరి దేవవైరిమహాబలసాగరరూఢిమీఱ
నా। హరిహరిముఖ్యదేవనివహంబు ప్రమోదముతోన్ నుతింపఁగా।
హరిహరివహ్నినేత్రసుతుఁ డారఁగ మెప్పుగఁ జూడఁ దెచ్చెనా। హరి
హరిరూపఘోరముగు నయ్యవినయ్యెడ సర్గ గయంబు నన్ ॥ ఉ ॥
తెచ్చిన మెచ్చి షణ్ముఖుఁడు దేవకులంబులు గొల్వ వేడుకల్। హె
చ్చుగ వచ్చు నయ్యవినహీనపురాధిరాజితావి మోలఁగా। మచ్చిక
మీఱ అనిల్వఁగ సమ్మోచితదివ్యత గాను భావతన్। బొచ్చము లేచియ
య్యజముఖ్యాగ్నివివేకవిచిత్రవైఖరిన్ ॥ క ॥ హరనందననకువం
దన। మురుతరభక్తి నొనరించి యుజ్జ్వలవేదోక్తాఱరసూక్తభాష
ణంబులు। నెరయఁగ నిక్కనియె దేవనికరము తలఁకన్ ॥ నవరంగపవి
త్రబంధమంగళమహాశ్రీ ॥ శరగవరవీరగజసారమునిభూపనుతచా
రుకృతిలోకవరపూత। శరభవవీరజనవందితసుతేజవరఖనిత్యా
గసౌరథరధీర। భంగగనయోగజయభాసురసుశైనముదితసు
రావిశైవశరశాణ। శ్రితతిలకపాగతిపరీతగురు కాయవసువసు
భోగమానభగదేవా ॥ చ ॥ అనలకుమారుఁడంచు భువనావళి సిన్
వినుతించ నీకు వా। హనమయి వెల్గ నారదమహాముని జన్మము నంపు
దోచినన్। గనఁదప మేను జేయు కృషి కన్నజగంబుల రాఁచి వేగమే।
నినుగనఁ గోరి ఘోరగతి నిక్కుతిన్ హరి గాంగ నేల వే ॥ చ ॥ అనివిను
తించు నయ్యవిసమంచితభక్తికి మెచ్చి రాజితా। వినిహరుఁ డౌననం
గనునవిన్ హరినానలదాని నెకియె। మనువిహరించుచున్ సురులదుః
ఖములనిమిరంబు పోలఁదోఁ। వినయుఁడ యానృవైఖరి వసించి రొయు
కానాకనాఁడు పోఁడిమిన్ ॥ గీ ॥ హరనిగనిగొల్వ బోవు విద్యాధినాథుఁ।
గాంచి జేరగబిల్చి విరించి నిన్ను। వేదములఁ బ్రోథ యనిపిందు వేగ ప్రణ
వమునకు నర్థంబు దెలుపు మంచనిన యతఁడు ॥ చ ॥ వెలవెలబారి కేల్మో
గిచి బెగ్గిలి తోఁచినవట్టు బల్కుడున్। గలకలనవ్వి గండఫలకంబులు ప్ర
య్యుఁగ నేశికాంఛలో। పలనిడి లోకసృష్టి జెడవారక తానె యొన
ర్చుచున్న యా। సలలిత వేద షేద్యనిల సద్వరంబు నెఱింగి ప్రేమ

తో॥ గీ॥ హరుఁడుతనయునికౌఁగిటఁగదిమి ప్రణవ । విలసితార్థంబుబలుకంగవినుచువిష్ణు । యమునఁదేలుచు నతనిచేనజునికార । వాపిసతిగోర్కెఁదన్మహత్త్వంబుదెలుపు ॥ చ ॥ పొలతిరొయేశిఖండఁబరిపూర్ణుఁడనిష్కళుండ నౌదునీవుకే । వలమమదీయశక్తివన పాయువియర్థమునేనుశబ్దమీ । వెలమినినీవు తత్ప్రకృతివేనురుషత్త్వయమాదునాథ్యుఁడై । యలఘుఁడు నేనునిజ్జగమువైనగుదెన్నఁగనీవునిత్యముః ॥ వ ॥ కళ్యాణీయేనుపంచకృత్యపరుండనగుటఁ బంచవక్త్రుండనగుదు - నీవభిన్నవగునేకవక్త్రవగుదు వక్కుమారుండునుస్వరూపంబగుట పంచకృత్యపరుండును నభిన్నుండును నైషణ్ముఖుండై - నిష్కళంకనిరామయసచ్చిదానంద పరంజ్యోతియై - మహాత్ములకుమహాత్ముఁను - ననుపమంబునునై వెలుంగు - నతనితేజంబునినిఖిలతేజంబులును - రూపంబునఁ జరాచరభూతంబులును - హారంబునసమఖిలననధివసించు - త్రిదివగగనపాతాళవిలోచనత్రయదిశోషధీభూతాబ్జాదికమూర్తిన్నాభీచరణేక్షణబాహారోమేంద్రియవిషయంబును - ననేకకోటిబ్రహ్మాండపరమాణువాతాయవాయమానరోమకూపంబును - ననంతానంతశతానందహిమకణచంద్రికాభహాసనంబును - భూరిభూరిదిక్పాలకసురాదికిరణసూర్యాయమాన కటాక్షరుచిరంబును - నప్రమేయంబునునవేద్యంబునునగు విశ్వరూపంబుగల పరాత్పరుండయ్యు - నష్టాదశద్వాదశషడీక్షణ బాహానలలితుండైయచింత్యమదనరవిశశాంకవసంత మాధవసుమేరుపారావారజైత్ర సౌందర్య ప్రభాకళాసౌకుమార్యదయా ధైర్యగాంభీర్య ఖనియైలోకానుగ్రహార్థంబు - విహరించునక్కుమారుశాసనంబు తలమోసిలోకరక్షకుండైశౌరియు - జగత్స్రష్టయైవిధియు - భువనప్రాణుండైపవనుండును హవ్యదుండైశుచియు - కాంతిదాయకుండైరవియు - ధర్మపరిరక్షకుండైసౌరియు - కొండజీవకంబైజలంబును - భూతావకాశంబైయాకాశంబును మఱియుసర్వంబును బ్రవర్తించు - జగజ్జీవకపోషకమారకహేతువగుకాలంబును - నవిద్యయు - భరా

చరంబులగుసకలంబును తదధీనంబులు - సర్వలోకాత్ముండునునే
హాతనుండును - నగునట్టి భూతిలేశంబులె జగంబులనెందెందుం
డునదియె - రుద్రవిష్ణుప్రజాపతినిలింపపతి తేజోవంతధనవంత
గజాదిసముద్రశైలపన్నగనాగ మృగవిహంగబ్రహ్మర్షిదేవర్షిసహజ
మానవాదులయందు - కాలాగ్నిరుద్రాది విష్ణుచతుర్ముఖేంద్రా
ర్కశశిధనద బృందారకనికరశాంభోధ్యశ్వినీభవవైశ్రవణ ప చా
స్త్రగంగాడవసిష్టనారద సంతానోత్తమద్విజాదులను చెప్పుగ న
లువలరు - నేనునునీవునునక్కుమారుండును నొండనియెఱుంగు
ము - విక్రమంబునసకలజగంబులాక్రమించుట స్కందుండును -
భక్తులకిష్టప్రదానోన్ముఖుండగుటనగ్నియగు మడలికయనాగ్నింబ్రభ
వించుటనగ్నిభవుండును - గుహాయనదగుహ రాకాశనిష్ఠుండగు
టగుహుండును - జరామృత్యురహితుండగుట కుమారుండును -
గంగాశరవణజాతుండగుట శరవణభవుండును - బ్రాహ్మణదేవుం
డగుట సుబ్రహ్మణ్యుండును - విష్ణ్వజేంద్రప్రముఖసుర సేనాముఖ
ఖనిర్మాలనుండగుట సేనానియును - గంగోద్భవుండగుటగాంగేయుం
డును - కృత్తికాపయఃపాన మోదితుండగుట కార్తికేయుండును -
భవత్పుత్రుండుననంగీర్తింపంబడుచు - సంకల్పకామ విశ్వాసాధి
కారాద్యనంత నామపరిపూర్ణానంతకళ్యాణగుణాభిరామ భగ
వంతుండై నెగడు - శరహణభవయనుతన్నామమంత్రవర్ణంబులు
క్రమంబున లోకంబులమేటియనియు - శుచిలోలుండనియు - స
చ్చిదానందుండనియు - సుజ్ఞానసాకంబనియు - సర్వజ్ఞుండనియు
జగదేకవీరుండనియు-సాధర్మ్యగర్భితార్థగరిమందెలుపుచుండుమ
ఱియును॥ ఉ॥ మానిని పెక్కులేటికి కుమారుని నెవ్వఁడు కాష్టమాత్ర
మా। త్మానతిసంస్మరించునతఁడంచితవృత్తినిపూరుషోత్తముం।
డైనలినాంబకుండయిమహాబలుఁడైశతకోటిహస్తుఁడై। శ్రీకరవం
దునన్నయెడఁజెప్పఁగనేలఁడదీయభూతులన్ ॥ ౮ ॥ అనిపలికిహ
రుఁడుపార్వతి। వినివిస్మయమందితెలియ వేడుకతోన। వ్వస
జాక్షిగూడితనతన। యునితోడవిహారలీల నొప్పచునుండెన్॥

గీ॥ అట్టిశ్వేతమండుసకలేశ్వరాజ్ఞబూని । సురలఁగావఁగనిను
గూల్పఁబరమగరిమ । వెడలినీశక్తినిషిద్ధించె వేగనింక । విహదు
సుమహచ్ఛక్తినీవేఁ జనఁగవలయు ॥ అంతఁబలికిశర్వుఁ రొజ్యుంపు వెం
డయు ॥ సీ॥ ముంగఁ బొంగుచెసంగిన పెన్నిధి పండిన పెరటికల్ప
కనకంబు । కడలేనమృతంబుగడ నూరునడబావి సవిధము ద్రుం
జెలంగుచివిజయగము । నంకసంగతిపవృత్తాత్మయుధనపేటి రంగు
లెసంగుముంగొంగుపసిఁడి । యొడయుఁడోడినుండెడ శౌనధే
నువు వాటినైనయుదవుతంగేఁజుమ్ము । నతుఁడుఁదలంపనయ్యా
శుసుతుఁడుగాన । సంవిసపరాధినసియేఁగిశగణుసొద్ది । సులము
గాఁచికొనటమేలు బలయుతులను । నతిమదంబునఁజెడనూపనసు
రవర్య ॥ చ॥ తనకపరాధసంచయశతంబొనరించిననొర్వుఁ
గానితాఁ । దననతపాళినేర్చినమదస్మయయూకనినాపుఁడైనను ।
స్మనతఁడుగానదేవతలు పొందినవారతనికాదదీయులన్ । సన
యతఁగూడితత్వనతి సల్పిసుఖింపుముదానవేశ్వరా ॥ ఉ॥ సా
ష్టసహస్రకాండనికరాఢ్యతయొక్కటగోలుపోయెను । త్యుత్కృ
ష్టమహాత్త్వశాలియగు దేవునితో నెదురించిమూఢులై । ధృష్టు
లగూడినాపలుకు తెల్వినిజేరిచియీశదత్తని । ర్దిష్టవిభూతిఁగాచి
కొని జేల్పుముదైత్యులదేవమైత్రితోన్ ॥ గీ॥ అనికవినచింపను
హబు మహాత్మ్వాతిశయము । వినుచుసట్టూర్పునిగుడించి విస్మయ
మతి । నదరితలయూచియంతనిజాసనంబు । డిగ్గిదైత్యేంద్రుఁడ
రిగెనింటికిరయమున ॥ చ॥ వినుమువధూటి యిట్లతఁడు విస్మయ
బుద్ధినిఁబొందుచోఁచకన్ । జనిమృదుశయ్యమైవయిచి సారెసత
మ్మునినెంచిపొక్కుచున్ । ఘనగుహుతోడిపోరుటయె కన్నెని
గెల్చుటకార్యమంచు నె । మ్మనమున నెంచుచుండెగరిమన్ గు
హుఁడిచ్చటమోదమూరఁగన్ ॥ సీ॥ అబ్జేక్షణాబ్జోద్భవాదిబృం
దారకుల్ కనుసన్నలనెసేవలొనరఁజేయు । నాందాగస్త్యాదినా
కదివ్యఋషుల్ శ్రుతిహితస్తోత్రప్రస్తుతులొనర్ప । రంభాతిలోత్త
మాప్రముఖసుందరాంగుల్ రమణీయలీలలాస్యములుసలుప । వీ

రబాహువరాదివీరకంఠీరవుల్ సలలితపగిబర్హకులములూన । ర
విసమానహార్యాసనరాజమందు । శక్తిధరుఁడుదయారసాంచత్క
టాక్షు । వీచిదోలుకంగగాంభీర్య విభవ మొసఁగు । నటులపేరో
లగంబుగ నవసరమున ॥ క ॥ సుకమునిచే నిజతనయుని । పరిభ
వము నవిని యుపాంగపరితాపమునై । హరిహయుఁడు లేచి దైన్య
స్ఫురణఁ బెరుగ నగ్నిభవుని మునునిలిచి నతిన్ ॥ సహస్రాక్ష్యరాగప
దగర్భిత చిత్రసీసము ॥ కపటనాటకసూత్ర । ఘటినాతివైభవఖల
గోత్రాసంకాశసకా । పరాకు । విపులేశ వేదాంత-వేద్యసదానంద -
యపరిమితాచిన్మయా । పరాకు । శ్రితవజ్రపంజర - నతకల్పకే
శ్వర - రతినాథశతసుందరా । పరాకు । నుతమూర్తిశ్రుతకీర్తి
మతవర్తియాతకీర్తియుతమూర్తిసుతకార్తికా । పరాకు । శ్రీకుమార
క । యనునుడి జెలఁగఁగూర్చి । ధన్యసహస్రోరురాగపవిత్రభూతి ।
విన్నెపుడు బాడువేల్పుల నెనరులకసి । గాచులీలాసుముఖషణ్ము
ఖా పరాకు ॥ అనినుతించి ॥ ఉ ॥ అంజలిపట్టియిట్టులను నార్తిమో
సంగఁగ దైత్యనీరరుట్కుంజరకార్తికేయనతకూటసురద్రుమశూ
రపద్మయా । త్వంజలపట్టిమత్తరుఁడోఁదాఁగొనఁబంపినఁ జెల్లెభం
గమొం । దంజిరమూర్తిమత్తనయుదాజెలవెట్టెనటంటవింటివే ॥
క ॥ అనవినిగుహుఁ డాదరమున । ననిమిషభుజాచిశక్రయాశ
రవరుచె । ల్లైనుభంగమెవఁడొనర్చెన్ । వినుపింపుమనంగనతఁడు వే
విటుఁ నిరోన్ ॥ చ ॥ ఖరసురవైరిబాధలకు గాసిలి నిష్ఠను కాశ్యపాస్తి
యన్ । బురినిఁదపించుచుండి గుహుఁ బొక్కుచు దైవతపాళిగూడి
నిన్ । స్థిరమతియుద్ధదీక్షితుని జేయఁగ నేఁజనుదెంచు వేళనన్ । వె
రవడిగూడియున్నశచిభీతిగుందగ దైన్యవృత్తినై ॥ మంగళమహాశ్రీ ॥
మును సురులు మృత్యురుజబోనమృతమున్ వడయఁ బూనికలశాం
బుధిమథింపగ నుబొడమినట్టిసుధకై కొంకినరక్కసుల గ్రమ్ము కొ
ని మోహితుల జేయ । న్ఘనకరుణ మోహినియనన్ హరిచెలంగగర
కంధరుఁడు మంగళమహాశ్రీ । యనదగుతదంబుజదళాననను గూడి
మరులందిదరహాసముఖలీలన్ ॥ చ ॥ భువిఁదననాల్గుశక్తులను బూ

రోషశ్రీ క్రియనంగనొప్పిమఱి । బ్రవిమలలీలఁదన్నెనసి బ్రహ్మనున
విశ్వాలయాంతమందుఁబై । భవమెతదారుకావనిఁ బొద్ధకులేశ్వరుఁగ
న్నయాసతిన్ । భవుఁడురమింపఁబుట్టినయపారబలాఢ్యుఁ శాస్త
నెన్నినన్ ॥ చ ॥ జననిము హేళుతో నెనయజారినఘుగ్మ ములం
దుఁబుట్టిమిం । చినయలగండకీనదివసించుటబాసి దయాభిమాన
పావనుఁడల దేవుఁడొప్పమెయివచ్చిననాతనినస్మదింబుజా । న
ననటుగావడించి సుగుణాకరయేనిటు వచ్చినంతటన్ ॥ భుజంగ
ప్రయాతము ॥ సహాయక్రియా శాలిశాస్తుండుప్రీతిన్ । మహా
కాళుండన్ రుద్రుమన్నాతిగావన్ । గృహాంతంబునన్ డించి
కూర్మిఁ జనన్ రాత । న్మమహాశూరుఁడున్ బ్రౌఢిమన్ గాచుచుం
డన్ ॥ గీ ॥ అఘువిహారాఢ్యశూర పద్మానుజన్మ । యైనయజవ
క్త్రిమృత్యునానతిభయంక । రస్ఫురితమూర్తి జగములరయుచు
నచటి । కరుగుదెంచి గుహన్ శచినగసిపలికె ॥ సీ ॥ కనులవిందు
లెసంగఁ గమలాక్షికమలాక్షి తులసద్గుణామేయకలనఁగాంచి ।
యిలగుహావళులకోమలియంగము లియుంగఁగలఁగుచుసందుండవ
లసితేల । ఘనసౌఖ్య రమఁజెందఁగా రామగారాముమునసిన్న
దేల్చుమదనుజమాళి । యతనిజేర్చెదశ్రమ యాలోకయాలో
క లోకేశుతోగూడియేకొఱతయు । లేకయుండగరావేని యే
కొలంది । నేనినినువట్టికొనిజనివాఁగఁజేర్తు । నతఁడు వైకుంఠ వైకుం
ఠశతదళభవ । వంద్యుఁడగు గానియొకపాటివాఁడు గాఁడు ॥ చ ॥
అనుపొలదిండికొమ్మవచ నాకిమతృతిరోసియో చెలీ । యినున
పరాగరాగ గతులేక మతిన్ సహియించునట్టిప । ద్మినిపతిధర్మసం
గతి నతించనినారియనంగనొప్పన । న్ననునను గాచుచున్ద్రసిగనుం
గొనకిల్లసనొ నెయించనన్ ॥ చ ॥ మనమునతన్నెఱుంగకలమా
నిసితిండవధూయయాప్సని । నిన్నదెగొనిపోదునడ్డపడ నెవ్వఁడుఁగ
లైడినంచుఁబల్కనీ । రదమును చండవాతమున రాముని నెత్తుకపో
వఁగాంచిబ । ల్లిముఁడలరుద్రుఁడయ్యసుర లేమను దాఁకిగదాహతిన్నొం
చినన్ ॥ చ ॥ తులువలకెల్ల నేఁటియగు దుర్మఖితత్సఖివాఁగిట్టికై!

నెలసిన ఘోరఘూలమున నేయుడురుద్రుండుచండతాడితో । జ్వ
లఫణవాలగ రేగి కరవాలవిభీకరదంష్ట్రికావిషం । బులుతలయొ
క్కటజేసియొకిపోక్కనజీవముద్రావినంతలోన్ ॥ గీ ॥ శంబము
నెదుర్పుతుంగశైలంబుభంగి । గుపయోధరములు ధరదాకులా
డ । వదనగహ్వరము ఘనధ్వనిసెలంగ । రుద్రుడా కెనునజము
ఖిరోషియగుచు ॥ చ ॥ మకరిడొల్లవెచుహరి మాడిక నిరుద్రుడు
డుదానిడాకెను । న్మదగతిడొల్లవైచికహిం దత్కరపుష్కరఖం
డనంబును । త్పదకుచకుంభమర్దనము దంతవిలుంఠనమొప్పజే
సిమ । త్కనమలగేహనిర్గమహిత శౌర్యముచేవిడుపించె నంత
టన్ ॥ మాలిని ॥ అవిరళతరశోకస్వాంతయైవంతతోన । య్యావి
దపజువిశూరుండు గ్రలీలన్ సభన్ బ । ల్దివిజరిపుకులంబు ల్సేవ
జేయఁగనుడం । గవడిగనియవస్థన్ కారణంబుల్ వచింపన్ ॥
స్రగ్ధ ॥ ప్రటోగ్రస్ఫోథి నుద్యచ్ఛ్రిశయ భుజగదాడ్యగ్ధాడం
బరుండై । వికటక్రోధావమానా ప్రియయగుచెలియన్ । బేను
మారార్చియంతం । తకువృద్ధిన్ బొందుక్రోధోద్ధతివిచలితుడై ధా
రుణిన్ గాచుభూత । ప్రకరంబుల్ మ్రించి నన్నున్ బలయుతతన
డంపన్ సుతుల్ బంపవాడున్ ॥ చ ॥ తరణిజసైన్యభోగ్త్రమకదం
బముదూరుచుగాలదండవై । ఖరులను గేరుచున్ భయదక్రౌర్యతత
దూతలమీఱుచున్ బ్రపా । శరములంజీరుచున్ మిగులు సామజ
కాండభటస్ఫుటాయుధో । త్కరశతకోటి తోవెడలెధారుణిగ్ర
క్కదలన్ మహోగ్రుడై ॥ చ ॥ వెలువడిభానుకోపుడను పే
రంజెలంగెడివాడుదేవర । త్నలలితవేదికాగ్రములనాకనగంబుల
సీదస్వర్గవుల్ । గిచెడిసుందరంబుగను నిర్జరకాంతలుమించుచున్నై
తగన్ । జలదకులంబుబోలుమణిసౌధయుతంబగు మత్సురేంద్ర
మున్ ॥ చ ॥ కనుకొనికొమ్మలూప్పడగగాగమలావళికూలసా
లమున్ । ఘనవరణంబుజుట్టికొని కల్మషసాంద్రములుగాకు సేద్రమ
లెం । దునురవిజాప్రవాహ మనదూరియెమర్పడు వారిద్రుంచుచు
చున్ । వినిబిడపుర్రామాగరిపుప్రీలగజేసి చరించుచుండగన్ ॥

సీ॥ క్షమతన్నుమీరుదోషాకరునఁబిలోఁబడఁ జేయు నాలోక
బాంధవుండు । స్ఫటసమి తేక్కలికన్ముఖు తేజమునఁ బాదములం
ట వెలయించియమరు మిత్రు। నరులవనులకవల్ విరిగించియలవియు
ముటి వేగఁగూర్చు సన్మార్గవర్తి । సకలగోజాతంబులకుఁ జూడరాక వె
లిఁగిసుఖంబిడు సురులవాఁగను నుఁడు । నభవహరిసంభవాచ్యు
తవిభవమూర్తి । మత్తనూజుండు సురకదంబంబుతోడ । నడరిదా
నవసైన్యంబులనునిరులను । బడిపి వెలుఁగొందెఁ దీప్తమాపగ లెసం
గ ॥ చ ॥ కనిఘనుఁడౌసురారిగినుకన్ దడ్లిజయుంత సేనపైఁ ।
దనమణిచాపకాంతులను దంచితగర్జయుఁబర్వఁగాండవ । ఘనిబిడ
తల్ బొసంగఁగ వెసన్ విమలాశుగవిక్రమంబుగా । ర్చినసుమన
స్సమూహముధరిత్రిగతాసవపూర్ణమైవడన్ ॥ ఉ ॥ త్ర్యక్షుదయా
ఖిలభ్రమనుగుచాతుసిరయున్ బెనమాయఁబూనిథా । లాక్షునిరీతిఁ
దోఁచియ చలామలచాపమునందనంతబా । ణాక్షయకీలలన్నె
అపి యాసురవాహిని గూలఁజేయుచున్ । రాక్షసపాళితోఁ ఖ
గపురంబులఁగూల్చుచుమాటుగానకన్ ॥ శా ॥ మాయామో
హితుఁడౌజయంతుని నిలింపస్తోమమున్ బుష్కర । శ్రీయానంబు
నఁగట్టివెట్టికొని ప్రార్థిధుల్ సెడన్ గాల్చిపా । పాయుం డేగి
గురున్ గనుంగొనుసురాళిన్ కాన్కగావట్టినే । నాయూరున్ వ
డిఁబాసిపోవుటలు దెల్యన్ బల్కి సేవించినన్ ॥ చ ॥ అడఁగనికో
పవహ్ని శిఖ లంబకవీధికిఁబర్వ మూరు డ । చ్చెడుగును గౌఁగిలించు
కొని చిక్కిన వేల్పులఁ గారెనుంచినా । కొడుకును పెక్కులావగల
మున్ ఖని జేసెగదేమహాత్మయో । వడువునవనేనివానిఁ చెఱ వాపిము
హాత్తుఁ బ్రోవవే వెసన్ ॥ మ ॥ అనియిట్లింద్రుఁడు పల్కి బాష్ప
యుతసాహస్రాక్షుఁడై నిల్వనా । వనజాక్షు స్త్రీసమాగమాళి
మణి యానందాపమ దారమూ । వినత శ్రీకర వజ్రపంజరమునా
వి శ్వేశుఁడం చన్నయున్ । ఘనపీఠంబున నుండఁ బంచిగురు వే
డ్కన్ గాంచి లేనవ్వుతోన్ ॥ గీ ॥ జననమాదిగనను రులచరి
తవినఁగ । వలతు నెఱుఁగింపుమనుచు నంజలిఘటించి । గగనగం

గాతరంగ రంగన్నినాద । గరిమయిగురో త్తగుహుఁజూచి గురుఁ
డువలికె ॥ మ ॥ అవధారద్రిశరాసనందనసుపర్వాధీశహృన్నం
దనా । దితిజాద్యాశ్రితజాతచందన జగద్దీవ్యద్యశశ్చందనా । ది
విజారాతులజన్మమాదికథ లెంతేవిన్నవింతుఁగాముకుం । దవిధీం
ద్రాదిపరాభవాంతముగ మోదంబొప్పనాలింపుమా ॥ మ ॥ క
లఁడుల్లోకతపోమహత్త్వవిల సద్ద్యోతఖద్యోతితా । ఖిలదేవర్షి
కులుండుకశ్యపుఁడు రక్తిఁగాదన్మహాబ్రహ్మయు । జ్జ్వలలీలాగు
ణయుక్తయాదితిని భవ్యప్రీతిసైఁగూడిపు । త్రులఁదానద్వాది
యాఖ్యకోట్లఁగనియెం దోర్గర్వమర్త్యారులన్ ॥ ఉ ॥ వారల
లోనదగ్రజుఁడు వార్యబలుండుసురేంద్రనాముఁడిం । పారఁగఁగే
శచీజలరుహాక్షియెడన్ సురసౌఖ్యముఁగాంచెన । వ్వారిజహస్తశు
క్రసునిన వక్రశుచిప్రతిశుక్రునిఁ సతిన్ । నేరుపుమీఱఁగొల్చితగనే
ర్చెనుసర్వకళాకలాపముల్ ॥ సీ ॥ శుకమోహనంబగుసుభగో
ష్ఠబింబంబు నతివనప్రియమోహనాలపనము । పంచాస్యమోహ
నంబెంచువలగ్నంబ నంతమోహనమయి యలరునారు । విధు
మోహనంబయివెలుఁగొందమవక్త్రంబుసును మోవిమోహనవిమ
లతనువు । భువనజాతవిమోహనవిలాసచరణముల్ కువలయ
మోహనగోయుగంబు । గలిగిమాయాకళాళిచేఁజెలువుకెక్కి ।
జవ్వనంబుననికఁనచ్చానకెలమి । మాయియనుపేరొసంగి ప్రే
మనునిశాట । గురుఁడుపాలఁతుకకనియె వాస్తంభనమున ॥ చ ॥ అ
రువదియారుకోట్లసహజావళితోడభవద్గురుండుదు । ర్భరబలయు
క్తుఁడైయదిగివాసవుమార్కొని పోరిపోరియం । దరనబుగోలుపో
యువనితాయొక్కఁడైయడలందఁజూడఁగాఁ । బురపురఁబొక్కనా
డుమదిపూర్వసుపర్వకులంబురూపతిన్ ॥

చ ॥ వనజదళాయతాక్షికులపాలకవైదగునీవునాదుప । న్నా
సుగొనిబల్ తపంబునను భూతకులేశ్వరుచేవరంబుచే । కొనియ
సురవ్రజంబులనకుంఠితభూతినిదేల్చి వేల్పులన్ । మనమురియించి
నాకుతుకను మాన్పుమునిష్ఠనవిభ్రమస్థితిన్ ॥ చ ॥ అన్నడుప్రసాద

మించుకమలాననశుక్రుని చేతదీవెనల్ । గాంచిభయభక్తివిడుకొ
నిశూర్మి గురుని భజియించికన్యపు । డనుపమనిష్ఠనుండు వనియా
రాకకోననుజేరియయ్యెడన్ । ద్దనగురుదత్తమౌక్తికమయనమ్రుతవ
ర్ధనగాంచుచుండఁగన్ ॥ సీ ॥ వరచైత్రరథమూర్తి వరలుకంజము
లతోదివ్యనందనమైన భవ్యవనము । విమలప్రవాహసౌంపు విప్పు
కంజములతోముదిత మానసమైనపుష్కరంబు । ఖగవరాగమలీ
లఁగాంచుశృంగములతోఁ గళ్యాణమహిత మాపునకుధరము । సు
తవైజయంతసుస్థితగనునడపతో ప్రతిసుధానిధియైనరత్నసౌధ ।
మమరనిర్మించియందు మాయావధూటి । యాదిమోహినిబోలి
సమ్యగ్విలాస । సుందరవిభూతియుగురోత్తసాగసెసంగ । విశద
భోగార్హవస్తువుల్ వెలయనచట ॥ క ॥ వరరంభోరువిలాసము ।
సురుచిరశశిరేఖసొంపు చూపఁడనుద్యా । నరమావిలాసకేళీ । ప
రమైవిహరించునయ్యవసరమునందున్ ॥ చ ॥ అనుపమభాగ్యశా
లికమలాసను మానసపుత్రుఁడైజగ । జ్జనసుతసత్తపోవిభవసం
యుతుఁడై తనభాగధేయవ । ర్ధనమున మించుకన్యపునిదండన
పూర్వముగాఁజెలంగున । వ్వనిగనవచ్చువానినవద్యునిగాంచి
లతాంగిమ్రొక్కినన్ ॥ సీ ॥ భవ్యప్రవాళమాస్పదములు పదము
లు విపులరజిమ్రుచివేణివేణి । విజితాచలాఖ్యలోపితుఁదులుపితుఁ
దులు మోహనాబ్జాతిసుముఖముముఖము । సంభ్రమకుంభనిస్త
నములుస్తనములు పరిపూర్ణకాంచనపురమంపురము । స్ఫుటచం
ద్రఖండాళిబుగ్గలుబుగ్గలుక్రమరాజీవలోకనులుకనులు । వెలయ
విద్యుల్లతికబోలిలలితహావ । భావముఖచేష్ట లొప్పఁగావనివసిం
చు । కలికితళుకులుబెళుకులుకులుకుల్లు । ఘనునికఃణమునవెలిజే
సికళలఁదేల్చె ॥ క ॥ ఈలీలవధూమణిముని । మౌళిమహాధైర్యమె
ల్లమధియింపఁగనో । శూలికుమారకయతఁడును । లోలేక్షణచే
లువమెల్లలోఁగొనిచనియెన్ ॥ చ ॥ మునికులచంద్రుఁడిట్లువిరిబోఁ
డివిలాసముగన్నవాఁడుగో । లెనువిరిపూజఁజేశివునిలీలభజింపను
జంద్రమౌళియం । చనితలసోయసన్మాటిచి హోనిటలాక్షుభుజం

గహోరయం। చనయము సంస్మరించును స్మరాస్త్రశశాంకభయా
ర్తిఁదేలుచున్ ॥ సీ ॥ తనచెంత వేడ్కఁ జేఁదనరెడికమలాళిఁ బెలుకు
చూపులెసంగ బెదరిపరవఁ। దనమహోన్నతలీలఁ గనుఁగొని భక్తతతులిత
సరసత్వగతిమాలిశిరము వంపఁ। దనచెంగటవిలాసమును గాంచు
భోగినుల్ నెరయుసీదరతనుస్ఫురని పాఱఁ। దనమ్రోలనభిరామ
తలగాంచువ్రతతతులునిండు నాకులపాటు నెరయువాడ। సయ్యా
రెయొకస్యపాహ్వాయయతిగిరీశుఁ। డతనుతాపాగ్నిపాలయ్యెన
కటభూతి। గుప్తపాండుసుఁదైర్ఘ్యానగోవ్రజాధ। రీకృతవధూవి
చింతనావృత్తియుగుచు ॥ క ॥ కామాకృతి నెరయఁగనఘ। రామా
మలలీలయొప్పురణ్ణమునినాథుం। డామాయఁ దనికి నొక నా। డా
మోదమెసంగఁ జేరనగసివినతయై ॥ చ ॥ హిమసలిలార్ఘ్యపాద్య
ములునింపునిచ్చివిచిత్రగతన్ఁ పీ। ఠమునగృహాంతరంబున వసిం
పఁగఁ జేసివధూమతల్లియ। ల్లమునిశిరోమణిన్ వినయలాలితవృత్తిని
జూచిపల్కె వి। భ్రమమునఁ దేనియల్ జిలుకు వాక్తతితోడఁ గళాభి
రామమున్॥ చ॥ యతివులసార్వభౌమకలశాబ్ధిగభీరమహోత్తమ పూర్వ
సత్సుకృతిఫలమూర్తి బోలె యరుదెంచుటపాని నైతినే కృతార్థత
ములయ్యెమద్భవనముధామము నేడునిజంబుతావకాం। ఘ్రితవిశదా
గమంబునకుచెల్మిని హేతు వెఱుంగఁ గోరెదన్ ॥ చ ॥ అనవిని లేఁత
నవ్వొలయనాయతివోసుగుణాభిరామనీ। యనుపమదివ్యసుం
దరనయాతిశయాకృతివిలాసభావముల్। గనిమరులై యనూనర
తికల్పనఁ దేలఁగ జేరవచ్చినాఁ। డన నుదయానిరూఢిని గడంకువ
బ్రోవుమటంచువల్కెనన్ ॥ చ ॥ వినిమహనీయచేష్టలతివిస్మయవృ
త్తినెసంగభామయో। మునివరమిమ్ము బోలెనతిభూరి తపోధృతి
పార్వతీశునిన్। బ్రతియతిఁ గొల్చునాపయిననఁగుమ రేఁపఁగ మో
హివైననే। మనఁగలదాననంచు మరియాదగలీల చెలంగనిట్ల
నున్ ॥ చ ॥ అవిధివశంబునన్ దలఁచినంత సమస్త ముఁగూర్చుచున్
ఛెలం। గివనజనేత్రమునాభిపయిగీల్కొనుకంజముమీరు మీమనం।
బువర యతీంద్రనాసమునిమోహముగాంచుటధన్యనైతినే। సనన

జవైరిముద్రిపటలన్ మిముగోరుటనెంతునంచనన్ ॥ మ ॥ ప్రతి
కూలంబన నకూలమున్ దెలుపు నప్పద్మాక్షి వాగ్వైఖరుల్ । య
తియాలించిన చించునీదుమది కాన్యం బెట్టి గారీతుఁగా । ర్విత
పింపన్ విసఁబల్కి లేనియొడి వాసిన్ గొంసుబంగారుగా । సతినీకి
చ్చెద పెక్కులేమిటికి వాంఛల్ దెల్పు నన్నేలవే ॥ చ ॥ అనపినిసం
భ్రమంబుఁదన యాత్మఁబెనంగవధూలలామమో । మునివరకా
మమూర్తిననుబోల్చుచుగూడనరుణ్ణను రతిచే । దనులజయించు
పుత్రుఁమహాబలులన్ బడయంగఁగోరెదన్ । ఘనదయగూడనేని
ననుగైకొనుమెల్లమటంచుబల్కెనన్ ॥ ఉ ॥ సోఁగియనంగబాణ
ములపోటులమీటగగంటినంచున । య్యంగనఁగాంచి మౌని చెలియా
వినునంచితసర్వజంగమా । భంగవిలాసమూర్తిగని బల్విడిఁగూడిన
మస్తలోకమే । లంగనుసూనులన్ వడయులాగొనరించెద జాగు
వల్దనన్ ॥ క ॥ మునిమునిసినగవులుబిగువులఁ । బొసఁగనెసఁగవనిత
చెంతఁబొలుచువిమలర । త్నసదనమ్మున జేరని । గసిరసిసుఁడు వెం
టఁజనికరముముద మొదవన్ ॥ సీ ॥ కంతుకేళీదేశికములుగా విలసిల్లు
నుత్తమాకృతుల చేనుల్లసిల్లు । రతికళాశాస్త్రసూత్రములాడుచు
నుజెల్లుపగమద్విజోక్తులుపరిఢవిల్లు । లాలితబంధానుకూలత్వము
ఘటిల్లు నమలశయ్యాళి చేనత్రశయిల్లు । మదనమోహనకళా
మహిమంబురాజిల్లు నురువస్తుచయముచే నుప్పతిల్లు । చెలిపడ
కయిల్లు జేరియుజ్జ్వలవిలాస । కలనయిగురొత్తఁగస్వపుఁడలరుచిలు
తు । కేళికాకౌనియూకొనిలీలసరసఁ । జేరుమానిని చెలువంబుసాం దె
గాంచి ॥ వ ॥ నెట్టనఁజెట్టవట్టియద్దిట్టతపసియొట్ట కేలకుఁట్టుముట్టు
మీటికట్టలుకన్ గట్టలుకట్టలు వడద్ధ్రుచున్ గొట్టుకట్టడిమరుని సె
లకట్టెల గుట్టురట్టు సేయురక్కసినిక్కులాడి చక్కనితళుక్కు చూ
పుల బెక్కులచేసుకక్కదక్కిపక్క వాటునసొక్కి మొగి నెయ్యా
నొయ్యన నెయ్యంబుననొయ్యారంబునడయ్యాకశయ్యకు జేర్చిన
టమతుంగ కుచకుంభయుగళంబును జితమందాతుమందాత్తుం
బును - నతిస్వనసఖిల కంకణమంజీరరశనాకింకిణీనినాదంబును
నంకురింపఁద తళుకుకులు కెసంగు పెన్నొ నీరదంబులం బ్రకంపనా

యానంబున - వక్షోజకమలకుట్మలంబులచంద్రరేఖానికరదర్శనం
బును - లేపనాచంద్రికాంకురంబుల ఘనతిరోధానవిశేషంబు
నుం గూడనప్పువ్వుబోండింబ్రథమయామంబునంగూడి నేడ - సు
తుంగకాంచనాచలంబునుంబోలె - నరుణశిరోజాతుండునునత్యు
చ్ఛదంతగండధాతునేత్రప్రముఖుండును - ఖగప్రభాసమానకలా
పసత్కుత్రదాముండును - సుగ్రకోదండస్వరూపవిశదుండును - న
నంతశరాహీనగుణప్రచురుండును నఖిలపుణ్యజనాధారుండును
నగుశూరపద్మాసురుండుగర్భంబున - తత్సమానవాహినీవరత్రిం
శత్సహస్రంబుఘర్మజలకణంబులం బుట్టినరేత్రియగుకౌతుకంబున
యతియువనితయుద్వితీయయామంబునబ్రవేశంబున - ముఖఘ
టితమృగపతిత్వంబును - నయనఘటితపుండరీకభయదత్వంబు
ను - భస్మఘటితపాండురత్వంబును - సార్థకంబుగాఁ - గంఠీరవ
మిథునాకృతివహించి - కదలకయదనని మదనకదనసముంచిత వ
దనరుచులెసంగ బెనంగువారికి - నేకీకృతకృతాంతసహస్రస్వరూ
పంబుభంగి - కాలమృత్యుసన్నిభకంఠీరవాననసహస్రంబునుకాల
పాశదండసదృశబాహాద్విసహస్రంబును - నెసంగుసింహవక్త్రుం
డుగర్భంబునఁ - దత్సమాన సేనానికరచ్ఛత్వారింశత్సహస్రం
బుఘర్మకణంబులనుబుట్టిన - మట్టుమీరినపట్టుననట్టట్టుతోట్టగిల
కడిట్టలై - యలజంపతులు - కరపుష్కరవిలాసంబులుకరపుష్క
రవిలాసంబులును - లసద్గండదంతవిలసనంబులు - లసద్గండదంతవి
లసనంబులును - శ్రీరాజీవ విభవ నిరసనసుముఖత్వంబులు - శ్రీ
రాజీవవిభవనిరసనసుముఖత్వంబులునుగా నెసంగ నెనుంగులవ
లెబోసంగియనంగసంగరరంగంబున బెనంగిన - వారికి - తోడనే
వాడిమిగులు ఘనాఘనంబనఁజటులతరశుండాదండముండలుండు
ను - నతిదీర్ఘశతకోటిపాటనరదద్వయుండును - నతిచిత్రవిగ్రహ
సమగ్రుండును - శతకోటిహాలహాలకరాళుండును - నగుతార
కుండుగర్భంబున - తత్సమానచమూలోకచత్వారింశత్సహస్రం
బు శ్వేదకణంబులంబుట్టిన - బెట్టడరుమోహావేశంబునఁ బ్రజా

పతిప్రముఖుండును - దానవతుండిగమనయు - నజాకారధారణవి
హారపరాయణత్వంబునంజతుర్ధరూపంబునంగలసిన - నజవక్త్రి
యగునజవక్త్రియనుకన్యాగర్భంబున - నజవక్త్రిమహాతపృతనా
త్రిశంత్సహస్రంబుశ్రమబిందుసందోహంబులంబొడజూపిన - కో
పుగని - యనేక - మృగపక్షిరూపంబులగలసి యలయునయ్యారుపు
రకనేకమృగపక్షిస్వరూపంబులందనరి - జడబౌర్వానలసదృశప
క్రమంబుగలిగి - యరువదియారుకోటులదానవనికరంబుద్భవిల్లె.
నివ్విధంబుననమ్మిథునంబుకిథువనక్రీడంగలసితనివిసని - మానస
విలాసంబునమించుట - శూరపద్మాద్యతులచక్రంబును - స్థంభా
ములభావాభిరామతనెసంగుట - హరిముఖమహాబలప్రచురత్వం
బును - రాకాంచితవిలసనంబుగనుట - తారకాదిశార్వరవిశేషం
బునుగని చెలంగునత్తురణంబున ॥ మ ॥ ధరణీచక్రముదిర్దిరన్ దిరి
గె సప్తక్షీరధుల్ శుష్కతన్ । నెరసెన్ వారిధరప్రకాండములు
నించెన్ రక్తవర్షంబును । ధరఘోరాత్రిచరాచరంబులగిలెన్ దై
త్యుల్ ధరన్ దోచనా । హరిభూభూజతమోగ్రహంబులు ఘు
షావాసంబుగన్నట్టుగన్ ॥ ఉ ॥ అంతటశూరపద్మముఖులయ్యా
ననంబనుజేరిమ్రొక్కమే । మింతటనుండియొందుచరి యింతయు
యేపనిజేతుమాజ్ఞమా । కెంతయుబ్రేమనిమ్మనుచు నేకతనంజ
లివట్టిమ్రొక్కన । త్యంతముదంబుతోసుతుల నందఱంజూచిమునీం
ద్రుఁడిట్లనున్ ॥ సీ ॥ ఎవ్వనిపాదంబులెలమిననంతుండు గని లే
కనిజమాడిఘనతగాంచె । నెవ్వనిమాళి వాణీశుండుగనలేక ఖు
విక్లల్లయాడిగోల్పోవడెంబూజ । యెవ్వనిసద్భక్తునిలనర్కు చేబూ
న దాబోయి మెరయుకాల్లనున్నవడియె । నెవ్వనిసత్యంబునెఱుఁ
గకదక్షుండు శిష్టతనంగావశిష్టుఁడయ్యె । నతఁడుకరుణాంబురాశి
యైయమితజీవ । నంబొసంగుసభక్తసురగవినాగవత్స । లత్వముసు
జూపువినతకల్పకమయిఫల । మొసఁగునట్టిమహేశునకొరుడుస
రియె ॥ మ ॥ కవరైయొందఱునేగినిష్ఠ మెయిసత్కర్మాలయంబై చె
లం । గు వటద్వీపముజేరిముందు నిటలాక్షున్ గూర్చియంచత్త

పం । బవలీలఁ ఘటియించితత్కారుణ లోకానీక మేలంగ నై నవ
రంబుగ గౌరవంబు పొందుమదిలోనఁ గోర్కెసిద్ధించెఁ ॥ క ॥
అనిపలుకుచుదీవెనల । మ్మునితనయులకొసఁగ మాయ మోహం
బొనరం । గనువారిజాక్షియుపుడి । ట్లనియెఁ కవివాక్యసరణియా
త్మ నెరయఁగన్ ॥ చ ॥ సుగుణపువంశదీపకులుశూరులునై దగు మీ
కు మేలుసు । స్థిరమతిగోరుమీను ఘని దివ్యవచోవళి వాళిఁ బూని
యూ । హరుని మనంబునన్ నిలిపి యంచితనిష్ఠను పేరు పొందు మ
ముఖ । గరిమనొనర్పఁ బూనుఁడను కంపను గోరిన వేళ గూర్చె
దన్ ॥ మ ॥ అని బోధించినతల్లి వీడుకొని శూరాదుల్ మనోవేగ
వృత్తి నిశుక్రుఁ జని గాంచి మ్రొక్కలిడి భక్తిన్ స్వీయజన్మస్థితుల్ ।
జనకాజ్ఞావిధియుక్తరహిన్ దెలుప ఖాస్యస్మోక్తమొ ప్పారవా ।
రిని దీవించియతండుబల్కెను సుప్రీతిం బెంచు బల్ కోరికన్ ॥
చ ॥ అమరకులారివంశకమలార్కుఁడ వైజనియించితం డ్రియా । త్త
మమగు నాజ్ఞయివ్వఁదలఁదాల్చి గురుండగునన్ను జేరిభ । క్తిమహిమ
మ్రొక్కనీకు జగతిన్ సరిలేని విభూతి కీర్తి సౌ । ఖ్యములు లభింపఁజేసె
దని గాకను హేతుడు దైత్యనాయకా ॥ మ ॥ అతిసౌఖ్యంబు శుభం
బునిచ్చుచు జగత్ప్రాణంబు నా సాత్త్విక । స్థితియుక్తదానయిమించు
నీశివయనా చెల్వొందువర్ణంబులన్ । మతినూలొక్కల్పము ఓంన
మోయనుశిఫల్ మానస్స్థితిన్ గూర్చినీ । కుతకన్ సర్వశుభంబు
లన్ సతతముర్ గూర్పన్ హాయుండెప్పుడున్ ॥ ఉ ॥ సాష్టసహస్ర
కాండనికరాధ్యుఁడ వైజలజాంబకాదికో । త్కృష్టులు సేవ జేయ
మనునిద్ధవిభూతిని గూర్చ గావరం । బష్టవిలాసమూర్తి నినయంబు
న వేడుము నీమది త్రవు । నిష్టము మెచ్చి చేయ నేడనీకుహితంబెపు డేను
గోరెదన్ ॥ గీ ॥ వలవదిక జాగుసురనాథవడిగ జనుము । టన్నవీడ్కొని
శూరపద్మాసురుండు । వేడ్కనిదమ్ములతో వటద్వీపమునకు । నరిగి
గిరిశునిపై భక్తినెరయనచట ॥ సీ ॥ రమణీయమణిమయప్రాకా
రగోపుర కుంభీకృతాదిత్యబింబముగుచు । చారుయూపస్తంబసం
తానపిశతోర్ధ్వ సారణికృత గాంగనీరముగుచు । ప్రస్ఫురద్జ్వాలి

కా ప్రచుర హోమానుకుండ సహజీకృతభవాగ్రచక్షువగుచు ।
హోమార్హవస్తుజాతన్యస్త భాండాగారదూరీకృతస్వర్భూవా
రమగుచు । భువనభీకరరక్షకప్రవరహసిత । పద్మమిత్రోద్భవా
యూథప్రతతియగుచు । నముచుమాయావినిర్మితయాగశాల । శూ
రపద్మాదికనుజులుసొచ్చియచట ॥ సీ ॥ మునిప్రేలనిల్పినప్పుణము
ల్కిపైనాడు భవ్యవిప్రవినోదిబంగరముల । నెడలేకసూర్యాం
జూచెడి శేళనుస్మఖపటిమనిల్పిన సాలభంజికలను । జడి గొన్న
వానరా నెడితతిబయలుకదనరనిల్పినశిలాస్థాణువులను । హోమా
మధూమావృతినొప్పుచోదోహదామితధూమవృతదాడి మీతరువు
లంబంచశిఖినుండునెడశోణపంకజాత । జాతకింజల్కములరవిజవి
యగాయం । దనరుపెనుగండు తేటులఘునతబొల్చి । తపమొనర్చ
రిరాక్షసోత్తములునిలిచి ॥ చ ॥ కమలవిరోధిమాళిమదిగన్గొనిసల్పె
డు దేవతాంతకో । త్తమఘనవీరహోమవినుతస్థితికిన్ విశదాంగ
ఖండముల్ । సమిధలురక్తమాజ్యముకరంబులు గ్రుచ్చినమస్తకంబులే ।
సమధికస్రక్స్రువంబులుసద్రదముల్ మహితాక్షతంబులౌ ॥ క ॥
స్థిరతరవిధినిటుశతవ । త్సరములుహోమంబుతపము సలుపంగ
హరఓం । హరహరహరయనురవమును । గురుధూమములఖిల
కాండనహాకములందగెన్ ॥ క ॥ గురినిట్లుతపమొనర్చెడి । సూర్యవై
రులలోననగ్రజుండునుబలుడౌ । కరివక్త్రుండును హోమాగ్ని
రహిన్ బడిరబ్జమాళికిన్ దయరామిన్ ॥ అప్పుడు ॥ సీ ॥ పద్మంబు
లనునేర్చుభాతిగా మాటికి నెరయుకరంబులుకరిగెతరిగి । యాజ్య
ధారలుపోయునటులసాకెసుంబొంగుస్ఫుటరక్తపూరముల్ ముం
చిముంచి । ఫలసంతతులవైచువడువున నెడనెడ పరివృద్ధిగనుతలల్
నరికినరికి । సమిధలగాలుచుజాడనెల్లప్పుడుగురి మీరునంగుళుల్
గోసికోసి । సింహవక్త్రుండుసోదరుల్ శివునిగాన । వడయుకన
జీవులైనతాపంబుబెరుగం । జిరతపోవహ్నిలోకముల్ చెట్టవట్టె ।
నీటగలయంగహోమవహ్నికినోసంగె ॥ ఉ ॥ వెండియునాసు
రారిహరు విశ్వవిభున్మది గూర్చిదేహము । ద్దండసుభక్తినా

హులితిగఁదప్పిభినేర్చఁగఁబూనమెచ్చెనీ । శుండిదేవచ్చెనంచునటి
చోద్యముగాఖగవాణివల్కెనా । దండనెపూరపస్మఁడను దా
రకఁడుఁ జవడిజీవమందఁగన్ ॥ సీ॥ సర్వజ్ఞుఁడగువాఁడు సర్వతోము
ఖల సత్సర్వతోముఖలసజ్జటలవాఁడు । మదనారియగువాఁడు
మణిసుండలామూల్య మణికుండలామూల్యమహిమవాఁడు । క
ప్రమరూపమువాఁడు కార్కోటకోత్తమ కార్కోటకోరుస్రగ్గణము
వాఁడు । భూరిసంపదవాఁడు పుండరీకాజిన పుండరీకాజినస్ఫూ
ర్తివాఁడు । దక్షమదహారి లోకబాంధవనిశేశ్వ । రాశుశుక్ష
ణినేత్రుఁడిద్ధాష్టమూర్తి । గిరిధనుష్కుఁడతనువైరిహారిశరుఁడు ।
దక్షిణామూర్తిహరిముఖుదండఁజేరి ॥ ఉ ॥ దానవలోకనాథని
ను ద్వాత్సహజన్ములనాత్మమెచ్చితిన్ । మానిరవద్యహోమవి
ధి మీదృఢనిష్ఠయుమీతపంబునెం । దేనియుఁగంటమేనరము లె
య్యె దిగోరిననిత్తునంచున । ద్రీనశరాసుఁడాడదను జేంద్రులు
పొగిలిమ్రొక్కెభక్తితోన్ । సీ । సూనచంద్రధరాయ సూరధర్మ
కృత సూనచంద్రధరాయ తేన మోస్తు । దీనకల్పనగాయ భానత
కలిశన దీనకల్పనగాయ తేన మోస్తు । హీనజీవహరాయ హీనన
ధాంబకా హీనజీవహరాయ తేన మోస్తు । మానసంహననాయ
ఖానపుత్రదురభి మానసంహననాయ తేన మోస్తు । కానవస్మయ
హారణాయ తేన మోస్తు । దీనసంశ్రితచరణాయ తేన మోస్తు । భాను
శుచి శశినేత్రాయ తేన మోస్తు । మానితామేయరూపాయ తేన
మోస్తు ॥ దండకం ॥ శ్రీస్థితిన్ మించియిందందు నంచెన్నరాకేందుమున్ గా
దానమైనిండియానందసందేహనిస్తంద్రమైసందయామందధీరుం
ద్రమైసాంద్రమై-స్వీయభాస్వద్విఘూర్ణా వేణిలోబుద్బుదశ్రేణినావా
ణీనాథాండభాండవ్రజంబుండఁగా నెంచిలాలించిపాలించుచున్ జీ
వియైహృద్వచస్సంకులాగోచరశ్రీవియై-భావియైసర్వసర్వంసహా
మండలాంచన్మతవ్రాతముల్ మాకుదైవంబుగామాకుదైవంబటం
చున్ గుముల్ గూడివాదింపఁగా నేకమైసర్వశక్తిప్రశస్తప్రభా
స్తోకమై - చిత్కళానీకమై - మానితాద్వైతసద్వస్తులీలాకమై

సప్రకాశైకమై - బుద్ధికిన్ బుద్ధియానిస్తు లానందపూర్ణాదియై
యాదిమధ్యాంతసంశూన్యమైమాన్యమై - యోగితత్త్వస్వరూ
పప్రతీకాశమై - వీతనాశాఖిలోత్ప్రాశమై - సామయాళీసమా
ధానమున్ గాని సాలంబరాహిత్యనిత్యక్రియాపుష్కళశ్రేణిరా
లంబశాంతస్థలవ్యోమసంవాసమై నిర్మలామేయతానిష్ప్రపంచా
సమై చిత్తనిర్ద్రశ్యతన్ చిత్తపాళిన్ మహాదివ్యతేజోమయుంబై
వెలుంగొందుచున్ భవ్యదివ్యాంతరున్నీలితామేయనాళీరతోన్మే
షరిభ్రాజిపద్మస్ఫురత్కర్ణికానిర్మలోద్యోల్లసన్నాధురీధుర్యసంస్థంస
మై వర్యసాకార్యశౌరాంసమై చిత్పరాకాశవహావేలుపై మిం
చునిన్ భూరిభూరిప్రభేదంబులౌ వేదశాస్త్రాగమాళీమతాళీవిధం
బుల్ కనన్ జ్ఞానదిచ్ఛక్తిచే నోదివాదించి శోధించి భేదించి - యిం
భూధరానంతముల్ సాకపియ్యూషముల్ సారెవర్షించుటల్ బో
లియానంద కారుణ్యవర్షంబువర్షించు మద్దైవమౌనిన్ మహాతుర్య
మూర్తిన్ యనంతాఖ్యభేదంబులన్ మించు విజ్ఞానవిస్తారమున్
గాంచి దేవామహాదేవదేవానమస్తేనమస్తే॥

సీ॥ మహిభూతవిలయమౌ మాయంబటంచును వరధాతు
గుణజైత్రవస్తువనుచు। వివిధనాదాకారబిందు చిన్మయమంచునా
ద్యంతరహితమధ్యంబటంచు। నాదిమధ్యాంతశూన్యా నందపద
మంచు మననమంచు చిద్రూపధనమటంచు। నతులితాద్వైతవిద్యా
నిధానంబంచు శబ్దబ్రహ్మాంతార్థసారమంచుఁ। దగన నేకుల నేకవిధ
ములఁబలుక। పారదము వోలె కదియందుఁ బారనేను। గాన లేక
మనడలొందఁగలుగుననిన్న। హరుపరాత్పరుఁ గాంచఁగృతార్థుఁడై
తే॥ క॥ అనిమరియుఁ బెక్కుభంగుల। ఘనవేదాంతోక్తవాక్య
గరిమయినుర్విన్। దనుజులుపురహరునెన్నుచు। వినయంబునఁ
బల్కిరమితవినతిచెలంగన్॥ చ॥ హరశివదేవయంచెన్నదియజాం
డము లేలఁగవిష్ణుముఖ్యులౌ। సురులజయించవారి బలుసొంపున సే
వలు జేయబంపను। స్థిరమతిసర్వవర్తనలధీరతతోనసమత్వతల్
గనన్। గరిమను దేవనెన్నదియుగంబులు భూమివసింపఁజేయు

వే || చ || సనయత గాలచక్రము వశంబుగ జేసి సమస్తశస్త్రముల్ । ఘనతనొసంగి మేమఖిలకాండము లందునిరంకుశస్థితిన్ । జనగవిమాన మొండొసగి శంకరముమ్ముదయాభిరామత న్ । బనుపుమునన్నెదుర్చు నెడ వారక నాశముముక్తిగూర్చవే॥ తరల॥ శతసహస్రకోటి సేనసవనకుండజంబులై । సతతమస్మదాజ్ఞనొప్పసమరభాగమందుమా । కుతగఖండి తాంగపాళికొమరుమీరమాటికం । ధితతనుఖ్యవించుచుండ శివవరంబొసంగవే || గీ || అని వరంబులు వేడెడియసురవరుల । కన్నియునొసంగి వీడ్కొనియభవుడరుగ । మోదమునసర్వసేనలుముందునడువ । గస్యపునిజే-యతనియాజ్ఞనువహించి || మ || వరసంజీవని చేబ్రసిద్ధుడ యిశుంభద్దివ్యవిద్యాధ్యుడై । సురవైర్యన్వయదేశికుండగుకవిన్ శూరాముల త్యంతభ । క్తిరయంబారగ జేరి మ్రొక్కి హరుడక్షీణస్థితిన్ గూర్చుస । న్నరమాహాత్మ్యమెఱుంగ జెప్పనతిమోదవ్యాప్తినక్కావ్యుడున్ || మ || దనుజాధీశులముప్పురన్ విమలరత్నప్రస్ఫురత్పురులం । దునయంబొప్పగనుంచి మెచ్చికులమున్ దుర్వారసమ్యగస్థ । ధనసత్వాదికభూతి నేలి సుసంతానంబు శాసించికీ । ర్తిని జేకొండనిపల్కి వెండియునువారిన్ బ్రీతులన్ జేయుచున్ ॥ మ ॥ హరమాహాత్మ్యమెఱుంగబల్కెదను జేంద్రాచారశీలంబులన్ । బరమంబైతగురాజధర్మములశుంభచ్ఛక్తినిర్వాహక । స్ఫురణోపాయగుణాదులన్ దెలుపుచున్ మోదంబుమైవారికిన్ । వరవేధోండమలస్థితుల్ దెలుపగావాంఛించియాలాగనన్ ॥ మ॥ స్ఫురితేరమ్మదకోటికోటిరుచులన్ బొల్పొందినక్కీకబం । ధురకేళీనవధామమైమొక కళానూనాంబుజంబమ్మహా । శ్వరచిచ్ఛక్తినినంతరంబునదగున్ సంస్ఫూర్తితత్కంజసుం । దరకాండావృతికోటికోటిహరిజాండవ్రాతమింపొందెడిన్॥ వ ॥ వెండియుందదీయవేధోండ సము ఘనవృత్తాకారగోళంబులనొండయియియ్యంసంబుండెడి - దీనికండంబుపొరలయునడగు బంగరురంగు లెసంగుసంపత్కీర్తికాంతరంబున భూమ్యబ్వహ్న్యగ్నిమహోజనతపస్సత్యలోక్యా

ర్ధ్వలోకంబులును. సతలవితలసుతలరసాతల మహాతలతలాతల
పాతాళాఖ్యాధోలోకంబులును. బహిస్సాగాభిముఖంబులై మేరు
నామకశైలాంకంగూర్చిన కనకపత్త్రంబులఁబలెఁజెలంగు - నమ్మధ్యం
బున - దండఘటితమగు - మన్మథఫలంపుబంగరంబు పగిదినామే
రువునంటికాశకక్ష్యయు - తన్మధ్యంబునఁజక్రవాళ పర్వతాగ్ర
సంచరన్మేషాదిరాశిఘటితగ్రహనక్షత్ర గణోపేతవృత్తాకార
జ్యోతిశ్చక్రంబుచేనావరింపంబడి - గాఁడివెడలు నాసువర్ణగిరిక
శలాకంగ్రుచ్చిన నింబఫలంబు భాతినీభూమియునలువలఁదుండు.
మరియు - మేరుపూర్వ - సౌమ్యపూర్వాగ్నేయయామ్య - నిరు
త్యపరానిలోత్తరేశానపశ్చిమపూర్వయామ్యోత్తరచరమో
ర్ధ్వభాగంబుల - సత్యస్వర్మహర్సుతల రసాతల జనతపోవితల
తలాతలపాతాళ భువర్వ్యాతలాతల వితలంబులక్రమంబునఁబు
రాణామరావతి జ్యోతిష్మతివైవస్వతపుణ్యాంజనావత్యలకా
కైలాసవైకుంఠరథంతభరత ధన్వస్థామోనినీశివనగరాఖ్యపురంబు
లును - తద్భిన్ననగరప్రాజ్ఞుబుఃతివాయవ్యంబులకారణబ్రహ్మలో
కకారణవైకుంఠ మహాకైలాసంబులును మేర్వగ్రాధగంబులఁద్రి
ఖండసోపానంబులును - తదగ్రాధరంబుల నిరామయనిరాలంబ
సూచీస్థానంబులునుదనరు - నుత్తరంబూర్ధ్వంబును దక్షిణంబధ
రంబునుగామేర్వక్షంబునఁగూర్చిన గోళాకృతినెసంగిపరాత్పర
శక్తింద్రిప్పంబడుభూమికి - పరాపరపార్శ్వంబులందర్కేందవా
వసీజాబ్జజాంగిరసకావ్యార్కిలోకంబులు ధరఁబ్రదక్షిణంబొన
రించుచుండు - నాపైరాశ్యృక్షదేవతార్షి ధ్రువలోకంబులుండు మఱి
యును॥ చ॥ అవనికిఁజక్కఁగ్రిందుగమహాభువిజుట్టు చలాచలంబు
డా। నివెలిగఁజక్రవాళమునఁజిందగనా వెలిలోకలోకము౯। గగ
యునువృద్ధిచక్రాకృతిగఁగన్పడియగ్గిరినుండికొండిచే। వివిధభకక్ష్య
ద్రిప్పుహరిచేడుకనెన్నిదిజాలకొక్కటిక౯॥ సీ॥ స్వర్లోకమునదే
వసంఘంబుతోవజ్రిజ్యోతిష్మతినిసిద్ధయుతుఁడయిశుచి। యంభో
వతినిబుధప్రతతితోవరుణుండునంజనావతినిసాధ్యాప్తివాయు

వలపురాణపురీమహాగ్నులతో విధి యలకాపురికి గుహ్యకాప్తిధన
దుఁ । దాయోగినీపురి యసురాప్తి మయుఁడు వైవస్వతమునఁ
బిత్రృవరులనక్క । పుణ్యపురినిరతియును స్ఫుటధననిష్ఠ । యందు
చేతాఘుఁ డభవుఁడు హరియు నెలమి । నలరు కైలాసవైకుంఠము
లనుజంగ । నాప్రకరమెన్నఁ గనుము సుమాన్యచరిత ॥ చ ॥ ఇటుస
కలాండపాళియును నేకవిధంబు ననుగణించునం । దిటుల నెసర్వ
దేవతలు నేకసమాఖ్యల వేరువేర నె । చ్చటను వార నేకవిలసద్వి
మలాకృతిశోభఁ దచ్చటఁ । జ్చటఁ దగు శ్రీపురిన్ జెలఁగుసంస్థితి భక్త
లఁ బ్రోచ కోరికన్ ॥ చ ॥ సతతము నక్క తేజము [illegible]
[illegible]
[illegible] సెప్పనో
ష్ట[illegible] ॥ సకలాండంబులఁ బెక్కుమూర్తులను నించన్ మిం
చు గౌరీశ్వరుం । డొకఁడౌఁ దక్కిన వారు పెక్కుసుమహాయోగా
ఢ్యనీయిచ్చనున్ । బ్రకటంబై సరిబోలుతావునను సైన్య ప్రాత
మున్ గూడిని । క్కిసచ్ఛక్తిదక్కనంతముల పాలింపన్ దగున్
మేటిపై ॥ మ ॥ అని బోధించిన శూరపద్ముఁడు కవిన్ హాస్యంబునన్
గాన్చియుఁ । తనెలోకంబు జయించు కాంతుననుజద్వంద్వంబుతోఁ
[illegible] చును భాస్వద్ఘంటికాకిం
కిణీ । [illegible] క్రియాసంభారుఁడై ॥
సీ ॥ చరమేరుగిరితీరు మెరయించు [illegible] తనజాతమా
రుతములు । పురులూను హరులనా నెరయుకంఖాణబంధురఘురో
ద్ధూతవిస్ఫురితధూళి । శరదంబుధరలీల వరలుఫేనకరహస్తివరకరో
ద్ధూతమహావమథువులును । గిరిమీరు హరులనాఁ బరగు దానవవీ
రమోదమేదుర సింహనాదములును । శూరపద్మాద్యసురశౌర్య
శుచులఁ బెంప । బలములరుసకంధులఁ బూడ్చె భవ్యదిక్ప । శౌర్యశి
ఖివార్పబధిరితల్ సకలకాండ । ములకనుపదంబు వెడలె నుజ్జ్వ
లనిరూఢి ॥ ఉ ॥ నేలయునింగియున్ గనలినించెన యూరోగనాథవా

హీ సీ। జాలము కాండపూర్ణజవసంగతిభీకర రావవిస్మయా। భీలత
నేగభంగగతి బేర్చెధరిత్రిజసత్త్వముం దేన। చీలన రాశికంఠగత
జీవనమయ్యెఁ జాంబులన్నియున్ ॥ ఉ॥ ఏమని చెప్పవచ్చు జగతీ
శ్వరయాంబలు సేనగూడిసం । గ్రామపరాయణోగ్రులయి గాఢ
సవీగులుసర్వదిక్కులన్ । బ్రామియగల్చియేర్చినయపారచరిత్ర
మువల్కశేషుఁడున్ । దానుహేవేయునోటులను దాళఁజుసూ
త్కృము గావదించెదన్ ॥ సీ॥ సకలఘనాఘనసత్త్వంబులడగించి
తపనజాయసగదోద్ధతులముంచి। కంజాతుచక్రసంకాశంబులను
ధట్టిశిఖులజాడలనెల్లఁ జిక్కవెట్టి। ధనదసేనధులముద్రలవశంబొ
నరించికడఁగి తేనిబిడారనాడుగువట్టి। కమలజాండ్రాతరము వెల్లఁ
గొల్లాడి నిరుతఘోరాకృతి నెరయిడిడి। యులరునష్టోత్తరసహ
స్రకాండజంగ। మములనంబకతతిగప్పి గమిచియొల్లి। వారుతమపా
దములఁదలల్ జేరితాల్ప। శౌర్యరతఁ జూపిదనుజులు జయముగని
రి॥ చ॥ అతులగుణాభిరామయొకకాండముసందుముకుంటముదన్ ప్రి
జా। పతియునుసర్వదిక్పతులుపైఁబడి స్వీయమహాయుధంబు
లన్। జతురతవైవఁదారకుఁడు శౌర్యము మైనెదయొడ్డినంతియు। గ్ధ
తిఁగమలాశిఁగైకొనువిధంబునఁ గైకొనె నేమిచెప్పఁదున్। చ??సులు
శశంబులెల్ల సురనాథులుమప్పులు దేవభేదముల్ । హరులుతదీయ
శస్త్రనివహంబుమహామశకవ్రజంబులై। వరలెనుదారకాసురుని
బారికి సర్వపయోజజాండపా। శిరణమొనర్చ్చనోపకఁ జరించు
రేమొరికివారుమాత్రజా॥ చ॥ కరిముఖతీవ్రశక్తికినగంజఘవాం
డములఁబ్జకోశముల్ । హరిముఖరూపుగోరులనునండములంభిభ
కుంభసంఘముల్ । హరసుతశూరపద్మవిభవాప్తికినండచయంబు
లండముల్ । సురులునుదిక్పతుల్ పరులుచూతురె తేరియావారిఁబో
రులన్ ॥ ఉ॥ చెప్పెడిదేమి మొయ్యెడను చేవయిసుప్రఁజరించి దై
త్యులా । ప్పప్పడిగీశశౌర్యజులనొక్కమెయిన్ జెరవట్టి యూడ
కున్ । సుప్పలుగాఁగఁదెచ్చితమసన్ ప్రతిగానకమించిమోహముల్ ।
ముళ్ళఁరులూనఁగామయుని బూన్చిరిపీడలుబన్నషణ్ముఖా ॥ వ ॥

అయ్యసురశిల్పి యునల్పకళాకౌశలమహితుండై ॥ సీ ॥ నవ
తారకాప్రసూనప్రకాండాత్తనీరదకేశభాగ్గోపురప్రసతులు। వన
జాప్తశరశప్రభావిలాసాత్తసుందరఖాపగాదామధామసతులు।
చంద్రికాహాసభాస్వరతాక్షిరామాత్తచంద్రాననోల్లసత్ప్రాధ
సతులు । గ్రహపితానవతంసరత్నాత్తాత్తేంద్రపుత్రీలలామస్ఫుర
త్ప్రాసతులు । సరసజలకేళిఁదేలు పుష్కరముఁబోలెఁ । బరిఘ
యుగుచోత్తునొక దివ్యపురమునరచి । యించి దానికి వీరమహేం
ద్రనామ । మొసఁగి కల్పకవనులఁజుట్టుసఁగఁ జేసి ॥ చ ॥ సురుచిర
సర్వసంపదలఁ జొప్పనమేరుపురందరముఖ్యమో । తత్కరముగ
శాళిఖావనలు తట్టలు గాతులఁ జేసియొక్కచో । హరివిధివీడులన్
నిలిపియప్పురి వేరెడ జేర్చి తాఁచని । తద్రసతిగౌరవస్ఫురత తక్షణద
గెనాఁదగు దాని మెచ్చుచున్ ॥ ఉ ॥ హేమపురంబు దేవపురియుం
పసుశ్వేతపురంబులంకయున్ । వామపురంబు నీలపురి పద్మపురంబ
సురాఖ్యపూర్వరం । బామయొఁదొప్పఁజేసెసముదంచితవీరమ
హేంద్రసంవృతం । బైమహితాంబురాశిపరిఘావృతమై చెలువందు
చుండఁగన్ ॥ మఱియు ॥ ఉ ॥ వీరమహేంద్రమున్ నలుకు పీటికితోడివినా
గభూతివి । స్తారతమించఁగంధికినుదగ్దిశ నాసుగనామపట్టణం । బార
య హేమకూటకుధరాతిసమీపమునందు మాయయున్ । బేరఁజెలం
గుబల్ పురము వేడ్కసృజించెనుయుండు చాతురిన్ ॥ గీ ॥ అమ
రావతినగు పెక్కుపు । రములందంకతుల లీలర వియించెనుమ । ర్థ
ములవ్యయములు దనుజో । త్తమసేనావాసమునకుఁదగమయుఁ
డెలమిన్ ॥ మ ॥ అవియోల్లన్ ఖగయానయానుఁడయి దైత్యస్వా
మియాత్మానుజుల్ । గవయంగాఁజని కాంచి మోదగరిమన్ గం
ధీరవాస్యున్ సురారివరుల్ గొల్వఁగనాసురాఖ్యపురి సుశ్రీయా
ఢ్యమై డించినవై । భవమాయాపురి తారకున్ నిలిపి భాస్వన్మౌక్తికశ్రీ
లాఢ్యుండై ॥ మాలిని ॥ వరగవయవగాహ వ్యాఘ్రభల్లూకవ్యా
ళీ । హరితురగగజాస్యా ఖ్యాసురేశాష్టకంబున్ । సురుచిరవి
భవప్రస్ఫూర్తితో హేమముఖ్య । స్థిరపురులవసింపన్ జేసిగాం

ధైర్యలీలన్ ॥ చ ॥ అసురులసైన్యనాయకుల నందితభక్తిభజిం
చియుండ వా । హనుల నేకకోటులను నేర్పడఁబంచి మహేంద్ర
నాయకా । త్మనగరసాలగోపురకదంబములందు ననేకసైన్యపా ।
ళినిడుచు శూరపద్ముఁడురు లీలలెసంగగ జాధిరూఢుఁడై ॥ సీ ॥ వి
లసత్తరంగనిర్మలనీరపూర్తితోఁ బరిఘావధూమణి శోభాఢ్య మొసఁ
గ । రమణీయరత్నవారప్రభాస్ఫురణతోఁ బ్రాకారభామయొ
రతులు దీప్ప । బహువిధామేయశుంభద్ధ్వజ్యగరిమతోఁ జీర
సౌధవుహిళలాశీర్వదించఁ । బల్లవహస్తసంభరితపుష్పములతోఁ
జిగిపనీజలజాస్యసేసజల్లఁ । బ్రతిగృహంబులఁ జేరినరాక్షసకుల ।
మిథునములు లీలఁ దీవింపమించు మోదన । మలరన ద్యోధశూరపద్మా
సురుండు ; వీరమా హేంద్రనగరప్రవేశమందె ॥ గీ ॥ ఇటులనిజ
పురిఁ జేరి దైత్యేశ్వరుండు ॥ ధర్మకోపనధర్మస్ను దుస్ముఖముహా । సా
స్యదుర్గుణవజ్రఘాబాక్ష్యశంఖ । పాలశరభాస్యముఖమంత్రిముఖు
లుగొలువ ॥ సీ ॥ నర్మైవస్వతుల్ పానీయపాత్రలు ఖగపతి తాంబూ
లకల్కపాత్ర । పవనకంధీశ్వరుల్ వ్యజనచామరములు భవమిత్రు
డురుపూగభస్త్రిక యాను । గమలాప్తచంద్రములు ఖడ్గఖేటంబులు నై
రుతిరత్నశృంగారువరము । నారదతుంబురుల్ సారసీణావకు
లంగిరసుండు పంచాంగవరము । బూని గొలువంగ నచ్చరల్ మును
నటింప । నతులితాస్థానమంటపాభ్యంతరమున । సకలదనుజులు జే
రి వేడ్కలనుతింప । హేమపీఠిఁ గొలువుండి శూరుఁడపుడు ॥ సీ ॥
జీవనదములు గర్జింపఁ గొలుఁగా బుర్రేపు జల్లఁబూన్పవాశ త
ముఖ । సారమిత్రతనుతేజమువిచ్చఖరకరత్వ ముజూపకిరులేర్చిన
దలుమర్క । దాక్షిణ్యము వహించి దగరజోభరత లేకనుగసర్వ
నగరికిననిల । యిష్టకృత్యము లెనయించి విపులీను సత్వముమానవం
టలవండుమనల । పడగ వారుణిదెమ్మెప్పు పరుణమానస । ఋషు
ముఖాహారములు దెమ్ము జలజనయన । దనుజసుతులను జదివించు
వనజభవయ । టంచునందఱ శాసించె నసురవిభుఁడు ॥ ఉ ॥ బాని
సెల్తైరిదేవతల భామలు దానవబాలికాళికిన్ । హీనవిశేష సేవ

లను నేరిరి దేవతలేమి జెప్పనౌ । దీనదయాళువిగ్రహున దీనరతూ
ణకుమారయోధసం । తానము బల్ వృకాళికిని దారక జిక్కినమూ
ర్కినయ్యెడన్ ॥ సీ ॥ దివినమృతాంశునందే గానికొఱంతలు గ
లుగను దైత్యసంకులమునకును । సవనభూములగానజనగదాకుల
పాటునరను త్ర దానవవ్రజమునకును । ఘనవిమానములందె గాని
బల్ పసు పాశములొప్పదసురరాట్ర్రుండమునను । నప్సరోజాత
భామాళికే గాని బంగములు లేదసుగ్రప్రకాండమునకు । సకలవం
దా గుణసంగాగసతినమార । ధీరకులహీరకుమారుండు దారనుహీ
న । వేయనేనిమిదియండ ఖల్ వేత్త సుజన । జాలములడంగబాలిం
చు కాలమునను ॥ చ ॥ అనిమిష బాధలోకములయందు భరంబయియుం
డుం బెంతన । య్యనిమిష భాధ దానవమహానసశాలల నెప్పుడొప్పె
గా । ననయము తత్పురాసవసమంచితపారణగల్గు బెంతయెం । నన
యము తత్పురాసవ సమంచితపారణబాలులున్ గనన్ ॥ చ ॥ న
రకము పొందు స్వర్గపురి నాశము బ్రహ్మపురమ్ము నమ్ము నీ । కరుహా
దళాక్షు పీఠము ప్రచురస్థితి పూజ్యము మాని వాసముల్ । ధరపయి
సర్వమంగళ ముతక్క దిగీశ్వరు లేలుచుండున । ప్పురములు శూ
న్యముల్ దనుజభూపతి యేలగ నయ్యెనయ్యెడన్ ॥ గీ ॥ ఇటులనని
మిష రాశి నుత్కటవిభూతి । నడలవిహరించు శూరపద్మాఖ్యమంద ।
గతి చెలంగగనఖిలంబుగా లెస్సోలె । గూలె వాలెను మారయు కాల
లమందు ॥ సీ ॥ అలవాలుగలనేలు కలవాలుగలడాలు గను జేర
డం తేసికనులదాని । మెరుగొప్పునెరిగప్పు సిరి నెప్పు డునువిప్పకు
లుకు మేల్ సందెడి కురులదాని । నును కావికిని తావికిని తీవికిని గ్రో
వియగు మానికపు మోవిజిగులదాని । నలజక్క వలచక్క నల
నిక్కములయుక్కణచు గబ్బిగుబ్బయందములదాని । మానినీమ
ణిపద్మకోమలయనందగు । త్వష్ట్రుకన్యను బెండ్లియైదనుజవిభుండు ।
మారుడును రతియును ననమహాశలీల । నోలివిహరించెనభిమత
కేళులందు ॥ సీ ॥ జనియించినపుడె భానుని పండనుచు గొన్నవడిమి
న్నయనమున్న భానుకోపు । రుదినగ్ని ముఖులదూరుచు దేవతల

సంచునలయించుచలమెంచునగ్నిముఖుని । యుచితానుచితకార్య
రుచిధీరసముదారరమ నెరగనినహిరణ్యనాము। హరివ్రజమును బా
హువుగ జేసికొన మేలవనిలీలగనజాలువజ్రబాహుఁ। బ్రహ్మకోమల
యొడశూరపద్మదనుజవరుఁడగనియొప్పమరియునుభవ్యరూప। మహిం
తలగుప్పెప్ప కామినీమణులఁగలసి । తనయులనుమూఁడు వేలసుగని
యె నెలమి॥ చ॥ హరిముఖభంగతల్ నెరపు నాస్యముకాంతియుఁబ
ల్కుకొనుసుం। నరతర వేణియుఁగలుగు దానిసతిఁ శమనాత్మజన్మ
నా । హరిముఖుఁడేలిగాంచె శరభాస్యుని వెండియుబెప్కుక నె
ల్లఁ । గరిమవరించినూర్గునిగాంచెఁ గుమారులహీరసారులఁ ॥
సీ ॥ నునుపైపె యెదనునై యెదనునింపొదలను దాగలిమూతలాడు
గుబ్బలబెడంగు । కలకణ్ఠములకీర్ణముల జేసికొనుచు వామనగుం
తలాడుకఁగొనలరంగు । యలపాదములపాదముల రేఖలనుసా
రె కునునుప్పులాడువాల్ గురులయుంగు । పేనుహొస్సుధరయా
సుధనుగుల్కొలిడుచు నచ్చనగాయలాడు మోవినగబెంగు । గలి
గిమదననియాటల మందిరంబు । భాతిదగునై రతికుమారి వరవి
హారి । సారికను తారకుడుబొందిపీరుగాంచె । నసురకధిచంద్రుస
ను రేంద్రునాశరేంద్రు ॥ చ ॥ అజముఖిమహిక్రియానిరత మై
మునికోటులబట్టిగూడుచుఁ । త్రిజగములఁజరించుచు నదొపున
సుందరరూపధన్యలౌ । గజగమనాశిరోమణులఁగన్గొనినంత నెదె
చ్చిదానిజా । నుజులకునిచ్చుచుఁ మునిజనుల్ బెగడఁ రతికాంతుఁ
నొక్కెడఁ ॥ క ॥ బలిమిఁ మహ్వాసమునిఁ । గలసినయాకులట
ఘోరగర్భంబునని । ల్వల వాతాపులుబుట్టిరి । జలనిధికిఁ హాలహా
లంబుజన్మించుక్రియఁ ॥ చ ॥ జలజజు మేల్ వరంబుగొనినన్ను నా
లట్లువనిఁ వసించయి । ల్వలుఁడపియైనతమ్ముని పలంబులుపాసులు
మెక్కజేసివారలరుగవానిబిల్చునుదరంబులుప్రచ్చుచుఁజంపివాఁ
డురా । ఖలగతినిత్యమిట్లుమునికాండముడున్మ చుసూడుదేప్క
చేఁ ॥ సీ ॥ చుళుకంబున నెసత్తజలరాసులసునెత్తియాపోశన
మొనర్చినట్టిదిట్ట । నిమిషంబున నాక్రాంచనిర రాంతకుగాంచి మ

లగా శపించినయలఘుతపసి । లీలఁబోలికనెయుద్వేలసంహ్యాజఁడె
చ్చిధరణిఁబోషించినవరబలుండు। విశదహూంకృతులచేవింధ్యా
గము నేదిర్చి ధరణికినడఁచినధైర్యశాలి। హాఁపఁచాతురీచింతనా
భిలబ్ధ। విశదమాహాత్మ్యసత్వపవిత్రశక్తి। కుంభసంభవుఁ డొక
నాఁడు కొమరుమిగుల। మలయగిరిచేరనరిగెడు మార్గమందు॥
మ॥ తనకాతిథ్యమొసంగు నిల్వలుఁడు మోసంబొప్ప వాతా
పి మే। కనుగావించిన దీయమాంసముల వేడ్కన్ బెట్టి భక్షించి
తాఁ। జనుచోఁ బిల్చిన జీర్ణమయ్యెనని పెల్చన్ బల్కి సంక్రుద్ధుఁ
జే। సెను తన్నిల్వలుఁ డేఁబూని మొనరించెన్ గుంభజుం డప్పుడే॥
క॥ అని పలికి సురకులేజ్యుం। డనుపమవినయమున లేచి యంజలి
గొని యున్న నసిజహరభవుఁ గనుగొని। ఘనతరభయభక్తుఁడర గా
వేగమునన్॥ సీ॥ ఘనగురుద్రోహిగాఁ చినయంతనక్రమహాతిద
ప్పె నేజలజాతునకు। గననాయకద్రోహిగాఁ చినంత నేశాపమ్మతి
దప్పిపోయెనే కృష్ణునకును। గడగి భ్రాతృద్రోహిఁగా చినయంత నేభ
వసేవజనె నె రాఘవనృపతికి। గనిపితృద్రోహిగాఁచినయంత ముఖ
భంగమగయ రాదయ్యె నేనరహరికిని। బూర్ణకరుణ మార్కండే
యముఖ్యరక్షు। ణప్రభావగుహక్రమదీప్రగుణ। రాజితాపన్నక
ల్పక రాజధరకు। మారయనినతులెన్నకుమారుగదిసి॥ చ॥ ఇటుల
నానీమశక్తిజగదీశ్వరకాండకులంబు నెల్లవి। స్ఫుటమతి నొండుగాఁ
గలపిసాంపుననచ్చనగాయలాడును। ద్భటుఁడగు తారకాసురుని
ప్రాణము బాపినయంత బోయెని। చ్చటదను జేసుశక్తియును శౌర్య
మునీకు తృణంబులింకిటన్॥ గీ॥ అనిమరియు ఘోర పద్మసింహాస్య
తార। కుండగుట తారకుండనగండుగన్న। గజముఖునిశక్తికెరయి
వ్వగన్న నీవు। నితరులు తృణంబులీ డేరిరింక సురులు॥ క॥ ఆలస్య
కర్తవ్యము। కోలాహలబహుళసమర ఘోరారావా। భీలబల
మనిపియసుగుల। నేలన్ గలపుమిఁక నొకటనిగ్రహవరదా॥ క॥ అ
నిగురుఁడనదరహాసనము। తనపణ్ముఖముల నసంగ దర్పకరిపునం
దనుఁడు సురనికరహృన్నం। దనుఁడు కరుణవీరబాహు దగగనిపలి

కేన్ ॥ ఉ ॥ వీరశిఖావతంససఖ వేడుక నీవికటాంగపద్మ్మ వీ । డూర
కఁ జేరి వానివిభవోన్నతిఁ గాంచి జయంతముఖ్యబృం । దారక వార
ముల్ విడిచి నాచరణంబులు గొల్వ వచ్చునో । పోరికి వచ్చునో తె
లిసి భూరిరయంబున రమ్ము పొమ్మికిన్ ॥ క ॥ అనిన ప్రసాదంబని యం
త నెలేచి వినమితుండు దచింత రేఖా । ధనుడై సభ వెలువడి యోన్ ।
ఘనగిరిగుహ వెడలు సింహగతి బ్రభ సమునన్ ॥ మాలిని ॥ వెలువడి
పురపాళిన్ వీథులాగ్నిన్ దహింపన్ । బలువడిఁ జను శ్రీభిత్ప్రస్ఫు
రద్రేఖదోపన్ । జెలు వెనసితనతో రాజేరు వీరాళినంతన్ । నిలిప
యరిగె వేడ్కన్ స్వీరపీఠేంద్రుఁ డెంచన్ ॥ ఇట్లరిగి యవ్వీరకంఠీరవుం
డు ॥ సీ ॥ తనధైర్యరమకీడు గనదంచు గంధమాదన శైలమును ధా
త్రినడఁగఁ ద్రొక్కి । తనగభీరత బోల్పఁ జనదంచు జలరాశిగలుసు జీ
వనమెలఁగలఁగ దాటి । తనవిక్రమము మెచ్చఁ దగడంచు సింహవస్త్ర
నిబలౌఘంబు మత్తుముర్గొనర్చి । తనశౌర్యమున కీశ్వరుని కన్నెయె
నయంచు నతులితత్వరలంకనడఁగ గాల్చి । నిర్జరముల దాటు హరిమా
ర్క నిర్జరారి । పురవరాభీల విస్తార పరిఘుగడచి । వీరబాహుజ
యాజయవీరవీర । మేలుభళియని యమరులు మెచ్చిపొగడ ॥ ఉ ॥
వీరమహేంద్రపత్తనము వేడుకఁ జూచుచు వేడ్క బశ్చిమద్వారము
జేరఁ బోవఁగ జవక్రసహస్రము లేపుఁ జూపత । ద్వారము గాచువాఁ
డు గజవక్త్రుఁ డుదాఁకిన భీకరాసపి । స్ఫోరకరోంముష్టినలవాని వ
ధించి యయుదంచితత్వరన్ ॥ చ ॥ తనతరరూపవృత్తి మెయిఁదత్పుర
భూతుల వేరు వెరుగాఁ । గనుఁగొనుచున్ గుహేంద్రులఁదగన్ మది
నెంచుచు ధైర్యమేరు వాఘుఁడు రులీలతో విబుధ కాండములుం డె
డి కొరఁ జేగఁ గాఁ । జను నెడ వారపారతమసాంత్వన దుఃఖ వచోను
సంగతిన్ ॥ సీ ॥ త్రిపురకర్పూరభూరిత రాగ్నియై పొంగ హాలాహలవ
యోహియై చెలంగి । గజదైత్యసారంగ కఁఠీరవతఁ గాంచి యం
ధకతిమిరార్కుఁ డనఁగమించి । ఖలజలంధర దవజలదంబనఁగ నొప్పి
పంచమేఘ్యాంబు జేభమనరొప్పి । హార్యజమదభకంజారి నాగడి
దేరి కాలగర్వాంబుదకగతిమీరి । పరమికసుతాష్టమీస ద్వృగ్న ర

హారిపుర । చర్మకిటిదంష్ట్రికాద్యార్వసహజపుష్ట । శల్యముఖసంగ్ర
హమున భాస్వరతఁ గాంచి । మమ్ము నేలినహరుఁ డేలవుఁ జెచెమమ్మ ॥
చ ॥ రములకు నిక్కమైనయమరావతి యేగతి యయ్యెనో కొఱఁదా ।
రమణిని బాసి దేవకులరాజెటు లేగతి వర్తిసెనొకో నృపా । రమణము
ఖుల్ సుజాత్రి నెటు ప్రమగ్నరొకో కృపాలిశూలికే । లమది గరం
గవోక్షిలులన్ వధియించినతాలి నేలఁగన్ ॥ చ ॥ అని పలవించు
పల్కులనున్నల్లన ధావిని వీరబాహుఁడిం । దనుపమ వేధ చేనడలు నా
ర్తులఁగాచెనఁ గాక యంచుఁ జల్యనఁ జనివారి కెల్లను నిజాగమ
నంబును నాఖ్యఁ దెల్పివా । రినడలకుం డమాన్వహరిగేశ చెలంగన
భంగసారుఁడై ॥ సీ ॥ చిత్రమణీమయసింహాసనవరంబు కమనీయ
మందరాగంబు గాఁగ । సమధికస్థితి మీఱు సామంతసంఘముల్
ఘనతరస్ఫుటతరంగములు గాఁగ । నిను గెలంకులఁ గొల్చుసురదాన
వాళియెన్నఁగ బ్రచ్చు దేవదానవులు గాఁగ । మెలపుజూపుచు నాడు
తలిరాకుఁబోఁడులు సకవిమైంబుట్టు నచ్చరలు గాఁగ । వాక్యకోలా
హలంబు రుధ్వనిగనమల । గరిమఁ దుంధాయమానసాగరము బోలు
సలలితాస్థానమున హాలహాలము బోలి । ఘనతఁ గొలువుండు శూరప
ద్మునటు జూచి ॥ చ ॥ హరతనయానుభావమున నాశరవల్లభుహీ
రపీఠియున్ । దరగిరి మున్ను దోఁచు సముదంచితమేరువుబోలు బిర
ము । మురుచిరలీలఁ దోఁచునవతోయజమిత్రుని లీల నాపఖుర్ । స్థి
రమతి వీరబాహుఁడు వసించినఁ గన్గొనిదైత్యుఁ డిట్లనున్ ॥ ఉ ॥ ఓ
రిపు హేంద్రజాలికుఁడవో మముగన్గొని యుర్భయంబు లే । కొ
రసమున్నతాసనవరాగ్రము నెక్కితివైననీకళా । సారము మెచ్చి
తిన్ నయమె సంగఁగఁ గారయొ చావొయి యావి నే । ర్వారగ వేడు
ము న్నెదెలియం గను నీదుసమాఖ్యఁ దెల్పరా ॥ గీ ॥ అనిన ధారా
ధరగభీరనినదగరిమ । నెరయుకణ్ణాశనులబోలినిసుడుధీర । సార
వాక్యంబు లొప్పఁగా శూరపద్మ । వక్త్రము నెదిర్చి యవ్వీరబాహు
డనియె ॥ చ ॥ హరతనయుండు సర్వజగదాఢ్యుఁడు తారకభంజ
నుండు మా । దొరయగు వీరబాహుఁడన దుర్మదభంజనబాహుఁ

దైనా । సురుచిరనామమొప్పునను సుస్థిరహృదయని న్నదేల్పు
నా । హరతనయుండు బంపెవిను మయ్యఖిలేశుసుధాసమోక్తు
లన్ ॥ ఉ ॥ నాగురుసేవకంబుగని నవ్యశుభాతినెసంగియుండు
నీ । లాగతిఘోరమైననతులంబగు మన్ననగాఁబూనితిన్ । వే
గజయంతముఖ్యసుర బృందముదెచ్చిననున్ భజించిపీ । భోగము
నిల్పికొమ్మసురపుంజముతో హితవృత్తినుండుమా ॥ చ ॥ హి
తముగుమన్వచోమృతము నింపునఁ ద్రావకమున్ముగొల్చికన్ । శ
తముఖపుత్రముఖ్యసుర సంఘమువీడక నున్నమత్కరాం । చిత
వపెశక్తినిన్నురుము జేసెదసానుజపుత్రమిత్రసం । తతిగభవాని
యున్ శివుఁడు దారమతిన్ నినుబ్రోతురేనియున్ ॥ ఉ ॥ కావున
నాదుశాసనము గైకొనినచ్చరణంబుజొచ్చెదో । దైవతపాళి
నేర్చియనతస్థితి సంగరసీమఁ ద్రుగ్గదో । నీవునునీసహాయుఁడుగుఁడు
నీసుతులున్ మదినెంచిచెల్పుఁడీ । లావలుమాటవీరొక నలంబన
లంబగుమచ్ఛరాళికిన్ ॥ చ ॥ అనికరుణాభిరాముఁడు శివాస్త్రభ
వుండెటుగింపఁబంచెనే । కునునయమార్గవర్తియయి క్రూరతగర్వ
ములింకడించియా । తనిశరణంబుజొచ్చెదవొ దర్పముమైథర
ప్రాంలపోరికా । కొనియెదొ చెల్పినన్ గుహుని కున్ వినుపింతుఁద్వ
దీయవార్తతిన్ ॥ అనిపలికి వెడియు ॥ సీ ॥ అతులసన్మార్గసంగతిఁ
జరించుటమేలొ యతులసన్మార్గసంగతియె మేలొ । స్వస్త్రీసు
ఖైకనిశ్చలతనుండుటమేలొ స్వస్త్రీసుఖైకనిశ్చలత మేలొ । భూ
తసంతానతృప్తులనొనర్చుటమేలొ భూతసంతానతృప్తులొగిమే
లొ । ఖగపక్షపాతంబు గనిచెలంగుబమేలొ ఖగపక్షపాతం
బుగనుటమేలొ । గుహుని దయమేలొ క్రోధమాగుణము మే
లొ । యిహసుఖము మేలొపరసుఖంబెన్నమేలొ । తెలిసితలపో
సివలుకుమత్యల్పఘుసుగుణ । గరిమయాకొనిదుర్గుణగతులవాని ॥
గీ ॥ అనుచుబోధించువీరబాహునిపనీని । వాగ్వితానంబులను
పాలువారద్రావి । శూరపద్మాసురుండతిశూరపద్మ । గతినెగడి
రోషతాంమ్రపీక్షణములమర ॥ శా ॥ బాలున్ దుర్గదలోలు వేలు

పనుచుఁ వర్ణించునీమర్మంబులో । దేవేలుఁ గుప్తయశీలుదోలు బవకా
వీరత్వవిస్ఫూర్తిని । ధూర్తులఁ మర్దితక్షేలు జే యుకనుఃంపులే మిజఁద
ద్వాపర్గులి । ప్లావింపఁ మనువారినాడవలెఁ గా కాష్ఠా నేనందు
నే ॥ మ ॥ అనుదైత్యేశ్వరవాక్ప్రరఃపురస్సరనైన్యసన్నదైత్యోత్త
ములే । ఘనశూలాయుధపట్టిసప్రాసముసలాశుగ్రవ్రాతవర్షంబులా ।
ఘనుపై పైపైనిరియఁ రియంబు మెయిమై గాంభీర్యతఁ బెంది
కా । లనుగేలఁ మథియించుచుఁ గెరలిలీలఁ వీరబాహుండు
టుఁ ॥ చ ॥ వరినాగరియినంగపైఁబఁజుచుచుఁ బ్రస్ఫూర్తిలం
ఘించుచుఁ । సురథినాగకులాంగఖండములనేచోర్చ్చగాల్చుచుఁ
బ్రాణముల్ । నెరయఁ బాపుచు నేలయున్నభముసన్నిహాంగముల్
నించుచుఁ । స్ఫురత్తారావముసల్పుచుఁ బ్రబలుఁ దైత్యోరంగగో
పాన్యుఁడై ॥ చ ॥ శతశతలక్షసైన్యముసు శౌర్యకరోరశతాస్యు
దైరయా । శతముఖుసిఁ మహేంద్రతనూజంపఁగ నొంపఁగఁ బంపగం
డుమై । శతదళమిత్రపుత్రుఁడన సాధనసంచయసాంద్రవిస్ఫుర ।
చ్ఛతయుగహస్తుఁడయ్యసురదారుణుఁడుగూరుసిమాతనాతఁడుఁ ॥
సీ ॥ మొనలంటినశతాంగములు శతాంగములుగాఁబుర గోపుర
ములెత్తి మొత్తి మొత్తి । యంతరళబలక రేణువులు రేణువులుగా దోర్దండ
మేహలందన్ని త్రోసి త్రోసి । యమిత గాంధారకాండములు కాం
డములుగాఁ బురవృక్షకులములు నెరపి నెరపి । కదుఁ దానువీరభం
గములు భంగములుగాఁ జంద్రశాలల నెత్తి జవిరిజఃరి । ప్రళయవారి
ధిదిరుగు నాభవునిబోలి । శతముఖముఖాబ్జశతకంబు శతయుగకర । క
మలములఖడ్గధారఁ జేఁగలయఁదరిగి । తఱమి గుహు మాతసింహనా
దంబొనర్చె ॥ ఉ ॥ అంతయుఁ జూచుఁ దొప్పవిఃయుబ్బురపాటు నస్వ
యపుత్రులో । కాంతకువజ్రబాహునమితాసురవాహినితోడఁ బన్ప
న । త్యంతభయంకరంబగు శతాంగము నెక్కి యశంపఁదాఁకె
దు । ద్దాంతబలప్రచండభుజదండసమూహుః వీరబాహునిఁ ॥
చ ॥ బిరుసునసిల్లుదాఁకియతి విస్ఫుటరౌద్రమెసంగ రాక్షసుల్ ।
బిరుసులబోలి వహ్నిశిఖ వేర్చగనిప్పనుబాణపుఁ సిసుల్ । దురువ

రణాంగణ పాళినతి దుర్భరవృత్తి నినిందియార్చైన । గ్గరుడునిబో
లి పైఁదిరుగు గౌరిజా కాంతపయిన్ నరాముఁడున్ ॥ చ ॥ తనరున
నంతమూలబల దర్పము నీలశిరోధిశూలభా । వనశతకోటిపర్వరు
చిబల్ ఘణిభూనకటాద్రిభేదన । త్రాసతతులన్ గలంపఁగొని ద
బ్బలనీడ్డరి కార్ముకాళి జే। సిన పెను వేణుమూలమును జేకొని గొబ్బ
నవీరబాహుఁడున్ ॥ సీ ॥ కేకిహా రౌ... కంఠీరవ ... బో లెఁజక్ర
పాదసూత్రి జక్కడంచి । గండు మై వేటా పుండరీక ముఖంగి హరి
పరంపర నెల్లనురుము నొంచి । నరసింహుం బోదివినశరభేశ్వరుని మా
ఱ్ఱుదివ్యకాండంబులఁ ద్రిప్పి వడిచి । శత్రుని బోదివిన స్తంభోద్భవు
ని ఖాతిఁబలల శివకుంబు ... మోది। దివ్యసు స్నేహప్రాకంబు ని
విజపాళి । పైనిరోషంబు చే ... గాగి వజ్రబాహు । కాండధారలఁ
బొంగ నొక్కటనె వాని । వీరబాహుఁడు విగతజీవిగ నొనర్చె ॥
వ ॥ పురసౌధంబులు గోపురంబులు గృహంబుల్ సాలఖేయంబు
లున్ । జనవాఘాత ... లన్ బడిన్ గనపి తార్క్ష్యసూత్రి త్ఖేయము
ధుర వేగంబున దాఁటి లంక కును దోడ్తో జేరునవ్వీరు భి । కరవ్యా
ముఖుఁడడ్డగట్టియుతు లోగ్రసూత్రిఁ బోరాడినన్ ॥ శా ॥ వ్యా
ఘ్రీవక్త్రుని వేయునుత్తకములన్ బాహాద్విసాహస్రమున్ । లీలా
ఛే... గ..జ కాండముల పోల్చన్ ద్రుంచితద్వాహినీ । జాలం
బున్ నిబిడంబునన్ మెనపి భాస్వద్వేగమూర్త్యారూఢై । హేలన్
వార్థిదాఁటి వా లెనుహు ధా మేంద్రంబు ముస్ వీరుఁడున్ ॥ క ॥
అని మాయా ముని పలికిన । వినివనితావళి ప్రమోక వీవికలాడ
వం । గనునంజలి చేసి మునిన్ । సనయత నవలికథఁ దెలుప సన్నా
తి చేసెన్ ॥

## ఆశ్వాసాంతసంబోధన.

ఉ ॥ దక్షిణదక్షిణాంతకసు దక్షిణభక్తనికాయరక్షణా । సు
క్షణసుక్షణాప్రతివ సుక్షణబాణవిరోధిరక్షణా । బ్రక్షణజక్షణాం
తకని జక్షణదాధిప సారవీక్షణా । దక్షిణదక్షణాసహిత ద
క్షణనిస్తులభవ్యలక్షణా ।

క॥ హోఢృపరిష్కరణవిలా। సోఢృలసత్కరణసాగరోఢృభధరణా। సోఢృకులతిలకకాండను। లోఢృవరశతోత్పలాంతకోజ్జ్వలమూర్తీ॥

సుధాసారము.

మహావీరపత్రా మహావీరనేత్రా।
మహావీరమిత్రామహావీరగాత్రా।
మహావీరహత్రామహావీరహోత్రా।
మహావీరసత్రామహావీరసూత్రా॥

గద్య.

ఇది శ్రీమత్కుమారపదారవిందవందనానందసందీపితసకలభోగపురందర-ధైర్యవిజితమందర-నారాయణధరాకళత్రపుత్ర-యార్యమౌక్తికశతపత్రనేత్రపాత్ర - త్యాగభోగవిరాజమానత్యాగరాయభోజాభిధానప్రణీతంబైన-సుబ్రహ్మణ్యవిజయాభిఖ్యవిద్వత్కర్ణామృతంబనుమహాకావ్యంబున.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

# సుబ్రహ్మణ్యవిజయమను,

# విద్వత్కర్ణామృతము.

## చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీపదవిరదామసోమధ । రారత్నాకరవరస్వైరత్రాణోరా । ధీరాభ్రకేశనతజన । సారనయాలాపపరవశావిశ్వేశా ॥ గీ ॥ అవధరింపుము శౌనకాద్యఖిలమునులఁ । గాంచి సూతుండు వచియించు క్రమలీల । వారియునమ్మాయత పసియమ్మహీశకనియె । మగువయిటు వీరబాహుండుమరలునపుడు ॥ సీ ॥ అనిమిషనికరదేహచ్ఛవిస్ఫురణతోఁగలసివేదులు తరంగములఁబోల । నమృతగురుత్వలీలాంచిత లక్ష్మితోఁబ్రబలుగణాళిక్షీరములఁబోల । ఘనతరహీరరంగద్గణగరిమతోఁదనరుపీఠంబుమందరముఁబోల । కాంతిప్రకీర్ణశృంగారపాత్రాప్తితోనచ్చరల్ కల్పకుంజాళిఁబోల । ముందునితకరి హరిముఖస్ఫురణవెరయ । నిరుగడలఁబుణ్యజనసరోత్కరమువరల । కయివెలుగుశక్తిలక్ష్మిగాకలశవార్ధి । చంద్రుక్రియ సభగొలువుండెషణ్ముఖుండు ॥ చ ॥ సభనిటు మేల్మిమైఁదనరుషణ్ముఖుఁగన్గొనివీరబాహుఁడం । తభయముభక్తియుక్ బెనఁగఁదత్పదపద్మముఁజేరిమ్రొక్కెతక్ । ఋభవులుమెచ్చియాడనసురేశ్వరుపాలిటివార్తయుక్ దదు । ప్రభసమునెల్లఁదెల్పవిని రాజశిఖామణిపుత్రుఁడుగ్రుఁడై ॥ హంసయాన ॥ వీరబాహుశూరపద్మవిస్మయస్మయంబును । త్సారశక్తినేర్తుగాకసైన్యసంచయంబుగం । భీరలీలదండయాత్రవెల్వడంగఁజేసిమ । చ్చీరరథంబుదేరఁబంపుశీఘ్రముమంచుఁబలికెనర్క ॥ శా ॥ సేనాధీశ్వరశాసనంబుతలవాసిక్

మోసిరత్నాంగనా । సూనుండాజ్ఞయొసంగ భూతబలరాడ్వ్యో
మంబునానాకన । ద్యానానీకతురంగసామజరథోద్యద్వీరసం
సాంద్రమూ । సేనావారిధిఁ ద్రెళ్లఁ జేయనవితచ్ఛ్రీస్ఫూర్తినా వెల్వ
డఁగా ॥ సీ ॥ సైన్యేశవిక్రమసంధ్యారోచకము నై దనుజశౌర్యస్ఫు
రత్తరణిగ్రసంకై । దనుజశౌర్యస్ఫురత్తరణిగ్రాసకము నై బలభూ
తభూరిజోధ్వాంతమొనవె । బలభూతభూరిజోధ్వాంత మొప్ప
కము నై యసురారివనితాశ్రుహిమము గురిసె । యసురారివనితా
శ్రుహిమముసూర్యకము నై సురనేత్రకువలయసుఖ మెసంగెఁ ।
జూడ సురనేత్రకువలయసుఖ మెసఁగఁగ । ము నై గుహకీర్తిచంద్రిక
పొదివెదిశలఁ । బొదలుగుహకీర్తిచంద్రికల్ బొమవుము నై । శూ
రపద్మచక్రస్ఫూర్తిసొంపు సెక్కె ॥ ఉ ॥ దానవకాలకూటములఁ
ద్రావఁగఁ బోయెడిరుద్రులో మహా । హీనవరాశిదావశిఖ నేర్పఁగఁ
బోయెడి విష్ణులో యన । న్మానసురాంతకాద్రులనణంచఁగఁ బో
వుహేంద్రులో యనన్ । సైనికులేగి రయ్యచలస్యందన తార్క్ష్యగ
జేంద్రయానులై ॥ సీ ॥ అభ్రకేశసుశీలకాగ్రనాయకవజ్రకీ మోగ్ర
శాచ్యుతసోమఘోర । బ్రహ్మజపద్మకబ్రహ్మసేనకరాళబ్రహ్మకే
తుకళింగబలిసుమాలి । శరభఘాతకమేఘజయమంతుకమతంగ
నీలవక్రాజితకాలపాశ । క్రందమహావీగనందాభరణచారనయు
తాకశతతాలునందికేశ । హరకేతుమాలి మహాబలమానవంత
కపాలిహుతవహాషరిఘునేమి । పాత్రికపాలకచిత్రసేననికుంభవ
క్త్రశంఖకకుండవజ్రమాలి । సంఘాజముఖనందిశాంతపిప్పలనదీప
తిపుష్పదంతేళబలసమాయు । వృషభరూపకబంధ విశిఖసింహాక
రాళభాన్వగ్నికేశసంవర్త్రశుద్ధ । రుద్రకాండశ్వేతవిద్రుమవ్యా
ఘ్రముఖతంగాద్ర్యసురకాలదండచండ । భానుకంపోన్మత్తవాయువే
గప్రభుమాయాభిజిన్మేఘమాలిభీమ । కుముదధనంజయకమలమ
హాతేజ శీతేందునామసుశేమభూరి । యాత్మనే భజ్వాలాతా
లవాదిరుద । సైన్యపులనంతశస్త్రిలచలరథులచ । లారగాసు
ల హీనగుణాత్ములగుచు । వెలువడిరిలోక జాలంబువిచ్చలింప॥

శా ॥ భీభ్యత్పత్త్రసమిద్ధమారుతమహా వేగంబుమీరంగఘో । రా
ఘ్యుద్యద్ఘనచక్రపాదవిశదప్రస్ఫూర్తిమిరంటమహా । శ్యోభ్యుగ్రా
కృతిమించ గా శరభవిస్ఫూర్తుల్ దగ న్దర్లెదు । ర్గళభ్యోత్తాపాటు
డు వీరబాహుండు సురద్రాంతంబువర్ణింపగన్ ॥ శా ॥ చండనాస్ఫార
నఖప్రకాండసుమలాశానాగభేరుండమో । త్ర్యండశ్రీగన గాజుటాచ్ఛ
లయమార్తాండస్థితుల్ బూనరు । చ్ఛండపాస్ఫూర్తిని బంచవక్త్రగతి
నారంసోభనిరిన్న ద్రఢి । శౌండుల్ వేడ్కడిగ్దంతిత్నదు నాశ్రీజా
తుల్ సమిత్కేళికిన్ ॥ చ ॥ లయకాలాంబుదసదృశ్యా నసమల్లా
సంబుభోలన్ సమి । ద్భయదారావనిలింపదుందుభులు భీభ్యత్ప
ర్వవాన్స్వధ్వనుల్ । యమ్మైమైరాసెందద్భవన్మానమా శ్రాంతం
బనాదివ్యాళి । స్త్రయనీయూసవపూర్ణకల్పసుమవప్లంబోస్పైనవ్యో
ళల్ లోన్ ॥ సీ ॥ పడగపై బెడగుమైనడచుశూంగాకారశూంపథనంజ
యాస్ఫారరుచులు । నగ్రమందు గ్రతనలరు నీరదమిత్రచిత్రగాత్రపవి
త్రగోత్రరుచులు । నొగలపై జిసులురానెగడుయంతోన్వ్యగమాని
తోజ్జ్వలపవమానసుచులు । నొగపుమైవెరపుగావరలుశక్తిసుశక్తి
సక్తభావ్యక్తమూశక్తిరుచులు । బహుసహస్రకవిస్ఫురత్ప్రభలనీన ।
సుక్కుమిగిలినయొక్కతేరెక్కిభువన । రక్షణక్షణవీక్షణలక్షణా
ర్చి । యందమొందంగ రెసువాస్కందుడనికి ॥ గీ ॥ ఆడయాశా
లి వెనుకొనియబ్జకరవ । రాబ్జభవముఖబృందారకాళినడువ । ముం
దుకొనివీర బాహుండ దమండలీల । నడచెబలముఖిలకమైనడుపున
వుడు ॥ సీ ॥ శూరపక్ష్మభయంబుతారెనంచ ఖిలాండమూలకుండె
ల్పుచుమందుభులు మోయఁగ । శరనిధిలీనసైశాటసమితినుక్కుడిఁ
బూన్పులీలంగార్కి ధరాధూళియోగయు । మిడుమొండదాకకమే
లుకట్లతులచిత్రత బిగించుచుబహుప్రభలునిగుడ । దేవయానము తె
క్కిడివిజరించుసురారి వితతిఁ గూల్చుచుఁ గేతువతివెలుంగ । శస్త్రా
విధ్యున్మనీధనుఃప్రశస్తరుచులు । గప్పికొనుచిత్రవిగ్రహాఘనముల
నంగఁ । జామరఛత్రవీజనస్తోమములరఁ । బడమివడకంగ నాసేనన
డుచువేళ ॥ చ ॥ కులగిరిపత్త్రకోటియును గోత్రభృద్ఘనపుష్పవా

టియుఁ । ఖలకుల ఘోరచాపగుణకాండములట్లనె దానవాంగనో
జ్జ్వలకుచపత్రకోటియును శైర్షలసద్ఘనపుష్పవాటియు । న్గళవిల
సత్సుమంగళగుణంబులు నూడె విచిత్రవైఖరిన్ ॥ గీ ॥ ఇటు నడచి
యస్మన్మహాసేన చటులపటిమ । గంధమాదనభూధరాగ్రంబుఁ జేరి
వీరమాహేంద్రపురిఁ గాంచి మీరు వేళ । దనుజశౌర్యార్చి నారవివన
ధిఁ బడుదు ॥ సీ ॥ రమణీయదివ్యచిరత్నసాలములతో రత్నసాలము
లంబరంబు నొరయఁ । బరిఖాతిపూర్ణభాస్వరపుష్కరములతో వర
పుష్కరములహో పురము నొడయ । వృతచంద్రశాలాప్రవిమలధా
మములతో విమలధామములిందు బిగినడంప । నిరుపమోత్తుంగగో
పురలలామములతోఁ బురలలామములబ్ధభూతిమాన్ప । వెలయు
నొకపురి సృజియించి విశ్వకర్మ । శాంతిపురమను పేరిడి సైన్యముల
ను । శిబిరముగఁ జేయ నందుబల్ సిరులఁ గులుకు । పట్టులవసించె నవి
యువైభవమెసంగ ॥ చ ॥ భయమతిరత్నజాగ్రజుఁడు పాదుకలుం
పఁగఁ దక్కవారుభ । క్తియలర సేవ సేయగను దేవతలెల్లను గొల్వ
దివ్యవి । స్మయకరకాంతిసాంద్రమయి సంపద బెంపు రిబోవు నా
శ్కటి । న్మయభవనంబు జేరి హరసంభవుఁడుం డెవిలాసలీలలన్ ॥
ఉ ॥ ఆతరి పుత్రసైన్యనగరాదులమానికి వేసుచుండి తా । మాతలి
చేత శ్రీహరసుతుండిటు శాంతిపురంబు జేరుటల్ । వీతవిలాసుఁడై వి
నిభీతమతిన్ సభఁ జేరి సామజా । రాతిమహాసనంబున మహాగ్రహ
బుద్ధిపసించి విశూరుఁడున్ ॥ చ ॥ నిరుపమధర్మపారగుపిస్రీయుతుకౌస
హజన్మశౌర్యభీ । కరభుజగర్వధూర్వహులఁ గాదిలిపుత్రులమం
త్రితంత్రబం । ధుగసుఖులైనమంత్రులగనుంగొని శర్వకుమారురా
కయు । ప్వరువిభవంబు నేపమురఁ బల్కగభీరత మీరనిట్లనున్ ॥ చ ॥
తొలుత నమేయసారతరదోర్బలసంపదఁ దారకాసము । జ్జ్వలస
మరంబున ల్తా దునిమి బాలుఁడు పోవు డెలిఁగి యున్నవాడే । బ
లయుతపృత్తి నేగి ఘనశంఖధనము దరఁగింపఁ కుండుబా । తులు
కవిబల్కె మాన్నెని కదోకపురాన్న మొలంగఁ బల్కుఁడా ॥
చ ॥ అనవిని ధర్మకోత్రుఁడ సురాధిపశర్వకుమారుఁడంచుమ । ద్వి

నపరు బాలుఁ డంచు మదిఁ జేర్పఁగ వైరిని పెద్దఁ జేసి గూ | ల్పనగునె
నా నెత్తణమె బట్టి వధిఁపక ధాత్రిఁ గోటగి | ల్లనగుఁ బక్షగుతారము
న లాయఁగఁ జూచితివంచు జీరినన్ ॥ మ ॥ వినిధర్మజ్ఞుఁడు తారకాం
తకుని యవ్వీరోత్తముల్ బాలుఁడౌఁ | ననితల్పోయకతప్పలాబల
ము నోయ్యన్ గాంచి సామంబుచే । తనోదండంబున నోఁసుసా
ధ్యుఁడగుటల్ దర్కింఁప యానేనివే । డ్కనుగయ్యంబునకూను కొ
మ్మసుర రాట్కుంజాతుయంచాడినన్ ॥ చ ॥ వినిరహిదుర్ముఖుం
డు మనపీడడ లేన్ బల మెల్లఁ గూతచే | తను నెరిఁగూలెఁ గానన య
తన్ జనిసంధి యొనర్చి వచ్చి మా | కనువగు వేళ నేగి నెరియాక్ర
ము మీన మొకండు జక్కఁడా । కనుబడ ముండి పైకొనుట గానమె
శూరయటంచు వల్కినన్ ॥ చ ॥ వినిశరభాస్యుఁడో యతులవీర
పరున్ నయలీలఁ గొల్చియే । పునలుగ సంధి జేయుటలు బోలు నెదా
నలిజెందియున్న వ । న్నినిదల క్రిందుఁ బట్టినను హేలను వర్శ్మి భిమై
వటింపనం । డు నెశిశుమాత్రుఁ గొల్చినవినున్ నగరే సురులంచు జీ
రినన్ ॥ మ ॥ వినిమహిషాస్యుఁడో మహిత విక్రమ బాలుఁ పరా
క్రమంబుమున్ । గనుగొనఁ బోఁ రనిబ్బరము గామన సంధి యొన
ర్చియంతటన్ । ఘనమతిదుర్ముఖుండనిన కార్యమొనర్చుటయొ
ప్పనేపు మీ । రినబలమున్ రహిన్ బనిపి ద్రెళ్లుము నీవు నను నం చువ
ల్కినన్ ॥ క ॥ పలుమాతలరుచుదుర్గం । త్రులఁ గనుగొని రో
ప్పియన్న తో నీతియును । జ్వలసర్వజ్ఞత యునుదగ । నలసింహా
ముఖుఁడు నమ్రుఁడై యిట్లనియెన్ ॥ చ ॥ అతులిత కాండపత్త్రిహ
ర ణాండ మహోహియన ంగమన్నశా । శ్వితజయు తారకున్ సమ
రవీధిని లీలమెపో లెగూల్చినం । స్తుతబలు క్రౌంచుమన్మి జయధూ
ర్వహతల్ గనినట్టి దేవదే । వుతరళి బాలుఁడంచనికి బూనటలం చిత
కార్య మెట్లగున్ ॥ ఉ ॥ మాత మొకండు వచ్చిధృతితోఁ బురమెల్లను గూ
ల్చి దైత్యసం । ఘాతముతో డనీసుతుని గాలుపురంబునకన్పెనన్న గా ।
రీతనయాతివిక్రమగరిష్ఠబలాధిపకోటి నెన్న నే । లాతగు నాపరాత్ప
రుఁ జలంబున బోరి జయింతుమంచనన్ ॥ ఉ ॥ అతతపంచకృత్యాప

రుఁడౌ హరుగర్భమునందుఁ జన్మరం । జ్యోతిసమాకమూర్తియై యు
యూర్ధ్వపమొందు టెఱుంగఁ బల్కఁడే । శీలవత్సలత్వమునఁ జిత్ర
ముగా నుసుఁడున్నయిఘృతి । నీతివచోవళిఁ మది గణింపుముదు
ర్మదమేటికిఁ క్రియన్ ॥ చ ॥ శరభపుకూతపల్కినటు సర్వసుపర్వు
లతో జయింతుఁ గా । గరుడ సుకృతైత వెలుఁగు కందునియంఘ్రుల
కా నెక్కినట్టితే । చ్ఛరణముఁ జొచ్చి దైత్యకుల సంపదనెల్ల మటన్న
శూరుఁడు । ధ్ధనిమక్షిశంఖపాలునలమర్త్యఖుఁ జూచిన వారలేవు
వన్ ॥ చ ॥ ములయుచు సింహవక్త్రుఁడను మాటకుమారన లేము గా
నిమే । మందనుజాన్వయప్రమదహారిసువృత్తియుధర్మసారమున్ ।
దోలఁగునటంచు బల్కుదుమె తుచ్ఛబలున్ శిశుమాత్రు గెల్వఁ
గాఁ । గలఁగుటమంత్రకూటమున కార్యమెఱుంగుటలబ్బురంబనన్ ॥
సీ ॥ కర్ణహృత్పూజ నాయకములైన తద్భక్తులపల్కులాలించియ
లుకబోడమి । తమయున్నకంతకాలము గాఁగఁ దలపోసి యెడసొ
చ్చిసింహాస్యుఁడిట్టులనియె । నే కార్యమెఱుఁగ లేరిందఱు పలుకూఁ
తలఁబు చెవరవి వేకివసుట దెలిసి । వేధోంశ కాననావృత దావముగుత
త్పగా క్రమను సత్పణ క్రజములేము । మంత్రులెల్ల బాలాటకితంత్ర
పకులు । వారినైజోక్తులను విని భవజు నేదిరి । యేల చేడిసోయెదవు
కులమేల చెజిచె । దభవభవుగొల్వు నామాటలాదరించు ॥ ఉ ॥ తా
రకమూర్ణంబుకసు దానవలోకము పిచ్చలించెన్ని । పోకిపచ్చ
గానివడి పోరవు ధైర్యము శౌర్య మెప్పగా । శూరవిహారపక్షికిని
ద్రుక్కసి రెక్కలు లేనిచో నభ । శ్చారత జెల్ల నేర్పునె వెసందలపో
యుము కార్యభారమున్ ॥ చ ॥ అనిమది కాలజాలకవశాత్మకుఁడై
ననిజాగ్రజన్ము నె । మ్మనమును గాంచి యన్నయనుమానముమాను
మునీమనంబుగ । న్నానని టుంటి గానియతిఘోరగతిన్ జనియల్ల
డింభకున్ । దుసిమెద లేనిచో మరలసున్ నినుజూతు నె ప్రాణముం
తునే ॥ చ ॥ పురమయ ధావిధిన్ మరలబూన్పఁగఁ జేయుము తా
వుబానసం । గరమున కేగఁ జెల్లనజ కంఠ ఘచంబును తోజమాస్త్రరం ।
బరయునిదన్మంబగుటనందఱు పట్టణమందె యుండియా । హార

జుఁడువచ్చె నేసిబిగి యార్చి బెనంగుదమోఘభంగిగన్ ॥ క ॥ అ
నుతమ్మునకధిముఖుఁడై । సనయుఁడగుశూరపద్మసహజన్ముఁడు నా
ఘనమతినీ వెఱిఁగినగతి । నొనరింపుముటంచుఁబలికియురుతరగరి
మన్ ॥ ఉ ॥ అబ్జకరోద్భవున్ బనుచు నారెపునంపిన వాఁడతండు
బా । లాబ్జధరాత్మసంభవుని యుండనయుంతు లెఱుంగఁబల్కు
డా । వాబ్జుఁడునంగరేఁగయిత రాండపితామహుఁ డెచ్చిసీవ్వియ
ప్పూ । రబ్జకరా యథావిధిర యంబునఁదీర్చఁగఁ జేసియుగ్రుఁడై ॥
సీ ॥ కాలకూటములవైఖరిభీకరాకార రపులెసంగిననైరభము
లుకరులు । ఘూరిఘనాఘనస్ఫూర్తిచిత్రాకృతిఁ దులదూగెడివి
మానములురథములు । కల్పాంబునిధితరంగములపోల్కి పటిష్ఠ
మూర్తిమారెడిసింహములునుహరులు । విలయకాలులమాడ్కి వి
శ్వభైరవగాత్ర సౌరమూనెడిపిశాచములసురులు । చటులమా
యాపథాగర్భజాతసవన । కుండసంజాతవాహినుల్ కోటికోటి ।
నియుతములునేలయానినట్లయి వెలువడ । శూరపద్ముఁడుఁ జాటించె
ధీరనుహిమ ॥ మ ॥ వికృతాకారులనేకవక్త్రకుముఖుల్ భేరుం
డనానావ్యగా । శ్వికులిద్ధాంకులనంతకోటి మదవద్వేదండతం
డోద్భటా । శ్వకులస్వర్ణశతాంగవారసుభట వ్రాతావృతుల్ ।
దైత్యసై । నికులొప్పె నుడిపల్లికిల్లగమినా వీరంధ్రఘోరాకృ
తిన్ ॥ ఉ॥ తారలనెన్నవచ్చునల దైత్యబలేశులనెన్నగాదు కాం ।
తారతృణాళి నెన్ననగుఁ దచ్చతురంగకులంబు నెన్నరా । వార
పయోధియందిసుకనారసియెన్నఁగవచ్చుఁదచ్చలో । దారమహో
యుధాంబకక దంబము నెన్నఁగరాదుబన్నుకున్ ॥ ఉ ॥ దిక్తతినా
వరించిజనదృష్టికరంబులగప్పె కాళిమా । వ్యక్తత బేర్చె కాండజ
చయంబునకాకులపాటుగూర్చెధీ । ముక్తినొసంగిశార్వరచమూ
నికరంబతిసర్వశోముఖ । ప్రోక్తవిభూతిమైనడిచె సుద్భటవాస్వ
రవంబులొప్పఁగన్ ॥ ఉ ॥ చండతమాకృతిన్ సిగుడి సంస్తుతప
ర్వముచేఁ జెలంగియు । ద్దండవిలాసయానజవతత్పరమెసంగ జ
గంబుఁ బీడయుం । దుండఁగఁ జూడదుగ్రబల సూగసుమండలమేర్పడా

నుకో । పుండరీరూపుఁడై తరలి పాల్పు మెయిఁ నడిపించె సేన
లఁ ॥ సీ ॥ క్రౌర్యభీముండు హిరణ్యనాముండు ఘోరాహవాభి
ముఖుండు నగ్నిముఖుఁడు । భీరమాసాంద్రుండు దారాసురేంద్రుం
డు సురకటవలయ హేళిశరభమాళి । శరవేదమర్మజ్ఞుఁడు రుతరథ
ర్మజ్ఞుఁడహిబాణకుముఖుఁడు మహిషముఖుఁడు । దుర్గుణాలోలుఁ
డస్తుతవజ్రపాలుండు కదనరమాకామి కాలనేమి । మఱియు మా
యాంతనూజాతమణులు చటుల । రథికులున్నత కార్ముకుల్ ప్రబల
కవచు । లఖిలశస్త్రాస్త్రవితులు సుమాయాభిరతులు । నై వెడలిరా
హవోత్సాహ మగ్గలింప ॥ శా ॥ చండార్క ప్రతిమానసింహపి
లసత్స్వాహస్రవక్త్రాళియు । ద్దండా రాక్షయసదండసామ్యద్విస
హస్రస్ఫారబాహాళికో । దండక్రౌర్యత గాంచనం బకరు దిక్కద
ళోర్కుందనాసింహవ । క్త్రుండి ద్ధాహవకాంక్షుఁ దగ్లమ్యగరాటోత్క
ట్యుక్తి చక్రాంఘ్రియై ॥ సీ ॥ అష్టదిగ్గజసముద్యద్రథ్యపరతంత్ర ర
ణితశతాంగకింకిణులు మొరయ । ద్వాదశాదిత్యహస్తసముద్ధృతా
వక్రవిజయకంఠీరవధ్వజము పరవ । నిఋతిముఖ్యనిశాట నికరసం
భృతపుండరీకచామర చిరాకృతులు మిగుల । లయకాలనిభశౌర్య
భయదరూపస్ఫురద్బహుచక్రరక్షక ప్రతతి గొలువ । నుక్కుమిగిలి
న యొక్కతేరెక్కి ధృతత । సత్రలస్తకకోటీరచిత్రవస్త్ర । భూష
ణవ్రజమాల్యానుభూతి దనరి । యాండములు వ్రయ్య శూరపద్ముండు
వెడలె ॥ స్రగ్ధర ॥ ఇటు సంవిద్రంగకేళీ హితమతి దితిజాతేంద్రుఁ
డాప్తుల్ తనూజుల్ । చటులోద్యద్వాహినీశుల్ సహజులు గొ
లువఁ సర్వసైన్యాళితోను । ద్భటవేగం బొప్ప వీఁకఁ వదలి ధర
యదుర్వఁ సురుక్ దూలవాద్య । చ్ఛటలాశాపద్యపాళిఁ సరిసరి
డులపఁ ఘౌరథిఁ జేను వేళఁ ॥ సీ ॥ దనుజసైనికులతోన నిమిష
దుందుభిస్వనములా శావళి బరువబరువ । దైత్యజీవములతో దైవా
శ్వఖురధూతభూపరాగము దివి ముట్టముట్ట । రాక్షసభటులతో రా
ద్రభీకరశరస్తోమంబు పరపురి మూరదూరం । శూర సైన్యంబుతో
సురవీరకరవాలవారంబు సారె సారెనవడఁక నడఁక । బలపు రోగము సా

ర్వైరితలలతోడ। వీరనవవీరచాపముల్ వినతిగాంగ । శరభవుని
యానచేభూతసైన్యమపుడు । దానవానీకముక్కటందలంకందాఁ
కె. ॥ వ ॥ ఇవ్విధంబున గ్రొవ్విజివ్వున జివ్వకునెవ్వేగలేక వ్వా
రిగనవ్విబుధదానవచక్రంబ వక్రవిక్రమంబున మార్కొని గాఢో
నురోషంబునం బేర్కొని బెనంగునెడ నీరంధ్రగతిఁ గురియువీర
ఘునాఘునసముక్తసర్వతోముఖకాండచండధారావిశేషంబు ఘు
నాఘునసంముక్తసర్వతోముఖ కాండచండధారావిశేషంబునూ
డ్కి ధరాకాశంబులనవకాశంబుగా నకనిండి మెంటు గానిగుడ
బడలుసారంగంబులును - మొరయుహరులును - రాలుకరకజా
తంబులును - నెరయుమణీచాపంబులును - మెఱయునాకల్పవిద్యు
చ్ఛవియును - నగడువడుమహాశరజాతంబులును - రొంపివడుకు
వలయంబులును - గణగుధరాపరాగంబును - నిండుకొనుకీలాలప్ర
వాహంబులును నైయడలునప్పరబలశార్వరకాండ సాంద్రత్వం
బు శార్వరకాండసాంద్రత్వంబు భంగిచెలంగంబర్వునతను కాం
డంబులును - గూలుసదధ్వగవిమానంబులును - గవవదలుచక్రంబు
లును - వనధిఁబడునాదిత్యమండలంబును - గడుమొరయుసారం
గంబులును - నద్రికోటరంబులందాగునానావిధఖగమిథునంబులు
నై పేర్చిచెసనిస్కందబలంబున - నానావిధశస్త్రంబులదైత్యతాశ
తరుప్రకరపరిస్ఫురితానేక మస్తకఫలంబులరాల్చియు రక్తేరాసా
రంబులుగురిపించియు - మస్తిష్కంబను - సుంజుల వెడలించియు నా
ర్భ్వనష్టోత్తరలక్షచమూవరసహాయ సంపన్నభటనికాయంబును
దానవహారినికరావయవ ఛేదనంబొనర్చి మెఱయుహరులును -
రాక్షసఘునాఘునమదధారా విశేషంబుదూలించి క్రమ్మెయుసా
రంగకాండ విక్రమంబును నెరయు - తలకడచి - దాకునవవీరకర
కాండకౌశలంబునకు ద్రావిడవటకన్యాయంబుగను నిజసేనాని
పాతనంబుగనుంగొని చటులతరదంష్ట్రాఘట్టనంబొనర్చిమిట్టిప
డియట్టహాసంబు జేసి యార్చి పేర్చి దాఁకుభానుకోపునకు బాస
టమైనలుంకును చంచుంశుసుభాస్త్రజాతంబుల శాతశరవ్రాత

ధూతంబులం జేయుచు నిగుడఁగనుంగొని సింహుండు సింహవిక్రమం
బునం బరాక్రమించి యుగ్రగదాదండపాండిత్యంబున నలునిసుతు
మాడిన ప్రచండదోర్దండమండలమండితదండుండై చండుండెది
ర్చి విస్మయమ్మండల ప్రచారంబుల విచిత్రలాఘవలక్ష్యశుద్ధులు జూ
ప వెలవక సింహుండు కరికిలంఘించు సింహంబు కరణి నసురపుఖు
నెగరి విగతజీవునిం జేసి బిందంబొత్తంగత్తరంబున నమ్మహావీరు
నిపై యజ్ఞముఖుండు మార్కొనందివృగనడ్డపడిమధుండు కృతాం
తుచందంబున నారక్కసియుక్కురథంబు పైనొక్క మొగిదాంటి
న నోటువడివాఁడు ధరకురుకుడు పైకెగరి కరంబున శిరంబును
దిరంబునం దరిగి మొరగంజేసి వెరగుమానియుడురున తనిపై విజ
యదుర్గ మమర్జయదశముఖు మొసలి కంటకఖరమూర్ధము సప్రాంభి
మహాబలపిచండప్రిష్ణు సేన భీమమహావివిమోక విజయసేన స్తో
మక శశిజిత్కుముఖ దశముఖ త్రిముఖ ప్రముఖరాక్షసచమూప
తులఁ బువదియాఱు వేలురువడిన దరహుమ్మనిగుహుండలంచియుం
దటికన్నిరూపులై గ్రంద కయ్యంబునడయ్యంబోరునదనికి బాస
టయై నందుండును - సుగ్రుండును - సింహుండును - నూరాలియూ-
భాను సేనుండును మొదలుగాగల రుద్ర చమూపతులుగలసి ప్ర
యోగించు దివ్యాస్త్రంబుల నదైత్యవీరప్రకరంబు ససైన్యంబుగరూ
పరినశ్యంబగుటయు వెగడుపడి భానుకోపుండు । పుణ్యజనస్తు
తుండుగాకుండియు పుణ్యజనస్తుతుండై । మార్గణవర్ధకుండుగా
కుండియు - మార్గణవర్ధకుండై - ధర్మయుక్తుండుగాకుండియు - ధర్మ
యుక్తుండై వీరబాహు నెలుంగెత్తిజీరుచు సైన్యంబులనిర్మూలంబొన
ర్చుచుఁగవియంగనుంగొని- నరహరిపైనడరుశరభంబుభంగినమ్మ
హావీరుండు - శితనగంబుపగిది వెలుంగు నేనుంగు నెక్కి పరునరికట్టి
పోరునవసరంబున॥ మ॥ శరజాలావృతదిక్తలంబగుచు తచ్ఛాయాం
బుదాసుప్తభాస్కరమై జ్యారవగర్జితప్రచురమై కాంతాశనిస్ఫూర్తి
నై । కరవాలస్ఫుటవిద్యుదర్చియగుచున్ గన్పట్టెందీవ్రరయు!
ద్ధరణప్రౌఢసుదారిదుర్దినగతుల్ గాలోకభీరుంబమై । ఉ ॥ అ

ష్ణుడు వీరబాహుఁడు మరాంతకుపై దృఢముష్టిఁ బూనిపై । రోషశ
రోత్కరంబులు గురోచులు గప్పఁగ తద్రథంబుపైఁ । గప్పినవ గ్ర్య
ముఁ ధనువు కాండకులంబు నుగ్రముంపఁగ నున్నలఁ । నిప్పులు రాల
నయ్యసుర నేలయు నింగియుఁ దూలఁ బ్రమోయుచుఁ ॥ చ ॥ లయస
సమయాంతకుండనఁ జలంబున దండము బూనివచ్చివి । స్మయము
తివీరబాహునిల స్పర్ధయ ధారము దాఁకి వీఁటఁగుఁ । భయదశరం
బు చేనసురపై యువియించిననొల్లబోయిదా । వియుగఁ నేలఁద్రాలఁ
గనివీర్యుఁడు సైన్యము దాఁకియుగ్రుఁడై ॥ ఉ ॥ వంచక కోటికోటులను
వారణలక్షలవిస్ఫురద్ధరీ । ధ్వంచయముఁ ఘటిష్ఠశరజాతనఖంబు
లఁగూల్చి సంగరా । భ్యంచితకాననంబుపల లావృతమై రుధిరాతి
పూర్ణమై । మించఁగ సింహవిక్రమము మేకొని చూపుచు నార్చె నంత
లోఁ ॥ చ ॥ తెలిసి వియచ్చరారియతిధీరుని రత్నవధూభవాగ్రజుఁ
దలకొని బ్రస్తుతించుచు నుదంచితమోహననామబాణము । జ్వల
మతివైవఁ దద్విమతసైన్యము దైన్యమునొందెఁ జిత్రసం । కులము
లబోలెనిల్చె నిలఁగూలి రివీరులు వీరబాహుఁడుఁ ॥ ఉ ॥ స్కంధుఁడు
గంధమాదనలసచ్ఛిఖరంబుననుండి దైత్యునే । పుందగఁ గాంచి జ్ఞా
నశరముఁ సురకోటులు విస్మయస్థితిఁ । బొందఁగఁ బన్నియున్న బిడ
మోహనబాణముఁ బాపవీరులా । నంతసము గ్రులై హాస్యులనఁ బడిలే
చి విరోధిఁ దాఁకుచుఁ ॥ ఉ ॥ పాశుపతంబునిష్ఠమై యుంచబట్టి ధృఢస్థితి
వీరబాహుఁడు । ధ్యాసితమూర్తియై యసురపైఁ బరగింపుతం బుభీ
తుఁడై । వాసివడల్చి పీల్వయిచి శాతతబురంబున కాశరంబు
మాం । సాశిచమూపరార్థవిలయంబొనరించి నశాంతపాటయౌఁ ॥
చ ॥ కనుఁగొని సింహవక్త్రుఁ జూఁడ ఖండకరోరుఁడు తారకాత్మజుం ।
డు నుని రువంకలఁ గదిసి నూతనశాతశరోత్కరంబులఁ । బనివడి
భూతసైన్యములపై కొని రెల్లుల నీరుజేయుబల్ । వనశిఖులట్లు గా
ల్చుటలు వారక గన్గొని రోషపూర్ణుఁడై ॥ శా ॥ ఉగ్రాఖ్యుండగు భూత
నాథుఁడు పటిష్ఠోగ్రత్వ ధౌరేయుఁడై । న్యగ్రోధాకృతి దాఁకియ
య్యసురబాణవ్రాతకాలాహి లీ । లాగ్రాసంబులఁ దేలుచుఁ శిఖ

జాలవ్యాప్తితత్త్వనికేం। ద్రాగ్రాగంబులఁ జెందుచున్నవియఁబో
రయ్యోగ్రతయస్ఫూర్తితోఁ॥ సీ॥ హరిశరంబసుగర్భీకరవృత్తినడరిం
షగణపతిరాహువైఖరినిమ్రింగెఁ। గహులజాతశరంబునసురశాత్ర
వుఁడేయనలరుద్రుఁడుపురాళిఁ గనఁగమెక్కెఁ। గనదనంతశరంబు
దనుజుఁడువరగింపరుద్రుండుగరుడనిరూఢిమెసవెఁ। బాశుపతముశ
క్రవైరిప్రయోగింపనుగ్రుండువినతుఁడైయుగ్రుఁ జేర్చె। మరియుదా
నవ్వుఁడేదియుఁక్కఁ గఁబెనంగ। ఘనతరాయసదండంబుగొనితదీయ।
రథముపైదాఁటిదూతఁడారాతిసేంద్రు। జీవమెడబాపిధర్పైఁబడి
చిందమొత్తె॥ చ॥ అదిగనియుగ్రసైనదరు నయ్యసురేంద్రుని వాని
తోడదు। ర్మదగతిదాఁకురాక్షసవరప్రకరంబునుశస్త్రవిద్యబ।గ్లి
దుఁడగుపీరబాహుఁడతలీలయోపోలెనెదిర్చి త్రుంచగా। చిదివి
జపాళిముత్తియపు సేసలుజల్లుచుసన్నుతించఁగన్॥ చ॥ కొడు
కులపాటుదైత్యవర కోటులకొండలపాటుమూకగన్। బడలిక
చేటుషణ్ముఖుని వాహినియార్చెడిపోటుగాంచియు। గ్రుఁడగు
చుశూగపమ్ముఁడతిరోషకషాయితవీక్షణార్చిపైఁ। బొడమెడియూ
ర్పురౌద్రమును భూరిశుచిన్ వెలిగించుచుండఁగన్॥ చ॥ ధరము
ననొప్పతేరిపయి దానుఘనాఘనలీలనెక్కెఁ-భీ। కరధనువింద్రచా
పమును కాండకులంబశనివ్రజంబుభా। స్వరగుణపాళిమించులు
సుశంఖస్వనాదముగర్జనంబుగా। భరమగుభూతశౌర్యపవమానవినా
ర్చుచుదేఁగియార్చుచున్॥ సీ॥ నిక్షిప్తచూపినగంధసింధురంబనభూత
జాలంపుతుంగలఁజదిచిపిదిపి। నమదమాకినీశసైరిభంబనరుద్రభూ
రిపాఁటంబులఁబోఁడిపిసొడిచి। పేరాకలినిపడిబెర్చుసింగముభంగిఁ
గరిక లేబగముల నెంపినెరపి। ప్రళయకాలమునాఁటిపవమానుఁడౌ
ననరథనీరదంబులరాచిరాచి। యడ్డపడుపీరవరులపైయురిమియు
రిమి। లేళ్లగమినొంచుబెబ్బులిలీలనడరి। తచ్ఛరానీకచంద్రికల్
దార్చివిజయ। భాస్కరుఁ బోలి వెలుఁగునప్పరుని గాంచి॥ మ॥ స
వపీరుల్ భుజశక్తులొప్పశరసంధానస్ఫూర్తిపెల్లుబ్బమే। రువులకా
బోటుమదోన్నతోత్తమగజార్భటాంబుశేమించిశ। స్వాపితాసం

బులఁ గప్పుచుఁ దనుజభాస్వద్ధర్మములఁ ద్రుంచి భై। రవవృత్తిఁ రథ
చోదకుఁ దునిమి శౌర్యశ్రీపుష్టైయార్చినఁ ॥ శా ॥ సాకథ్యం
బు నుదానె నేసేయుచు నరతణు స్వామి వేల్పులెక్కువి । ల్లారూఢిఁ గో
వీర గాత్రముల కాండానంతముల్ నించుచుఁ । వారల్ వట్టిన
విండులఁ విఱిచి చాపవ్రాతముల్ వేరుత । ద్విఘల్ బూనిశరావళు
ల్గురియ గోపిస్ఫూర్తి వారించుచుఁ ॥ చ ॥ గిరులను చెండు వజ్రిక్రి
య కేవలశక్తి సురారివీరకుం । జరముల గూల్చి దివ్యరథజాతము పైకొ
ని స్వీయకార్ముకో । త్కరముల సారెఁ జెండుచును గాత్రము పైరు
ధిరప్రవాహముల్ । నెరపుచు పోరు వారలయనిందితశక్తి నాత్మ మె
చ్చుచుఁ ॥ మ ॥ నవ వేధోస్త్రములొక్క మాత్ర విభునా ఘుంసు
త దీవ్రరపుం । గవ వక్షంబుల గాఁడ నేయనతులోగ్రస్ఫూర్తి నారాయ
ణా । స్త్రవితానంబుల వానినొంచి మరియుఁ దన్నేయునా వీరు
లఁ । దివిజారాతియు మేయపాశుపతముల్ దీపింపఁ బెట్టేసినఁ ॥
ఉ ॥ వారుఁ బాశుపతాస్త్రవిస్ఫురణందద్బాణ వారించి శౌర్యా
రూఢిఁ విబుధారినల్ రథము వ్రయ్యఁ జేసి చాపంబు నే । పారఁ
ద్రుంచి పతాకఁ గూల్చి కవచంబావంత గాఁ జెండివి । స్ఫారోదగ్రతఁ
బెక్కు బాణముల వక్షంబందు నోనేసినఁ ॥ చ ॥ సురగిరిబూని
వచ్చు హరుచొప్పునఁ బయల్ పడదైత్యనాయకుం । డు సుతరక్షల
హస్తుఁడయి యుర్వికిఁ బాఱి సచోదకాశ్వపా । రరథులు గాఁగ వీరు
లను రావడ మోదినమూర్ఛనొందిర । వ్వరులదిగాంచి బాలసుర
వారముఁ జూచి మహోగ్రమూర్తియై ॥ సీ ॥ శిఖిలలామవిహారశీ
లమై చెన్నొందు వరశూరకసలి కావసతివడసి । యుగ్రకోదండసా
రోదగ్రతనుమించి ఖగసమూహోద్ధారకలన వెలసి । సురవరవిశ
దసంస్తుతుల చే దీపించి దివ్యవాహినులతో దీప్తి గాంచి । ఘనర
త్నవిశదశృంగముల చేనొప్పొంగి దనుజభయంకరఘాటి నెగడి । మే
రుగిరిబోలు రథమెక్కి హరిరూప । విశదుఁ డైమారుతుఁడు మనోవే
గగరిమ । నడపఁ బరతెంచి నిజదృష్టిపుడమివడిన । వీరులను దెల్చి
యుడురువమారుఁ జూచి ॥ ఉ ॥ తారకమాడ్కి నన్నమదిఁ దల్పక

డింభక నీమతండ్రిపై । కూరిమిని నన్నువీడెదను గొబ్బునఁబొమ్మిగ
జాతపాలికిన్ । బోరికి రాగఁజెల్లకని భూరి మదోద్ధతిఁబల్కుచున్ గ
న । క్రూరశరంబులయ్యతి ఖరుండడరించిన శర్వుపట్టియున్ ॥
సీ ॥ పరుసంబుతో నీవింటి పడువున నని దెల్పు గరిమ డాకేలుముంగడ
గినిగుడఁ । దడసేయక నుశక్తి నడరింపుమని దెల్పు చెలువున వలకేలు
చెపికినిగుడ । శరములముందెయీనాసు వైరిగూల్తునంచినుమాడ్కిఁ
జూపులు మొనసి వెడలఁ । జూపులుమించు నాయేపంచుఁదెలుపఁ
గాఁదూపులంతకు మున్నె మొప్పుబొమవ । మండలీకృత ఘోరకో
దండముండఁగుచుఁ । జిత్రిత దిగంత కాంతి భాసితకదంబ । వర్షమడరించు
చును సముజ్జ్వలతర పరి । వేషతీక్ష్ణకిరణప్రాప్తి వెలుఁగుచు విలయు । చం
డకిరణుఁవలెఁ బోచిశక్తిసుతుండు ॥ ఉ ॥ చండవిహారుఁడై యసురసా
యకసంతతిఁ ద్రుమ్మి యంతకో । దండకరాసితో మరగదాయురశూ
లముఖాయుధాళిను । ద్దండతఁ ద్రుమ్మచున్ హరిపతాకయుఁ జోదకు
డూల నేసిను । తుండయిదండిద్యోగవర యుదుర్దమవేగము జూచి
యీనాసునన్ ॥ సీ ॥ కుంజశాఖలలీలగూల్చు కర్షకుభంగి సురవైరిదం
డంబు ధరణిరాల్చి । గిరిశృంగము హరించు శరదవాహను మాడ్కి
దనుజకోటీరమండనము గూల్చి । పెనుదేనె పెరదొల్చు భిల్లవల్లభు
పోల్కిఁ గస్యపభవుని యాంగంబు దొల్చి । వింధ్యాద్రి నడఁచిన వీరమౌ
నియనంగ మాయాత్మభవుని తమముదల్చి । ధరణి వెర బొమ్మ
ము ననిల్చి ధరణిజూచు । వాని పైఁ దనచూపులు వరపి మధుర । త
రగభీరవచోమృత ధారలొలుకఁ । గరుణదైవారఁ బలికె శంకగసు
తుండు ॥ ఉ ॥ తారకుకంటె నీవు బలదర్పసమగ్రుఁడవౌదు వారనీ ।
శూరత మెచ్చవచ్చు దయజూచి నరున్ వదలంగనీకెగా । కేరికి జె
ల్లునైననిపుడే దయజూచెదనిన్ను ద్రుంపకన్ । శూరశ్రమంబు బా
పికొనసొంపున నూరికి బోయిరాఁదగున్ ॥ ఉ ॥ నీవును నీసహో
దరుఁడు నీసుతుఁడున్ బలవారమున్ దిరం । బైవడిగూడి పోరికభ
యంబున వచ్చిన మేలుగాకని । ట్లీవొకరుండు రాఁజనదహో యిపు
డేగుము తల్లిపాలికిన్ । మావచనంబులన్ దురభిమానమునన్ మ

దిబాపకేన్నమా॥ చ॥ అనుజగదేకనాయకుఁడయామయవా క్త్తి
నాలకించియే। దానికిసుగాంత కేశుఁడుభయంబునఁదూలుచుసూ
క్ష్మరూపియై। తనపురిఁజేరఁగాఁగలఁచితస్థితి భానుఁడుపశ్చిమాబ్ధికిన్।
జనియెఁగుమారుకీర్త్తి యనఁజంద్రికతో శశియోచెఁదూర్పునన్॥ అ
ప్పుడు॥ చ॥ సురులునుతింపనచ్చరలు నూరెఁనాట్యమొనర్పవీ
రకుం। జరులుపరాకు దెల్పఁమునిజాతము వేద సమక్తవర్ణనో।
త్కరముఁజేయదిక్పతులకామినులాకతులెత్త శాంతింయన్। బురి
యటు జేరిషణ్ముఖుఁడు పొల్పు మెయిన్ వసియించి యున్నెడన్॥
క॥ ధ్వజునులపురికొలుపుగుహా। ధ్వజరమలనఁదాఁ ద్రమచూడ హారధ్వని
యున్। గజిబిజినిశిచరులకుబల్। రుజనిడుత చ్ఛౌర్యమునరుణుఁడు
నునెసఁగన్॥ సీ॥ మాయావధూత్రశమజాయమానానంతదనుజా
ళి యొకదండబెనచినడుప। సవనకుండోద్భవశతకోటినియుతసే
నావీరులొకదండయై వెలువడ। నిజగర్భభవబలాన్వితసహస్రత్ర
యతనుజాతులొకచాయఁ ఘనతనరుగ। జగతీభయంకరచతురంగ
భూరులు సమవృత్తతనద్రమోలసండడింప। జంగమాద్రియనంగను
తుంగతగళ। తాంగమున సింహవక్త్రుండునందనడర। సకలవా
ద్యాగవంబులుజగమునడప। ఘోరపద్ముండు చివ్వకుఁజేగుటయు
ను॥ చ॥ దరహాసనంబుతోనతులితస్థిర వజ్రకలాపకాంతిమై। నె
రయసుపర్వసంఘములు నేర్పునఁగొల్వఁగ గంధమాదనా। ద్రిరమ
ణనెక్కి తత్కథకశృంగసముంచితమంటపోత్తమాం। తరహరిపీఠి
నుండిసునతన్ గుహుఁడారక సేనఁజూచుచున్॥ మహాస్రగ్ధర॥
నవవీరోత్తంసులన్ సైన్యపతులనిజసైన్యంబులన్ వేగఁడచ్చా। త్ర
వులన్ నిర్జింపఁబంపన్ బ్రచురలయపయోరాశినావాద్యభిఖ్యా। ద్రవ
మొప్పన్ గ్లివాగుద్యమునతనడగ దైత్యస్ఫూర్తైన్యముల్ భై। రవవృ
త్తింధాక ఘోరప్రబలిలయసౌరంభమైతోఁచెనంతన్॥ చ॥ హరిహరి
శైలమేఘనిచయంబులుదాఁకినమాడ్కి నేపుమై। హరిభటముఖ్యసా
మజశతాంగములయ్యరుసేనలన్ బర। స్వరమునుమార్కొనన్ ధ
రణిఁబర్వపరాగములద్రుమింగుటన్। బరముసుఖంబువానికిపుం

కజనాభునకబ్బెనయ్యెడఁ ॥ సీ ॥ ప్రళయకాలోగ్రుల పగిదిమా
ర్కొని పరబలలోకముల నేఁగలపువారు । కాలభైరవుల వైఖరిని
రంకుశవృత్తిఁ జరియించి రిపుసేనఁ జమపువారు । ఘోరంపుబలుమా
రితీరునను హ్వాంగియరిచమూతతి నెరియార్చువారు । కాలకూటం
బులలీల మైచెలరేగి గడి వైరిపురములఁ గాల్చువారు । నయిమిరు
దెరంగులందునుభయదవీర । వరులు దోర్బలశస్త్ర వైభవము మెఱ
యఁ । బోరుచోరక్తవేణిఁయుబ్బు మిగప్పె । నగణితములగునెట్టుల
ల్లాడెదివిని ॥ చ ॥ తురగఖురాఖ్యసీరములచున్నయిఁ జక్రములన్న
గుంటికల్ । వరధృతిపాశియుఁ రిపుబలవ్రజకుంజము లెల్లఁ గూల్చి
యుఁ । స్సురవినిరక్తనీరములనాన్చితయు మాంసముఖోరుపంకము
ల్ । నెరపియుబాణసస్యములనించెరథావళి రెండుసేనలఁ ॥
శా ॥ శుండాదండములఁ రథౌఘులభటస్తోమంబులఁ వా
జులఁ । జండస్ఫూర్తిని మేఘపాళులను బెల్చన్ నాటగా జిమ్మి
యుం । దుండఁ బూనినదివ్యయానములవిద్యుత్పాళి గంధర్వులఁ ।
దండిఁ నేలకుఁ దెచ్చి వక్రతలవేదండాళిచూపెఁ రహిఁ ॥ మ ॥
కరికుంభాళిఖురాత్తిఘాతముల వ్రక్కల్ జేసితన్మౌక్తికో । త్కర
ముఁ యుద్ధధరావధూటికిని వేడ్కన్ సేసప్రాల్ జేసినం । గర
సత్ఖోద్ధతి దేలుచున్ హరి సమక్రౌర్యంబు రెట్టింపఖేచరతన్ రెం
డుదెఱంగులందును దురంగంబుల్ నటించెన్ వెసన్ ॥ మ ॥ నలు
వొస్యందనపాళిమావులును బున్నాగంబులున్ వీరసం । కులమున్
ఘోరతరాశుగాహతుల చేఁ గూలెన్ రణక్షోణిపై । నలునాస్యం
దనపాళిమావులును బున్నాగంబులున్ వీరసం । కులమున్ ఘోర
తరాశుగాహతుల చేక్రోశీతలిన్ గూలెనాన్ ॥ సీ ॥ కరికళేబర
లూనధగణీరుహంబులుఁ దురంగ గాత్రంబులు గ్రాహసమితి । శిథి
లితరథవారపృథులనౌకావళి భటగాత్రజలచరప్రకరములును ।
చామరఛత్రభాస్వత్ఫేనఖండముల్ భవ్యహారాద్రిశైవాలపాళి ।
ఖండితముఖకరకమల బిసస్తోమమంబక బుద్బుదప్రచురకలన ।
బాణసంతానతృణములపారశస్త్ర । నికరసమిధలుకొల్లలై నెర

యుక్త। నీకపూరంబులొప్పనవ్వారి గాఁగ। వాహినులు బాతె
ఘోరమౌ బవరమందు ॥ క ॥ అల సంకులసమరంబున। బలయు
తుఁడైమత్తగజముపైఁ గొనికోపో। జ్జ్వలమూర్తి భానుకోపుఁడు। వి
లయసమయయమునిపగిదిఁ బేర్చె నయంతన్ ॥ తోమాల ॥ తూ
లుబల్ హారులు వ్రాలు మేల్ కరులు డాలుసాములనుదూలలై। గ్రా
లు తేరులును దేలు వీరులును పాలుమాలు రథికాళియున్। గాలుప్రో
లు కండుజాలు జాలునని ప్రేలఁ జేరుగణపాళిచ్చె। నేఁ నిండుశిలపా
లచందశరజాలముల్ బొదివెనాలమున్ ॥ అప్పుడు ॥ క ॥ హరిహరిక
రికరియువనీధరముపనీధరమునను గఁదాఁకెజటాంచ। త్కరవంశర
ధృతిమణీజూడు। పరుని ధరణీయునుదివియు వడవడవడఁకన్ ॥
మ ॥ హరిరావంబు గుణారవంబు తమకోపోమూపులన్ దూపు
లన్। గురినొంటొంటికి మున్నుబాఱఁగను నుగ్రుల్ వీరబాహు
తుపా। చరవర్యుల్ వడిఁబోరఁదచ్ఛరతతుల్ సాంద్రంబులై భూ
నభో। తరకీర్ణాశుగవృత్తిమూర్తి గనె వాఁదల్కొండెఁ జిత్రం
బుగన్ ॥ సీ ॥ ఒకవేళ దైత్యనాయకుఁడుబ్బ మునను పై వీరాద్రిపై
శరవృష్టి గురిసి। యొకవేళ వీరబాహుఁడు సింహగతిమీరు నసుర
భవాళిముక్తాళి దలిచి। యొకవేళ ఘోరపద్మకుమారుఁడ హిఁబో
లు గుహభటార్యమగవి గ్రహణ నెరసి। యొకవేళ రత్నజుండు కగా
రివలె నొప్పనగాహితాహినేత్రములఁ జెరిచె। ముటు సమత్వం
బులేర్పడనిరువురుగ్ర। శక్తిఁ బోరుచు దివ్యాస్త్రశస్త్రకోశ। ల
ముల నెఱయుచుమాయాబలములు నెఱయ ॥ నడరగెలుపోటము
లుబల్కటరిదియయ్యె ॥ గీ ॥ వీరుఁడుగ్రశరముసైవ వెఱచియసు
ర। విల్లుజారంగ విడనది వేగనిగుడి। యవలనిలిచిన శరభసహస్ర
వక్త్రు। నకవెనురుశూలధృడనణిజాన్వయుమొదవ ॥ గీ ॥ అసుర
చక్రపాలుం బీన్నచమోహనా। స్త్రమునఁ జిక్కె తాము తామె వీర
బాహుశంకఁ బోరివడి రితచ్ఛరముల। నటుమృదంగమూర్ఛనాయ
మొప్ప ॥ క ॥ సురవైరియుఘుణిసుతుఁడట। సురుమాయాశౌండ
శక్తినుజ్జ్వలధృతులై। హరులై గోత్రేశ్వరులై। స్వరితాచల

ధర్మ్మలగుచుంబోరిరిపోరన్ ॥ఉ॥ ఆయెడభానుకోపుఁడునునర్కుఁ
డుగ్రుంకుడునవ్వమాయవీ । రాయములన్ హరింపఁగదయాహామతి
నిచ్చినమాయయన్ శరం । బాయతముష్టి బూనితెలియన్ బడకన్
రహిన్వైచివీరునిన్ । బాయనితమ్ములన్ గమిదివారిధి వైచెనుదచ్ఛరం
బౌగిన్ ॥గీ॥ అదియురసిమోదమునఁదేలియసురుఁ డపుడు । పుంకిఁద
రలెనుధజ్జంబునకునులికి । భయముచేగవునడెలోకపాళియనఁ
గ । నడరెనిరులెల్లనెఱఁగియాశౌర్యజుండు ॥చ॥ ఎడిఘనున్మెఘు
టించునుతియింపగఁలోకక్షరావరోధమెం । దెదిఘనకీలియాహామన
మిదిద్ధవిహారము సల్పునెద్దిదా । సదమఁధామమైభుఃసజాతత
మోహఁజఁబాపునాప్రభా । స్పదముగుశక్తిచేగుహుఁడువాపెను
దానవమాయనయ్యెడన్ ॥చ॥ పొగులుచులేచివీరులునుభూతబ
లేశులుసైన్యవీరులున్ । జిగిదగనేసుశక్తినిభజించిమఁదంబునభా
నుకోపుని । న్నగడఁగజూడకన్ గుహుఁగనన్ జనుమంచునుఘోర
వాద్యముల్ । గగనతలంబుగూల్చుమణికాంతులుచీకటివాపను
గ్రతన్ ॥ఉ॥ రేవటకాననంబువడిరేఁగఁగఁదీవ్రతనాక్రమించున
ద్దావమనంగరుద్రబల తండముఃశూరపురంబుజుట్టినా । లావళిఁ
గాల్చిగోపురచయంబునడంచిగలంచి గాచుబల్ । దైవతవైరికో
టులనుదాత్తశరాహతిఁగూల్చునయ్యెడన్ ॥ఉ॥ శూరుఁడెఱింగి
వ్యాఘ్రముఖుసుస్థిర ఘోరనిశాటవీరవి । స్తారమువంపువారిపెలు
చన్ శలభంబులఁగూల్చుదావమో । నాకహిగ్మిటిసింహముఖుఁడ
వ్యయుదివ్యశరాగ్నినేర్చనా । రౌరయటంచుదేవని వహంబును
తెంచఁగనట్టివేళలన్ ॥క॥ ఆయాగ్రసునొక్కపరియెను । రైయెడ
రినవాఁడుమరియునడరడువెలచే । నాయెడనూష్ణపయోతు । న్యా
యంబుననేమిపలుకనంబురుహాక్షీ ॥ అంత ॥చ॥ హాలహాలకోటి
విక్రమసమగ్రతనిగ్రహమొప్పఁజేయుకీ । లలడరుపన్నిబాణమును
లావలదానికోసంగుమారుతో । జ్వాలశరముల్ మణిసుతుఁడువన్ని
నఁదఢ్ఛిఖిఖేటపత్తనం । బులనడఁగించుచక్రధరపుంఖనిరీక్షణవన్ని
బోచుచున్ ॥సీ॥ ఒకమూలరత్ననాయకసాలనికరాలయుకరాలతల

ఘంటలకునొసంగు । నొకవంక హర్మ్యవారకలాంకవికలంక సుక
రాంకనములనుజూరవుచ్చు । నొక చెంతఁ బారిఘోనకకాంతసుక
కాంత ప్రకటాంతరములమంటకలగించు । నొక చోట సౌధజాలక
వాటసుకవాట నికటాటనజ్వాలనిగుడఁజేయు । విస్ఫులింగాళివ
లనభావితతధూమ । ఘోరరేఖలఘనములసారెనెంపు । ఖలు
లుకయ్యెఁడఁగాలమై ప్రాగిగూలఁ । జేయుసురులీలమణిసుతాజిం
హాగములు ॥ చ ॥ బలిమి చెలంగఁగాఁ బ్రకృతి వహ్ని యటంచును
జేరియున్మహో । నలహాటి మేను గాలి భవనంబులకున్ వడి బాటిఘ
ల్లికా । నలములఁగాంచి ఘాటుమురు నాకపురోత్తములాగ్రిఁహాలు
చున్ । లలనవలంచ నోదన శిలాతనులింగవిమూఢ న్యాయుతన్ ॥
ఉ ॥ అంతకుదింతనొంది యసురాధిపు డంబుదసప్తకంబులన్ ।
వింత చెలంగఁ దద్విశిఖ విస్ఫుటవహ్నిసినాన్పఁ బంపన । త్యంతపరా
క్రమాఢ్యుఁడగు నప్పకుమారక వాళితక్షలం । బంతయు ద్రావె బాడ
బశరామలజిహ్వల ఘోరమూర్తియై ॥ ఉ ॥ ఆమెడశోక వారిధిభ
యంబున మున్గి హిరణ్యనాముఁడై । తేయుఁడు తఁ బ్రీఁ జేరి వినుతించి
నతించి పరాత్పరుఁ గను కాం। డాయుఁడు పణ్ముఖుండు తనియంత్రము
కంజము తౌనతాళికిన్ బాయక నాసవంబులన పారము గూర్చుట
దాన వేశ్వరా ॥ స్రగ్ధర ॥ మాయాస్త్రవ్యాప్తిపీడల్ మడిసిరసిన
యమ్మాటకుంభీఫులాక । న్యాయంబౌనంచు మోదంబటుకుదిగో
ననొనాటసతాక్కక తాళి । న్యాయంబొ వారు లీలాహవమునధృ
తి బెంపు దిమేమాటి యుండన్ । మాయాపమ్ఫూర్తిరాపున్ మల
గిబరపియమ్మాట నీపట్టి తెచ్చెన్ ॥ చ ॥ వలవదు మూర్ఛ బుద్ధిని మై
భవ సాంద్రుని జేసినట్టి యాహా । హాలహాల వైరినిన్ దుసుమ నంపెఁ
గుమారకుఁ డైనయిమ్మహా ప్రజ్వలునితఁడప్రమేయుఁడు విచారము
లేకనుదత్పదాంబుజంబులపయిన్ వ్రాలి దానవులఁ బ్రోవుము రాక్షస
వంశపావగా ॥ గీ ॥ అనియనేకవిధంబులనతులబుద్ధి గఱపియునుసుము
ఖుఁడుగానిగురునిమాని । ప్రళయవారిధికతి ప్రాయుబలము గూడి । వీ
రబాహుని దాఁ కెనవ్వీరవరుఁడు ॥ చ ॥ వరభుజశక్తి సున్నఘున బాణవి

భూతతిహతశక్తిలక్ష్యశు । ద్ధిరమణ తేదువీరికిహతింపుడటంచునసౌ
నగొల్పె నా । శరవరుజిహ్వామాటువడసాయక మొందడరించెవీరుఁ
డుఁడా । దిరముఁననంతరఁగుత్సితయతిస్ఫుటమృగ్ఘనఖాండవానసా ।
చ ॥ రణమునవీరబాహుఁడుహిరణ్యుఁడునంజబుమిత్రశాత్రవా । భ
వగరకాండసంఘములబల్వడిఁగర్బురభూతకాండము । ద్దనముఁలో
వర్చిపోరగమదంబుడిబోయిబయోధరాళిడా । గిరిజకశౌశిరూ
లముసిఁగెనపసరాశిని శౌటుఁడయ్యెడన్ ॥ చ ॥ అరువదినాల్గువే
లదనుజాతిబలాధిపులన్నికోట్లని । జ్ఞరరిపులుఁ దనన్ బొదివి రా
వడినగ్నిముఖుండుశౌర్యభీ । కరుఁడుహిరణ్యనాశమునకై యడ
లందెడితంద్రిఁదేర్చిదాఁ । శరభసపూర్ణుఁడై పసులఁగేరడమాదు
షువీరబాహుని ॥ చ ॥ వడితొలివానవేళహరి ఘాతనణంచెను
వీరుఁడయ్యెడన్ । బిడుగులబోలదివ్యశరబృందముకార్ముకమింద్ర
చాపమై । యడరగుణారవంబుసముదంచితగర్జ గ బాణదీధితుల్ ।
పొడవొడిమించుటై నెరయఁబొల్పగసైన్యపరాగజాలముల్ ॥ వ ॥
అప్పుడప్పుణ్యజనపుంగవుండు ॥ సీ ॥ లయరుద్రుఁడనశౌర్యమయుఁ
డై స్ఫురత్ప్రాలనయనాగ్నియొకమూలబయలువుచ్చ । విలయా
శుగమనను జ్వాలుఁడైమహాహార్యశిఖరాళి నొకవంకఁజెదరఁజే
యుఁ । బ్రళయకాళియనన నుగ్రస్ఫూర్తిమీరుచే తాలాలినొకచెంతఁ
దోలియార్చు । కుయమూర్త్యుఁడనఁజండకరకాండశక్తినగ్నిజ్వాల
లొకమూలనెరయఁజేయుఁ । గడఁగికల్పాంత ఘనముఁనా గనుపి
డుగుల । నొక్కచోటనురియు హాయలెక్కఁజేసె । భూతవర్య
లరుద్రుల భీతిఁబరపు । ననుహుఁడలరాత్రివిధిరాత్రియనగవోప ॥
మ ॥ గగనంబెల్లను నాక్రమించు ఘనపక్షస్ఫూర్తి గోత్రావ
ళిన్ । సొగియన్ జేకొని మ్రింగనోపుఘన చంచుస్ఫూర్తియుఁగ
ల్గికో । పగుభేరుండమునాఁగఁదోఁచిపయిదాయన్ వీర బాహుం
డుద । క్కగవీరావళిఁబట్టిరాజతన గాగ్రంబందువేసుంచిరాన్ ।
పంచచామరము ॥ అమందశౌర్యధైర్యవీర్యహారివీరబాహుఁడున్ ।
కుమారసాయకంబువైవఁగూల్చెనగ్నివక్త్రుము । గ్రమాగ్రహోత్సుకై

సహారిఁ దక్క వారిఁ ద్రెళ్చివి|క్రమంబు మీరఁ దెల్చె వీరకాండముల
శరేంద్రముల ॥ క ॥ ఖలవిలయము గను గొనను | జ్వలగతమై వె
డలుగతినభంగురవీరా | వళి కాకసమెత్తెడిః | స్థులనీ రాజనముగ
తిని దోఁచెరవియుటల ॥ ఉ ॥ అన్నలపాటుఁదాఁ ద్రిమ్మదినాఁడిన
కొండలపాటుఁజూడకే | ర్యోన్నతిమీఁ శూరసుతు లుగ్రమతు
ల్ త్రిసహస్రవీరులు | ద్యున్నదభోజికోటులు మహారథముఖ్యు
లపార్థసైనికుల్ | వన్నిసహాయులైన నవ వచ్చిగణావళి దాఁకెక్రూ
రతల ॥ సీ ॥ మమునొత్తుటలుగన్న మిమునొత్తుగుహ మూఁత తమి
నొత్తుఁడతనిపదంబులనిన | మమువంచుటలుగన్న మిమువంచుమునీ
సూతిశలవంచుడతనియంఘ్రులనిలటులని| మముదీసుటలుగన్న మిము
దీడు వీపుండుచ సదీశుఁ డాతని చరణములని | మముపట్టుటలుగన్న
మిముపట్టుగుణపతి లలిపట్టుడతనియంజలనిఁకనని | తెలుపనరిచె
డివంగెడిబలికెడిమని | వట్టువడిమొడిననవోష్ఠపంకజముల | విం
జ్ఞానాథులతఁరాఁవులవిబుధవైరు | లాత్రవంచిదోడిగివట్టియుగ్రులగు
చు ॥ చ ॥ హతులుబడల్పడఁగ రథచయంబు వెరల వడఁభూతదుస్త్రే
రా | జ్వాలలుదిసుగ్ పడఁగ విబుధవారము జేఁదృఢగంధవిస్ఫుర |
త్కరులు నెగుల్ పడఁగ శిత కాండసిరంపశవర్గమాశకే | శ్వేదుల
డరిఁ పఁబాతెరణ సంస్థలి లోరుధిర ప్రవాహముల్ ॥ క ॥ కలిత
సువర్ణకశూలో | జ్వలతలగిలుబాడిమృత్యుసౌరంభముబో | కల
బెట్టుగుహుఁడొసంగిన | విలసితవజ్రాస్త్రము పౌత్రము విజయుఁడుదొ
డుగఁ ॥ సీ ॥ మూరిమునంగినతీరునమొకదండ డడిఖండలయిపండఁ
బడినవారుఁగీ లెడపిన జంత్రజాలాభ మొకచాయ తలగోయఁబడి
దాయఁదలఁచువారుఁ | బటములవ్రాసినపగిది గానొకకైవఁదమ
జీవములు వ్రావనమరువారు | నతివసంతములాడినటువలెమొక
చెంగటగనంగరుధిరాంగఁగనువారు | నైసరోరుహహితబింబ
మడలఁగాలు | వుఁబడఁగాలిని వ్యోమపురప్రవేశ | నాదనులునొ
బలములునమందకేని | సమరధరనేగు లేకతచ్ఛరమువలన ॥ ఉ ॥
అత్తఱిధర్మకోపనము ఖాసురనాయకమంత్రిపుంగవుల్ | తత్త

రమెత్తదిగ్గజకదంబము నెక్కియు దాత్తసైనికం । ద్రోత్తమపుంబి
ఘోరబకరథోగ్రవిహారము లిద్ధవాద్యముల్ । మొత్తము గాఁగ వాఁ
కిరల భూతబలంబును వారె మర్చుచున్ ॥ సీ ॥ వరభల్లములు పె
ల్లడరవిల్లవనినొల్ల బడఁ గల్లడిలు నల్లభటచయంబు । స్ఫుటకాండము
లకాండములు మొండగుచుఁ జెండ వడిఖండలగు కొండ వారములు
ను । ఘనకంకణములతాంతగతిఁ వఁతలిడవింత గనలంతఁ బహు కాంత
కరిసులఁబు । విమలక్రకచవిక్రమనువక్రతలు గాక్రమతఁ జక్రము
వఁబహునుతగథములు । డొల్లుశిరములు మునియ్యలై త్రెళ్లుకరము । ల
య్యైనుద్దండపుణిసమూరాగ్రగణ్య । శూరపద్మాసురామాత్య
ఘోరతరవి । హారసంగరముఖిలాండవాగముడల ॥ చ ॥ విడివడివీ
రబాహుముఖ వీరులు దానవరాజమంత్రులన్ । గమువడిదాఁకవార
లునఖండపరాక్రమమూర్తిఁ బోరున । పృథుశరధుర్యవృత్తి ఘనపుం
జము గోధరవృత్తి సూర్యుఁడున్ । జడధులు కాండరాశితయు సత్య
ము గాఁగని యొన్ స్థిరస్థితిన్ ॥ ఉ ॥ రత్నవధూసుమారుబుభరంబు
గఁబోరుచునంతకంతకున్ । నూత్నపరాక్రమంబులుగ నుంగొను
చున్ సురవైరిమంత్రులన్ । యత్నమెలర్పఁ ద్రుంచిన జగావళిబాసి
ధరిత్రిఁ ద్రావాలిరో । ప్రత్నగుణాఢ్యశైలశిఖ రాళిశిలల్ వడిఁ గూలునై
ఖరిన్ ॥ క ॥ ఆదిత్యానుజముగణము । చేదవులునశౌచకంబు చేవిడవ
డనా । నాదిత్యుఁడు వననిధినపు । డాదరమునఁ గ్రుంకి వచ్చె నమ
లాంశుకుఁడై ॥ అప్పుడు ॥ సీ ॥ తనపట్టిచలపట్టిఘన శౌర్యమనివా
ర్యగతి మీరనొక యోరగ దిశింపుడువఁ । దనతమ్ముఁ డెపఁగమ్ముకొను
కోపమునురూపమును గాంచనొకయంచమెనసినడువఁ । దనమూ
లబలజాల మనిలోకములవీఁకఁ గనిద్రింగ నొకచెంగటను జెలం
గఁ । దనమిత్రతతిగోత్ర ధరకోటియనమేటి రుజబండనొకదండ
రొప్పియుడర । బడబదావలయాంబుధి ప్రళయజలద । యుత్తమైవ
చ్చు హాలాహలోరుచండ । విభవములలారఁ దేరెక్కి వెడలెనసకి ।
శూరపద్మాసురుఁడు తూర్యవారమెసఁగ ॥ మ ॥ ధరణీచక్రముగూ
లనిట్లడరి దైత్యస్తోమము క్కక్కసం । గరభూమిన్ వరవర్త్రినా

శ్రమునన రక్షస్స్వామి భూకర్ణికా । వరముగా మిత్రవితాన కే
సరము భిభ్యద్వాహానీ సస్థళో । త్కరముగా శూరమగాళ
ముగా గలుగఁబన్న వ్యూహమై నిల్చెనఁగా ॥ చ ॥ అతులాయ
త్తవిభూతి దైత్యులకుముల్లెపన్ని కొల్పివ్వను । ధృతిభూతప్రకరం
బురుప్రబలముగా డాఁకెఁగా ధరాధూళియుగా । గృతకక్షోణికిభ
ద్రవాళిమణులై కీలాలదంబుల్ కుసు । త్రత్రియై వీరయశఃపరాక్ర
మములుద్భృత్ప్రవంతాచిగాఁగా ॥ మ ॥ ధరకెంధూళినభోనదిఁగా
జలధులఁగా దానెల్ల జేయంగఁద । త్వరిపూర్ణత్వముమాపునయ్యా
భయశుంభత్తై స్వన్యశస్త్రాస్త్రభీ । కరఘాతంబులనుబ్బరక్తజల
ధుల్ గన్పట్టెనందున్నరు । త్వరిధూతోరుకణాళిచెమ్మయయిదో
పఁగా దత్ప్రవత్యంగబుధుల్ ॥ ఉ ॥ అత్తఱివీరబాహుఁడుమహోగ్ర
హామూర్తివహించి వేడ్కమై । మత్తగజంబుఁదాకుఁహరిమాడ్కి
నిశూరునిదాఁకిదివ్యబా । ణోత్తమశక్తిబల్ పిడుగు నొప్పిదముగా
గనిమీఱితక్కువా । రుత్తలనుండ మొగ్గరము నొక్కటిజొచ్చెసురు
ల్ నుతింపఁగా ॥ వ ॥ ఇట్లుమణిపుత్రుండుగ్రరసోల్లసితమూర్తియైనా
నాదళంబులు చెదర చక్రవ్రాతంబు బెదరన కాలవలాహకంబుపగి
దింప్రళయసమయభీమకరణి- శరవర్షంబునంబకవహ్నిజ్వాలలును-
నిండింపఁగూలుకరులునుద్రావాలు హయులును విరుగు తేరులునునొరు
గువీరులునునైభ్రమించునమ్మహావ్యూహంబున - మిట్టిపడి - వీరా
గ్రజుశక్తిచేనొచ్చిమరియుదాఁకి - తదాగ్నేయాస్త్రంబునసోలి- పె
డుగడచినతోడనెకొరవిదాఁకిన వానిపగిదియై - దోలఁగుసింహ
వక్త్రునిగడచి కొండలుకర్బుర పతులక్కఱువిందనందనుంబొడు
వుటగుండ్లు మునింగిబెండ్లుదేలి నట్లయిన విజృంభించి - మెయి
వెంచియతండు - మెఱుంగుమెఱసిన తెఱంగునఁ గొఱవి త్రి
ప్పినవెరవున - నింద్రజాలంబుజూపిన చందంబున నిజస్యందనం
బుతో నెందుజూడినం దానయై యంకటికన్నిరూపులై యొకిక దే
రిచూడరాకమూకలకుటికిచీ కాకు జేయుచు - మొనలనురుమాడి
త్రోయుచు - నావరణంబులఁబీనుంగు పెంటలచేయుచు :

నెదురువారిఁదలలుగోయుచుఁ బారువారిఁ బాయుచు - రండురం
డనియెలుంగెత్తి గూయుచు - కరంబెత్తి వ్రేయుచు - లీలావహస్ఫూ
ర్తిగలవీరమణిగాన - దానవద్విరద భంజనంబును - మహామర
హితఫాలుండగు ఫణిభవుండుగాన - పరజీవహారణంబును - స
హాయాసంబునసల్పుచు - గళవీథులుగడిచి కేసరంబులనొడిచి -
కీర్ణికఁ జేరంజనునవసరంబున ॥ ఉ ॥ ఒంటరిగాఁగవచ్చితివెయొ
ప్పనసీధృతియెన్నరమ్ము నా । వింటిబలమ్ము జూతువని వేగమ తేరటు
దోలఁబంచిము । క్రూరటికుమారుఁడాఁ గెంగినుకన్ బలుదీడుచు భా
నుకోపుఁడా । దంటయువానిడాయుడు మదావళయుద్ధముబో
లెపోరటన్ ॥ చ ॥ రయమునభానుకోపుఁడమరప్రభుశస్త్రము
బోలునమ్ములన్ । హయములసూతునిన్ దునిమియార్చినభీకరఖ
డ్గము త్రిప్పి । స్మయగతివీరబాహుఁడలమానిసితిండిరథంబు జేరిని । శ్చ
యమతిసూతుఁదున్మి సిగఁబట్టుకఁ ద్రుంచెనరాశిమస్తముల్ ॥ గీ ॥
ద్రుంచిపొలిపోనిమదమునమించిశిరము । కేలగొని వేమరలువానివా
లియాగి । సింహముఖనందనశతంబుసింహవిక్ర । మమునశరవర్ష
ములముంచిమారుకొనుడు ॥ శా ॥ విద్యుద్వల్లరితోడిబల్ పిడు
గునాఁ వీరుండు ఖడ్గంబుతో । నుద్యద్విక్రమమూర్తి రేచి సుగభిద్వోర్ధృధు
ల్ భయంబందఁద । న్మాద్యత్స్యందనపాళిపైకుఱుకుచున్ మస్తాళి
స వ్యగ్రయ । శ్రావ్యత్వుండయిచెండెనిర్జరప్రసూనాసారము
ల్ వర్షింగన్ ॥ గీ ॥ ఇటులసింహాస్యనందనచ్ఛటవధించి । భానుకో
పునిశరముచేపట్టివీర । కందుకంబాడికొనుచుమొగ్గరమువాసి ।
హరజునకుపాయనమువట్టెనశ్వసుతుఁడు ॥ క ॥ సురరక్షితపెంపూర్వా
షము । గరుడుఁడుగొనిచ్చుబిసువుగాదీడీని । గ్ఘరవిక్రమమున
కనిసుర । వరులుబొగడమునలెవీరబాహుఁడవలా ॥ అప్పుడు ॥ చ ॥
పుటపుటనైనిజాత్మజులపుంజములంజము ప్రోలికన్పిచి । స్ఫుటమ
తిఁబోవగాంచియురుభూరితరోద్ధతి సింహవక్త్రుఁడు । ధ్భటభయ
కంపనన్ మరలు వాహినులన్ బురికొల్పి ఘోరరసు । కుక్కుటములనం
బకవళులుగుర్యమణీసుతుఁడాఁకెదాఁకినన్ ॥ ॥ సీ ॥ కాలమృ

త్ర్యసహాస్రకాళిముల్ దూరుసారంగారిముఖసహస్రములగాం
చి (కాలదండస్ఫురత్క్రౌర్యముల్ గనుసశస్త్రభుజాద్విశతకదశం
బుఁ జూచి | కాలకూటాఖండగరిమంబుదురుసరౌద్రస్ఫారరసవ
త్స్వరంబు నెదిరి | కాలపాశవిశేషకలననవ్వుచునగ్నికణముల
నుమియువీక్షణములరసి | బడబసంవృతదవకీలపగిది మెఱయు | బా
డబసహస్రపంతంత్రభవ్యరథము | గని యిదేసింహవక్త్రుండుగదిసె
ననుచు | భయముమైసర్వభూతముల్ పఱువులెత్తె || ఉ || అప్పుడువీ
రబాహుఁడు నిజానుజులున్ గణనాథముఖ్యులున్ | గుప్పలుగూ
డి ధైర్యరమగూరగజంగమనీలశైలముల్ | దుష్టమదుల్ప్రదాఁకుబల
ధూర్వహశిల్పికులంబుబోలుచున్ | గప్పిరిబాణటంకములగంధగ
జాంతకపాళిపైవడిన్ || మ || నవవీరేంద్రులురుద్రనాథులుననూ
నస్థైర్యదుర్వారులై | దివిజారాతిపయిన్ దగన్ నెరపునుద్దీప్తాస్త్ర
ముల్ తన్మహో | గ్రపటంబందళిపఙ్క్తినాఁదనరెదక్షుస్త్రీసమమో
హాహామణీ | భవపుత్రాస్త్రతతుల్ శిలీముఖములౌ భావింపనం
చెన్నఁగన్ || చ || మఱియునుదారరౌద్రమహీమల్ దగవీరముఖు
ల్ గడంగిచె | చ్చెరనురుదివ్యబాణములు జేకొని నింపఁగఁదచ్ఛ
రాళియు | క్రూరహరివక్త్రగాత్రములయందఱి నాటిచెలంగెనేమ
పైఁ | బెరిగినకంటకంబులనభీతిసురావళిపెచ్చలించఁగన్ || ఉ ||
మానిసితిండి చేమరగిమూకివారముకాటుకోడియే | పూనిచె
లంగుబెబ్బులి సమున్నతివీరగణేశబాణసం | తానవిఘాతముల్ బె
రుగదానవుఁడేపున వేయువిండులన్ | బూనియొనర్చునానిరుతి
భూతములన్ దలకించెనయ్యెడన్ || సీ || చక్రపాదస్థితాశ్మకుమా
రవారనీహారఘోరస్ఫారసౌరభ్యములు | రౌద్రతానిర్నిద్రరుద్ర
శస్త్రధ్వాంతసంతానదావాగ్నిసంముఖములు | గణనాథధిక్కృ
తగంధసింధురబృందజంగమహాస్మాధరశంబరములు | పూర్వయుద్ధ
క్రాంతపూర్వగీర్వాణసస్యచ్ఛాయదవికాలజలధరములు | శర
జచతురంగమృగకులహరివరములు | సురవిలోకనబంభరోత్కర
కనకకము | లైనిసుడసాగెసింహవక్త్రాశుగాస | ముక్తదండాభశర

కాండభూరులవుడు ॥ చ ॥ విలయవలాహకంబనఁగ విక్రమదుర్ధ
ముఁడాశరుండువి । చ్చలవిడికాండవర్గమున సర్వగణావళిఁదేలఁ
జేయుచున్ । సెలలనుదివ్యబాణములచేకొనిరొప్పుచునుక్కడంచు
చున్ । గలయజరించెమందరముకై వడిసైన్యపయోధిలోపలన్ ॥
మ ॥ నవవీరుల్ మదిషణ్ముఖున్ నిలిపి సంధానంబుమోక్షంబు
క । న్నవకుం దోఁపఁగ నాకదివ్య శరసంఘంబుల్ వడిన్ గప్పు
చున్ । దివిజారాతినిజుట్టుకెన్ననఁగ నాఁ ధీరంబుక్షీరాబ్ధియం ।
దువడిన్ విభ్రమణంబొనర్చుగిరినాల్ దోఃపన్ మహోగ్రస్థితిన్ ॥
సీ ॥ తొమ్మిదితొమ్మిదియమ్ములవాణిపుత్ర నవకంబు కేతుదండము
లనుసుమ । పదియాఱుపదియాఱు ప్రదరంబులావీరవరులసార
థులనువడివధింప । రెండురెండుద్దండకాండంబులావీర పురుషో
త్తములచాపములహతింప । నిరువదియిరువదిశరవరంబులువారి
బలతురంగచతుష్కములనుగూల్ప । నాల్గునాలుగుబాణగణంబు
వారి । మకుటములద్రుంపనొకపాశమకటవారిఁ । గట్టవెయికా
ర్ముకంబులొక్కటనెవంచి । వెయిశరములేసిదనుజుండుపేర్చియా
ర్చె ॥ ఉ ॥ అంతటభిల్లజాలకచయంబులద్రుంచి చెలంగుపుండరీ ।
కాంతకడింభకంబులన నశ్మకుమారులుదైత్యపాశమా । వంతలు
గాఁగఁజెండుచుర యంబునదండములెత్తియొత్తిక । ల్పాంతకవై
రులల్లుదనుజాధముఁడాఁకిసురుల్ నుతింపఁగన్ ॥ ఉ ॥ అంతితలీ
లనాహరిస హస్రము సూతశతంబుద్రుంచివి । స్ఫంచినిశాట
రాజుభుజ పీఠులుగ్రక్కదలంగవీకలం । ఘించికిరీటముల్ డులిచి
కేవలశక్తిఁదనీయఫాలముల్ । చించుచునొచ్చియార్చె సురశే
ఖరవీరులమీఁదియల్కతోన్ ॥ చ ॥ కరములుసాఁచివీరనవకంబును
నొక్కటబట్టిఘోరభీ । కరతరపాశపాళులను గట్టినిజాగ్రజుచెం
తవెట్టిమం । దగిరిబోలెషణ్ముఖుని దండునదండముబూని ఘో
టకో । త్కరకరివాగముల్ ధరణిదార్చుచునార్చె సురారియేపు
నన్ ॥ మ ॥ విలయాంభోధరగర్జనంబనఁగఁ దద్వీరారవంబీశభూ ।
బలసంఘంబులమూర్ఛవుచ్చి దిశలన్ బల్మిన్ ప్రతిధ్వానముల్ ।

వెలయఁగ జేసినఁ దద్రవంబు వినుచుఁ వేల్పుల్ దగఁ విన్నవిం।
పలసచ్చాపేర్శ్వర సాభిరాముఁడయి షడ్వక్త్రుండు తీవ్రంబునన్॥
సీ॥ హరిదంగనోత్కృష్ట వరసుమగుచ్ఛశం కాకృద్ధరాధర కాం
డమగుచు। శౌర్యతాళీకహతాంచతాక్రంస్యతాళీకృ తేలాహరి
పదంతగాళమగుచు। సురలోకవర్షితసుమవర్షధీరృద బ్దాసీకక
రకావయంబులగుచు। దేవతాహతసుభేరీవరాభధ్వనితగుహో
త్రకులనగతండమగుచుఁ। బతుపింఛానిలంబులుబరగరత్న। చాప
విద్యుద్ధృతాబ్జింబుజాడనెగడు। నీలకంధర మైయొప్పనిర్జరేంద్రు।
నెక్కిహరిముఖుఁడాఁడాఁకెనుక్కు మీరి॥ చ॥ ఇటుపదుఁడాఁకు
నాతనినిరీక్షణమాలిక లెందుఁబర్వను। ద్భటగతి లేవిరుద్రులుసబా
శకులంబెడబాయవీరులుఁ। జటులరయంబు మైఁబొది విశాత్రవు
నెమ్మెయికొండనెక్కలా। గటువడి నెక్కెమస్తకరకాండసలంబు
లుడుల్చిరేపునన్॥ చ॥ హతకరమస్తకాళిమరియద్భుతలీలజనిం
పనొప్పయా। దితిభవమాళివారలనుదీప్తబలంబునఁబట్టిపట్టియు।
ద్ధతిఁబృషదంశకంబు మళకావళినొక్కటమెక్కవైఖరిన్। గతిప
యికాష్టమాత్రమునగైకొనియందఱు మెక్కియార్చినన్॥ చ॥ ద
రహాసనంబుతో గుహుఁడు దానవుఁజూచి కరాశుగాసనం। దు
రుగుణమెక్కఁజేసి విశిఖోత్తమముల్ నిగుడింపమాటికిన్। ఖరుఁ
డెడలేక లేక విశిఖత్వముఁ బొందుచుఁ బోరెనబ్బురం। బరిదియటంచు
దేవనివహంబు భ్రమించి నుతించుచుండఁగన్॥ సీ॥ మణికార్ముక
సహస్రమహితుఁడై శరవృష్టినిగుడించియార్చుచు నెగడువాని।
దురిన్నరీత్యుగ్రప్రభాతులితుఁడై కరదండసాహస్రముల కవ్విజదుపు
వాని। నతిమహాబలరమాపితధుఁడై కఠినపరాగవారమ్ము వైచిగేలి
గువానిఁ। గాలకూటాకారకలితుఁడై ప్రబల హేతికదంబకముల వైచి తే
గడువాని। సింహవక్త్రునిక్రమమునశివసుతుండు। ఘోరహరియనఁద
గుమనసీంరరత్న। మనహరుండన నెమరించియస్త్రశస్త్ర। కౌశలంబున
నడఁచిశంఖంబునొత్తె॥ చ॥ మరియునరాశిరేఁగిబలుమాయలొనర్చి
నదివ్యబాణముల్। బరిపిన పెక్కునేర్పులనుబన్నినమాటికినుక్కడంచి

యు। క్రూరఁబలువాఱుమస్తకచయంబులఁదుల్చుచుమూర్ఛవుచ్చెఁ
దా। నరిమురికొండదిం ద్వనుజనాధివరుండడలించుపోలిక౯ ॥గీ॥
ఇటువిసోదంబుగా జగదీశ్వరుండు। దనుజుతోఁబోరుచునుగట్టి
మొనలయాబ్ధి। పగిదిఁదనుదాఁకవచ్చుటనగుచునరసి। కరసుద
ర్శనమూ సేనగరచఁబనుప॥ సీ॥ అరదంబులనుగాల్చి శగదంబులను
బోల్చి గడఁగుమత్తగజేంద్రఘటలఁగూల్చి। తురగంబులనుద్రుంచి
యురగంబులనమించి నెరయువీరాయుధోత్కరమునొంచి। రథికవ్ర
జముద్రెవ్వి యధికవ్రజముగెల్చి యలరుదివ్యాస్త్రముల పేరలుక రాల్చి।
గొడుగులగమిద్రుంచిపడగులగమినొంచితగు దైత్యవీరులధరకడఁ
చి। శూరపద్మునిమంత్రులపేరుజెటిచి। సరివిహారివక్త్రుచెంత
యోజనముదాఁక। ధరణిశూన్యంబుగావించిదరలిచక్ర। మమ
రసైన్యేశ్వరునికరమందునిలచె॥ ఉ॥ అంతట సేదదేరియసురా
రిమహోరివిదారితాత్మసే। నాంతముగాంచిమించిసముదంచితధై
ర్యముక్రౌర్యమొప్పఁగ। ర్భాంతరవాసులౌగుహబలాధిపులేగఁబ
రిభ్రమించుచు౯। గ్రంతులువైచుచు౯ గుహాంకరంబులఁబట్టఁగన
ప్పళించిన౯॥ గీ॥ త్రిపురములమీఁదఁబర్వునత్రినయనాళి। కేకి
వాహ్యయనంగనయ్యాశసుతుని। శయనలినముక్తమైయాదిశ
క్తి। యైనవరశక్తిభువనంబులడలవెడలి ॥ చ ॥ స్ఫుటతరశైలకం
ధరముసొచ్చుమహాశనిపోల్కి విక్రమోద్భటుఁడగుసింహవక్త్రున
నతంబగుజత్రువునాటజీవముల్। గుటికలుగాఁగ గ్రోలిసురకోటి
యుదేతడజేసెశక్తియై। చ్చటననివిభ్రమింప నొకజాముకునంగము
గాడివెల్వడె౯॥ గీ॥ పూర్వగిరిఁబాసివెలువడుపుండరీక। మి
త్రుగతిరక్తశిక్తతమించిగుహుని। శక్తిసురవైరిగాత్రంబుసరవి
వెడల। నీలగిరియననతఁడును నేలగూలె॥ గీ॥ శక్తిజొచ్చియు వె
డలినజాడలందు। గిరిగుహలబాసివెలువడుహరులపగిది। రక్తచ
ర్చితదేహసంరంభమొదవ। వీరవరులెల్లవెలువడివెలిఁగిరపుడు॥
ఉ॥ శూరముఖోరుకాంతియును సూర్యుఁడు గ్రుంకఁదదీయశోక
వి। స్తారముతోనిరుల్ వొడువఁదన్నవబాష్పకణాళితోహిమా।

సారమువర్ణషణ్ముఖయశఃకళికాదులతోడఁజంద్రికల్ । మీరెసు
మారశౌర్యమనమిత్రుఁడు వేగనుదోఁచెనంతటన్ ॥ చ ॥ చెలులు
నుతమ్ములున్ సుతులు సేనలశేషము గాఁగఁగూలుటల్ । కలనికో
కండనిల్చుటలుగన్గొనిశూరుఁడుమూలసైన్యముల్ । వెలువడఁజేసి
వీకనవవీరులరుద్రులఁదాఁకినిల్చినన్ । విలయసముద్రవాకమునవి
క్రమదుర్గమమునూర్తిమీఱుచున్ ॥ సీ॥ బహుముఖాశుగకాండపటలితో
జంగమగిరులవైఖరిఁబేర్చుధరణవడఁక । ఘనచిత్రవిగ్రహాకలనతో
విలయాబ్దవితతివైఖరియార్చవిన్నబడలఁ । ప్రబలహేతికదంబ
పాళితోనురుహలాహలమూర్ఛలను బేర్చి జలధులింక । దుర్నిరీక్షో
ష్ణమహాతుహినతరదవవహ్నులనఁగ నెల్లెడఁ బేర్చెవనులుగాల । లెక్కల
కుమిక్కిలై మేటిరక్కసిగమి । యుక్కుమైనిక్కియొక్కటఁగ్రిక్క
రియుచుఁ । బెక్కుటెక్కులయానంబు లెక్కకారు । కొనుచునమవ
షమబ్బునాదనరిడాసి ॥ మ॥ అతులధ్వానమొనర్చుచుగ్రకగకాం
డాఘాతముల్ బర్వను । స్థిరసింహంబులమీఁదఁదాఁకుమదవత్సం
ఘేభము స్తోమసాంద్యతలోష్ణన్ గణనాథవాహనులఁజయ్యన్ డా
సినన్గాడెనా । దితిజాధీశ్వరఘోరమూలబలముల్ దిక్కుల్ ప్రభుత్
ప్రోయఁగన్ ॥ ఉ ॥ వారికినీడఁబోకగణవల్లభులుగ్రతనుద్యుసాయ
కాసారము శైలపాళిఘనజాతము సుద్యుశరాళినాగపిస్ఫారక
తోరగాత్రములపైదొరగన్ ధృతిమాలియందఱున్ । బారిరిశక్తిభృ
ద్రథము పక్కఁగురక్కసులంటితాఁకఁగన్ ॥ చ ॥ అసురకులంబు పో
టుస్వబలావలి కొందలపాటుదేవతా । విసరముగన్నచేటుసు
రభిత్పతియార్చెడినీటుజూచియా । శసుతుఁడు లేఁత నవ్వుముఖ
సారస పాళినలంకరింపహా । స్తసరసిజంబులందు ఘనచాపము
లెత్తివిలాసవైఖరిన్ ॥ చ ॥ క్రమమునదివ్యబాణవిసరంబులఁగొం
డలనుగ్రచక్రవి । క్రమమునఁగొండలన్ దునిమి కాలవిళంబనమొం
చి మోహనా । స్త్రముధృతముష్టిఁబూనిఘనతన్ నిగుడించినభూరిభీ
కరా । ర్యమరుచిదేరి కోటితెగలైయలతూపనురాళిబర్వినన్ ॥ ఉ॥
ఖండారుషణ్ముఖాకృతులనొప్పఁగఁ గన్పడిపోరిపోరిడా । రొండొరు

చేతఁగూలిరతు లోగ్రత నేమనవచ్చునప్పుడు । ద్దండతప్రమోసేనాని
యుతదానవకోటులుగూలనొక్క మా । అండము ప్రమోయప్రమో
యుశంజాయుధఘంటముహుర్తయుగ్మముల్ ॥ ఉ ॥ నమ్మినసైన్య
కోటియుటునాశము బొందుటజూచియూరిలో । కొమ్ములుధక్క
రాక్షసుఁడు కుయ్యిడలేమియెటెంగిమించుధై । ర్యమ్ముడిపోవకన్
దలఁచి నంతటమాయయరుఁగుదేరదే । క్రిమ్మరి తేఁడుతల్లిక్కినిదె
ల్పెసమస్తబలాస్తనాశమున్ ॥ చ ॥ తెలిపినయవ్వఘాటియతధీ
రతమోసుతపాతకంబులి । ట్లలవడఁజేసె ధర్మమదియగ్నినదిన్
కచసేతునొనికన్ । దలఁపయిబారువేశియమితంబయి మూరెడు
బారెడైననే । మిలఘుతబొందకన్ గుహుని మేకొనిబోరుచుటం
చుఁదెల్పుచున్ ॥ మ ॥ మనసంకల్పితఖేటయానమునన ష్టాయా
శ్యదానెక్కివిస్మయనీయామితవేగవృత్తిజనితత్సంజీవనీశైలకూ।
టయుగంబొక్కటఁదెచ్చియుద్ధధరణిన్ గంజాస్త్రబింబంబుల । ట్లి
యువెల్గొందెడివానినుంచి కవిదత్తామేయ మంత్రంబునన్ ॥ ఉ ॥
ఘోరసుషుప్తిబాసినటుగూలిన సేనయుసింహవక్త్రుడున్ । గ్రూ
రులుఘానుకోపకముఖుల్ వడిలేచివిధూతయానవి । స్త్రారముమున్న
లేన్ దగను దగ్రతనెక్కి మహాట్టహాసవీ । రారవముల్ చెలంగఁ
గశివాత్మజుఁదాఁకఁగబ్రాహునయ్యెడన్ ॥ చ ॥ ఇదియసురారిమా
యయని యేఁగెడివారలుఁగావ్యవిక్కయి । ట్లొనవెనటంచునగడు
మననొడెడి వారునిశాటమాతయిం । పొడవఁగనోషధీవితతినూ
ల్కొనిలేపెనటంచుబాఱువా । రదరెడువారునైరియ మరావళి
రుద్రములు వీరనాథులున్ ॥ గీ ॥ కాండకాండంబులొక మాత్ర
గడడంగఁ । జేయఁగానోపుగుహు ప్రమోలమాయవన్న । ను
త్క్రియావళిసంశిద్ధినొందజాల । వనిదలంపకవిభ్రాంతి నడలెజగ
ము ॥ ఉ ॥ చిత్రముకాంతయీగతి సజీవతమీరనసర్వసేనలన్ ।
గోత్రపనందనుండుగయికొకని జానసఘాలసంలస । న్నేత్రమె
కింతవిప్పనెడనీరయియట్టులుగూడ లేక తచ్ఛాత్రవసేనమాసెనల
శైలశిఖాళియుగాలెమాయతోన్ ॥ గీ ॥ అంబుజాననవినుమశక్య

ముగగనము! తనకడల నెఱుఁగనిగతి తా నెఱుఁగఁడు! విభుఁడనన భ
ప్రసవమొందు వెలయదనినఁ! గలదె సర్వజ్ఞతకు హానిదలంచి చూడ॥
ఉ॥ అంతటనంతయుం గనిసు రారిశిరోమణిపుష్పకంబుపై!
నంతకవృత్తి నెక్కి యసురావళిచూపులు నేర్చుచుం దిశా! భ్యంత
రముల్ ప్రతుల్ మొరయ నార్చుచుఁ బైఁబడ లేతనవ్వుతోఁ! గం
తువిదారి నంమనుఁడు కాండ మొగిన్ నడిపించె నయ్యెడన్॥

## శూరపద్మాసురకుమారయుద్ధము॥

క॥ కరిహరిగిరిహరిధారా!ధరముం హరివిశదలీలఁ దాఁకిన
గతిదా! కిరిదనుజషణ్ముఖులనీ! రరుహాభవాండములు వడఁక రాజీ
వాక్షీ! వ॥ ఇవ్విధంబున మందాకినీనందన మాయానందనుల
మందస్థైర్యగాంభీర్య వీర్యంబు లెసంగఁ బ్రళయఘనాఘనంబుల
పగదియు దారసర్వతోముఖకాండంబుల గురిసి దుర్దినంబు లాపా
దించుచుఁ బ్రచండఘనాఘనంబుల కరణిఁ గరమండలాగ్ర పాం
డిత్యంబులఁ జూపి - ధరణి నడలింపుచుఁ బ్రచురఘనాఘన వైఖరి -
శతకోటిసాధనవిశేషప్రయోగంబుల సవిధధరాధరంబుల నురు
మాడుచు - నుద్దండపంచాస్యయుగళవిభవంబున - నంబకజ్వా
లాకలాపంబుల నభగపురంబుల నీరుజేయుచు - నుదాత్తపంచా
ననమిథునంబుల పగది - భీకరారావంబుల దిక్కరుల యుక్క-స్రు
క్క-పఱుచుచుఁ బోరు వెడషణ్ముఖుండు ఖండకౌశలంబున దనుజ
ధన్యతూణీరకేతన ఛత్రచామరంబులందు నిమిమొ నిమిషత్రాఁపు
లుగంబునఁ దిరంబున గ్రుచ్చిన నొచ్చియ సొప్పలదిండిసిప్పలుప్పతిల్లు
చూపులం గూడి మేపుగను తూపుల వేలొక్కయుక్కు వింటజంటిం
చి మ౽టకంటి దంటపయి బెట్టే సిన యట్టియద్దిట్టయుం బకట్టియలప
ట్టిధరవైవిగురివరలన సురకరంబనకరంబులరు శరంబును శరా
సనంబు నుంబడ నేసి శిరంబుల తాళఫలంబుల డులుపు పగిది డులిపి
న నదిమురియుమురియుఁ బోఁడచూప నమ్మనుజాశినమ్మికగలసాధన
మ్ముల మేటియగు దండంబు భుజాదండంబునం బూనిసుమారుపైపైవ
నదయాశక్తిసుతుశక్తిచే మొక్కబడుడు రక్కసుండు శూలి మొ

సంగిశూలంబు కేలంబట్టిగొట్టిన యద్దిట్టనెట్టనం బట్టి కొనుచు మిట్టిపడితొట్టగిలక నాజగజట్టిజగత్సంహారక బలానతంబగుపాశుపతంబుఁ బ్రయోగింపవేగంపు టుగువడినది యాఁగరంబునచేకొని యగ్నిభవుండార్చినఁ జెచ్చిన రోషావేశంబునదనుజుండు సాధనవైకల్యంబునలపోసి వాసి చెడకమాయాబలంబున చలంబునమింటి కెగసియదృశ్యుండై యరుణాకారంబునఁ బొడచూపుచుఁ బాషాణాగ్న్యశని నాగవృశ్చికసింహవ్యాఘ్రవర్గంబులుగురియ వియచ్చరసేనానాథుండు దారమారుతబాణంబునవారించె శూరుండుగండుమెయినరూపుండైకొండలతండంబులఁబెకలించిరువ్విన నవ్వుచునవ్వీరశిరోవతంసంబు దంభోళిసౌరంభంబుల-రూపుమాపె-నరాశిమృతసైన్యంబుల మరియు సజీవంబులగావించి నటులమాయవన్నిన-కుమారుఁడు-చూపులనేదహించె-వెండియుఖలుండు గండభేరుండచక్రవాళాది నానారూపంబులఁ బొడచూపిపోరినగాంగేయుండు చిఱునవ్వులనివారించె నిట్లు-నలయక-సొలయక-ద్వాదశాహోరాత్రంబులు పోరునప్పోరు-ధర్మకౌశలసాంద్రంబయ్యు పుణ్యజనభీకరంబై-సుగుణధ్వనివిశేషంబయ్యు కావ్యకళాదూరంబై మార్గణప్రచురంబయ్యు దానికాండభీషణంబై-యుదంకలసితంబయ్యు శూరపక్ష్మభయదావహంబై యొసంగెనా సమయంబున ||

మ || ఘటసర్వంబునుశక్తిమైనొడసి వీకన్ బట్టుపక్షీడ్సము | ఘటసత్వంబుబయల్ పడంగనపుడా ఫాలాక్షపుత్రుండువి | స్ఫుటలాస్యస్థితిదేలువాజిడిగియా శూరస్ఫుగత్క్రోశము | త్రుటశక్తిన్ పడఁబట్టియార్చ్ సురలోకంబుబ్బ మైనార్వంగన్ || సీ || తనవీక్షణార్చులతపనాశుశుక్షణి క్షణదేశకోటులుసంభవింపఁ | దనహాసకళికలవనజాక్షవాణీశవాస వశతములుద్భవముఁబొందఁ | దనవాక్చయంబులదండశూలారిశంబకదంబ భూరులేపట్లఁ బొడమఁ | దనరోమవితతులవన జజాండాకాశమేరు సహస్రముల్ మెలపుమాప | దానవాధమనీరూపతతులగంటి | నాదురూపంబు

గనుమనినాగవరము। చరణములరాచుగరుడునిచందమొందె। శూ
రపద్మాసురునిద్రొక్కిత్రొక్కఁబట్టె॥ మ॥ కరశక్తిన్ హరనందనుం
డు విశదోగ్రస్ఫూర్తిమైలోకభీ। కరతేజోమయుఁడై వెలంగిబలు
వీఁకన్ శూరపద్మారిపై। నిరుపాయుల్ వడఁజొచ్చినంతగనన
య్యోర్వన్ శూరపద్మారిసుం। దరమూర్తుల్ గుహుకేత నాశ్వములు
సుందన్ జెచ్చి దైత్యేంద్రుఁడున్ ॥ గీ ॥ ఇటులగుహశక్తితనమెయి
నెలమి రెండు। వాయలుగఁ జాపఁగుక్కుటాబ్జసఖమూర్తు। లగది
విజ్ఞానము ద్రలింపొందసిలిచి। నిర్జరారాతియతని వర్ణించఁదొడఁ
గె॥ హుశేనిరాగచరణద్వయవర్ణగర్భిత సీసమాలిక॥ నాకలో
కానందనాహరనందననాథ యాశ్రితచందనాపరాకు। శక్తిసం
భృతనతజనపోషణాసారసుగుణామేయభూషణపరాకు। సచ్చి
దానందవిశాలవిభీషణ సత్కృపాపాంగవిశదపరాకు। భాభూ
షణారామహేశ్వరవిభవా విమలోత్తమకారణహాపరాకు। ని
ర్మలగాత్రచిన్నత్రసన్మిత్రభుజంగవలరిపుకంజరపరాకు। భూతేశ
మానితబోధకశూరవిదారణకారణధనపరాకు। రవిచారణకృపాం
కురాస్మరకోటిమూర్తిసమధికకీర్తిరంపరాకు। సారసర్వామరసం
రక్షకవిప్రాణదాయక భువనానుదాపరాకు। భవ్యరూపయాశ్రి
తవ్రజపంజరామ। హేమమహాకనకచేలఘనావిలోల। వినుతశీ
లసముజ్జ్వలయనినుతించు। భాగ్యమును నాకొసంగు దేవబహుప
రాకు॥ ఆనందభైరవిరాగకీర్తనాగర్భితసీసము॥ రాజితసత్ప్రాక
గాజవారాసురరాజబ్రహ్మాండేశ్వరాకుమార। రాజధరాస్త్రా
బ్జరథరాజరాజ ముఖ్యనుతతేజావిజితాజదేవ। భూజాలసద్భూ
జతేజకారణవిగ్రహాజితవారణ దానవజయహర। ణతలార్కభ
వవారణగుహపూరణీరుజాపహ నిస్సరణమహామహావిచార।
దూరమారశతాకారవీరసార। నిత్యయనినిన్నుబొగడు నిర్నిద్ర
వుతుల। కచ్యుతత్వప్రజాపతిత్వాదిపదవు। లమలదాస్యతగానె
న్ననగుసతంబు॥ మ॥ అనివర్ణించికుమారనీస్మరణమొక్కైనన్ శు
భంబిచ్చునం। టనిజంబౌనినుమారిసోరియును వేడ్కన్ దేవతాపా

ళిక। బ్బని సేవార్థులసత్స్వరూపములసంపాదించితిఁగానకే।
తనవాహస్థితిఁ బూనియెప్పుడును జెంతన్ నిల్వఁగాఁ జేయవే॥
క॥ అనుచు వేడెడు కుక్కుటమును మయూరము। మునుపడగగాఁ
గహరిగాఁగఘనతనిలిపి। వహ్నిశక్రులమును బలెవరలఁ జేసి। సురు
లుజేజేయనుచు నార్వసొంపుగాంచి ॥ సీ॥ నవవీరరుద్రసంతానం
బులోకవంక భక్తిమీరఁగ బరాబరులొనర్ప। విష్ణువాగ్వర ముఖ్యవి
బుధాళి యొకచాయఘన మోదము హితులై వినుతి సేయ। రంభాతి
లోత్తమాప్రముఖులొక్కకురంగటను విలాసాప్తిన ర్తన మొనర్ప।
నారదాగస్త్యాదినాకర్షి వల్లభుల్ వేదోక్తరవములవినుతిసల్ప।సక
లవిధవాద్యరవములు సందడింప। గరుడగంధర్వకిన్నరుల్ విరులు
గురియ। రతిరమాముఖమహిళలారతులుద్రిప్ప। సేసజల్లశాం
తినిప్రవేశించెగుహుఁడు ॥ ఉ॥ నాకులబాధతోడభువనంబులబా
ధలువాపి దేవతా। నీకముగొల్వశాంతిపురనిర్మల గేహము జేరి
యున్నవా। డాకరుణాకరుండిఁక నవాంబురుహాంబకవిష్ణుము
ఖ్యులన్। దేకువమీఁగ గూడిచను దెంచునుస్వర్గము సేదదేర్పఁగన్॥
క॥ అనిమాయాముని శివజా। తునివిజయము వల్కవినిసతుల్ విస్మ
యవా। ర్ధినిదేలియాడి పొగడిరి। మునికులచంద్రుఁడతఁడంతము
డితమనమరియున్ ॥ సీ॥ అసహాయధుండనియనుటమాత్రమె కాని
యుగ్రాంబకాగ్నిచేనుర్విఁగూలె। నఖిలజగజ్జయుండనుటమాత్ర
మె కానిపాంధులపైఁదక్కఁబాఱడమ్ము। లసహాయశూరుఁడంచ
నుటమాత్రమె కానియిలమహాబలుఁడు లేకేగుటరిది। యతిరుచిరా
కారుఁడనుటమాత్రమె కానితనకంగసంగసుందరము లేదు। మురు
నకనిదూరునెవః సుందరవిభూతు। లెన్నఁగోలోకమాగుహుఁడెల్లి
నేట। వెన్నకుడికెంటఁబుట్టుటపేణిదెలుప।దనరుకన్నియ నేలునం
చనివచింప ॥ వ॥ అనిననమ్మందయానసందియమున మునిపతితోని
ట్లనియె ॥ ఉ॥ ముప్పదిమూడుకోట్ల సురముఖ్యులుమూర్తులులోక
లోకముల్। గుప్పగఁగూడిగొల్వబలకోటులగూడి చెలంగుసక్రం
దనుఁడే। చొప్పనమావధూటి దయఁజూచునునీతఁడమందశేల్లబో

తప్తానేమీవచస్సమితిఁదల్పఁగఁగొంగుపసిండిఁబోలదే ॥ చ ॥ అన
వినిమానీయానెచెలియా నిజమాడితివింతయేలను । తృనిశితమా
జపంబునను శూరకుమారునినిందదెచ్చెదన్ । గనుఁడనిమాయ
పుణ్యజపమ్ముగైకొని కొండొక సేపునిల్చి వే । కనుఁగవవిప్పిదిగ్విత
తిఁగన్గొనిరమ్యఖేలశయఁ చనన్ ॥ మ ॥ ఇదిసంఛింపగఁ గాలమం
చుసురసైన్యేశుండు కాంతారనీ । రదవారంబును పొహాత్పలా
ఘ్రుఁడనసీరంధ్రాపాపల్లీలస । త్పదనంబున్ వడివాసినిల్చె నెదుటన్
సంపూర్ణవీణారవా । స్పదగుంజత్పికబృంద మాగధకపిధ్వానంబు
లింపీనఁగన్ ॥ సీ ॥ తలిరుఁబ్రాయము వాని నెలమూరు నెలమూరు నెరు
మూరుపరచు మైపులుకువాని । వెలుగునవ్వులవానినలినమ్ము నలినము
న్మలినమ్ము సోగపెన్నసులవాని । దళుకుచెక్కులవానిగలయించుగల
యించుగలయించు సుధనించుపలుకువానిఁ । మొలకమీసలవానిగ
ఢుమించునిషుమించుగఢుమించు కాకపక్షములవాని । నీటుగల
వానిరత్నకిరీటకుండ । లోర్మికాకగకటక కేయూరహార । మేఖ
లాంగదనిక గాద్యమితకలాప । చకచకలవానినాజగజ్జానిగాంచి ॥
చ ॥ వినయభయభ్రమంబు లెదఁ బేరగద్దిగన లేచినిల్చి మా । నినులుప
చారముల్ సలిపినిర్మలపీఠము వెట్టమానిశో । భనజయసిద్ధిర స్తను
చుఁ బ్రస్తుతి జేయఁగవచ్చి పీఠికన్ । గనకనగంబు పైవిఘుని కైపడిబో
ల్చెఁగుమారుఁడయ్యెడన్ ॥ చ ॥ అనమితకాంతిసాంద్రుఁడగునా
రుచిశాలిని వేగలీలచేఁ । గనుకమలాంతరంగమునఁగ్రమ్మెరసాంచి
తగాగకందళం । బునుసపక్షండవాసనయుభూరితరోత్కళి కాళి
యంతన । ల్లన నెగడెన్ విరహోగతరళ స్థితులైతమిఁజూపు తెన్మెర
ల్ ॥ సీ ॥ ముఖసత్కళలఁగ్రోలిమును జీవములఁ బోలియును నతిలకా
ర్కనిగనినుతించు । పీతకర్ణాబ్జరసంబు వేనానియళిబోలియును నా
సికా హేమమానునుతించు । దరహాసముల నొంది తనరుకల్వలబో
లియునురు ఛియాతపంబునకనలరు । పీతాంబరచ్ఛవిపై తలంపిడి
శేళ్లబోలిసింహావలగ్నమునకు మెచ్చుఁ । గాంచనకలాపపిస్ఫూర్తి
సంచమించ । నెలమిఖంజనములఁ బోలియొదవువాలి । శంబరారి

యొసల్చి నజకగమండు। విభునినెమ్మేనంబుస్వనవ్వేలదిస్పృష్టి ॥ మ॥
ఘనసారంగవరానిమేషగతి తత్కాంతేక్షణుల్ కాంతయా। వ
వరాశ్వక్రమునం జరించుచును పైపైనీవరాలోకజా। లనవవ్యా
ప్తియొసంగం గ్రమ్మరియు హేలం దోడనే బారుమో। హనచం
చద్గుణధారియైన వలరాయండేవి రాదీయంగన ॥ గీ ॥ కమల
సాయకుం డయ్యోడగడంగితనకు। గలుగుసాధనములననిన్న కలి
యం జూపి। బాలచిత్తంబు నాకళాశాలిమనము। సతులపారదగ
తిం జొక్కొనాక్షణమున ॥ క ॥ చంచలనేత్రాంచలములం। జం
చద్గానాంతోసులనుసారె కొసగనున। కాంచనగాత్రినిగుహునీ।
క్షించివలికె శౌరదాఖ్యచిన్మయఘనశక్తి ॥ సీ ॥ అఖిలకాండజయ
విహారంబు గాంచునీపడగసత్వదశప్రథమమూర్తి। రెండోందుజే
యునీచండాస్త్రశక్తికాదిమసాక్షితారకాధివరమౌళి। జగమెన్న
మించునీశిఖగసైన్యపాళికినాటపట్టులు సువర్ణాద్రివనులు। భువ
నమానసవాసభూతిచేనలరునీయొప్పువియోగులకెన్నవరిది। గుహ
ప్రబోధితుం జేయునీపరమవిద్య। లతిజగన్మోహనస్ఫూర్తి నలరు
చుండు। నసదృశాకారసుకుమారయసమవిశిఖ। వారసకలజగ
జ్జయసారవీర ॥ సీ ॥ నేడుగామారాకనేరిగాంచె నిరాకవరకళ
ల్ జిలుకసర్వజ్ఞమౌళి। నేడుగామాపద్మినిచెలంగెనీ దర్శనముత
మంబును బాపవిమలమిత్ర। నేడుగామాకాంతనీటొందెనీమా
పుసుమహితత్వము నింపసురభివరిత। నేడుగామానారినెగడెనీ
సంగతి యతులజీవతగూర్పనచలధర్మ। సుగుణరత్నాకరునినిన్ను
జూచి గెలువ। గాంగలిగెంగానన మృతత్వగరిమ వెలసె। మాకునె
ల్లరకెంకమామహిళ నెన్న। మావశంబాసురాంతకగ్రావశంబ॥
చ॥ అమలకటాక్షమర్ధితసిశాటకులేంద్రకుమారచంద్రమే। ము
మహాభవత్పదాంబుజము ప్రాజన సేమనువారె గాకనిత్యముకడ
వారుగాముభవదంచిత శౌర్య మహాత్త్వవర్ణనం। బుమలయదెల్పి
యీభువనమోహినిదేల్తుము బాల్యమాదిగన్ ॥ చ ॥ అనహరుప
ట్టివలుక వెలియాయున తాతనా మంత్రసిద్ధుడిమ్మునిగొనియాడన

డందములు సమాజ్జ్వలరూపకలాపయై వధూ । మణికిని మాకు దర్శన
రమణ గలిగించె నితండు మాకు వ । ల్కనుము నిమాత్రము జేయరయ
గా పరమాప్తుడు గాక యెప్పుడున్ ॥ సీ ॥ అని షణ్ముఖుండు తన్నుని
నుతింప నమ్మానివనిత నెమ్మొము గన్గొనుచు గొమ్మ । మహిమ నికాం
తాలోకమణికి గాంగేయసంగతి దుర్లభం బయ్యెంక నామదీశు । గొలు
వంబోవ లెను ఖండబలవన్మీక నివలికివారలవినతులకు నలరి । ముసిము
సినగవులొప్పంగ దన్ను నుపమణ్ముఖుని పీడ్కొని చనిముని విశే
ష । వేష మొకచో నెడలి పూర్వ వేషమూని । పతిసమున్నేషపరుండన
వద్య యాజ । గత్పతిని గాంచి సంభ్రమకలనవినయ । మనసపతి
సరముననిల్చు నవసరమున ॥ మ ॥ సతులాస్కందహితోక్తివక్రగ
తులన్ జర్చించుచున్ దొంటిబల్ । యతిగా నెంచు మనుంనవాలస
రుచిమందానూను భావంపుపా । ల్పుతగన్ జూచుచు మేనుపైదిరు
గుచున్ బూబోణినీక్షించు మేల్ । రతిపిశ్వేశు డళిక మానినిటు జే
రన్ బంచె నంచెన్నగన్ ॥ చ ॥ వనిత యొకర్తు మేలమున భామినులా
రకుమారు రాక చే । ననువసునీసు గోత్రజము ఖ్యాతి విలాసము లెంత
మించెంగ । న్గొనుండనసిగ్గు చే మొగము గొబ్బున వాంచికుచాగ్రహారత
ర । త్నని చయబింబితుండయిన నాయకుంగన్నియ జూచుచుండ
గన్ ॥ ఉ ॥ మానినికి లెటంగిను సమచ్ఛిక నచ్చెలి వెండియున్ బ
హో । జాననలారయీవనిత యందపుసేరెదషణ్ముఖాశ్మసం । తా
నము మించెంగాంతకరుణారస యుక్తకటాక్షయోగమున్ । బా
లైనటన్న బయ్యెదనుమూసి వధూమణి యూరకుండినన్ ॥ చ ॥ అ
లచెలి వెండియున్ వనితలాగజగద్విభుడంచు నెన్నకే । కలికికుమార
దేవుగుడి కాంతకిరీటమణీవితానమున్ । గలిమిని జేరియెయ్యెడ నె
కాంతుని మేల్ తలయెక్క గోలయే । లలితప్రగల్భ గాక యనలత్త
కహొత్తుకనుల్ వహింపగన్ ॥ చ ॥ పొలతుక మించుబొమ్మ గతిబో
ల్చిలసద్రుచి చూపు సొల్పుమై । నలకలకందులన్ దెగడి నాంసకము
ల్ మలగంగ నెమ్మియిం । పులనటనంబెసంగ జనుపొల్చు సుమధ్యమ
హోంబరార్చియున్ । వెలయంగ నేగె రాయమగణింపకు నప్రతిసేక

లోనికిన్ ॥ఉ॥ ఇందుకలాపనందనుఁడు నీగతి చిల్కలకుల్కి డాగమా।
నందనకంజసాయకగణప్రతిబాధితచిత్తుఁడై కళల్। జిందఁ దదీయ
మోహఘన సింధువునందు మునింగినట్లు తా। నందియదృశ్యుఁడై
యూప వనాంతరధామము జేరియవ్వలన్ ॥ సీ ॥ కుంభహస్తస్ఫూ
ర్తి కోమలివతోరు హేమాబ్జసౌరము చూపు సౌరదంతి। యత
మధ్వజాలోకనావాప్తి నయ్యైంద్ర సేనఁ దల్పగఁ జేయుసీప్సయు సే
న। చిత్రపింఛవిభూతి చెలువసందెడి వెంట్రు కలనుగప్తికి దెచ్చెవె
లుఁగు కేకి। మించుజోతులతోడ మెలతరత్నాకల్ప కాననస్థితిజూ
పు నాతురలును। గరిమము న్నెగగాంబరాంబరులొనర్పఁ। గాంధ
మైమీర సురవధూగణము ద్రిప్ప। నంతకంతకుతమిమదినగ్గలింప।
ధనదసఖసూతి శాంతిపత్తనము జేరె ॥ ఉ ॥ అంతమగుండు కాంత
కుసుమాంచిత దేహము కార్ముకంబుగా। సంతతవిభ్రమిద్భ్రమర
సన్నిభవేణి చెలంగునారిగా। కాంతకటాక్షపుంజములు కంజన
వోత్పలసాయకాళిగా। నెంతయుబూనిశక్తిధురు నేయుదొడం
గెనుముందుదోచుచున్ ॥ సీ ॥ నవసుమనోమార్గణవశుఁడై యొ
సఁగెను తమయెల్లతత్సమాగమమునపుడె। ఖగవాక్యవారసం
గతివినియొసగెఁ గాంచనకూటధృతితత్ప్రచారమునకుఁ। బావ
నాగతివైభవమునకై వైచె నంగమును తత్స్వపదతల్పమును జేర। న
రివర్గబహువిహారాప్తిగుందించెను నింద్రసేనాసక్తియింపుమీర। న
నుచునతనుఁడుప్రీతుఁడై యతనికొసఁగె। గణ్యసాహిత్యచింతసం
కల్పసిద్ధి। సమపరిశ్రమసాత్త్వికాంచద్గుణాప్తి। భావరసశరసు
మనోధర్మపటిమదెలిపి ॥ చ ॥ వరహరినందనార్చితన వాంబు
రుహాంబులు గొమ్ము సేనకున్। వరనవమల్లికల్ గొనుము భవ్యద
యామతినన్నరాగభా। సురుఁడయి యొక్కమాఱయినఁ జూచు
నుగాకనునెట్టికానుకల్। సురలురుభక్తిఁదెచ్చినను జూడఁడుప
క్షి ఘుఁడొట్టివింతయో ॥ సీ ॥ భద్రసంభారోహపత్రి కెంతకొండ
య్యో భద్రకుంభములైనభామచనులు। హరిజాతవినుతాంఘ్రిఘన
కిసలజకెంతగ గనమయ్యెహారియైనకాంతకౌను। జితవిషధరసూ

హాజికి నెంత ఘనమయ్యె విషధరస్థితిగను వెలదికుచులు । కనకాద్రి జేసున్న ఘనునకు నెంత బంగారయ్యె కనక మాకలికి మేను । చిత్ర మనియాంతరంగిక మిత్రుఁడైన । మరుఁడు గువడించి యాసురవంసు పుత్రి । జలజనేత్రి మధుర వాణి జలద వేణి । మృదులపాణి తదాధీన హృదయ జేసె ॥ క ॥ అని సూతుఁడు వలికిన విని । వినయంబున శౌనకాది విశదాత్ములునిం । పున నవ్వలి కథ దెలుపుము । ఘనమధురామృతములొలుకఁ గానని వేడ్కన్ ॥

## ఆశ్వాసాంత సంబోధన.

మ ॥ ప్రతిశూన్యప్రమదాపదాంగుళినఖోత్పన్నాబ్జపాసేద్ధశా । కృతిఓంకారవిలాసపంజరల సత్కీర్తి గప్రభావాంగనా । పతివేధోండకులాణుజాలక కళాభాగ్రోమకూపాంచితా । కృతిసచ్ఛిన్మయనిత్యనిర్మలమతీ శ్రీమద్విలాసావృతీ ॥ క ॥ శూలీవిధుమాలీసుక । పాలీవిష్ణ్వాదిదేవపాలీవిలస । త్పాలీసుకృపాలీఫణి । పాలీవిలత్కలాపపాలీశాలీ ॥ పంచచామరం ॥ అనంతశాంత కాంత కాంత కాంత కావిలాసభా । గనంత కాంతివంత కాంత కాంత కాంతవిస్ఫుర । ఘనాండకాండకాండ కాండజాశ్వసోయకా । యనేకలోకలోక శ్రీకరాకశోకవారణా ॥

## గద్య.

ఇది శ్రీమత్కుమారపదారవిందవందనానందసందీపితసకలభోగపురందర ధైర్యవిజితమందర-నాగాయఃణధరాకళత్రపుత్ర-యార్యమౌక్తికశతపత్రనేత్రపాత్ర - త్యాగభోగవిరాజమానత్యాగరాయాభోజాభిధానప్రణీతంబైన-సుబ్రహ్మణ్యవిజయాభిఖ్యవిద్వత్కర్ణామృతంబనుమహాకావ్యంబునందుఁ

జతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

# సుబ్రహ్మణ్యవిజయము.

## విద్వత్కర్ణామృతము.

### పంచమాశ్వాసము.

శ్రీగగనధునీశేఖర । శోభితమకుట కనదిలానాథశరా । యోగిజనవంద్యశుభగుణ । సాగరసద్భక్తిపరవశావిశ్వేశా॥

గీ ॥ అవధరింపుముశౌనకాద్యఖిలమునులఁ । గాంచిసూతుం డువచియించుక్రమలీల । సురకులేశ్వరుపుత్రినీరరుహగాత్రి । నాగినలంచఁగమన్మథుఁడురువశించె ॥ చ ॥ సమధిక మోహభాగత నుశాస్త్రనిరూఢులెఱింగిసత్పద । భ్రమణాలమీరిమోహనవిపాక గతుల్ పచరించిమేటిశ । య్యామరిగిప్రత్యలంకరణహారివిభావర సాభిరూఢిమిం । చిమహిళసాహితీగరిమచింతన జేయఁదొడంగె నయ్యెడన్ ॥ సీ ॥ ఉచితక్రియలనాస్థనానరించుచెలిఁజేరిమార్గప్ర సిద్ధాళిగుణముదెల్పి । నిజధర్మకౌశలనిరతిమించఁగఁజేర్చిసకలక శారోపశక్తిఁజూపి । ప్రస్ఫురద్గతివరభావనలిడిమించి తరతరం బుగఁగాంతధాతువేర్చి । ధ్యానాతివిషయవర్ణనరసంబునుగట్టి మ హితభావాప్తిభస్మంబొనర్చి । పాయకనిశాంతమంతగాంగేయ మయము । గామరుండనురసవాదిగడఁగిజేయ । మైమఱచికాంత యోరినిమదిగణింప । దెద్దియునుజూడదూడుసౌమిత్రజనదు ॥ చ ॥ చిలుకలకొల్కినేత్రసరసీరుహసంభవబాష్పవారియు । జ్వలనుచ

శ్రీపాళి పైదోరుగు జూడ నతింపఁగ నమ్మ్యోఁ బట్టె పైఁ। దలఁపిడి వేగుకో
డలి వెతల్ గనజాలక వారిఁ గూర్పఁగా। లలిపతివన్నవ త్తరళస్థి
తిఁ దత్పురి కేగు తీరునన్ ॥ చ ॥ నెలకొని మూర్ఛయున్ తమము నిం
డఁగఁ దాపపు టెండ గాయను। జ్వలమతిఁ బాండురంబ నెడి చంద్రి
క నిండగ హారరత్నభా। వళి జిగి మాయ రేఁబవలు వారక దోఁపమి నిం
తి వీక్షణో। త్పలజలజంబులయ్యెడను ఛాయకదారర మోడ్పమై
మునన్ ॥ చ ॥ వరగుణజాల పాశముల బల్విడి నాశల జేర్చియుజ్ఝభీ।
కరతర బాణముల్ నెరపి కార్ముకశక్తులఁ జూపి యేచి శం। బరపుఁడ
వ్వనాటజయవర్ధనిబర్హఁగ నేర్చు సాగెశో। ర్యరుచి జెంగఁగాఁ
భ్రమదయావన రాశిసపత్న సంపదన్ ॥ చ ॥ అలికుల వేణి యిట్లు చ
టులార్తినిదానశరీరినుటికి। త్యలఘువిభూతి ధాటికి మహోళికులాం
డజ పాళి బారికి। జ్వలగ్రహ వేధకున్ మధుప బాధకునోపగజాలకన్
మహా। విలయ విపర్ఛరంబనఁగ వేగుచు నాళికి లోఁగుచాత్మలోన్ ॥ ఉ
పమని పల్కదానహృదయేశుఁడు పుణ్యవశంబు మైననున్। ప్రేమ
నుజూడవచ్చి మన ప్రేయసులొక్కట మేలమాడఁగా। నామదనా
త్రిరూపు నభయంబున నొక్కనిడించి గర్వలీ। లామతిఁ బోయి యాత
నినలంచి తిరింకెట్లు చేరగాంచెదన్ ॥ సీ ॥ ఇంపు మైపిణ వాయింపవహా
యంపు మహర్షి యేమిటికి నెయ్యము నవచ్చె। వచ్చెగాకేమి సద్భ
రు జగన్మోహనాకారుశుంభజ్జయకథలఁ దెలిపెఁ। దెలుపుగాకే
ల కేవలము నాయాజటిపటిమనాథుని ముందు వరలఁ దెచ్చె। దెచ్చె
గాకేల బుద్ధి నివంచనార్థి దర్శితను గాంగేయచ్ఛ జేర్చికొంటిఁ। జే
ర్చికొంటను గాకేల చెలులు మేల। మాడఁ దెరమాటుకరిగి రిప్రా
ణనాథుఁ। డలుక బూని యదృశ్యుండై యగు గశింక। నేమి సే
యుదు పతి జేరు టెటులననుచు ॥ క ॥ ఆళిక నుమొరగిస ద్గుణ। శా
లి సతీమౌళి మదన శరవరబార్వ్హి। పాళీ ఘని కేళీవనిఁ। దాలీలని
రూఢిఁ జొచ్చి తద్రుమవీథిన్ ॥ సీ ॥ జడసిన చిత్తంబు చంద్రమండలి
బోలు చంద్రమండలమున సారెఁ జేర్చు। కలగిన జీవంబు కనుల కాండుఁ
డు జేసు కమల కాండగుణాప్తిఁ గాంచి విషువ। బడలు మేనును మహో

వనిపాంసువులఁ బొల్చు వనిపాంసువులతోడఁ బెనచి ఫుల్లాఢ్య । స్ఫు
టరాగరసములఁ బుండరీకాంకోరు పుండరీకములను బోరిఁగనొనఁ
గఁ । బల్లవపుటార్చఁ జేబూను పద్మనాళ । సూత్రములఁ జేఁడు పుష్పిత
గాత్రకుంజ । శాఖల విదుర్చు కోలనులఁ జరగఁ జూచు । బాలవిరహాంబు
చేఁదనఁ బ్రతుకుదోసి ॥ ఉ ॥ అంతట కామినుల్ చెలిగృహాంగణసీమను
గానకక్కటా । కాంత యెటేఁగి తేయనుచు గ్రక్కున నెల్లెడలందుఁ జూ
చుచున్ । గంతుదురంతకుంత పరికంపితమానసయై వనిన్ నితాం । తాం
తత నొంటినుండు చెలియున్ గని ఖేదము మోడమూనఁగన్ ॥ చ ॥ కట
కటవమ్ములన్ నిమిషకాలము వాయని నీవు నొంటిసి । చటికె బువ
చ్చి తేయిచట జల్లినపుష్పాడిధూళియందుఁ నీ । వెటులఁ జరించి తెల్లుత
రియించితివీబలు తేనెవాకలిం । దెటుసుఖివైతివీశిఖులు నీబలుకో
ములలండనుండఁగన్ ॥ సీ ॥ మహీనగాగ్రము లెక్కి నుడకలకంఠర
వములు పాంథుల నెల్లభయము పెట్ట । సమదరసములాని సారంగ
సంఘము లేచి వియోగుల నెల్లనలఁచ । సురభిప్రభుత్త్విభీకర పుండరీ
కములకీలాలధారలఁ దేలియాడ । నగముకోటుల నుండి హరివితా
నంబులు సొచ్చి భీరుకులంబు స్రుక్కఁ జేయ । నమగునిటకొంటి రా
నా నెయంబుజాక్షి । మదనకాహళగుణరవము హితబాణ । ఘోట
కానీక ధాటికిఁ గుందుచుండి । గట్టుపగతునిసుతవునికంబు గాదె ॥
చ ॥ మలయుచు నంధకప్రియకుమారుఁడు నాతని మేనమామయు ।
జ్జ్వలకజమూర్తియున్ ద్రుపద జచ్చదలూడ్చిన పాంసులుండు నిం ।
దోలయఁగ విప్రయోగివధయున్ గురుతల్పగతల్ మధువ్రతం । బు
లును సువర్ణచౌర్యతలుఁ బూను దురిద్యోడకిందు వత్తురే ॥ చ ॥ అనిబ
హువర్ణపుష్పనిచయాన్నము పైఁగనకప్రదీపిక । ల్నినిచి వధూటికిన్
దిగిచి లేమలు దారశరీరిమూఁకచే । కొనగనువైచి బల్తమినిగొంకు
టమాన్పవనీపిలాసవ । ర్తనమునఁ బ్రొద్దుబుచ్చు వనితన్ దయ దేల్చు
చుఁబల్కిరయ్యెడన్ ॥ సీ ॥ రమ్యచంద్రకశేఖరస్ఫూర్తిఁ గనిఘనా
ఘనపోషగను నీలకంఠలీల । సురసాలవనఫలస్ఫురణ భోగించి ఖ
గార్చితశ్రీగను హరివిభూతి । కమలాధివాసయోగమున మించు

ముభవ నావనస్థితిఘనుమహంసవృత్తి । సురభిసమాశ్రయగరిమస
జానుధు ప్రాప్తిచెల్వందుదివ్యాళిచర్య । లలితబాంధవసంపద
వెలయఁజేరి । నినుమనుచుఁగాక నెవ్వఁజేయనుదలంచు । వింతనిష్క
వమునిరూపించి హితవిలాస । సాంద్రభీవనిగనుమని సతులువిలు
వ ॥ సీ ॥ రమణీయకర్చుగర్భాగ్రాహాభసుచసుంభ భారసంభృత్కార
పద్మ యగుచు । శ్రమజీవనవ్యక్తసహజసాంకవముదామోదమేదు
రలసన్మూర్తియగుచు । నిత్యనిర్ఝరదీర్ఘనిశ్వాసతీక్ష్ణపవన ఘ్రా
ణనాసికాకనకయగుచు । నుజ్జ్వలదతనుతాపజ్వాలికోష్ణిమావ
రణసమంచితావయవయగుచు । సారసదళాక్షియయ్యెడమారకీ
ర । భసలకిసలసముద్ఘటభయాదవిరహ । తాపసాహాయ్యమొ
ప్పఁగాఁదలఁకులుడిగి । వెడలెనభిరామతరవనీవీథులకును ॥ క ॥ ల
లనామణులపుడు వవన । తలనానాసూనసంపదలనింపొదలన్ ।
కలకంఠికిఁదెలిపిరత । త్కలకంఠరవంబెసంగఁగామోదమునన్ ॥
మ ॥ సరసంబౌసుమనోమహత్వగరిమల్ సంజీవనీవల్లరుల్ ।
సురభిస్ఫూర్తులునవ్వనంబుననునెచ్చో వాగ్రముల్ మూసలా । క
రణశ్రీలశరీరులున్ విశదగోగాంభీర్యతల్ పుట్టుగు । ద్ధురతన్ గ
న్గొనఁజేయుదీని చెలువున్ లోలాక్షివీక్షింపుమా ॥ సీ ॥ కలికినీ
పదలక్ష్మి కలికియాకులపాటుబహుచిప్పిల్లను బికప్రతతికొసంగి । చె
లువనీనును మేను గెలువ సూనస్థితిఁగను పుష్పముల తేఁట్లకున నొ
సంగి । బాలనీకెమ్మోవి మేలుఫలప్రాప్తికందుఫలములజిల్కల కొ
సంగి । బోటినీమైతావిపోటిగంధములైన పటీమళంబులగాలికెర
యొసంగి । విప్రవరవాక్యములతోడవినుతిఁజేయు । చునువనీలక్ష్మి ని
న్నునింపెనయుసీయ । గరిమసార్థకతమునుగాఁగనుగొనంగ । న
లరిబిలిచెడిచూడుబింబాధరోష్ఠి ॥ మ ॥ శతపత్త్రాంబకరాజహాళి
కిని గంజాతాక్షిపాంథప్రజా । స్థితిహృద్వేగకలీలబోయి తెలుపన్
జిచ్ఛక్తిమైమాధవ । స్తుతసచ్ఛారణుఁడుంచుకొన్నవర విద్యుద్యం
త్రసందేశినీ । స్థితికిన్ దీవియలివ్వతీవెలుతరుల్ శ్రీస్తంభమున్ గా
డఁగెన్ ॥ చ ॥ భువనరుహాక్షియీసువనపుష్కరసీమనసందమొం

వవిమలారుణారుణలలామములుజ్జ్వలదీప్తిఁ గప్పెనొ । డసియొప్పెడుఁ భువన. భూభవపాళికి గోసుదర్శనో । త్సవములనిచ్చుచుఁ దరణి సారెభ్రమించుటవేడ్కఁజూచితే ॥ చ ॥ అనుపమగాత్రిదాడిమకు జావృతలోహశలాకమార్గము ॥ ఘన సుడిగాలియుఁ మహిత ధూమరథంబురకంబుచేఁజనఁ । మను జపజాలముఁ ఫలపు నారుబుప్లవపాళి యందులోఁ । గనులకు మించులోయనఁగఁ గన్పడిమాటగులీలఁజూచితే ॥ చ ॥ అతులిత పుష్పగుచ్ఛము మహోపవసింధువునందు దేలుచుఁ । సతతము భృంగధాముము లెసంగగసారసమీరగసత్వరా । గతిప్రతితీరపాళికిరకస్థితి జేయుచునాడెడిఁ సుధా । మతరణిబోలె కేసరస మండిత మానవపాళితో సతీ ॥ చ ॥ ఇనకరఘోరతాపము సహించియు పాంథులనీడమున్చుచుఁ । బనివడి సారెమూలఫల పాళిసతంబు సువిప్రపాళికిం । పొనరఁగనిచ్చుచుఁ బనస లొప్పగగంటె వెలజ్జ వేల్పుగో । గుణకనకాగమం । ఘనడె నాతిమరందఘురాను బింబతఁ ॥ సీ ॥ కలకంఠములునీదుకలకంఠగరిమకు నేనగాదను చుఁ దెల్పెడినిబ్రియాళు । వలచిల్కగమి నీవగలపల్కులకుసాటి గాదంచు దెల్పెడికన్గొనగ । మదభృంగములునీలసదపాంగములఁబోలవని వేడ్కమైదెల్పుడినదిలకము । పల్లవంబులు నీదుపదములసరి రావటంచు నుడెలిపెడినయ్యశోక । మునిగదాపాగతల్లక్రింద్రైతపించు । మానిమైయొప్పదుకనకేచ్ఛమానితరుసు । బొందునాకులపాటలహాపుండరీక । లపనపికశుకమధుపప్లవచయంబు ॥ సీ ॥ చెలిపుండరీకంబుచేపట్టలేవని మిన్నసశోకంబుదన్నుమవల । వనితపున్నాగంబుగనినగలేవనియుబ్బు కేసరముపైనుమియుమింతి । కామినిన్యతుతిల్లకముగన లేవని వదరుప్రియాళుపైఁ బాహుమింతి । సతియింద్రసుకసనావ్యాపింప లేవని దెగడు గోగడఁగంగదిట్టుమస్సు । ముదితయలతావిగ్రోవినియొదకుజేర్చ । వనియొడియు కాంచనమునకువనితమొగము । జూపియడపుమునిన్నవిశుకకలార । వాపిపైచిన్నగాఁబల్కుటాలకించి ॥ చ ॥ అనియిటుజూపివేడుకల

తాంగికిం దద్వనసుందరంబులన్ । గనుఁగొని చెప్పుచున్ మధుప
కాండముఁబోలఁగఁగాంచనంబులున్ । నునుజలిగాలిదోలఁగ ఫ
ణులె పడిబూనినలీలనాసలున్ । ఘనతరవేణులున్ నెరయు గాం
తలుపువ్వులుగోయుపూనికన్ ॥ జయభద్రగణ ॥ కలికిమొగ
మెత్తిననునొల్కు సంపగిపూలు । వెల్కిఁజూచినవిరులఁజేర్చు బో
ట్లుగుచాలు । మేలమునవదమన్న మెలఁగునునశోకంబు । హేలఁబా
డఁగవిరులనిచ్చునుప్రియాళంబు । కన్నెవన్నెఁగనఁగినగడుసుమము
లిడుపొన్న । చిన్నెచేవట్టనన జేర్చు మామిడిగున్న । కులుకుగాఁబ
లుకమలఁగోఁగునీకిఁశువిరులు । నలుపవిడియుమియ చెల్వగమపొగ
డలసిరులు । చెలియమొదజేర్చ వికసించ దేనుమ్రోవి । తెలిసి
యాశ్వాసింపఁ దెరలువాపిలితావి । కొల్లలుగన్లికొను మల్లియల
విడనేల । యల్లపాదిరిసూనములలవరింపుముగోల । మరువంబు
దవనంబు మహిళ మెండుగ దెమ్ము । సురవేసనలయంబుగూర్చ కో
నిశారమ్ము । నారికేళములు ఖర్జూరములు నేదెత్తు । భీరమాకందములు
దెమ్ము నీవదెగోత్తు । పాలఁతివాసనగల్గుపుష్పములనేఁగూర్తుఁ । గలి
కిరుచియగుమధువుకడుమెండుగాఁజేర్తు । మరుమూపునులిచిమా
పుఖాణముజెజిచిప్రవరభటులరస్త్రిల్లనలనువ్రాసఁగఁగజాచి । కోదండ
ములద్రుంచిగుణజీవనముగ్రాచి । మోహమందితిమింకఁబోలఁతినను
నిదిచూచి ॥ చ ॥ అనివనకేళిసల్పవనవాళిశుకీపికపాళియుంబవా । సన
జనిరొంగిలైనలిగిజారని పువ్వులు తేనెపంపులున్ । సనలును జేర్చి
తత్కృషికనంగునిదోడ్కొని జీవమిచ్చిపై । కొనివడియాఱ్చుచున్
గెకలుగొబ్బునమూరుభజింతమంచటన్ ॥ సీ ॥ పుండరీకములనఁ
బుండరీకములొప్పదయను సారంగసంతతులఁబ్రోవ । బహులహా
రులమాట్కి బహులహంసలు ప్రేమ సవిధపున్నాగవిసరముగావ ।
శిఖిహితస్థితులన శిఖిహితస్థితులక్కఁ గొను భుజంగీభుజంగులను
గూర్వ । జతజిల్కచిరతలైజతచిల్కచిరతలగమిసురభిప్రసంగతిఁ
జరింప । రాజహంసాశ్రమముఁబోలి రాజహంస । గణముతోనా
ప్పనొక్కపుష్కరముఁజేరి । తొడవులటువెట్టివలిపెపావడలుగ

ట్టి । శృంగములవట్టినీగాఢచెలులుగదిసి ॥ సీ ॥ కర్ణికాకలశోభసుకాం
డదండవితానకలిత సత్పుండరీకవ్రజంబు । వరచరణశోణగురుశు
భ్రకాంతివద్రాజహంసపక్షిప్రభాతి । దళనేత్రకోరకస్తనవిలా
సస్ఫురత్పద్మినీలాస్యవైభవసమృద్ధి । యమునకిఁ జిల్కరగక్రొత్తవ
రరజస్సముదయభాగ్యాత్రసంభ్రమంబు । నెరయుతమ్మినెమరొక్క
మనీంజాత । వాసదేవతకులుకులంబగున్నేత్ర । ములుచంబులు
నూరులవలెఁ జెలంగు । మీనచక్రాంగజవిభూతి మెచ్చినకోచు ॥ చ ॥
శయములు మూపులూమకోనిచానలుచన్నవబంటినీటని । ర్నయ
వలయాకృతిన్ నిలువరాజిలేఁ దత్పరిధిప్రపూర్తివీ । ద్ధభవభావ
కాబ్జకలహోత్తబిసాంబుజమండలాభత । న్నయనవిబింబితస్థితియ
నాయకలగ్నరుహపాళి నాఁదగెన్ ॥ చ ॥ లలనలుగుంపుగూడుకజలం
బెగజల్లఁగనుత్కరాంబుని । గ్మలగతులొప్పె వేణ్యహివరప్రవృత
స్తనమందరాళివి । చ్చలవిడి మైమథింపగసనార సమైకములాక
రంబువే । జలరుహాషండమిత్రునకుసారెకుదామొర వెట్టఁబోవు
నాన్ ॥ చ ॥ వికచములయ్యె మోముసిరి వేసగి పోలగవచ్చుతమ్ము
లన్ । స్వకచసముత్సముల్ గనగసంపగులండగ లేకవచ్చుభృం ।
గకులము నేపడంచనన కామినులంచిత పద్మినీకులం । బుకడుహారం
చి తేనియలబోసిరినీటవనాటనూద్ధతిన్ ॥ చ ॥ కములవిలాసశృం
గములకాంతలు తేనియనించిజల్లదో । గిమెలగు కామినుల్ వివిధకే
శిస్ద్రిప్పినవక్త్రకేశవి । భ్రమములుమించెఁ దజ్జలజపాళిమథింపను
రందమానవి । క్రమమతిసద్వరభ్రమరకంబులబన్నినవన్నెజూపు
చున్ ॥ మ ॥ ఇటునీరాడిచెలుల్ పయోధివిహచంద్రేంద్రాగమే
ఘాప్సరో । చ్ఛటలక్లైనసబాహుకేశతనువుల్ సౌందగాఁబా
యలే । నటులార్ద్రాంబరముల్ బెనంగతట మొయ్యన్ జేరి కేశా
ళిము । చ్చటమైనార్చి వినూత్నవస్త్రసుమ భూషల్ దాల్చి లీలా
యతిన్ ॥ సీ ॥ పున్నాగములు పైత్రపున్నాగములు కొన్ని ద్విజ
వాక్యసంత్రముల్ దెలుపుచోట । సురసాలములుజితసురసాల
ములుకొన్నిగుసుమరసార్ఘ్యముల్ గూర్చుచోట । వనదీపములున

వ్యవనదీపములు గొన్నిబంభరధ్వాంతముల్ బాపుచోట। రవికాంతములు దివ్యరవికాంతములు కొన్నిసుమ సమూహరతుల్ జూపుచోట। గలికిపన్నీటఁబుష్పాడిగలిపితిన్నె। పలిపిలయకాయమానంబులలినమస్సి। యబ్జదళములమరునిందునసిలుఖగకు। లాళులనుద్రాసియబ్జాసనాళినిలిపి॥ శా॥ ధ్యానావాహనపాద్యసమ్యగభిషేకాసూనగంధప్రసూ। నానీకాంచితధూప దీపములుదిత్తాయాజగద్వ్యాపకా। శ్రీనారాయణపుత్రవార్థిజసుతావిద్యాయయానాజగ। త్త్రాణాచంద్రహితాసు విక్రమవిహారా నీకునంచిచ్చుచున్॥ చ॥ వనచర కేతనాయసుమ వారశరాయరసాలకార్ముకా। యనిబిడవిక్రమా యభువనావనదివ్యబలాయతేన మో।యనుచునుద్రెుక్కి శక్రతనయానుపుర స్సరులైవధూమణుల్। సనయతవిన్నవించిరిలసత్పికవారకలారవంబునన్॥ సీ॥ సాత్వికంబున నెరసతిబూనదేహరిసీకీర్తిమదినుంచినీకజాస్త్రి। తమముమైగిరికంధరము జేరఁడేశూలినీకీర్తిలరాల్చినిఖిలజైత్ర। రాజసమునసీశరముదూరఁడేవిధినీకీర్తిగతిగాంచిలోకమిత్ర। తాపంబుమైమహీధరమెక్కఁడేరవినీకీర్తిచేబూనినీటుకాఁడ। యహహానీకేతువైరెంటినంటజేయు। శరకశకసాక్షిరెుత్వదాజ్ఞావధూటి।రసనదాలివిమరితూసంద్రబుజేరి। వెలయరేవారలిల మహాబలతురంగ॥ ఉ॥ మేరువుప్రూరిశేషుఁడళి మించుకమేశుఁడుపూవుధర్మముల్। నారిశరంబుసాంగతయనంగతలుల్ దగమూడుపల్లెలన్సారజగత్త్రయంబుపెలుచన్ హరుఁడీవునుగెల్చులానుబల్। నేరుపుమైదలంచిననునీబలవైఖరిదోచదేస్మరా॥ మ॥ స్మరనీకీర్తిని మేనదాల్చుహరుకన్ సారేకరంబఁదుబూ। సురమాధీశునిగర్భమున్ రసనయందున్ దాల్చువాణీశ్వరో। దరమున్ జొచ్చిననీప్రతాపమునునోర్వన్ లేమిగాత్వత్సుకీ। ర్తిరుచిన్ బొల్చునదీనవహించికలశాబ్ధిన్ గంజమున్ జొచ్చుటల్॥ క॥ శిరమెక్కెనీయశోంగన। యురమెక్కెజయాబ్జనిలయయెుగికడుపానేన్। నెరయంగనీవితీర్ణిమ। ధరసోమసమాత్మజులకుతామరసాస్త్రా॥ చ॥

బలియుఁడపీవు శరవ్యశయి వారకనంబుజపత్రనేత్రినీ । యలికులవే
ణినబ్జముఖి నక్కట యేచుటలో నెమారయుం । చె ॥ మిసి వేడ వేళవి
రులెల్లెడ ప్రాలపి కాళిక్రీనముల్ । కలకల మ్రోయఁగాంతనరుగాం
చినయట్లు యిస్సోలమానిసల్ ॥ మ ॥ ఘనమూర్చాశ్రమలాపమా
రకువలాన్యధ్వాంతబోధ్యత్స్ఫుటా । గ్నినవాస్త్రోద్ధతిబాలదృక్కు
చఫుంస్నేహాసుకంజారికాం । చనతైలప్రసవాళి వేగహమముల్
జంద్రార్చిసప్పల్లవా । గ్నినిపాటీరజలంబువ్యంతహాతి నెంతేగూ
ర్చరాదంచాగిన్ ॥ చ ॥ కవగొనిసంభ్రమించు చునుగంజనవోత్ప
లచంద్రవాలప । ల్లవసుమగుచ్ఛపాళి సికళావతివక్త్రసుదృక్కపో
లకే । శవరకుచంబులన్ నిలిపి శైత్యమెసంగఁగఁ జేసి కాంతలి । య్యా
వలకుమారసౌఖ్యకరమనందగ జేయుమటంచు వేడినన్ ॥ చ ॥ అల
రుచిరోత్పలన్ నిజవరాహ్వయమున్ చెవిసోకసంజగా । నలరెడి
కల్వబోలెఁ జెలియాననమెత్తిన గ్రుచ్చివట్టికో । మ్మలుమనపూజమె
చ్చి దయమారుఁడుసన్నిధిఁ జేసెనమ్మరో । గలఁగకుమంచు తోడు
కొని కాంచనధామము జేర్చు నంతలోన్ ॥ చ ॥ కరముఖనేత్రపా
దపరికల్పనబాంధవమొప్పఁ జూపుసుం । దరకమలన్ దయారహిత
తన్ గమలంబులు మారునమ్ములై । సరిసరి నేచసాగెనలసంపదపా
లనజేయ నేలదో । షరుజనడంతునంచన వెసన్ రవివిగ్రుంకె నురోష
మూర్తియై ॥ సీ ॥ భూరివసూత్కరస్ఫురణచే వెలసిన పద్మినీతతిము
ఖాబ్జములు మోడ్చె । మునుమున్నుబారుచు వినయాప్తిఁ గొలిచిన
జాయవెంబడిఁబడిచనకమారలె । సమధికఫలలుబ్ధ సంచారిఁజరించిన
యాప్తచక్రములొంటులగుచుఁబాఱె । సర్వలోకముల తత్సంస
క్తి నేలిన యకుటిలప్రభ మెసఁగక నెడిలెదె । నినుఁడు పరసక్తి పిషరా
శిమునిఁగినపుడె । యేఁగుణ మెన్నజడజాతిలోలమలిన । గతియరి
ప్రతతివిచంచమతియటంచు । దినసతీమణి సంధ్యాగ్నిఁ బెనచిసమ
సె ॥ చ ॥ విలసదభీష్టకాంచితరవిప్రచురోరుమరుత్పటం దము ।
న్లలితవిభూతిఁ గనయున స్ఫురదంబుజమోదదస్థితిన్ । గులుకున
నాడుచుండఁగనకుంఠితసాంధ్యమరుత్వరన్ భ్రమం । బెలసిన రీతి

వార్ధివడిమోఁదినబాలుఁడుముకుందనయ్యెడన్ ॥ చ ॥ ఘనివడి వేష్కఁ
గాలరసవాదిది వాకరబింబమున్ రసం। బునువరరాగధాతువుల
బూడివిగ్రట్టిపమోదలోహఘం। డనిచయుముల్ సువర్ణశకలంబు
లచేయనజాండమున్నమూ। పనుఁడియూదెసంజయునుసారజు
చిన్ విశదానిలోద్ధతిన్ ॥ మ ॥ అరయన్ బుధ్యమూర్తిమెప్ర
బలిదానాసారధారాధృతి। స్ఫురణన్ మించుచుఁ గౌశికాంబకము
హోమోదంబుగల్పించుచున్। గరిమన్ గాంకవినేత్రవైభవము జి
క్షన్ జేసి వేధోండమల్। స్థిరతన్ నిండెనమేయశార్వరవటుశ్రీమూ
ర్తిమేకాకృతిన్ ॥ సీ ॥ గోపికారతిఁదేలిగోపాలుఁడౌసఁగినఘనతరో
ద్యత్త్రివిక్రమసుమూర్తి। మునిదారగతిఁదేలియనలాక్షుఁడౌసఁగినఘ
నమహాలోకఘనగనవిభూతి। గౌతమీరతిఁదేలిఘనవాహుఁడౌసఁ
గినయలఘునాఘనవిగ్రహాతికాంతి। గురువధూరతిఁదేలిహరిణాం
కుఁడౌసఁగినవనపుండరీకవర్ధనసువిద్య। గనుచువారిచూడాపింఛ
కంఠభూష। నాశ్మవక్షోంకములయికాంతాకరాంజనంబయినదీని
తలఁదాల్చియంబకములఁగప్పనగుననివిబులెన్నఁగదిసెనిరులు ॥ గీ ॥
బంధుర స్నేహపాత్రవైభవమువలన। శార్వరాగమనమునకుజాతి
బొంది। యరుగుమిత్రునివసువులనాత్మధామ। ములనుజేర్చుచుగృ
హదీపకళికలమరె ॥ చ ॥ శమువడికాలలేఖరిలసత్కషపటంబునకాంశ్య
శిష్టసం। క్రమరసపుష్టినీరరుహకాండయశోమయహ్యాశ్యపశ్యసం।
ఘుములిఖియించిసంతమసకజ్జలచర్చయొనర్చెమైనసీ। రముడగజ
ల్లచుక్కలనరాజిలెఁగచ్ఛితవర్ణజాతముల్ ॥ చ ॥ శతదళనేత్రపాంసవి
లసద్ఘనమస్తకమైనిశామరార్చితహరిచందనప్రసవబృందముతో
డుత దేవదీప్తికన్। స్తుతమతిఁదాల్చెనానభముఁ జూడఁగనొ
ప్పెవినిర్మలోడుసం। తతితొలిదెల్పునొప్ప భువనంబులభంగిని
రూఢియొప్పఁగన్ ॥ మ ॥ వరతారాంబుకణాళిఁబర్వఁగన భోవా
రాశిదర్వింగ శ్రీ। కరలీలాయతిఁబుట్టిప్రాగ్నితతరంగస్తోమమున్
బాయుసుం। దరలక్ష్మీమణిపట్టఫాలముఖముల్ దళ్కొందుచున్
దోచెనా। హరిణాంకుఁడుదయించె రేఖయుసగంబై బింబమైతూ

ర్పునన్ ॥ చ ॥ హారిసుకళంకదేహమును దంచితబింబఘనేంద్రమున్
జకో । రరుచిరదేవబృందమును రాజితసారసుధా త్తచంద్రికా।
శరధియు నైచరాచరము సంస్థితినుండినపాదధారవై । ఖరిఁగురి
సెన్ హిమంబు త్రిజగంబుపవిత్రతఁగాంచిమించఁగన్ ॥ మ ॥ ఉ
దయాగాభ్ధితటాగ్రమందుసరిగో హ్యాద్యాంశుఁడై యవ్విధుం। డ
డనన్ శార్వరసంకులాక్రమిత బ్రహ్మాండషోషధీభాండమిం। పొద
వన్ నైగ్రకొనితద్విరోచన జచక్రోష్మాగ్ని రాకొట్టివో । యదగన్
ద్రావేఁజకోరదేవతతియొయ్యన్ జంద్రికాంచత్సుధన్ ॥ సీ ॥ జ
క్కవలకెగాదుజంపతీవిశ్లేష మవనిలోసకలార్థ్వగాళికెల్ల । కల
శాబ్ధికేగాదుగడగిమిన్నందుట సముధికోత్తమచకోరములకెల్ల।శ
శిమణులకెగాదుకృశమయ్యెకరగుట సకలవిరహిమానసములకె
ల్లఁ। గలువలకేగాదుసలలితామోదంబు సకలస్వార్థిభర్తృకల
కెల్లఁ। గలుగఁజేసెనుతుసియశశికళికయనుచు।గగనగంగాపయో
ధులుకాంతుమిర । లీలనుతరంగభవ్యడోలికలనునిచి । యూచు
గతిఁదద్రుచులునీటనొప్పగులికె ॥ చ ॥ కువలయమోదమున్ జెరు
పఁగూడకమిత్రసతీప్రసంగలీ।లవడయనోపకేచియు గలన్ వడిబొ
చుటలోపకన్ మహీన్ ।బవలోనరింపఁబద్మినులపైనయఁజూడఁగఁ
జక్రపోషణం । బువడయనేరనయ్యెనల భూరికళాకరచంద్రికా
వళుల్ ॥ వ ॥ వెండియునప్పుండు వెన్నెల బ్రహ్మాండభాండంబులనిండు
కొను చంద్రఖండంబులగండు బెండుపడి మెండయి చకోరవా
రంబు సారె సారె నోహూర నాననాన దేనియల సోనలబోని
రుచుల విచికిలత్వంబువహించి - మెఱుంగుగనికరంగకురంగధర
గ్రావజాతనూతనస్రోతోవిసరంబులఁబ్రతిఫలించుచందురుని చం
దంబుగనియానందంబు నందెలిగలువబృందంబని కైకొనంజేరు
ముగ్ధలవైదగ్ధ్యంబుగేలిసేయుపోలికమేలంబునఁగవయఁదివురువి
టులజారుగొప్పులంజారుబొండుమల్లియలదండల ఫిండుతోనండ
గొని- కచగళత్సుమపుష్పంబులమణితమాత్రంబుల- పతులతోర
తుల్రగతులనతులమతులరతిపతిబూజించుచు ధ్యానపరవశలయిన

యిటులనీటునరతాంతని మీలితేక్షణలగు మధ్యల నాసామౌక్తిక
కాంతులతోడాంతరలాడుచు - శ్రమబిందుకరకాని కరభూషణేం
ద్రచాపవిలోకనవిద్యుల్లతాతాంబూలబిందు శక్రగోపగళరవస్త
నితకచశిఖిపింఛప్రసరణాంగస్రవత్స్వేదఘనపుష్పాసార సాంద్ర
మైవర్ష ర్తుభ్రాంతిగల్పించుప్రౌఢల పుంభావ ధువనసంరంభంబు
నకళంకంబున శరదృతువిశేషంబుచూపట్టుచు - నొద్దిక మెయినద్దం
బుల ముద్దులొసంగుచుముద్దుమోములనుద్ది గనిద్దగుంగద్దరితనం
బునంజూచుచు సౌధాగ్రంబులపద్దు మీరిపెద్దయుద్దండనృపతుల
తోఁగూడిభుజించుస్వాధీనభర్తృకలక్ష్మీరాన్నసముంచితకలధౌత
పాత్రంబులను మెఱుంగులొసంగుచు - భూషణకుసుమగంధవస్త్రా
ద్యలంకారంబులతోఁగుసుమశయ్యలనొయ్యారంబుగరచియించి
కొనిమించునించుకాంద్రరాకనిరీక్షించువాసవసజ్జకలవజ్రహారవా
రకాంతులతో మేలమాడుచు - సితరాంగనానంగ సంగరరంగసం
గమంబులనంగంబులనంగదట్టంబుల మృగనాభిహరిద్రాదిపంకం
బులంకురింపతడవొనర్చి వచ్చినమగల మిసులందెగడుఖండితలస
రోషవీక్షణరుచులకు ధావళ్యంబుల నిల్పుచు - తమనిరాకరణంబు
లకలిగిప్రియులరుగ వెలుగుపడి కోయకకోయకాయజునిమాయ
గలసాయకముల రాయిడిపోయనిపాయక వాయమ్మెమొడ
లతముదామెమూరికొను కలహాంతరితలలది మరలరాల్చులోద్ర
చూర్ణంబుల వెండియు కీర్ణంబులగావించుచు - కడుతనవాంద్రిన
వలకాంద్రవెదకుచు ధవళాంబరమాల్యాదులంబూని వారిజేగ
నగుగునభిసారికలకు - నెసంగుముసుంగులొసంగుచు - పరదేశ
వాసులగు నాథులందలంచిదలంచి యుదంచితమదనాంబకకదం
బకదంబఘాతంబులకు మోదంబు వహించివేగుప్రోషితలముఖం
బులపాండురతలసిండింపుచు - వరులయాలస్యంబు సైపనోపక
తాపకలితహృదయలై - సుఖంబులత్యజించిచింతించు విప్రలబ్ధల
ముఖాంబుజంబులకు ముకుళనంబులొసంగుచు - పరువంపుటుసు
వడి యడంగగడంక మెయికంతుదురంతక్రీడలఁగూడుకొనవేడ్క

మెయిరాకదిరుసుకాంతుల వలవంతలనిందించుచుఁ బొగులువిర
హోత్కంఠితలకై లెడలవల్లభులరూపంబుల్లి కొనం జూపుచు-
చిత్తజపరవశత్వంబును గాదంబరీమదోన్మాదంబును నెరయను
వనులఁ దిరుగుచు- పల్లవశయ్యలకమలశయ్యలనియు - జలం
బులనిరానాకంబులనియు - కస్తురినిగప్పురంబనియు సంపగులనిం
పగుమల్లెలవిరులనియు నుపయోగించుచు- నిజాననాంబుజంబులంబ
ట్టి నవారుణాధరులకు దాపుచువారుకే సరససపంకేరుహలఖండం
బులని చకోరమోవిచునుక్కనసొక్కన సొక్కవడిమే నెలుం
గకనుత్త బిత్తగలవడియుండుశబరాక్షీరమ్లెచ్ఛస్త్రీయవనసామాన్యా
దికామినీ లోకంబులను మానపోషణానూనద్రవ్యధనళి వస్త్రజా
లంబులనొసంగుచు- మేలంబు మెయి- రేపటిదంపుసూనికిజనివచ్చెదని
చ్చటనుండు మనుపతులపలుకులనుమన్నికంకణంగతిగ నునూన్మిక
లవలెనశ్రువులెసంగ-నీవిందందంబునసుండుపనియేమి నాకనుత్కృ
కార్యంబులనీరాకదాకనుండుతుండిగమనకుంబలికిజనుమనిపలుకు
లలనలకలధ్వనులకుఁబూయుకర్ణికారంబులవర్ణంబులఁబూరంబులుఁ
జేయుచు-సద్గములనిద్గంబులగుచుక్కలనఁ-గమలసళంబులనెలకొను
కణంబులనఁ- జెమ్మటశ్రమబిందువులురుల - నిండునెలంగప్పిన
మెఱుఁగొప్పు గొప్ప మొగులన - తమ్మిపైగమ్ముకొనుతు మ్మెదది
మ్మనవెమ్మొగమ్మునకచమ్ములు నెరయఁగమలకోశంబులనడరి నవ
రాళనఖక్షతంబులన - చక్కవపెంటినిమగండునొక్క ననొక్క
లన-యుబ్బునిబ్బరపుగబ్బిగుబ్బలన ఖతక్షతంబులు చెలంగ - మదన
భాండారంబు కొల్లలుగానుల్లాసకేళుల నల్లిబిల్లిగనల్లి కొని వెనం
గుయువమిథునంబుల పయికుసుమవర్షంబులుగురియుచు - జెలంగె
డినసఁజెలంగి కాదంబినులు- కాదంబినులును-రాజితాచలంబులు-
రాజితాచలంబులును-స్థాణువులు- స్థాణువులును - క్షీరంబులుక్షీ
రంబులును గాసుధావీచీ సధ్రీచీనంబయి బెనుగుచుండు నవసరం
బున|| మ|| అతనుక్లేదనరానిలంబులను క్రేతాగ్నుల్ గలంచఁగాఁగ
టాసుతియొత్తొర్చునతత్కాలంబకకళాశైత్యంబుదృగ్వక్త్రజీ।వ

## విద్వత్కర్ణామృతము.

తలిరాఁదాకకము నెన్నైకన్నెగతిఁ జేరఁగా జెప్పి కాత్యాయనీ । సుతుని
త్రిస్థితిఁ గాంచి మమ్ము నసుమంచుఁగా గామినుల్ వేడఁగాఁ ॥ఉ॥ శా
రదకన్యహారము వెసఁగాఁగొని పోయిననిందు క్రూరుఁడై । మారుఁ
డుఁ గ్రూపులేయఁ బవమానుఁడు చల్లనఁడాయు వెన్నెలల్ । మేఁగను
మీరి గాయఁగఁడిమిర్ఁగా బికవారము గూయఁదు మ్మెదల్ । ఘోరుత
ర్రమోయమింటికి వడి పొల్తుక వానినిజాధియిల్లనుఁగా ॥సీ॥ శరత్కాల
లంబెందు చాలించియుండెనో మీ సోదరంబున మెలఁగునపుడు । క
రవిలాసంబు లేకడఁడాఁబియుండెనో వరకసహా రాత్రులు వచ్చిన
పుడు । శీతలత్వంబెంము చిక్కించియుండెనో గ్రీష్మోష్మకిరణము
ల్ రేగినపుడు । కలకంఠ గరిమయే కడఁడాఁబియుండెనో కాకి
మూకలు పీఁకసాకునపుడు । విరహియుగ్రు లెటిఁగి గరువంబు చేఁ
బొంగి । వేయడాయఁ గాయఁగూయఁదొడఁగె । మరుఁడు హ
రియు హరియుఁ బరపుష్టములు లేదె । హరుఁడు రాహువహీయు
నాజిభవుఁడు ॥చ॥ కటకట చంద్రపద్మినుల గ్రాచుట చక్రకలా
హి బాధన । బ్బుటయు నసహ్రమచల్ చిటితబుచ్చుట రాజునకా
నైతగ్భవ । చ్ఛటతమమాతపంబు ఘున జాతమ్ము నైనిను నే దినీయొ
దర । బటుగతిఁ సిల్చియాలుపది వ్రక్కలొనర్చుట పూర్వపక్షమే॥
సీ॥ నెలకొక్క సరినీదు కలగాంచినంత గో వధ మొనర్చుతు మహా
వాగహార । తలయందనీఖండ మెలమిబూనినశంకరుఁడు జగన్మ
ద్దనొగ్రుఁడగునా । నినుమదికొంతసేపెనయుమాధవునసువనితావ
ధాఘుంబు వచ్చెనౌర । నీయాదికళ యందిని రేవ్వాలి లోకంబు వి
స్వసాక్షి గాలి చెడినౌర । యెట్టివారిన వోసిస్పిని న్నేమి సెప్పఁ । బ
ర్వములయందు నిను తాచు బాముగ ఱువ । కాయ మొగిగుంద నీశం
ద్రికడుపు గాల । నీదు ఖండంబు హలుది నీ జారి ॥చ॥ నలి తెలిస్తై
విపద్వ్యయ మనంతపయోనిధియందుఁ బుట్టెబూ । మెలనొకదాని
వేల్పొకడ మ్రింగెను గూడి త్రిలోక వాసులై । బలియసురుల్ చ
కోరములు పాములు మ్రింగిన మ్రుగ్గనట్టియు । జ్వలతమ్మైన దీని
గని వాడె శిరోగ్రము జేర్చె నక్కటా ॥ సీ॥ గరళకంఠుని శిరోగ్రము

నెక్కువిషజాతి నేమహాతపమున నేనిజెలుప | దవభోక్తయొదగా
ల్చిడగవెల్లినమహాబ్జ మూర్తినేఘునశగస్ఫూర్తినడంప । బాడబో
దరకంధిపైబొంగనిడుబాడ బవర మేసువిషాధిపనయంజెలుప | ప
విహాతపత్రాద్రి పాళిగరంచుగో గరిమనేవీరవిక్రమతంద్రిప్పం ।
గూడుగూడెను బోతోనె గురుతరాభి | వృద్ధిగాంచును దన్మైత్రి వె
లసిహరులు । భూతములునశరీరియద్భుతబలంబు । గూడిమెచిన
మెలాగుగూడుసుఖము ॥ చ ॥ గురువనితన్ రమించియనుగన్ స
యిదోడిలుగూల్చితండ్రిను । ధరమతిభంగపెట్టుచును తోయజ
నేత్రుల నేచునిన్నునా । హరుడొకపూ తెద్రోక్క కను నత్తము మొ
క్కటిమింగకన్ మహా । పరసిశినాడెగూల్చకను బాయుటభీరుల
నోమెచంద్రమా ॥ అనిపలికిమదనునుద్దేశించి ॥ ఉ ॥ తాతను
భంగపెట్టుచును దండ్రిగనుంగవచీకుజేయుచున్ । నీతల వైరికాంబ
కము నిర్మలభూషణమైచెలంగుచున్ । మాతగృహంబుగూల్చుచు
ను మాసుత తావకబాణజాలవి । ఖ్యాతియడంచునీశశధ రాత్త
తయెమనియూనికొంటివో ॥ చ ॥ వనచరసైన్యపాళియును వా
యుకుమారరథంబుగగ్గిపా । వనగతిరావమూర్తివయి వారకశం
బరమగ్నంబుజే | సినమదమాతదీయమగు చేతవలంచుచుభీరుమ
ర్దనంబొనరంగంజేసెదీవు మది యూనవెయాధ్వగపోషమన్మథా ॥
సీ॥ లోకకంటకుండనివీక నెఱింగినన్ గాల్చెనంబకవహ్ని గ్రమ్మిబా
వ। యఘుటనాఘుటనావిహారియయ్యుసజీవకుని జేయుండయ్యె నీకూ
ర్మితండ్రి । రాజహంసవిరోధరాజితత్వమునీమ తూపులకిడియె
నీతోడిపుట్టు । వహరిహంబును నీరధావాప్తి మెక్కుచు దడవనీవ
య్యె నీ తాతపరపు । కాలదన్నుదు రెపుడు నీ కాండములను మానిను
లునైప రెపుడు నీమహిమములును। పుండరీకాస్త్రయెరికింబ్రోదిగా
నిజీవతామాత్రచరిత్రార్ద్ధభావమేల ॥ అనివాక్ప్రపంచములయానిలు
నుదేశించి ॥ సీ ॥ భంగపాటఖిలభువనములకీవివ్వ పిరియదే కువల
యోత్కరములెల్ల । చలనలు విఫిపదంబులకునీ వొసంగకన్నన
వ్రాలదేసమునవ్రజంబు । వనిగూలధృఢతరులను నీవుజేయంగ్రీ

లఁడేకొమ్మ లపాళివిరిగి । ఘనసులంబునసీవృకదళిరూపలఁ జేయ
మలయదేశసమాణుమధ్యవిహృతి । హానినుదలంచి చూడత మోను
బంధ । ఝ్మా జసహావాసఝషకేతుసంగతిగను । మందగతివియ
మునిపదమందు వెలయు । పాంసులుఁడనొంటపాంథులు బ్రతుకఁగల
రె ॥ క ॥ అనుచుమానిని మారచంద్రానలులను । గనలిరూపేచ్ఛ
బాయలేకను సుధాంధం । గమంబెనగెడిజీవిస్వైరగాంతుఁడెడలి ।
చంద్రికాగ్నినిమునుగబోషఖులుమాన్ప ॥ చ ॥ అతనుశరేంధనో
జ్జ్వలితమై పెను వెన్నెలమంటయంటనూ । జ్జితమతిహృత్పుటంబు
నను జేడ్పడి స్నేహముపొంగ దానిపై । నతిహిమవారితోఁగలసి
యశ్రుకులంబులు వ్రాలనేడ్చెనా । సతితతసక్తరాగవిలసత్స్వర
భాస్వరలక్షణస్థితిన్ ॥ ఉ ॥ అయ్యెడతొయ్యలుల్ చెలియ నక్క
నమక్కవ జేర్చి పేర్చినన్ । బయ్యెదచక్కనొత్తిఘన బాష్పము
లన్ దడిబాపి రేపెనీ । పయ్యాభవాత్మజున్ గలసి యందముబొం
దెదవేడ్పమానుమా । యయ్యవు గాయటంచు నడలార్చుచు దిక్త
తిఁజూచుచుండఁగన్ ॥ చ ॥ ఉరుశశిదోలుసూర్యరుచి యొంతనకో
డలికత్తయొత్తుసుం । దరమను కెంపుటారతి యొ నాసతు లెన్నఁ
గుమారచంద్రికన్ । గరమునఁబూనిశారద ప్రగల్భవిభూషిణి జేర
నందర । త్తరుణి మూఁగిచన్నపని తద్వరుచిత్తముఁదెల్ప వేడినన్ ॥
ఉ ॥ శారదయిట్లు పల్కనవ సారసలోచనలార కాంతబల్ । కూ
రిమి దెల్పి శక్తిధరు కూరిమియారసి రమ్మటంచునన్ । హారమొసం
గిబన్నగరయంబున న్నగిరిశృంగమెక్కెనే । ధీరతనంబరోత్పతన ది
వ్యకళాగతిగాంచినంతటన్ ॥ చ ॥ అవనియుఁదోడఁదానెగసి న
ట్లునభంబొగిఁగూసినట్టులైం । దవుఁడభివృద్ధిగన్నయటు దాఁదగ
నచ్చనగంబ్లు నద్దముల్ । నవమణిహారముల్ చిఱుత నారులుగా
ధరవార్థివాహినీ । ప్రవనులుదోపమానసమహాజవమొప్పగమిం
టఁబోవుచున్ ॥ చ ॥ హరిజితమేరువృత్తిమణిబంధురగోపుర పా
ళి యొప్పసుం । దరతరచక్రవాళమున దట్టపుకోటయొసంగవార్ధి
శా । డ్గరిమనుఖేయమొప్పధర గన్పడు శాంతిపురంబుఁ జేరితత్స

రిపునచెంత నేశ్రమము వాపగనుండితదబ్జపాళులన్ ॥గీ॥ చెలం
గిక్రీడించునంచనుఁజేంబిలిచి। శక్తిధరుఁడిప్పురిని నేవిశాలభవన।
మునవసించెడి తెల్పుమాయనఁ ననదియు। వినయమొప్పఁగనిట్లనివి
న్నవించె॥ ఉ॥ కొమ్మకుమారుఁడెల్ల సురకోటులుగొల్వ బలారి
తోడుతన్। సమ్మదలీలశూరముఖ శాత్రవపాళిజయించి శూలి
కిన్। నెమ్మిని దెల్పు నిన్న నెజనెన్ రజితాద్రికివిఘ్నముఖ్యులౌ।
నక్కమ్మడిబోయిరబ్దహరి కూఁతురసామికి గూర్చు కోర్కెతోన్॥
క॥ అనవినియమ్మాటకునె। మ్మనములరగఖగవరంబుమచ్చికమై
వీ। డ్కొనిమరియునెగసివేగం। బునరజితధరంబుచేరబోయెడి
వేళన్॥సీ॥ పోవఁబోవఁగఁ దోఁచెభూమిభృత్కోదండ వరకీర్తిమూ
ర్తినాగిరివరంబు। చేరఁజేరనెదిర్చెఁ జిన్మయరజితాద్రి కూటకూ
టంబులైగోపురములు। చనఁజనఁగనుపట్టెఘనమార్గమానినీహా
రవారంబులైతోరణములు। నేగనేగనెదిర్చె నిద్ధమందరమేరు
ముఖగిరులనగృహంబులకులంబు। లరుగనరుగఁగఁ జూపట్టెనమర
తరుక। దంబపరివృతసుందరోద్యానమధ్య। లలితహారవాసమ
మ్మెహుఁజ్జ్వలపురంబు। చేరఁజనియొక్క గోపురశిఖరమెక్కె॥
చ॥ అమలసురాద్రిసన్నిభము లన్నియునన్నియు రత్నసౌధము
ల్। విమలపథావరోధపటు వేణువులన్నియుఁ జిత్రకేతువుల్। స
మధికకల్పకాగకుల సాంద్రములన్నియునందనంబులిం। దుమనసి
జారిపుత్రుని మనోహరమంగళధామమెద్దియో॥ చ॥ అనిమది
నెంచుచొక్కెడ నంచితకుక్కుటమూర్తియొప్పఁబైఁ। జనుమ
ఖిభుగ్విమానములఁ చంద్రఘనాళులఁ ద్రోలఁజేయుకేతనవరమొం
డుగ్రగాలునొకధామముగన్గొనిశక్తిభృద్గృహంబునిజమిదేయటం
చుజవముకన్ ముదముకన్ భయముకన్ బెనంగఁగన్॥మ॥ అలసౌధా
గ్రమునందుఁ బ్రాలిచెలివాచాగోచరంబైనత। త్తనలలీలన్ గను
చున్ దిరస్కరణిచేతన్ దేహముల్ మాటియు। జ్జ్వలదేవాశ్మవి
తానదీపికలచాల్ ప్రాణార్తపాంచాలికా। వళిచిత్రంబులునొప్ప
నమ్మనికితానన్ జొచ్చియాలోపలన్॥చ॥ చెలువుగనూడిగంబు

లనుచేసెడిబొమ్మలపంపుజూపునో । ప్పుబసక్తిసెల్ నిజప్రబల భూతి
మహత్త్వమునెన్నిబాడుతేఁ । టులనెగడించుతమ్మిత గటుల్ బర
పుల్ విరిసుల్ తలాడలుల్ । లలితనవీవనల్ జిగిచెలంగుమణీమయ
మంచకంబునన్ ॥సీ॥ కరమునబూనినఘన వాహకన్యకారమ్య చిత్ర
మునుదర్పనము గాఁగ । బదములొత్తెడురత్న పాంచాలికాద్వయి
య్మావధూటీరమాంగనలుగాఁగ । హీరాబ్జముల్లి కావారరచితశ
య్యాభవ్య శేషాహితల్పంబుగాఁగ । సారపుష్పపరాగసాంద్రాంశు
కస్ఫూర్తిరమణీయకనకనేత్రంబుగాఁగ । స్మరలసన్మల్లికోత్పలాస్త్ర
ములమూర్తి । ధవళనీలాబ్దరుచి గాఁగఁగవయఁగనర । గన్నుమోడ్చి చె
లంగునద్వైన్ననివలె । గరిమనుండెడియాజగద్వరుని గాంచి ॥చ॥ కను
గొనియాజగద్వరశిఖామణిచిత్తమెఱుంగఁ గోరియో । నునునునురత్న
పుత్తళిమనోహరమూర్తిని చెంత జేరిగా । దినయెడఁబార్వతీసుతుఁడు
చేసిరవంపువధూటిచిత్రముల్ । గనుగొని మోహరాగములు గప్పగ
సాంత్వనలీలనిట్లనున్ ॥చ॥ పలుకలకోర్కెలేనియలుజిల్లగఁబల్కవి
దేటికేసము । జల్వలజలజాక్షి పేరలుకవట్టితివేలెమ దేభయానసీ
ములుకుమిటారిగబ్బి నునుగుబ్బలు గాఢదృఢాంకపాళినా । కెలమి
నొసంగవే స్మరశరేశ్వరబాధఁదొలంగఁజేయవే ॥సీ॥ కాంతయం
జలునుల్ పగడములసిరిఁబాపుబాపు రేచసులద్రిరూపుజూపుఁ । జూ
పులమేపుబల్ కోపుశంబముమించు మించుసంచునడంచు మేని
ఛుంచు । యుంచునొంచుటగాంచు నెంచనీ నునుబల్కు పల్కుదగ
లరవతళుక్కు జిల్కు । జిల్కరౌతుసృజించుకుల్కులబోమ రేఖ రేక
ల్కవగునుదురేఁగుదించు । దించుముత్యపుదీప్తులపొంది నీమగణ్య
లావణ్యవిభవంబుగానచాన । పమకర్కశసముద్రవై భవనితాం
త । గరిమనీయెడలేకేలనరుగుఁ జెపుము ॥ ఉ ॥ ఇందుని భాస్వ
విందనయియొకతనిన్ గనవచ్చియున్నన । న్నందయజూడకన్ శు
భమనోహరవార్తఁదెల్పకన్ మదిన్ । గుందుచుమేనుజూడ తె
రగొజ్జనజేరినతప్పుబూనియుల్ । బొందుగమందె మేలమునబో రెవ
వింతులతొంతతొగదా ॥చ॥ అనివిభుఁడింతినాడవినియంగముపొంగ

గసర్వలోకముల్ । పెనుసిరి నేలినట్లలరి ప్రేమయిగుర్వఁగనంటనే
వ్వుచుఁ । వనితవిముగ్ధగోలనిటుబల్కిడి కూరెడ రేఁబాలసిగ్గునఁదె
ర జేరినంతఁ దమిఁగొల్పి యదృశ్యత బొందిరామె దియుఁ ॥ మ ॥ ఘన
మాయావులు నిత్యచంచలులు నిష్కాముల్ స్వకార్యానుకూ । లనవో
పాయవిధిజ్ఞులస్థితఘృణా లాపుల్ కృపాశూన్యులెం । మనుపుంవ
ర్యులు దేవదేవులెపుడుఁ దుర్వారసంపత్సమా । క్రినితాంతాంధు
లుబంకనేలమగవారిఁ నమ్మఁగావచ్చునే ॥ మ ॥ అని నేఁబల్కనయం
తనుల్కి పడికోట్యబ్జాస్త్రతుల్యుండునె । మ్మనముఁ విస్మయవార్ధిఁ
గ్రుంకసురభామారత్నమోకిన్నరాం । గనయోయింద్రసుతావ
ధూమణియొకాంతుఁ నాతో వాదాడుచుఁ । వనజాక్షీమణి తా
పముఁ దెలుపంగావచ్చెఁ నిజంబీడకుఁ ॥ మ ॥ అని వాక్రుచ్చుచు
శక్రకన్యక కునాయందింపుగల్గంచు పెం । టిసిమత్తాపము దీరెనన్ను
మదిలోనేయుంచుటఁ నామనం । బునఁదానుండుటనం దెకందె
నోకటాపూఁబోఁడితత్తాపవే । దనకేఁగుందెదనంచుఁబల్కె రామ
ఠగెఁ దల్పంబునందాతఁడుఁ ॥ చ ॥ ఒరగినయాజగద్విభునియు
ల్లమునందగుకూర్మికాత్మని । వ్వైరపడియుంతిహారమును వేకయిఁ
బూనితదీయమైనపే । రరుతనువైవశైత్యమునకల్కుచు లేచివధూ
టిపేరునుఁ । గురుతునునైనదానిగని కూర్మికరంబునఁ బూని యిట్ల
నుఁ ॥ చ ॥ స్మరశరవహ్ని కాకలనుమాన్చెడి యిక్కమనీయ దామ
మె । వ్వరు మెయిదాల్తురో యిటకు బల్డియనెవ్వరు దెచ్చిరో కొ
సుం । దరమతినింద్రసేనయను దళ్కులగుల్కు శుభాక్షరంబులిం
దరయఁజెలంగుచుంటనిది యాచెలిహారమె యౌనిజంబుగఁ ॥ చ ॥
అనుచునుమాటిమాటికిని నమ్మణిహారము జూచికన్గొన పీ । ఠివిగది
యించి కన్నుగవ తేవను జేర్చి నిజాంగసీమయె । ల్లను శ్రమబిందుసం
తతి చెలంగఁగఁ బూనుచు నక్కళోకరుం । డనుకిలకించితంబుగర
సాయనమానవచోవిభూతులఁ ॥ చ ॥ వరగుణముఁ సువృత్తర
మబంధురీతులలంకృతిస్థితుల్ । నెరయగసత్కృతిఁ బోలుచు
నిన్నులసన్మణిహారవర్యమా । గిరిశచపేరు గానైదను గీల్పినుతిం

## విద్వత్కర్ణామృతము.

చెడఁగాననాసురే। శ్వరసుతకాళిపాళికిని భద్రమెగాకరుణన్
వచింపుమా॥ చ॥ ఉవిద మెఱుంగుచన్గవలయున్నిత్యజించు మనన్నుదే
ల్పిను। త్పవమతి వచ్చు నీసుగుణసంపద నెంతనుతింతు నెప్పుడు। య్యా
విధహృద్బ్జవాసివగుదౌటను నా పయి ప్రేమయెంతపా। టి వెల్ల
యుఁ జెప్పనా నినుగఁడిందినయంబున సన్నుతించెదన్॥ ఉ॥ స్థావ
రమైన నీకెటుల జంగమ వైఖరిగల్గుగావున। స్నేవల సౌహృదత్వము ను
నేర్పు నెసంగఁగ నిన్ను నేసులీ। లావతి దెచ్చె నీడకతులంబగు మచ్చి
కమీరఁ దెల్పుమా। నావర భాగ్యవర్ణక గణంబని నిన్ను నుగౌరవిం
చెదన్॥ సీ॥ అనవిజజవనీకనటుదోయఁ బోడజూపుగతనంపు బో
మ్మయాకృతివహించి। సుతిరస్కరణిమానిధృతిబూని యతమా
నితనయంబు మైనివందన మొనర్చి। పలికితి నోజగద్వరయింద్రసేన
బోటిని శారదను నేనవనిత తెలుఁగు। దెలుపవచ్చితిఁ గోంకుగలపడా
గిన గోలపైయలరు బూనియీపగిది వచ్చి త్రిరిగి చూడవుగదవయ్యాది
వ్యలోక। నాథయెటుమరుపున్ననదలపలఱతు। గయ్యాయయ్యాయొ
మరుఁడేపనడలుబూని। వనితమారినమారులువినగదయ్య॥ చ॥ అని
భవదీయక్రౌంచవసుధరాదిజయంబు చెలుల్ వచింపగా। వినికరిశా
ద్రికోటిశరవృత్తినడంచెడి మేటిమానసం। బునతికఠోరమూరియ
గుబొండను మానిని యన్ననట్టిమే। టినికనుచూపులన్ గరచుటివి
దలంపుము బోటియంచనెన్॥ చ॥ చతురతనేను వెండియును శౌర్య
రమోక్తిసతీమతల్లులన్। మతినిగణింపనట్టినిను మాచెలిగోరుటము
గ్లభంబటం। చుతలఁచునన్నధీవరణి జూడుసశీతల నిశ్చలన్ మి
తో। క్తితనరు తన్నుగోరుమతికిన్ సహజంబలచర్యయానన్॥
ఉ॥ బాయక యేనులోకములు బంధురకాంతుని మిమ్ము గోం
రఁగాం। గేయసమాఖ్యగల్గెనని కేవలచింతవహించుకన్నెనా।
నాయతిదానుదారమణి యంచితకాంతియెసంగి దివ్యగాం। గే
యరుచిన్ గరంచి యెదఁగిల్కనుయెన్నము నాతియంచనన్॥ గీ॥
సర్వపాండిత్యశక్తిమై జలజభవుని। చెరని గ్రుక్కి సర్వజ్ఞుఁడౌ
గురునికిగురుఁ। డైననీతోడమాటాడ నలవియగునె। చెలినిగనుచె

వేగావేదో తెలుపుమనిన ॥ క ॥ శారదవినుమనిసుగుణవి । శా
రదుఁడుకుమారుఁడనియె సరసంబుశుభో । దారంబుసుధారసస
మ । ధారాలసితంబులగుచు దగుపలుకులచేన్ ॥ ఉ ॥ మామక
మాజయంబునకు మావరముఖ్యులుధన్యులైనతిన్ । సోమునుస
ర్వమంగళను జూచినుతించివిలాసవజ్జయ । శ్రీమహిళాసమాన
యయి చెన్నగుమీచెలినన్నుఁగూర్పఁగాఁ । బ్రేమవరంబొసంగుఁడ
ని వేడినమద్గురుమాతలింపునన్ ॥ చ ॥ ననునెదఁదేర్చితండ్రిసు
ర నాయకకన్నియమున్నవెన్నక । న్నునజనియించినట్టిది మ
నోహరదివ్యతటిల్లతాంగినిం । పునవరియించెదేయనుడు పొంగి
యునానతిగాంచిసమ్మతుల్ । గనుపడినిల్చునన్నుఁగయి గౌఁగిటఁ
జేర్చిహరాగమాత్మజల్ ॥ గీ ॥ హరిముఖులుగోరినవరంబుకరు
ణనొసఁగి । రెల్లికర్బురమథితమానింద్ర ప్రోలు । మరలసృజియించి
మముగూర్తురయనిజము । యీశుభోక్తులుచెలికినీవేగితెలిపి ॥ గీ ॥
కొండలముబాపునునిమహానందలీల । ముద్రికయొసంగెననిపల్కి
ముద్రయునను । శారదలసద్వినయవాగ్విశారదయయి । యినక
రోర్మికయపుడుపద్మినికొసంగ ॥ మ ॥ ఇనహస్తోర్మి కనీక్షణాబ్జను
చ చక్రేంద్రంబులన్ జేర్చుచున్ । పనితామాళితదగ్రమందునిజ
రాజ్ఞామంబువీక్షించినైకై । నేనయింపన్ బతిఁగాంచికేలొడసి
నశ్లేదోపకానందిమన్ । దనకాలింగనమబ్జకామినుల తృష్టల్
గాఁ రేఖాత్రీస్థలిన్ ॥ అంత ॥ సీ ॥ చెలినొక్క నాఁడుజూచెశిఖి సైం
ధవుడంచు ధవుడంచుతనకునాతనివధూటి । గోరగాఁగదిసెనమ్మా
రునిపగలంచు పగలంచుముట్టినపంకజారి । సతినేచసుమునుజేరఁజ
నెనొక్క సతియంచు సతియంచుకానుకసామిబూని । గురుతిచ్చి
తెల్పెనుగూర్మితోమనమంచు మనమంచుసబ్బలితనయఁగూడి ।
హరుఁడుతనపుత్రునకువివాహంబొనర్ప । వచ్చునటమనపురికం
చువనితలెల్ల । మోదమునఁదెల్పఁగావినిముదముఁబొంధె । నలశచీ
దేవి చెలఁగెదిక్పాంగనాళి ॥ ఉ ॥ ఆతఁడెనొక్క బోటియున యా
వసఁగావికచాంబురుహ్మ్యసం । దాతతమాధురీమద మృతాభశుభో

క్షితిఁబల్కెఁ గన్యయా। జ్ఞాతకరోర్మికర్ణ గనినిశాటబలంబగు పొం
డుచంద్రికా। వ్రాతముహాసెనీవికహ పొండిమహాయుటబోతె
మానినీ ॥ సీ ॥ హరిబాధఁబడినకర్బురజాతమును లేపఘునక శ్లాస్థితి
తొలికవివెలింగెఁ। ద్రిమునిత్రికాల మోదిత దేశికంబుతౌటత్రి ఖం
గిశూరేంద్రరుతియొసంగెఁ। దాపకాగ్రేసరాంతము గాంచికవగూ
డి కలిమి మైదివ్యచక్రంబుగలిసె। ఘనకములా మోదగరిమగన్గొన
లేక నలసముడా ననకలనముగిచె। నినుబోవుచూడా దినరొప్పి
రుచుల। మరలనాతనికివ్వఁగాసుకత తాంత। సతుల నేత్రాంత
ములడాచిశశిరొయుసంగు। దీప్తులవహించెనన వెల్చె దీపశిఖలు॥చ॥
తమినలరాఁజుతోగలసితద్వసుపాళిగ్రహించియప్పలం। దుము
నగవానిబంధితన తోగలయుంగనినుండువచ్చులాఁ। గమురనైజం
గినెమ్మొగమునందునదీచ్యవవేశ్యలోర్ధ్యచూ। ర్ణమునవరించితి
లక్ష్మినిడెనాఁదగెఁదోత్రిదేసుచుక్కయుఁ॥ శా ॥ ప్రాంచద్రీతి
గృహస్న్షావళులు తేవఁ వారిముక్తాళిపై। నంచత్స్రైత్యముబేర్చి
వేడుకనుషస్నానాప్తవిప్రేక్షణా। క్షైంచన్నీలనవాస్మిదానుడ
యరాగాద్యస్వరాభీతిని। ద్రించఁ బాపలుబోవ వీచెడి నిసాధ్వీ
మందవాతూలుఁడఁ ॥ గీ ॥ కాంతగనఁగొం దెపుండరీకప్ర
కీర్ణ। విలసనముమించసరసులు చెలువుజూప। దివ్యచక్రంబు
లునుతింపభవ్యమూర్తి। యినుఁడుదగనెక్కెఁబూర్వాగహీంద్ర
పీఠి ॥చ॥ క్షితిసరసుల్ మహోరులును జెందఁగఁజేసెనుబుండరీకసం
గతివరవిప్రశార్వరజగంబునకిచ్చెమహోగమాంతర। స్థితినిలపక్షి
పాతగతిఁజెందనిమాయినుఁడుంచుమానవప్రతతినుతింపఁదద్వసు
పరంపరకొండమునిండెఁగంటివే ॥ క ॥ అనిచెలిబల్కెననింపున
విని కాల్యక్రియలుదీర్చి వెలఁదుకమునతఁ। జనసనిగని గొలిచియుం
డెఁ। దనునమిషభామినులుముదంబునఁగొల్వఁ ॥ఉ॥ అంతట
నందిముఖ్యప్రమథాధిపులీశ్వరునాజ్ఞలోకలో। కాంతరవాసులఁ
శరవణాత్మజభవ్యవివాహధర్శనం। బుంతగఁజేయరాఁబిలువఁబో
యిరి యియ్యెడవిశ్వకర్మదే। వాంతకమర్థితామరపు రాగ్రణిఁతి

ర్పఁగవచ్చి నేర్పునన్ ॥సీ॥ శశితపనాకల్పశతముతో మేరువుల్
సమకూర్చనొండొండుచాలదనుచు। నధికాయమానగంభాళితో
సురలతల్ గీలించెనొండొండుచాలదనుచు। హేమాకృతులతో
మహిత వైజయంతుల సవరించెనొండొండుచాలదనుచు। స్ఫుట
పుండరీకకుముదచిత్రరేఖాళిసరినించెనొండొండుచాలదనుచు।
పెక్కులైమించు తద్రుచుల వెలయఁగాంచి। మునుపటివిసిగ్గుపడి
దూలననిమిషాళి। యమిత మోదంబునెనయఁగళ్యాణసాంద్రత
యునుగళ్యాణసంసాంద్రతయును వెలయ ॥చ॥ సురమణికాయ
మానములసూర్యశశాంక సమాప్తిమాటుచున్। గరిమను జేర్చు
చున్నెగడఁగావిరచించిన ఖాపగానవాం। బురుహవితానపా
ళులనుభూరిశరద్ఘనజాతమందుఁద।త్సురుచిరకాంతిచిత్రమతిఁదోఁ
చెఁదటిన్మణిచాపమూర్తులన్ ॥సీ॥ బందీకృతాసురభవనలక్ష్మీపా
ళివెరచిన ట్టూర్పులనెరపులీల। బహుళీకృతవితీర్ణ భార్గవీఘోషంబు
నెలచాగమాకుల నెత్తులీలఁ। బ్రకటీకృతాత్మసంభవమాయలుమ
నోజతురగవారంబులబరపులీలఁ। బుంజీకృతవిలాసభూరిశక్తులు
తమోనుత్త్రయకోటుల నెత్తులీలఁ। గనకమణిమయ పాంచాలి
కావ్రజంబు। లగరుపొగనింపఁజిత్రధ్వజాళిబాన। పచ్చతోరణము
లబట్ట వరమణిమయ।కుంభముల నెత్తసుగశిల్పిగూర్చెపురిని ॥చ॥
అసదృశదివ్యవాద్యనివహారవలక్ష్మిఁబిల్చి శర్వజా। తసుమఖద
ర్శనంబునకుదామరుదేరఁగలోకబాళికిన్। లసదహివల్లికావృత
ఫలక్రము కోరుకరాళివీడెమిం। పొసఁగఁగనిచ్చుచున్బురహరీ
క్షణచెల్వొనుగాంచెనయ్యెడన్ ॥మ॥ హగపుత్రప్రవివాహసంప
దల సమ్యగ్విరతి మైఁజూడఁగా। వరవేధోండకులంబులన్గలుగుది
క్పాలుల్ విధుల్మాధవుల్।సురగంధర్వమరుత్సరీసృపవసుస్తోమం
బురుద్రోత్కరం। బురసాధీశగ్రహర్షి పుంగవకులంబుల్ వచ్చె భా
ర్యాళితోన్ ॥మ॥ ధగజాపుత్రవివాహసంపదలు మోదంబొ
ప్పఁగాఁజూడసుం। దరవిస్ఫూర్తినిసర్వకాండ గిరిశాఖండంబు
క్షేత్రేణామనోహరచింతాశ్మ కలావసంఘ వివిధచిత్రాఢ్యాంబరా

మేయదే । హారుచుల్ మించఁగుభృత్సుమూర్తి గరిమాప్రస్ఫూర్తి
చెల్వొందఁగన్ ॥ మ ॥ వరగాంగేయవివాహముల్ గనఁగదీప్యద్భ్రా
పవిస్ఫూర్తియుల్ । గరమాహాంసకకంకణోర్మికలసింగారంబుర
త్నోత్కర । స్ఫురణల్ నీరరుహంచ్ఛదావిలసనంబుల్ మీరసర్వా
వగా । తరుణుల్ జేరిరిసంభ్రమంబురససాంద్రస్ఫూర్తియుల్ మీ
రగన్ ॥ చ ॥ విలసితమూర్తులన్ గనిన వేదములున్ వర శాస్త్ర
పాళియున్ । సలలితవిద్యలున్ భవజాతవిలాస చరాచరంబు
లున్ । గలసివసంతకాలలతికల్ బలెచెన్నువహించివచ్చినా । జ
లధికళత్రపుత్రశుభసాంద్రవివాహముఖంబుచూడఁగన్ ॥ గీ ॥ ఇ
టుగలసియెల్లవారునునింద్రుమీఁదు । హరునిమీఁదును జేరిచెల్వొందునం
త । హరుఁడుపేరోలగంబుననధివసించి । గురునిశుభలగ్నమును
జూడఁగరపనతఁడు ॥ సీ ॥ దివ్యాళినుతకచదీప్తపాములకును గుంభ
భూతిస్తుతకుచమతులకు । ననిమిషవర సేవితాక్షివైభవులకునలహ
రివినుతమధ్యసుఘృణులకు । నపసన్నుతకళత్రవివిధకాంతులకును
నతనుగోవినుత కటాక్షనఖుల । కచలకార్ముకమా నితాంబిత
భ్రావ్యాత్తులకును మకరనుతజంఘోజ్వలులకు । నిస్తులావక్రగతుల
కు నిర్మలతర । పూర్ణచిత్తులకీహరిపుత్రికాభ । వాత్మజులకునుని
యోడనరసిచూడ । మిథునకల్పనఁ దగునని మెచ్చి పలికె ॥
ఉ ॥ అంతటశర్వునాజ్ఞవిమలాభ్రసరస్వతిలక్ష్మిగోయాప్యవా ।
క్కాంతయు సప్తమాతృకలు కామునికోమ్మయు కృత్తికల్ గు
హున్ । సంతసమొప్పదివ్యమణిసంస్ఫుటపీఠికనుంచియచ్చరల్ ।
మంతుకుమీరిపాడగనుమజ్జనమార్చఁగఁబూని వేడుకన్ ॥ సీ ॥ చూ
డత్రిదృగ్భవు వేడుక నెరయించె ననసూయ యీయాగ్యదనరియ
నుచు । నల్లుని పైస్నేహమగ్గలంబుగబట్టగూర్ప గాలచ్చి కే గూడున
నుచు । నాత్మజుమేనగంధామలకభవగసంబుస్వర్ణదిబూయజా
ణయనుచు । లచ్చికోడండ్రకేయిచ్చెలువునకు నారతులెత్తిపాడ
వరసయటంచు । బలుకుచుశుభాక్షతలుమాళినిలిపికనక । తైల
ములదిమజ్జనశాలలీల జేర్చి । కుచకలశరత్నహార సంకులముగూడి ।

మొలుకుకాంచనకుంభాంబువులనుదడిపి ॥ చ ॥ నిరుపమలీలనా
రితులునీరజనేత్రులుద్రిప్పనిల్చి సుం । దరతరనేత్రమయ్యూజులనా
తులాసంగఁగఁగట్టియక్కళా । కరుఁడలనీరధామముదగన్ వెడ
లెన్ఁ విగ్రుంకఁజంద్రికా । పరవృతుఁడైపయోనిధిని బాయుశశాం
కుని లీలమించుదన్ ॥ ఉ ॥ అంతముసందముఖ్యులునయంబునఁ జే
యొసఁగఁగదానహః । కాంతసమిద్ధమండలముకై వడివెల్గువివా
హాపీఠిపైఁ । గంతువిదారినందనుఁడుగంధమహోగరుధూపధూమము ।
శ్యాంతమెసంగనుండనగజాదులు జేరిముదంబెలర్పఁగన్ ॥ సీ ॥ సుమ
మారసరభృంగనికరజడత్వంబునార్చె మాధవసహజాంకలక్ష్మి ।
ఘనమాలినురుతర ఘనపుష్పములనించె రమణవిమల సింధురాజ
మాలి । హంసావతంసుమందానిలవ్యాప్తి మైఁదేర్చె దివ్యసరస్వ
తీశధూటి । సుమనోవరుసుగంధరమలప్రోదియొనర్చెవరసర్వ
మంగళ సురభిచరిత । చిత్రమణిభూషణానీక సేవనేరపె । నావి
మలవాహినీశునకజసాయ । కాంగనారత్న మంచితస్వాతిగరి
మ । యుచితలీలావిశేషంబులొప్పఁగులుక ॥ చ ॥ తనయునిమా
ళులన్ గిరిసుతాపతి బూన్చినదివ్యరత్నసాంద్రనవకిరీటపట్టము
నుదంచితదీప్తి వెలింగె శూరదైత్యనికరమర్దనంబునకు నైముదముం
దుచువత్సలత్వమొప్పనువిలుదృష్టిపాత్రముయివర్వగనౌదలఁబూ
న్చెనౌఁదన్ ॥ చ ॥ శరభవునౌదలన్ సిరియు శారదయున్ సతియున్
వియన్నదీ । తరుణియుఁ గేళినీసతియు ధన్యతగట్టిన మేటిబాసికం ।
బురుచిరవజ్రకాంతులను బొల్చెఁదదీయసుకీర్తి కాంత । శౌర్యరమ
ణీగూడి జేరినటు రత్నకిరీటకులానుసక్తితోన్ ॥ చ ॥ కులుకులెసంగఁ
గృత్తికలుగూర్చిన కెంపులమొంగ్లషణ్ముఖో । జ్జ్వలతరకర్ణసంఘ
ములఁబర్వెజగంబున నింద్రసేనకున్ । గులుకనసద్గుణంబులను గూ
రిమినీఁగుభామలెందునున్ । గలుగరటంచుఁ దెల్పరవి కాండము
లాఁతనిచేరిరోయనన్ ॥ సీ ॥ హరిజపొందుకునొగ్గనట్టివిక్రమకీర్తి
వనితలు భుజముల బెనగిరనఁగ । నసురభేదితద్వాద శార్క
ముల తలబిలాళిని జూడఁ జేతులజొనిపెననఁగ । ధన్యత్వ మొదొ

వధము చేత వరునితూ పులములుగ లెదఁబాసి వెలి
గినఁగ । నను బ్రోచితనిసుర జనముతోఁగనకా బ్రణుతి జే
యుట కంఘ్రి బ్రా లెననఁగఁ । గబ్రువమణి మయమంజు లాంగ
దకులంబు । మేటి కెంపులకడియముల్ మించుముత్తి । యసముల
హారంబుకటకంబులమ్మహాస । హునకల రేహరివిధి కాగ్నులునిచి
గొలువ ॥ మ ॥ నును ముత్యంబుల మేటిపట్టిక యుకాస్తుల్ గులుగ్
నానాలస । న్మణిభాస్వద్రశ నాకలాపమును కంఠంబందు మధ్యం
బునం । దన రేణ సామికివ క్త్రిచంద్రుసిజగద్వ్రాత్రితాత్త్మనాగగ్భ
ముగ్ । గనిభాకోటియుచక్ర వాళగిరిమగ్ బైఁబగ్వ చందంబు
నగ్ ॥ మ ॥ అణిరత్నద్యుతి మేమరాబ్జగుణ భాగ్యజ్ఞోపవీతంబుతో ।
సతియర్పించిన పద్మమాలికదగెగ్ సర్వారిమస్మిత్రుఁ జే । సితిపం
చగ్ మణిచాపవిద్యుదతిసుశ్రీసూత్రమందాత్మ వు । కృత్తతిగ్ గూ
ర్భిఘనాళికొన్గ యిడ వేడ్కగ్ సామి మైఁదాల్చెనాగ్ ॥ మ॥ ఘను
నలజ్ఞావనతాస్యయై యొక బుభూకఁజాక్షిలింబంబు । దర్పణ
ముగ్ సామికినిచ్చె దేవ యిదియో భావింపుమా సేనసం । స్తనగం
డంబులొసద్రసాత్తములు ప్రేమగ్ జూడుమా ముస్నెమ । త్సనగం
ద్గస్థలలీలలారసివిలాసప్రౌఢినంచిచ్చెనాగ్ ॥ గీ ॥ ఇటులబహువి
ధలసదలంకృతుల నెరసి । సత్కృతినిబోలిగుహుఁడొప్పసకలసు
రులు । సంభ్రమింపఁగ సురవాద్యజాతరవము ప్రహరిజకభిషేక మొన
రింపద్వారయొనర్చె ॥ ఉ ॥ హేలను హాస కేశపురభద్ధరదాళిలసద్గు
చ్ఛశై । వాలనుసుంభకోరకప్రపంచము నెన్నడవాపసూరగా । జా
లుకుచంబులొప్పహరిజాతను గాంచనపీఠినుంచి దే । వాళి చల్
ముదంబు మెయినారతు లెత్తుచునిస్తులస్థితిగ్ ॥ సీ॥ భృంగసంతతిఁ జిన్న
బెట్ట కేయుననింక భృంగసంతతిఁ జిక్కఁ బెట్టదనుచు । స్నేహంబు మెం
డుగాఁ జిలుక కేయుననింక స్నేహంబు మెండుగాఁ జిలుకుననుచు ।
నవలకుచ గ్లానిదవుల కేయుననింక నవలకుచగ్లానిద వులుననుచు ।
సుముఖమందలకలజొనుప కేయుననింక సుముఖమందలకలుజొర
దటంచుఁ । గబ్రుకంకణగోమేధికకుచహార । కరనఖరపాళిఁ హాని

యనెరపఁగనక । కుంభజలధారనింపనిగ్గులవిరులిడ । నచ్చరలుకో
ములికినూనెయంటిరపుడు ॥ చ ॥ కలికిఘనాఘనంబుననుఁ గన
డుతోల్కరిమించుబోలియ । క్కలికిసతైలకేశముల గాత్రము
ల్గలీలనొప్పుచు । న్జలసదనంబుజేరసుర నారులుసొమ్ములకప్రగ
భమా । కలశము వెట్టితైలపరి కల్పనమూన్చిరి కేశపాళికిన్ ॥ చ
విరసములయ్యెఁగుంభములు వెల్దుకచన్గవకోడియుండితాఁ । బ
ను విన్నిర్మలత్వమును బూనెఁగుచాంగళసన్నిశాంకపం । కరుచుఁ
దోఁగినొంపెసఁగఁగానఖషేక మొనర్చియొత్తసుందరి మెయిసో
కుసంతతంసతల్ విమలత్వము లెందునిల్చునే ॥ సీ॥ అంఘ్రిభూష
ములనలరింపనొక్కటి బాజుబందులకళల్ బన్ననొకటి । రశనయో
డ్డాణంబు రతినింపనొక్కటి చనులబంగరుకటులునుపనొకటి
యుత్తరజన్నిదంబూనింపనొక్కటి విమలహారంబులు వైచనొకటి
వేణీవిభూషణశ్రేణి గానొక్కటి వరపత్రరచనలనెరపనొకటి
నేర్చునసరిగంచులునిరుపమతర । వర్ణచిత్రంబులునుగంధవా
ములను । దనరుశాటియుకంచుకంబునుబయోజ । ముఖికొసం
రి వేలుపుఁబూవుఁబోండ్లు ॥ తే॥ కువలయకంజనేత్రరుచి గుల్కని
తుణవక్త్రపాళికైం । దవరపులన్ విద్రుష్టికయి నాతులుద్రిప్పె
లీలరత్నముల్ । దవిలినయారతుల్ వరవిలాసినికెత్తివినూత
ప్రీతివైభవమెసఁగంగఁజేర్చిననుపాటలువాడిరిదిగ్వరాంగనల్
మ ॥ వరసారంగమునీలకంధరమున భ్రంబున్ విలాసేంద్రకాం
డరుచుల్ మబ్బులయబ్బుదూలసుర శుండారత్నమబ్జాక్షివా
ల్గురున్ మేల్ తడి వాపిసంపగులతోఁగొప్పుండినిర్ధోషభూ । త
రమున్ దూర్వము చంద్రసూర్యయుగమున్ దానిల్పె నేర్పొప్ప
గన్ ॥ మ ॥ వరకోదండమహాంబకస్ఫురణ చేభాసిల్లువక్త్రాం
జున్ । గరిమన్ గమ్మలచక్రముల్ బుగడలన్ గంబంబులున్ మే
సరా । సరులున్ బాపటమేలుకట్లును దురాసర్పేష్ఠ్వజంబు
చెలం । గురుబిస్యందనమెక్కఁజేసిరి సువాఘోట్టాణముల్ వర
గన్ ॥ సీ ॥ జాతివజ్రాలబేసరిబులాకీనత్తు ముఖచంద్రుగోలు

భంబులనుబోల । రత్నపుకట్లుహారములుకట్టాణులు నవుమచ్చ
మందుఖగాళిఁబోల। మణులవంక్రీలుకంకణములుకటకముల్ స్మర
శౌర్యకీర్తులచాలుబోల । సదనంతమణిరుచుల్ బొదువునూర్మిక
లొప్పు శతపత్రవాసజన్యతలఁబోల। భాసురాంగికుచంబులువక్షు
మునుక । రంబులునునంగుళులుమించెరంగులీను । పదకములుప
ద్మముఖుఁ రూపుబైలు వెట్టెఁ । దత్సుచిత్రానుబింబసాంద్రతలవలన ॥
ము । మణిమయోడ్డాణమురత్నవప్రగతి గాఁమధ్యంబనంగాక్రుతన్ ।
దనగన్ దర్పరసైన్యముల్ రశన మైతళ్లొందఁదత్కేతనం ।
నవాంభోరుహనేత్రచన్నులల పొల్పొనంగఁదత్పుండరీ । కనిరు
ద్ధన్ ముఖ మొప్పెసారథియనం గాఁబీచెనామోదముల్ ॥సీ॥ కాం
తుక శోస్వర్ణగణ మెత్తనంజనం బిసలీల కాటుక యీక్షణముల ।
మారభూతముపనిసాతెవంఫుఁగఁగావనగనాభితిలకంబు మొగము
నందు । కమలాధివాసభోగముజయించినచిహ్న ములనంగఁబెన్క
సొమ్ములుపదముల । రతిసిరూపునగెల్చిపతికేతువంఘ్రి దార్పట
బోలెమకరనూపురముద్రేళ్లఁ। బెట్టెభువనాంగనల గెల్చిబిరుద
నంగ । వరునివశుజేయునాయుధవరమనంగ । జెలియకింతు
లు మణులభాసికముగట్టె । కేలలీలాంబుజంబివ్వ లీల మెరసి ॥
చ ॥ నెలతుకదృష్టిదాఁకెకను నెమ్మె యిమాటిరిభూషణాలి చేఁబో
లఁతుక లంచుఁ బల్కగలిబొంకపుఁగంకణకింకిణీరుతుల్ । నెలఁ
గఁగభీతి మైమరలు చిత్తజుతూపులఁబోలిచూపులొప్పలరఁగఁబొ
ల్చె వేల్పు చెలియల్ ధవళాదులువాడికయ్యెదన్ ॥ చ ॥
కాలశిల్పినుసంజయుచీకటిమించురికల్గన్। బల
దుకలపంబునుము త్రైపురంగవల్లికల్ । వెలుగఁగ
డ్లికి కొండగృహంబుదీర్చియు
నైత్రిజగంబుపొంగఁగన్ ॥
నవిమలధరావిభా

టఁజల్లకమించురమలూరసారలోకమాలకెల్లఁ బ్రదను సిగను దాల్చు
లువునిఁ దనయునిఁ శుభపూర్ణకళ్యాణమునకు సోముండునించి తన
ధాకరసుకళాదతలు చెలంగ బ్రొంకముగఁ గాంఁడగృహమున నలం
రించె॥ క॥ చేరెను లగ్నంబనియాం। గీరసుఁడపుడెచ్చరింపనమరు
వాద్యస్ఫారకవమెసఁగ దిగ్వార వారంబులుగొలువ భువనపాళి
లంగ॥ మ॥ స్ఫురితానంతమణిప్రభాంచితమహాభోగాంత ప్ర
స్ఫురం। బురమల్ జిల్కుచిరత్నరత్నకనకంపుఁ మేటిహొ
యఁగ్। స్థిరవైభవంతము బోల వేడుక సితద్వీపంబు నానో
ం। దరదైవేభము నెక్కి షణ్ముఖుఁడమందశ్రీలతో వెల్వడెఁ
వ॥ ఈచందంబున నిందుధరనందనుఁడు బృందారకసందోహం
దమందైయమందానందకందళితపురందర సింధురబంధురస్క
ధారోహణంబొనరించి కలధౌతాచలరత్నశృంగోపరిభా
బునం గ్రీడించు నాగజారాతి తెఱంగున గగనకల్లోలినీకల్లోల మా
కోల్లాసంబులచే వెల్లివిరియు పుండరీకప్రకీర్ణవితానంబుల వెలం
చు - నిజవైవాహికవైభవ వైలక్షణ్యంబు గనుంగొన వేధోంత
జాకాండంబులం బిలుచు పోలుపున శుభవానుభవ భవ దు
దుభిరవంబులం గూడి పుంఖానుపుంఖశంఖపటహకాహళ వా
త్ర వేణువీణాతమ్మటఢమామిక నాగస్వరతాళమృదంగభేరికా
నాదంబులు దిక్కులం బికట్టిల్ల - దిక్పాలకనికరంబులెత్తివట్టు
నావిధాతపత్త్రాలవట్టతాళవట్టచ్ఛాయల సాంబ్రాణికా ధూప
గమియు నిరుల దొలంగించ ననేకమూర్తులం బర్వ నత్రినం
ంబోలె గణనాతీతగంధతైలదీపితకరదీపికా ని
లును హితాబులును వెలుంగ - నుద్దండ
చు మణిచాపవిద్యుల్లత
చిత్రాగ్నియంత్రం
దర్వ్యభూతి మ

౬ ఇట్లు పడిన నరవరి ద్విరింబి దండియు । వజ్రకరి నెమ్మె నవానియురము
దండమును దెబ్బడిదట్టిల్లినంబులను । నదియు మూర్ఛ తు ద్యైనాత్తి గాల
మఱియుం గావంబు గదురబులాతనెనా విభుండగు దండ తుండంబున మెట్టి
కెండవదండంబు ప్రాప్తప్రతాపాదీపితుండగు నద్వైత్య నాథుని కరంబు నంజెండి
పటుంజరిగి పాదంబులం దన్నయత నేలం బడ వైచె నదానవభూ మండలంబు నకుం
దివినుండి ధుమధుమిత బుదు । జయమొప్పంగ దైత్యబాంధవులు మీదర్
బ్బవగ వర్గమునావెను । వివిధగతిర్ గంతువిడ్డి యెవమురుతెగాం తెర్.
౧౪ మఱియులతల నద్రిశృంగముల మట్లు । నలసనుండరిం బరియుంబున తెనిదాన
వ్యాం డు ముట్టి తెనునరుండు వాలె తెలబ బట్టి నలుపుచు దట్టుబెం బారవైచె.
౧౫ ఇట్లు వైచిన బల్వత్తుండు మూర్ఛాగతుండ య్యె నంత
క్ష సేనాపతులు విప్రచిత్తి ముఖ । దానవులు నివిశైనల తగ్రామందుర్
భూమితశరాస్త్రపరులు । మానుగ జలదంబన సమరమండలమందుర్.
౧౬ నిశితసాయకములని గుడింపదను బట్టె । రవియుం బుష్పస్థాయి
కపుడు దైత్యనాథుం డరదంబు డిగ్గి పెగ । సింహనాదమెలయం జెసి కాను
౧౭ తెసరిం బాహ్యగజంబులు । భాసుర శౌర్యము నకెలపరిపంథుల నె
త్తి సమరమునణంచి సిక్షా । జేసె పరస్పరపాణ్ణములవి శీర్షులం గ
౧౮ మఱియు రథంబులతోడ నగాంధర్వరయంబుల పాదాఘాతంబుల
వారులం జెసి నిట్టుడి వప్రాకారంబుల ద్రోవకులనేపగాంబు నంగనుం
ఖీతంబులను చుపరి భూతంబులై పృథ్విగంబుల వగిది దిగంతంబులు మెం
గా దీర్ఘ ధ్రస్థుం దుదీర బంతోయు జడియుర్ వీక్షించి బాపంబున ద
గ్గరాజంబులు నాం గూర్చి బరవెరో వ్యానారిపుత్త్రీ గొప్ప
పాలర్ శ్రీ ష్ణ ఘనాఘనంబు సరిలుంబుల ద్రించుచుండ
శ్రీపాదుల ధీర గం వారత్త్రరి సమస్త్రాదికెపండు యుమ్
౧౯ భూతదింబంబులప్పుం మ్రాలములనటింపె ఘోరరి
ఘూరవ ముట్టుమటి కెంకడు । గాదు దేవలాయలు
౨౦ అదియుంగని సింహావదను దనుజు బులుమార్చ్విరిమథనంబు
జవిగిసింహనాదంబులా దర్పబు [illegible] యు కెంబులు బారల
[illegible] దంబులెకు [illegible] నంబుర్ వెల
[illegible] మలుల

సేనలు గలుగలు మగలు పలు పురుంగూడుకాని యుద్ధనిరోధ ధనుర్విద్యలు లసే
లలోన నేనివ్వం జూసాలం దియా బాబుం బబద్ధవి యిం బలుల ధరించి మెరవ
నాక్కెపెట్ట నేర్పిరా గాగుం బుట్టి కాని పారి రచ్చేడ.
సహంబు నవర హేసయుండు షకగ్రంథైనబద్ధంబు గాం
ంధింబు రకంగ గాంబున మ విప్పార్క్కృష్ణ బాత్రా ధి మే మా
గారిగని సింహా వక్త్ర సమలు కాపంబు దీపింబ యా
ద్ధంబు నిగాంపచబాలమి సమలద్దశ్వీరి ధి లాఘుందయర్.
ంబడిసం శోరింపం దలంచు వంతలోన నేవీరబాహుయుండు దాక్షలాగం
పాలుబునన ప్రాపాత్మలకు సింకర స్ఫురిత నయుల నూత్నరందుని మిత్తైబ
సమంగళంబు గుర్తరం బర్గరాపించెనప్పుడ సురవరులు విరులవాన గురిసిర
బున॥ ఉ॥ తతం సింహావక్త్రుండది యారసి పుత్రవిమోహగారకేమ
భ్రాంతము దుర్నివారమయి యక్కటు వీరాకరుండనిర్దయ
స్వాంతత వీరనందనుని సంవ్రారతించె సనటంచు నిక్కచె
ద్రెంతయు చింతనొందిమరి యేపెసగంగ మహా ప్రతాపబునన్.
యుండు గావున విత్రేమంబు నేన్ యుపుబు సకల భూతంబుల నిమ్మణమునకు
గ్రంతెదన బలలోకంబులు వగాంచెదన యుక్తాని సాకాసంబు పశాంతం
సిరధారుండు దండె వీర బాకయుం గదిసిన.
పుష్పేగంబ మెదిరించె। బాకయు నాత్తిమెగ్రప్రధనమున
ఖస్తలాన తిరిత। దక్పమదరబకైదాన పుండు
వీపు గు। మూయుదవా యుక్తి వీరమందవిలోనన్
కేమనవ। వీరులంబాందవా భుక్తి దూతవాతా॥
రుకై రింగింపుమన పుండు వీరబాకయుండిట్లనియె.
వేదవేద పుదుమహావీయుండు నా కార్తికె
దమంతభావమున బలన్నార్థద్ధత వచ్చెద
పలంబుబీవెదు నీవేతా వీరబాకయుండు పం
దవినిమిపుడు పృచ్ఛ చేయనొక్కటితిరి.
గీతము సింహ వక్త్రుండిట్లనియె.
వనస్థల సంగర వర్చలత గూర్చుటకై
నీమనవయుర్మఱు(ద్ర) లగోయులరోక్
[illegible] ఉ.సం

గరమందు స్నానమ్ముఁ జేసి వర్తించి మొదలుంగాంచి ముకుందుం గొల్చెన్.

వ॥ వినుమంత మాత్రంబుఁ గాదు నిన్నునిమారుత్సునే దేవ దేవసామ్రాజ్యపట్టభద్రుండై నట్టి

భూతేశ సాక్షిమంతుండై దేవగణంబులంగూడుకొని పేరవరులతో దేవరుదేంద్ర

నారాయణంబునంబు మద్భుదననిసాకాంక్షమున్నదై రులకు నత నివనంబులు

ల కునతికే యున్న లకులనంబు నంబుచేసిని మనంబు నంగనలు చైత్రంబులను గ్రాం

ల కునతికే ఉన్న లకుటనంబు నంజేసిని మనంబునంగనలు

బుగ్రత్నమను సత్ని సంగవరబాంధవులం జు నిసితంబులకు దశవిశబులంబులం శ్రీనా;

మ్రత్నము సన్నై సంగవర బాంధవుండు నిసితంబులకు దశవిశలంబు లంక్రైనా;

నశతీనంబులకు యురంబునం జూని పినవిచుభ శ్యంబుల్లై పడియున ప్పుడు.

కీ॥ దండముఁ గాని దానవ్యుఁడు। ధ్వంద తనవ్వీ రుపిదఁ దద్ద్రయుపై వర్

తాండంబున నాన్గి యనవి। బుద్ది బసేరంధ్యుఁ దయుక గదయుకానంగర్.

వ॥ మతి యునరుస వశ్రంబులసుర శరంబులం బరపిన నవియుం బాదిచ్చెనలం

కు॥ దను జపతి మరియు భూలములుఁ గాని ఇక్కర పటమ్మైన గాఢ్మనవియుర్

మొనమలు కుపేరవర్యుఁడు। కన ధస్త్ర సవ ఛస్త్ర ములనున గదునవ డెకు రెనెర్.

కు॥ భూలంబు దితత్నోయత। బాలతు బంధంబు మొదలు జయ్య నరాపా

భీలత వీరుడు మరశర। పాంశు సహస్రంబుఁ గురిసి పటిమ మెసంగెన్.

వ॥ ఆది యుసంట్లుటిపాతంబు గాపిం బిభూలంబు సత్ర శరంబులానన్నిరుం

సంక్రమనుండ గుము శరవాలంబులం గాని తెఱ్యలంబుఁ దునియలై వె

రిబాణ వపర్వత్రముంబున గ్రంపుచునంతోటిం బెర్రింతయు.

మ॥ మతి యుకొరా సవిభోగాభుండ గుము ఛంభ త్త్రిదేవ దివ్వ్యరుఁడ

త్ర తెసంధించినమ కా గ్రపాయుపతి పట్టి ద్వితీ యర్ద్ర దాతర

నై తితధ్రాణ ముబూని చేసెనపుడంతో యుద్ధ్వయుర్ రెండ

గ్ల లది యుద్ధ శరాంబువి సి వలుచుర్ కై గ్రుంబు లక్ వద

వ॥ వీరబ్రహ్మయుండద్ధి త్రపరిపత్రిమంబున కమునంబున నాశ్త్రరంబులను

దక్షినా వితపజయుంపన కస్త్రంబు తనిసనలను నసంగ రరించి విదననికారం

గాంధారంబునకు కున్న దనంబునఁ దమ్మోతును। పదునాలుగు విశిఖములః

భుజా। మదమున నదిగ్గె త్రుఁడు। గదగాని కోపములు

కు॥ ద్విపదరపిన నది యుగ నవరుని నరరంబునంబ దిస వగ్రస్త్రా

నంత నప్పురుడు శరసహస్రంబుల తనికధంబునుందు నిపె యుయ

కు॥ భూతంబు విఖ్యాతైల। నాఁ తంబులు నవ్వి నమలను బ్రహ

కి॥ తబుంబులుదినరల। దివి యుద్ర యుద్ధ సిద దర్పదు

వ॥ ఆంత సింహారమునుబుండు [illegible] శరంబు

[illegible]

తిమదేనె ఘాతత్ర జంబూన్నై . . . వినవరి ద్వీప సాగరముల
దిజ్ఞ్భాగా భాగములను బడి మెదిరంధ్ర ములగ . . . మనోరత్ర వయమును.
ఓలఖ్యత్రంబును పరితాళంబును లాస్థానాకంబును భవళాందంబులు నిండి
లవజగత్రయము మునందు నతని బాహాంబులుదనిత్రదేశంబు వేదవ్యులందు.
బంధునమువితవిత్రముమున । విశతపటు సాంచ్చశంబులనేకవటలను
మునినత్య గ్ర హోపమదర । తట్టుటంవళి నెట్లను ధరణి చూర్తి.
పక్షైత్యపాయవే । బృందంబరు తెంచునధికేవేగంబునసం
దరుడునర । సందొంనంమువరపియథియులు సారికె మురిమేట్.
సారవ్యసంబు సుంపునవ్వర బాళబ ధనుర్ధ్వ శ్రైశలంబుగ నివియవ్రుల
తంధయు.
వాసక్ష్మ దధి క్షీరాష సంబునరబ వివ్రే వీళవరువివరు షఫగిలి
మ్మలాస్పునదడమభ్రాచె । దమజనిఘనిసరము గానకమదిని,
రవళ్ళా ఖ్యంలు సిం వే నాదంబానమ్ము యధనసవార్త్ర వితబంబులువు
ర్వరబానలుపయుంగు రిసినవతం డును ధశలక్ష్మీశరంబులనవిలయున్న
జలశికాలంవలం బదరమువేదముబానవార్త్రంబులసంధింబుగ్రా
పనంబులాబందంబునన ధ్రుగాత్మైపవక్తింబెనాసముయుంబున.
లద్ధురాశముననుగదశలక్ష్మి నిశతకాందంబులెబె
చలమలిచలను । ప్రదరంబులాకె కనాలుబశపినతపెపై ర్.
గనపుందుత ద్వీముత్రాబులకు సవక్ర్తకాపటసంబాకంబుపైనళావి
రాంబడుని మెట్లె బెనంతసంబాతన్పాదయుంస్త్రై శ్రేంఘుత్రి
లవీరబానయుద్వృద్ధతరంబుమబాపంబుదునిమెనాపంబున.
దాకబాపము । ధీశత గానునుర తలానతి స్తోంబశముల్
చెటుబు । షోశంబుడుబరపిదమజుముంజమడబుకేర్.
లశిరకేనికెంగుండద్యమలిరంబుసెడునవిశబావబందుశ
దుంబిక్షంపమర్దిశంబునశతసవర్త్ర సంభక్తినారాబంబు
సూరినవప్పుడు.
గలారకాల । మెపరగదన్మప్పముఖలశోహ ధ్రీశ్మైవుడరచుచుర్
ముల । దెలసల ద్రువరనముచియుబరెవెదివ్రశరంబుల్.
శబాశయంఢవిదుప్పయుబందరొంబాశ్వసవాసంబు
యదునదునతా

కా॥ అంత రవి రాకేశ తను నేత్ర స్థాని సింపో బ్బందు భూభాగము
శ్రీ నంతం బులం జలియుంప వేగముగ నుద్య త్త్రిదర్ధి వుందిరాదు
ర్యాంతస్స మేదు వీర బాహువు దురు నత్త్రికి గాబుం దించెనా
శాంతం బున వెఱుం దేర శరాసనస వా స్త్రం బులే దదియుంబున గర్
వ॥ అప్పుడు సకల భూతంబులుంబు మూకలు సమితంబు నైనవాంకులంబు నే
మ॥ అది వీక్షించి యదు రాత్ము దద్దను బుదుద్య త్రాకి ధుడై భూతలం
బదరక భూ మిమీతి బెట్టి త్రిపురాసురుడు మాయావి శకముంబు గాని య
య్యది యూమి కరి పుంగాటి దిగ్గ పతనం బాందింప మంత్రించె దే
వా దవర శక్తి మంతదై జెసమర వీరు దస్సు వికసించెనుపొందై.
వ॥ అది యుమనత్రంత ఘోరంబున నతిగాఢ తమోవృతంబున సనవధి కోరవం
బవగంబున నఖిలదిక్కు జయం కరంబున సదు జనదంబ దేవదూతలు
సంతలాగ నవర్ధి తబాకయు పువుబులసు సనావతులుబంధించ పూర్వాదా
సనంతరిః గి॥ అంతసింపోసు దత్తంతవర సముదవ నతులకాలంకాలర్ధి
ఖండన స్త్రారావిదళియర్కమ డుగు వేడు తండ చలుండున
వ॥ అప్పుడు మూతలిట్లనిరి.
మ॥ దన ఘుప్రాద్య మహేమనుండు నగరంబుండు కాదాసుందవి
వన బర్భ్రాదు మహాబలాడ్యుడిపుడు కవర్తిం బుసాంవ ఘు
రాసు లభూతగాంబు గావ్వనసుదేర విరాత్మ్యుడొడ్డి
వనిరాంబ శమూర్తి వత్తుసమబోర క్రవ దామునర్తిట కర.
వ॥ అయ్యవసరంబున నఖిల దనుజులంబులకతని వెంబడి జనియన
దుతవ వక్రోద్ధ్వనవి నిట్లనియె.
గీ॥ వీరబాహువయు భలు వీరులందయ నెదు ఖండనమున బాహువులు
వాల్మ్నగంబునందు లదిరి మాయా దపార బద్ధుల గుమునం దేలులు
క॥ రానవని భూడిద దపై సనాన్యుడు దగు జుదన్నె శిష్యమ
స్సనానిపవను వనము దేవాలవి నయు లకారాగవి స్ఫురాం
వ॥ అప్పుడు సింకాసనం బుదిగి దాన నందాదయన్నా దిండని యము
భవానీతం బున్నై నమగి పాదుకలు మెట్టి తిరిక స్త్రారంతరం బులు
రాభాగం బున సమరప్రవితంబు నుమహాన్నతర స్యందన
సి॥ విద్రిక్షైలు భాదుబులు విడు సెనబు సన్ను సురథాబుధ వళబా
చందల మైర కులక స్తంబుల ధరిగా నంవసనలు
[illegible] [illegible]

నాబలనా ప్పుడొనంగ ధనుదుండు వీట కాంధరు దుగాంగ
దుధరించెమొలవరువ నమరులాని బలాపచారములానర్వ
విక్కైభవముతోఁదగవెడ నేసినానిశాత్రవవిజయయాత్ర.
నేవాద్యరవంబు లెల్లెడల భాసిల్లెఁ ధ్వజౌఘంబులున్
కవానిగాంబు సంస్తవముల్ దిక్కాధరుతే బాదిర
మ్రుప్రాదిమవందిపట్ల నిజశౌర్యాదార్యగాంభీర్యకో
విదులువిందుగాం బాగదో సుతావారంబు యూపత్తుననే.
లువీర్యగానముంగానర్త్ర తలరథ్యజమలు బట్టిరి యుక్తవరులు
కంబులందులు ధంబులును గెలుత్రిప్పులు వెల్లడవ్వ్రరుద్యల్లి మెరలు.
ఆరె వైపార్లి పురాణ్నాదధ్వపఘటాధ్వ ఘర్ఘ సర్వాంతకోక్త
నాదవంతరవమత్రిరాధ్వరీతమంజచ్ఛత్రిముక్తాఫలం
బదెమెత్తెంచెనటంచయునింకని సుపర్వానీకముల్ సూచిస
దముల్ మరగ గలుప్ప వృష్టి గురిసెన్ బ్రహ్మరుద్దివిపై.
ననబల జగజ్జేగయమానుండును నచ్చిల్లరుండును
స్థితిసంహారకారుండును ననంతకల్యాణగుణాభిరాముండును, ననవ
రదును నమరబృందసంరక్షణుండును ననురతులక్ష్మీకుండును, నశి
రుండును          లస్వతంత్రుండును, ననుపమశక్తిధాయుధ
సుదర్శనకోదండసమానుండును నంబుజాసనుండును నగునట్టి
బలులగువారలు          వైభవధురంధరుండై పటువాదివా
ధరివరించు మహావారంబులగు జగత్రయంబు నిండిన సకలజనక
యుసంగతిమరంగంబున కరుదెంచిన.
పురాగము సరలందూరములనమునిబ సుబ్రహ్మణ్య
లువీరులు పరిసరవులనంగాలువేనాళ్ల వజ్ర వసించెన్.
          తంబులు బలవరాత్మ మలవతంబు వై మవిశి
బలు గురిచూరునమరస్త్రిమలతోఁదయురంబానర్వరంత.
నాతసంతతుల          బందిరినంగరరంగమందు
నిజదాసుదాసవరముక జూనిప్సవరుదయుననుభూరి
మవి

శంఆని శిబరోత్తంసమవాని । గనుగొని ఘూర్ణితంబు వెల్లగా నగము

(ఘనస్నిగ్ధ భూజకులయుక్ । గాని దానవు మీద బరపి గుండె దెబ్బ మెరిక

ము ఆ సద్వృత్తిధీమభూతసంఘములపం పరస్పరం జూగాహంబునక్

త్రిసహసాస్త్రజ్వాలబంధుదండముల                    వృత్తయ్యెక్

వెసనింబిడ్ వదనంబులుండెరబ యెూంట్రలంబుగా మొప్పెలా

డెసలక్ ఘూర్ణిల్లవయత్ని యోంభయులు దృశంబులా శంఖు

వ ఆ యొ వసరంబునందర యనాంపు లంబులను గజ్జకొండ్రంబుల

ఘూర్ణితంబు ఉదెడదిగంతంబుల మంబు రెదసంత గాన్పె యొదలగి

రంబున                    ~~శంబులగఘూర్ణితంబులగ బులంబ~~ గాన్పెలు

పుసంబుననిఖా యుధంబు పలదని యెదరంలల భీతిఅకుబూని యెలదె

తాత్పుందగు నద్యూతాత్పుందున వేప్రప్రాభిని                    క్రొంబులకు

నబకులంబు మతియెదవిదులనయనా వలుల నుత్రమలంబున గ్రసించె నప్పు

డ్రులం దనివిబ తత్ర మహాస్త్రంబు శృంగంబు (గనవలసినయి)                    యుఁ

కు ఆ వృత్తాంతము దెయెలు । వెవె నని మూర్తంపుడు విశ్లేషవని

దా వానలనిభజ్వాల । భావనయుదగు మూలతాడ బలిశివ

కుదియను జన్యుడపరని । శాయులంబును వెరబంధ యఘనబం

ము యాచా నిబద్ధుల । జీ యుజు భూతములత్ర్రంగ జిల

వు ఆనిన మూరపద్మంబు నత్రంత సంతాపంబు తలంపుందగ

దివ్యాస్త్రరబాభ రాంబులు బలాయమ లనిగా నంగి నవీ దాదయనిశ

బలబ వాననుసింవాసనంబు దగినట్లు జప్ప మలదగుబ బూన

సుత్రోపరంబున సమత్త్వంగంబు గుగాపుర శ్రుంగం బెంచె రా

వాంత నివిబ యెద్దు గుణ యుబ్భ మయుచుర లయును మకిలా

సెంప రవ్వ్రుంబులాబు బెుద తెగి నేప్రమూంద్రంబుల వారలు

యుంచువసి యెంచెను సంతోంతు సొన నారుల సుండె వెన

సాంత్రి దెంరసంబులయాడు నంప్ప్యప్రగాముద్దిష్టిరా

భూదెంద్రిష్ట్ర యొ రెంగి పంగవమన్నెపడ

శ్రేదావరణివారా యుందిప్ర జగతీశిర

                    జగబలాల

వాలకేతన। యాంగాసరభూపశ్శైలజాలింగనవిర
వలయాంకాలభు। జంగయ     శ్రీవసంతమసరద
స్త్రీత్తము॥ కంజభవసేవపదకంజయుగళాలం
రంజితనిమజ్జననిరంజనవిలాసా
మంజులదరస్మితసమంజసముఖాబ్జా
పింజరమదాపహరమంజరముఖాంకా.

సకలసుకవిజనానుగ్రహపాత్ర కౌశ్యపసగోత్ర కొండూరి
కృష్ణార్య పౌత్ర శంకరామాత్యలక్ష్మాంబికా తనయవి
మతిధేయ బాలసరస్వతీనామాంక వేంకటాచలకవిప్రణీ
తంబైన శ్రీరామస్తవందంబును మువపురాణంబున శంకరసం
సముచితవరవాక్సంబంధంబునందు యుద్ధకాండంబునం
దయాశ్వాసము.

సంపూర్ణము 16. 3. 12

# శివరహస్యఖండము

# యుద్ధకాండము.

## చతుర్థాశ్వాసము.

క. శ్రీ పైశమాంబికాంగ । స్త్రాంబలరిపుతనయసేవ్యబరగా బ్ధ్యుబవా
నీ బంధురపరిరంభ । శ్రీలవాయ కుతుకాంతరంగత్రాశివలింగా.

వ. ఆవధరింపు మునిశ్వానకాదియవమునులకుసూతుండిట్లనియె.

1. రాక్షసేంద్రుండుగాపుర్వాగ్రమునసిట్టు । లుండ శిఘ్రంబసేనాయుద్ధము
వె డలెసింవ స్వనైతిరింబవిక్రమమున । సింధురముఖదలచాంబసింవరము

వ. ఆయ్యవసరంబునదమబస్తెనల్లెబులుపెడబాహ్యవిడుబుగువాయనింబట్టునా

మ. ఆసదృ కృష్ణాకృష్ణ దుకార్తికే యుడపుడుద్యద్భైలవద్భుతర్ణవ
రసమంగవాంబులచారబూంబమశకపాలయాంబులగానాం
వెపసూంపారగమట్లుదెన్నెసగుమోర్తిక్ విందుసంధింబియ
వెసగర్జసెరవంబులుబజారండమెలి పెట్టత్ర్యక్ మహోగ్రంబు

వ. ఆప్పుడమ్మవీరాంవంబులవినిదానవేంద్రునిరథతురంగంబులభోరమా
నె నిట్లుకుటంగనుంగానిసింవరములజుండుమనంబునదానెకనంకారరదుం
బుంబయమ్మవీరులుండుగుపెనుపవంబులనమంబునియతసింగని

క. శివవదాగమనంబైటకిలువరంబులుదృగ్దమమురపుంబాణాధిత
ధృవమిదిదనికొందరవశి । కపునెదవబ్దాతాత్రవసరుగుమువాల

వ. ఆనినదతనివచనంబులువినిదానవనాయకుండుమొగంబునబరుసి

క. దుష్టజనులశిక్షింబుట । శిష్టులరక్షింబుటయునుష్టితపండవిమ
సిష్టంబంతయుగానరావ్వాగ్దాత్వాతనరుగుదెంబతెనిస్పెటికి

క. పాంపాత్మునైనమేటి । నాపన్నతగాంగాముగులనమరగాంభాజ
వారి పయువురటుకేటికి । దెపూంపరమమ్మవజుట్టిస్పెటికి

వ. అనినసింహ రథమ్ముండిట్లనియె.

క. వీకర్ణసర్వసుపర్ణా । నేముపిడపంపనిపుడున్దొనకనా
మాంతులలరఖిరమునుగా । [illegible]

క. కాంకెబికి [illegible]
మదినెబాలుండ [illegible]
నెట్లునాపునెనాండు [illegible]

[illegible]

...తంబులం(త్ర)నిందుట యుంబిలసురలను కారాగృహంబులం గారియవెట్టుట యు
తెలుక్కండవి ప్పుడవశిష్టుండవై యున్న వాఁడవే తాదృశంబులకు శౌర్య [illegible]
దగుతారకుని విధంబునం దలంపకుము వుమ నంబున.
దురముననే తుద్రై! పాండవి యుమసదనమి ప్రదపాలయిరి దెసలం
...తంబుగ! నిందుండి యుసీవిరుంగదవి నాంబులమున్.
ముకునిర్జర! బృందవల కలన్నైన విరుమునిబు కెవుదర్.
...మలుదా! ముఅదరవిదుమింకెస మరమలననిర్వగాంచమర్.
ధంబున దురాలాపంబులందున న్యగాం [illegible] నిళగమంతుండగు బాణాసు
! (ప్ర) బా [illegible] శలు సాంతంబుగా [illegible] యుండగ దరదీస సుందరవారి
ముక్త నిసితవి [illegible] బుంబునతనివక్షము [illegible] నపి నధిరంబు తొడనారం
! భూతంబులు [illegible] వేదవిపర్ధరంబుగా దిగంతంబుల [illegible] నప్పుడు.
సురుధిరరంధ్రము! దనవరముని మాని ముదరతలము వెస [illegible] త
ంబుల సంస్థం! ఖనేమున [illegible] ప్రబండపటు రాహమునర్.
ంబు గురందమునంగాని సుపర్వారాతి [illegible]
[illegible] బులుదు [illegible] తాపంబునన్
బుట [illegible] రములే వరపె తస్త్రంబులందం దమల
ంబరం [illegible] లమున నత్యంతంబు నాటె [illegible] వేసర్.
తదరి [illegible] జరరబల మగప్పు [illegible] యుమువిడిచి
[illegible] ంచెలభూతంబులు! వేగరథము పుడువెదవిచిని.
నతమమున్న [illegible] దిని సిచరుల శాతనివాతంబుపై నభూంతస్సీన
[illegible] ంబువలన సంచాతాతనిర్నరంబుపై [illegible] విరిసెనప్పుడు.
ము [illegible] వెరులనందగ! [illegible] రవరుగా [illegible] దగపుడు
[illegible] గాంబు బగవెను! [illegible] సుండు పతివుమెరయు.
[illegible] తాత్తిజ [illegible] ధులసము త్సన్నబాహులం
[illegible] ంబు [illegible] పుష్టసంబువా [illegible] వనిచిం
[illegible] ముగవుజ నబ్జాంబు
[illegible] లత.
[illegible] రనమ! [illegible] దండము [illegible] వుములను
[illegible] తగ [illegible] ము వ్యర్థ [illegible] మురుల.
ము! వ్యను [illegible] బుండము నగాపిలవే
నయు! [illegible]

# అద్వైతతత్త్వామృతము

ఖంబులను బాల। రత్నపుకట్టు వారిరములు కేళ్లు కలులు సవుడు
గాఢ బాగల। మాలలవంకేలు కెంకెరాములు కెటకముల్ స్వర్ణకౌక్షికేరుల బాల
బాల। సదనంత మణికురుచుల్ బాగుయువునూర్మికెలొప్పు శతపత్రవాస జన్మితే
బాల। భాసురాంగి మరంబులు వక్షములు కారంబులును సంగుతులు మించార
గుళేను। పదకములు హస్తాఖునిరూపు ఖైలు వెట్టె। దత్తుదితాల నుబింబసాంద్ర
వలన॥ మ॥ మణి మెడ్డాముర తత్త్వవత్రగతి గామధ్యంబనం గాప్పతిశ్ దనరద్ధర్మోక్తి
ముల్ రతన సభితశ్యాం గదద్భోరనం। బువహాం భాగురువా నేత్రి బన్నలల పాలుప్రోనం
దత్పుండరీకవి రూఢిక్ ముఖమొప్పసాగథీయసంగా వీనె నామోదముల్॥ సి॥
తుగ శాస్వర్ణగా మొత్తసంజనంబడులల కాయుక త్క్షేత్రాములు। మారభూతము
నిసారెవం పటంగావనగనా భతిలకంబు మొగమునందు। కమలాంగ్ధవాస భాగగము
యుంబన ఖర్వమ్ము లనంగ బెమ్ము సామ్ములు పదములు। రతినిరూపున గెల్పి పతికే
వంస్మదార్పుట బాలమకరమాపుర ముత్తెల్లు। బెట్టె భువనాంగనల గెల్చి బిరుదని
గ। వరుని వశుజేయు నాయుధవరము సంగ। జెలియుకింతులు మణుల బాసికము
గట్టి। కెలకెలాంబుజంబవ్వాకెలమెరసి॥ చ॥ వెలతుక తృప్తిదా తవనునె మ్మెయి
మాటెరి భూపశోభను। బాలతుకెలంయు ఖల్లుగతి బాంకెపు కెంకరా కింకి
రుతుల్ సెలగగ భీతిమై మరలు బత్త బుతూపుల బాలిమాపులా। ప్పలరగ బ
న్నెవెల్లువెలియక్ దవళాదులు పారిరమ్మాదక॥ చ॥ సలలిత వాలశిల్పిమను స
జయు చేకటి మంచురిక్తల కె। బలబని జా ఖుబోధుకల పంబును ముత్యపు రంగ
కత। వెలుగగ దర్పిహస్తబునివెంద్రకి కొండ గృహాంబు ధ్రీయు। జ్వలితర
త్న బింబకలశంబును నెత్తి జగంబు పొంగగన్॥ సీ॥ పాందగున దంపు గం
పుసేచన విమల ధ్రశ్రా విభాగము వెలుగ। సుల్ల తెల్లుల కళల్ జిల్లుమేల్
వెంపమర గ్రముసకెల్లు। గాపు గాదటు సుధావేదన
సంఘములకెల్ల! మేటియా తిటపస్నెట జల్లకమించు రమయా రసార రతాతము
ల్లా। దనుసిగను దాల్పువెలు వనితనయును శుభ। ఫొంర్స కేల్గా గాముని కే …
వుందు … తనసుధాకరమకరాదితలు వెలంగ। బాంకెముగ గాండ్ర గృహా…
లంకరించె॥ కే॥ వెరెనులగ్నంబున యాం। గరసుర పుదెచ్చరింపనమరసునాథ। స్వా
రవమెలరసగ దిగ్గరా రంబులు గాలు వభువన పాళి వెలంగన్॥ మ॥ …
నంతమణి ప్రభాంబితమకరి భాగాంత పటగ్రత్తరం। బురమున్ జిల్లు బిరత్న రత్న
కనకంపు కేమే టిపాశా శారుచుల్। స్థిరవై మంతము బాల వేడుకిసి తద్భో పంబు
నానాప్పుసు। దరదే పెళముకైష గ్స్నుబురమందశ్రేలతాల … వ॥ …
చందంబున నిందు ధర నందనుం డబ్బెందర సందరావ … మందము …
దానంత వంద శత పురందర సింధుర బంధుర స్యందన … వారాంబునారిం
చికెలధా తాబలరత్న శ్యంగా పరిభాగంబుల సంగ్రీ కుంజుసంగ బారాతిడె
రంగుసనగనపల్లా విడికెల్లాల మాడి కొలాసంబుల చెవెవిరి యుపాండదే
శ్రు కర్తవి తానంబుల వెలయుచు - నిలపై వారికి వై జవవైల…

సుప్రసన్నవిజయమును.

గ_ నవవిధాంచప్రజాకాండంబులంబులయొసాలపునశుభవానుభవ
బులవదుందుభిరవంబులంగూడిపుంఖానుపుంఖశంఖపటహాకాహ
ళకా విచిత్రవేణువీణాతమ్మటధమామికానాగస్వరతాళమృదంగఘోష
కానినాదంబులు దిక్కులంబిక్కటిల్ల—దిక్పాలకనికరంబులెత్తిపట్టునా
నావిధాతపత్రలపట్టులాళవట్టుఛాయలనారమణీకాంతాధూప
ధూపంబులగమియగునిరుల దాలంగించనసేకమూర్తులంబద్దీపత్త్రి
నయనసయనకరుచులుబాలిగగానాధిత గంధతైలదీపితకర దీపికా
నికాయంబులు—ఆలాయుటుమతికాంబులుపోవెలుంగ—మద్దండ

తలపాదనంబునధరణికిదిపడిశ్రజ్ఞఖుంమమెఱికిబాపకవిద్వలతావి
తతియున భత్రయంత్రకారకశ్వర వివాదిగ్గియంత్రకమిదులవే
లుంగ—శౌర్యాదిశార్ఙరింభోత్ర దర్శఘూంతిమహార్ధ్యంబు
లనిట్టిభగవంతుసెందసించుం
బులనదుగువదువున—రంభతిలోత్తమాంగ్రమొ